

		Märkustega arvestamine			Jäätmeseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse juurde
					Lisa 4
Ettepaneku esitaja	Kirja number dok.registris	Ettepanek	Täiendavad selgitused ettepaneku juurde	Arvestatud/ osaliselt arvestatud/ mittearvestatud/k üsimus vastatud	Selgitus
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-44	Pakendijäätmete tekkekohal kogumine. Kui eelnõu (§ 6 p 9, pakendiseaduse § 15 lg-d 4 ja 5) kohaselt tuleb pakendijäätmeid koguda kohustuslikus korras tekkekohal tiheasustusosal ja väljaspool tiheasustusala korteriühistute juures, siis teeme ettepaneku muuta nii tiheasustusosal kui ka väljaspool tiheasustusala pakendijäätmete tekkekohal kogumine kohustuslikuks üksnes vähemalt viie korteriga korteriühistute juures. See muudab pakendijäätmete kogumise kuluefektiivsemaks.		Arvestatud osaliselt	Muutsime eelnõud selliselt, et pakendijäätmete tekkekohalt kogumine on kohustuslik tiheasustusosal. Klaaspakendijäätmete osas võib KOV otsustada, kas klaaspakendid kogutakse liigiti tekkekohas või avaliku kogumisvõrgustiku kaudu. Hajaasustuses otsustab kohalik omavalitsus, kas ja mis osas toimub pakendijäätmete tekkekohalt kogumine. Maapiirkonnas on sageli osad korterid pikaajaliselt tühjad ning tekiks vaidluste koht, kas neid kortereid arvesse võtta või mitte. KOV saab kujundada hajaasustuses optimaalsed pakendijäätmete veoringid pannes paika optimaalsed veosagedused, kohtkogumise kohustuse ja avalike pakendikonteinerite võrgustiku.
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-44	Klaaspakendijäätmete kogumine. Klaaspakendijäätmete kogumine peab tulevikus toimuma avalike konteinerite kaudu või siis kohalik omavalitsus otsustab, et klaaspakendijäätmed tuleb koguda tekkekohal, aga eraldi klaaspakendikonteinerisse. Seega palume eelnõust (§ 6 p 9, pakendiseaduse § 15 lg 6) jätta välja võimalus, et klaaspakendijäätmeid võib koguda ka segapakendikonteinerisse.		Arvestatud	Eelnõus eemaldatud võimalus korraldada klaaspakendite kokkukogumine segapakenditega. Edaspidi on KOVil võimalik klaaspakendite kokkukogumist korraldada liigiti kas tekkekohal või avaliku kogumisvõrgustiku kaudu.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-44	<p>Pakendijäätmete käitlemisega seotud kulude jaotus. Pakume välja muudatusettepaneku, mille kohaselt tasuvad tagatisrahata pakendi jäätmete käitlemise kuludest 80% taaskasutusorganisatsioonid ja 20% jäätmevaldajad. Hetkel sisaldub eelnõus (§ 6 p 11, pakendiseaduse § 152 lg 7) lahendus, mille kohaselt tasub jäätmevaldaja tagatisrahata pakendi jäätmete tekkekohal kogumise veokulust 0,25 eurot kogumisvahendi äraveo või tühjenduse eest.</p>		Osaliselt arvestatud	<p>Eelnõud on muudetud vastavalt sektoriga toimunud kohtumiselt saadud täiendavale infole. Uute andmete põhjal täiendas eelnõu koostaja arvutuskäiku ning jäätmevaldaja poolt tasutav kulu on 0,50 eurot kogumiskorra kohta iga kogumismahuti äraveo või tühjenduse eest. Arvutustes on arvesse võetud tekkekohal kogumisega kaasnevat täiendavat kulu veole, vanapaberi käitlemisega seotud kulu ning seda, et edaspidi on kogumistaristuga seotud kulu KOVi vastutada. Jäätmete raamdirektiivi kohaselt ei tohi vähendada 80/20 erandiga seda osa kuludest, mida pakendiettevõtjad kandsid tootja laiendatud vastutuse süsteemide raames, mis loodi enne 4. juulit 2018. Kuna pakendijäätmete käitluskulu kandmise kohustus on Eestis olnud enne 2018. aastat pakendiettevõtjatel, ei saa selle kandmise kohustust panna jäätmevaldajale. Jäätmevaldaja saab kanda 80/20 erandi raames vaid kulusid, mida enne 2018. aastat täies ulatuses pakendiettevõtjale ei rakendatud (nt tekkekohal pakendijäätmete liigiti kogumine).</p>
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-44	<p>Paberi- ja kartongijäätmete käitlemisega seotud kulude jaotus. Eelnõusse tuleb lisada põhimõte, et kohaliku omavalitsuse üksus hüvitab taaskasutusorganisatsioonidele paberi- ja kartongijäätmete (vanapaberi) käitlemisega seotud kulud, millest on maha arvatud vanapaberi müügist teenitud tulu. Eelnõu kohaselt peab vanapaberi käitlemisega seotud kulud kandma taaskasutusorganisatsioon.</p>		Arvestatud	<p>Eelnõu koostaja on jäätmevaldajale rakenduva pakendijäätmete mahutite tühjenduskorra tasu arvutustes arvesse võtnud ka vanapaberi tekke koguseid ja prognoosinud nende koguste edaspidist teket. Seega on jäätmevaldaja poolt tasutava 0,50 euro sisse juba arvestatud nii kulud ja tulud, mis on seotud vanapaberi käitlemisega. Sh on arvesse võetud seda, et edaspidi ei pea TKO kandma kulusid paber- ja kartongpakendi kokku kogumisega seotud taristu eest.</p>

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-44	Võõriste käitlemisega seotud kulude jaotus. Palume eelnõud muuta selliselt, et taaskasutusorganisatsioonil on õigus nõuda kohalikul omavalitsuselt võõriste käitlemisega seotud kulude hüvitamist sõltumata sellest, kui suures koguses sisaldavad kohaliku omavalitsuse poolt taaskasutusorganisatsioonile üleantavad pakendijäätmed võõriseid. Eelnõu (§ 6 p 11, pakendiseaduse § 152 lg 4) kohaselt on taaskasutusorganisatsioonil õigus nõuda kulude hüvitamist üksnes juhul, kui võõriste osakaal on üle 15%.		Arvestatud osaliselt	Eelnõud on muudetud vastavalt sektoriga toimunud kohtumiselt saadud täiendavale infole. Eelnõus on muudetud 15% võõriste sisalduse lubatuvust ja vähendatud seda kogust 5%-ni. Seega on TKOI õigus nõuda välja võõristega seotud kulud, mis ülevatad 5%. Samas on võõriste mõiste juures seletuskirjas selgitatud, pakendijäätmete hulgas ei loeta võõriseks pakendijäätmeid. Võõriseks loetakse ikkagi sellised jäätmed, mis oma olemuselt ei kuulu pakendijäätmete hulka (nt mähkmed, tekstiil jms olmelise tegevuse käigus tekkinud jäätmed).
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-44	Segaolmejäätmete ladestamiseelse sortimise käigus tekkinud pakendijäätmete taaskasutusorganisatsioonile üleandmine. Teeme ettepaneku jätta eelnõust (§ 6 p 11, pakendiseaduse § 152 lg 8) välja põhimõtte, et kui segaolmejäätmete ladestamiseelse sortimise käigus eraldatakse pakendijäätmed ning neis sisalduvate võõriste osakaal jääb 15 mahuprotsendi piiresse, ei või taaskasutusorganisatsioon keelduda selliste pakendijäätmete vastuvõtmisest ning peab kandma nende pakendijäätmete transpordikulu proportsionaalselt oma turuosaga.		Arvestatud	Eelnõust on vastav säte välja jäetud.
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-44	Taaskasutusorganisatsiooni tegevusloa peatamine. Palume jätta eelnõust (§ 6 p 34, pakendiseaduse § 176) välja taaskasutusorganisatsiooni tegevusloa peatamise säte.		Arvestatud	Eelnõust on vastav säte välja jäetud.
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-44	E-kaubanduse hõlmamine tootjavastutussüsteemi. Teeme ettepaneku, et veebiplatvormidele kehtiks kohustus kontrollida, kas nende kaudu pakendit turule panevad kauplejad on liitunud tootjavastutussüsteemiga. Kui ei ole, peaks kaupleja tasumata tootjavastutuse kohustused tasuma veebiplatvorm ise.		Mittearvestatud	Vastavat ettepanekut analüüsitakse uue EL-i pakendi ja pakendijäätmete määruse rakendamise tagamise protsessi käigus. EL-i üleselt on selles osas mitmeid algatusi käimas ning ootame ära arutelude tulemusel, et võimalikult ühtselt reeglid kehtestada.

2. kooskõlastusringil esitatud märkused ja ettepanekud					
Eesti Jõujaamade ja Kaugkütte Ühing	1-4/24/5287-38	<p>Eelnõuga seoses juhime tähelepanu, et soovitud ringlussevõtu eesmärgi saavutamine on võimalik üksnes sel juhul kui lisanduva jäätmete energiakasutuse keskkonnatasu kandumine reguleeritud soojuse hinda on välistatud. Vastasel korral maksaks selle tasu kinni soojuse tarbija ja planeeritav regulatsioon ei täidaks soovitud eesmärki. Sellise olukorra vältimiseks tuleks kindlasti planeerida vajalikud meetmed sh korrigeerida eelnõu ning täiendada asjaolusid ka seletuskirjas.</p> <p>Näiteks oleks võimalik korrigeerida kaugkütteseadust ning täiendada selle §8-t näiteks järgmise lõikega:</p> <p>§ 8 lg 31 soojuse hinda ei arvata keskkonnatasude seaduse §-des 181 ja 201 sätestatud jäätmete energiakasutuse saastetasu.</p> <p>Samasugune loogika on kasutusel ka ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduses, kus § 52 lg 3 sätestab loetelu kuludest, mida teenuse hinda ei arvata.</p> <p>Loodame, et meie toodud ettepanekut on võimalik õigusaktide muutmisel arvestada ning vajadusel oleme valmis täiendavalt selgitama</p>		Arvestatud	Eelnõud ja seletuskirja on täiendatud vastavalt ettepanekule (kaugkütteseaduse § 8 on täiendatud lõikega 3'1; vt eelnõu uus § 2) .

Ragn-Sells	1-4/24/5287-39	<p>Oleme pikaajaliselt turul tegutsenud ettevõttena mures, et sellise kiiruga ja sisuliselt läbi analüüsimata eelnõuga, sh sisetehingute lubamisega, luuakse turul selgelt konkurentsi moonutav olukord, mis toob meie hinnangul kaasa pöördumatu konkurentsi vähenemise, seda nii korraldatud jäätmeveos kui ettevõtetele jäätmekäitlusteenuste osutamisel. Paraku ei aita antud eelnõu kaasa ka konkurentsi suurendamiseks vajalike läbipaistvate ja mõistike, turule nii vajalike uuendatud hanketingimuste tekkimisele. Käesolevat seadust ei ole analüüsitud ka ettevalmistatava kliimaseaduse seisukohalt, jättes arvesse võtmata jäätmeveo sageduse ja koormuse kasvu, mis jäätmevaldajate ning omavalitsuste suva põhjal võib viia prügiveokite läbisõidu plahvatusliku kasvuni.</p>	<p>Pöördume Teie poole seoses asjaoluga, et Kliimaministeerium on saatnud Justiits- ja Digiministeeriumile 31.01.2025 uueks kooskõlastuseks „Jäätmeaaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus“ eelnõu, millele ootab kooskõlastust hiljemalt 14.02.2025. Meie pöördumise eesmärk on juhtida tähelepanu asjaolule, et antud eelnõu menetlus on olnud vaatamata sihtrühmade kaasamisele tulemuse osas pealiskaudne ja nagu ilmneb ka kooskõlastustabelist, siis jäätmekäitlus- ja veoettevõtete enamus seisukohti on jäetud arvesse võtmata. Kooskõlastustabelis vastuseks antud seisukohad on üldistatud ja esitatud väited sisuliselt selgete vastusteta. Kõige paradoksaalsem on antud eelnõu menetluses see, et eelnõu menetlemise perioodil</p>	Arvestatud	Eelnõud on muudetud, korraldatud jäätmeveo hankimisel ei saa jätkuvalt rakendada sisetehingut.
------------	----------------	--	---	------------	--

<p>Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon</p>	<p>1-4/24/5287-41</p>	<p>Jäätmetasu kui kohalik maks Jäätmete käitlemise ja äraveo korraldamine on kohaliku omavalitsuse ülesanne, mida võib teostada erinevate korralduslike mudelite abil. Hetkel kasutatakse korraldatud jäätmeveo teostamisel riigihanke kontsessiooni. Eelnõuga soovitakse kasutada mudelit, mille puhul ei ole üheselt selge, kas nimetatud ülesande täitmisega seotud kulude hüvitamiseks on vajalik kehtestada kohalik maks või teenustasu. Küsimus on selles, kas korraldatud jäätmevedu sisaldab otsest vastutasu jäätmevaldaja poolt makstud tasu eest või mitte. Kuna eelnõuga sätestatakse ka jäätmehoolduse püsikulude loetelu tegevuste eest, mis jäävad väljapoole korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete vedu, siis on võimalik jõuda järeldusele, et kogu makstava jäätmetasu eest puudub otsene vastutasu. Seega tuleks jäätmevaldaja poolt makstavat tasu käsitleda kohaliku maksuna. Otsene vastutasu jäätmetasu eest esineb ainult jäätmete tekkekohalt äraveo osas. Käitlemiskohta veetud jäätmete edasist käitlemist ei saa käsitleda otsese vastutatusena, sest need jäätmed ei ole enam jäätmevaldaja valduses ja käitlemine ei toimu tema soovide ega korralduste järgi. Korraldatud jäätmeveoga liitumisest vabastatud jäätmevaldajate puhul otsest vastutasu üldse ei esine.</p>	<p>Kohaliku maksu eest tagatakse omavalitsuse territooriumil üldine jäätmemajanduse toimimine, mille osaks on ka jäätmete ja pakendijäätmete vedamine nende tekkekohalt vastavatesse käitlemise kohtadesse ja jäätmete käitlemine. Jäätmevaldajatel on vaja korraldatud jäätmeveoga hõlmamata jäätmed ise vedada või lasta oma kulul vedada vastavatesse kogumise või edasise käitlemise kohtadesse. Maksukorralduse seaduse kohaselt on maks seaduse alusel valla- või linnavolikogu määrusega kohaliku omavalitsuse avalik-õiguslike ülesannete täitmiseks või selleks vajaliku tulu saamiseks maksumaksjale pandud ühekordne või perioodiline rahaline kohustus, mis kuulub täitmisele seaduse või määrusega ettenähtud korras, suuruses ja tähtaegadel ning millel puudub otsene vastutasu maksumaksja jaoks. Kohalike</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Jäätmehoolduskulu kandmise kohustus on PSI §-s 113 nimetatamata avalik-õiguslik rahaline kohustus. Riigikohus on ka varem pidanud jäätmeseaduse alusel kehtestatud tasusid avalik-õiguslikuks rahaliseks kohustuseks (3-4-1-34-14, p 36). Jäätmehoolduskulu kandmise kohustus erineb olemuslikult maksust selle poolest, et kulu määr sõltub otseselt konkreetse kulu suurusest, milleks on jäätmehoolduse arendamiseks kuluv summa. Maks ei ole otseselt seotud konkreetse teenusega, selle eesmärk on riigile või kohalikule omavalitsuse üksusele nende tegevusteks vajalike tulude saamine. Ka ei ole jäätmehoolduskulu kandmise kohustus lõiv, kuna selle eest ei saa isik mingit vastusooritust ega hüve. Kuigi kaudselt võib selliseks hüveks pidada paremas seisundis keskkonda ja tervist, ei ole sedavõrd üldine vastutasu lõivu määratlusele vastav. Jäätmehoolduskulu kandmise kohustus ei ole PSI §-s 113 nimetatutest ka koormis (mitterahaline kohustus), trahv ega sundkindlustuse makse, kuna see väljendub rahas, pole olemuselt sanktsioon ega too endaga kaasa kindlustatust mingite riskide vastu.</p>
---	-----------------------	---	--	------------------------	---

<p>Eesti Väike- ja Keskmete Ettevõtjate Assotsiatsioon</p>	<p>1-4/24/5287-41</p>	<p>Ettevõtjatest jäätmevaldajate pakendijäätmed Jäätmeseaduse kohaselt on olmejäätmed lisaks kodumajapidamistest kogutud jäätmetele ka muudest allikatest kogutud segajäätmed ja liigiti kogutud jäätmed, mis on oma koostise ja omaduste poolest kodumajapidamisjäätmete sarnased. Eelnõus on sõnastatud, et kohaliku omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, biojäätmete ja olmes tekkivate tagatisrahata pakendijäätmete kogumise ja veo. Küsimus on selles, et kas olmes tekkivate tagatisrahata pakendijäätmete hulga kuuluvad ka ettevõtjate valduses olevad pakendijäätmed. Ebaselgus puudutab pigem müügipakendit, mitte rühma- ja veopakendit. Ettevõtjate puhul oleks vaja selgelt sätestada, kas nende valduses olevad pakendijäätmeid on olmes tekkinud ja tuleb ka kokku koguda korraldatud jäätmeveoga. Eelnõus on sätestatud, et kohaliku omavalitsuse üksuse tegevus olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmete kokku kogumisel korraldatud jäätmeveo raames ei tohi takistada pakendiettevõtjal ja taaskasutusorganisatsioonil kohustuste täitmist, sealhulgas seaduses nimetatud taaskasutamise sihtarvude saavutamist. Selguse mõttes oleks siiski vaja sõnastada, et korraldatud jäätmehoolduse toimimisalasse ei kuulu pakendiettevõtja juures tekkivad</p>		<p>Seletuskirja täpsustatud.</p>	<p>Selgitame, et tõepoolest peavad ettevõtjad samuti andma olmes tekkiva tagatisrahata pakendid korraldatud jäätmeveo raames üle. Sellisteks pakendijäätmeteks on näiteks lõunasöögi või vahepala käigus tarbitud pakendatud toidu pakendid. Edaspidi KOV küll korraldab olmes tekkivate tagatisrahata pakendite kokkukogumist ja vedu, aga kõik kogutud jäätmed antakse TKOdele vastavalt turuosadele käitlemiseks üle. Tegevuse käigus tekkinud veo- ja rühmapakendeid ei pea korraldatud jäätmeveo raames üle andma, nende kogumist ja üleandmist saab ka edaspidi läbi TKO korraldada. Kui ettevõttel tekib tegevuse käigus sellist müügipakendit, mis ei ole olmelise tegevusega sarnaselt tekkiv, näiteks seadmete komplekteerimisel on väiksemad osad eraldi müügipakendisse paigutatud, siis selliste mitteolmeliste müügipakendi üleandmist ei korraldata kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmeveo raames.</p>
--	-----------------------	---	--	----------------------------------	---

Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon	1-4/24/5287-41	<p>Olmese tekkivate tagatisrahata pakendijäätmete vedamise tasu</p> <p>Eelnõu järgi kannab jäätmevaldaja tagatisrahata pakendi jäätmete tekkekohalt kogumise veokulust 0,25 eurot kogumiskorra kohta kogumisvahendi äraveo või tühjenduse eest. Seaduses ei oleks mõistlik sätestada sellise suurusega hinda, mille inflatsioon võib lähiaastatel muuta olematuks. Ja siis on vaja jälle algselt seaduse muutmise menetlus. Vaja oleks sätestada, et seaduses määratletud tagatisrahata pakendijäätmed viiakse korraldatud jäätmeveo käigus tasuta ära.</p>		Selgitatud.	<p>0,50 eurot on jäätmevaldaja kulu, mis tasutakse iga kogumisvahendi tühjenduskorra eest. Arvutusmeetodikat, millega on leitud 0,50 euro suurune jäätmevaldajakulu on selgitatud seletuskirjas § 15_2 lg 7 all ja mõjuanalüüsis punktis 5.1. Jäätmete raamdirektiiv sätestab, et liikmesriigid võivad kalduda jäätmete raamdirektiivis sätestatud rahalise vastutuse jagamise põhimõttest kõrvale, kui see on põhjendatud vajadusega tagada nõuetekohane jäätmekäitlus ja tootja laiendatud vastutuse süsteemi majanduslik elujõulisus, tingimusel et tootjad kannavad nõutud kuludest vähemalt 80%. Seega on tegemist erandiga, mida võib rakendada vaid teatud</p>
Paikre OÜ	1-4/24/5287-42	<p>Hetkel lubab seadus ettevõttele kas täita kohustus ise või anda need üle TKO-le. Nii peaks see ka kindlasti jääma, pigem leida muud lahendused. Omades ettevõtja kogemust ning teades, mis tähendab anda tööd ja maksta kellelegi palka, siis ei pea kindlasti õigeks ettevõtete kohustuslikku liitmist müügi pakendite käitluse korraldamiseks TKOdega. Väikeettevõtte peavad väga palju pingutama, et oma kohustused riigi, töötajate ja koostööpartnerite ees täita ning andmata võimalust neil endal pakendite teema oluliselt soodsamalt ise lahendada (viia ringlusevõetav materjal otse käitlejale = ringlus pakendiettevõttele). Vaid panna peale täiendav</p>		Mittearvestatud	<p>Kliimaministeeriumi hinnangul ei ole võimalik sellistel ettevõtjatel, kes hetkel müügi pakendite osas individuaalseid kohustusi täidavad, täita kõiki tootjavastutusest tulenevaid kohustusi. Kehtiv pakendiseadus näeb ette, et pakendiettevõtja, kes laseb turule pakendatud kaupa pakendimassiga rohkem kui viis tonni aastas ning ei anna käesoleva seaduse § 12_1 lõikes 1 nimetatud kohustusi üle taaskasutusorganisatsioonile, peab korraldama oma kauba pakendijäätmete kogumise igas oma kauba müügikohas, informeerima tarbijaid võimalusest tagastada pakendijäätmed müügikohta ning pidama oma kauba pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise arvestust iga müügikoha kohta eraldi. Näeme, et väikestele pakendiettevõtjatele on</p>

Paikre OÜ	1-4/24/5287-42	<p>Töötlusjääkidele (20 03 98, 19 12 12, 19 12 98, 19 12 10) ei peaks põletustasu rakendama. Et jääk tekiks, tehakse arvestatavad kulud materjalide taaskasutuseks ja ringlussevõtuks. Jäätmete töötlusjäägid peavad olema põletustasust vabastatud. Vastasel juhul on soodsam jäätmed suunata energeetilisse taaskasutusse neid eelnevalt töötlemata (ringlusesse suunamata), nagu praegugi liigub nt valdav osa segaolmejäätmetest.</p> <p>Töötlust teostaval ettevõttel on kulud jääkide/jäätmete põletusse suunamiseks oluliselt suuremad ega suuda konkureerida mitte töötlust teostava ettevõttega. Antud kujul energiakasutuse tasude kehtestamine jäätmereformi eesmärke ei täida.</p>		Mittearvestatud	<p>Jäätmeseaduse § 28¹ lõike 2 kohaselt on keelatud põletada korduskasutuseks ettevalmistamiseks ja ringlussevõtuks liigiti kogutud jäätmeid, välja arvatud jäätmed, mis tekivad liigiti kogutud jäätmete töötlemisel ning mille puhul on põletamine jäätmehierarhia kohaselt keskkonna jaoks parim lahendus.</p> <p>Segaolmejäätmetel ja jääkidel on erinev põletustasu, vastavalt 60 eurot /tonn ja 50 eurot/t. Samuti motiveerib põletustasu kehtestamine jääkidele ka jääkide kogust minimeerima ning rohkem materjali ringlusse suunama, mis on ka kõnealuse reformi peamisi eesmärke.</p>
Paikre OÜ	1-4/24/5287-42	<p>Eelnõu sätestab, et käitlejad saavad PakSi § 15² lg 8 kohaselt segaolmejäätmete ladestamiseelse sorteerimise käigus eraldatud pakendijäätmed üle anda TKO-le, kui nendes sisalduvate võõraste mahuprotsent jääb 15% piiresse, siis ei tohi taaskasutusorganisatsioon keelduda selliste pakendijäätmete vastuvõtmisest.</p> <p>Teeme ettepaneku täiendada punkti taaskasutuskinnituse osas. Täna täidetakse turule lastud pakendist vaid minimaalne ringlussevõtumäär, st reaalne ringlussevõtt võiks olla suurem. Ettepanek: Juhul, kui käitleja teostab pakendijäätmete ringlussevõtu ise, siis on TKO kohustatud vastu võtma ja kompenseerima käitlejale viimase poolt ringlusesse suunatud materjalide taaskasutustõendi taaskasutuskinnituse turuhinnas.</p> <p>Kompenseerimine saab toimuda sama süsteemi järgi nagu vaheladustuslao süsteem, st proportsionaalselt või alternatiivselt vajaduspõhiselt.</p>		Mittearvestatud	<p>Pakendidirektiiviga ja tulevikus rakenduva pakendi ja pakendijäätmete määrusega (PPWR) on sätestatud pakendiettevõtjatele ringlussevõtu sihtarvud. Need sihtarvud on kõikidele EL-i liikmesriikidele samad.</p> <p>Pakendiettevõtjal, sh TKOl on õigus ja kohustus otsustada vähemalt sihtarvude piires, kuidas ja kelle kaudu pakendijäätmed ringlusesse suunatakse. TKOl on kohustus vähemalt sihtarvude piires pakendijäätmeid ringlusesse suunata. Ühelgi käitlejal ei ole õigust nõuda, et TKO just tema poolt ringlusse suunatud materjalide kaudu ringlussevõttu tõendaks. TKOl on õigus ja kohustus vastavalt konkurentsi tingimustele hankida enda valduses olevatele pakendijäätmetele käitleja.</p>

Eesti Linnade ja Valdade Liit	EIS 24-1102/10	Eesti Linnade ja Valdade Liit esitab järgnevalt omapoolsed märkused Jäätmeseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta. *paragrahvi 67 täiendatakse lõikega 3.1 (eraldi hankeleping sõlmitakse pakendijäätmete vedajaga). Selgitamist vajab, et kas pärast reformi võib tekkida olukord, kus korraldatud jäätmeveo teenust osutab korraga mitu vedajat (st pakendijäätmeid veab üks vedaja ja ülejäänud jäätmeid mõni teine vedaja).		Selgitatud	Jah, eelnõu kohaselt peab KOV sõlmima eraldi hankelepingu vähemalt pakendijäätmete vedajaga ja ülejäänud korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete vedajaga. Hangete tulemusena võib selguda, et mõlemad hankelepingud sõlmitakse siiski sama ettevõttega. Soovi korral võib KOV sõlmida eraldi hankelepingu ka ülejäänud jäätmeliikide vedamiseks ning seda võib teha eri aegadel, ka hankelepingute kestus võib olla erinev (maksimaalselt siiski 5 aastat).
Eesti Linnade ja Valdade Liit	EIS 24-1102/10	*eelnõu kohaselt ei või TKO keelduda kohaliku omavalitsuse korraldusel liigiti kogutud pakendijäätmete vastuvõtmisest, kui võõriste sisaldus on kuni 15% kogutud pakendijäätmete mahust Tekib küsimus, et kas võõriste % arvestatakse koorma mahust või kogu vaheladustusplatsil olevate pakendijäätmete mahust; Seletuskirjas tuleks ka selgitada, millistel kaalutlustel on võõriste osakaaluks määratud just 15%.		Arvestatud	Eelnõud on muudetud ning lubatud võõriste osakaaluks saab olla kuni 5%. Varasem 15% oli määratud juba olemasoleva praktika põhjal, kuid turuosalistega suheldes selgitati, et 15% hõlmaks endasse ka muid olmejäätmeid, mida ei saa lugeda pakendijäätmete loomulikuks võõriseks. Seletuskirja § 15_2 lg 4 juurde lisatud, et võõriste sisaldust tuleb vajadusel mõõta sissetulevast pakendijäätme veokoormast, et oleks võimalik tuvastada, millisest KOVist kogutud jäätmetega on tegu ning see annab aluse ületatud võõriste osas TKOle nõuda kulude katmist KOVi poolt.
1. kooskõlastusringi käigus esitatud märkused ja ettepanekud					
Vaitorg OÜ	1-4/24/5287-2	Pakume välja kaaluda võimalust lubada taaskasutajatel osaleda otse kohalike omavalitsuste korraldatud hangetes, et vältida TKO-de kohustuslikku vahendamist.	Käimasolevas seaduseelnõus on paberkäitlusjäätmete taaskasutus ette nähtud läbi TKO-de.	Mittearvestatud	Omavalitsused korraldavad hiljemalt 2030. aasta lõpuks paberi- ja kartongijäätmete kogumise koos paber- ja kartongipakendijäätmetega ning need antakse käitlemiseks üle taaskasutusorganisatsioonidele. Kooskogumisele minnakse üle, et vähendada segadust nende jäätmeliikide kogumisel, kohustuslike konteinerite arvu ja eraldi veoringe ning kuna neid jäätmeliike on võimalik kooskogutuna ringlusse võtta. Omavalitsused ise paber- ja kartongijäätmete ja pakendijäätmete käitlusteenust ei hangi. Jäätmekäitlejatel on võimalik osaleda TKOde korraldatavatel hangetel. Ülejäänud olmejäätmete käitlusteenuse hangivad omavalitsused vastavalt riigihangete seadusele.

Vaitorg OÜ	1-4/24/5287-2?	<p>Palume selgitada:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Milliseid mehhanisme plaanitakse seaduseelnõus rakendada, et tagada TKO-de töö läbipaistvus? • Kuidas reguleeritakse nende koostööd taaskasutustevõtete ja et vältida turu monopoliseerumist? 	<p>Praegune praktika näitab, et TKO-d teevad koostööd piiratud hulga jäätmeäitajatega (sageli jäätmeäitajad, kellel on osalus TKO-s ja kes osalevad otsuste tegemises mõlemas organisatsioonis). See annab neile eelistatud positsiooni ning piirab konkurentsivõimet jäätmeäitajate ja taaskasutustevõtete hulgas, kes ei ole TKO-dega seotud. Selline olukord võib säilitada läbipaistmatuse ja takistada konkurentsi arengut.</p>	Selgitatud	<p>Eelnõu koostaja on eesmärgipärasust silmas pidades loobunud tegevuslubade tähtsajalisuse nõudest ning ka edaspidi jäävad taaskasutusorganisatsioonide tegevusload tähtsajatuks. Eelnõu koostaja on vaadanud üle taaskasutusorganisatsioonide kehtestatud nõuded, mille kohaselt peavad taaskasutusorganisatsioonid igal aastal oma veebilehel välja tooma pakendiseaduse § 17_4 lg 1 kohase teabe. Sealhulgas täiendasime punkte, mis peavad veebilehel avaldatud olema (§ 17_4 lg 1). Sealhulgas on seaduses täpsustatud, et TKO peab käitlusteenuse hankimisel küsima 3 võrreldavat pakkumust ning TKO liikmete, omanike ja aktsionäride ringist eemaldatakse jäätmeäitlusega tegutsevad ettevõtted, et tagad ausam ja läbipaistvam konkurents käitlusteenuse hankimisel. TKOde osas teostab järelevalvet Keskkonnaamet, kes kontrollib iga aasta ka taaskasutustõendite tõepärasust ja vajadusel muid dokumente.</p>
Vaitorg OÜ	1-4/24/5287-2?	<p>Lisaks sooviksime täpsustada küsimust sorteerimata paberäitlusjäätmete ekspordi reguleerimise kohta. Kas majapidamiste jäätmekonteineritest kogutud sisu käsitletakse sorteeritud materjalina, mida on lubatud ekspordida, või sorteerimata materjalina? Meie hinnangul ei vasta selliste konteinerite sisu sorteeritud materjali kriteeriumidele. Milliseid mehhanisme plaanitakse seaduseelnõus kehtestada selliste jäätmete ekspordi reguleerimiseks?</p>		Küsimus vastatud	<p>Riikidevaheline jäätmevedu toimub vastavalt riikidevahelise jäätmeveo määrusele, mis on otsekohalduv. Riikidevahelisel jäätmeveol tuleb jälgida määruuses sätestatud nõudeid, mis kehtivad kõikidele liikmesriikidele. Neid nõudeid ei kirjutata uuesti ümber jäätmeseadusesse. Majapidamiste jäätmekonteinerite sisu läheb sortimisele jäätmeäitaja juurde, kellel on selleks vastav pädevus ja keskkonnaluba. Siin tuleb ettevõttel ise võtta arvesse oma äritegevust ja lepinguid partneritega. Riikidevahelisel jäätmeveol on seatud esikohale läheduse, iseseisvuse ja parima võimaliku tehnika kasutamine ehk arvesse tuleb võtta läheduse ja materjalitõhususe põhimõtet ning vajadust vähendada jäätmete keskkonnajalajälge.</p>

Maardu Linnavalitsus	1-4/24/5287-4	Eelnõu koostajatel on esitamata jäätmekorraldusega seotud KOV-ide täielik kulude loetelu koos nende rahastamisallikatega.	<p>Kuna kohalikele omavalitsustele (edaspidi KOV) omistatakse senisest oluliselt suurem roll jäätmehoiduse korraldamisel eeldab see täiendavate kulutuste tegemist IT süsteemide arendamisel, täiendava personali palkamisel, nende koolitamisel, inimeste informeerimisel, mis suurendab oluliselt KOV-ide administratiivseid kulusid.</p> <p>Eelnõu § 66 lõige 1² kohaselt on jäätmevedaja ainsaks kliendiks KOV-i üksus. KOV-i üksusel on jäätmevaldajate üle arvestuse pidamise ja nendega arveldamise kohustus. Uus lähenemine arvestuse korrale eeldab kohaliku omavalitsuse halduskoormuse ja personalikulude märkimisväärset suurenemist.</p>	Mittearvestatud	<p>KOV roll jäätmehoolduse arendamisel ei ole suurenenud. KOVil on keskne roll alati olnud ning nad on pidanud tagama jäätmehoolduse kooskõlas nii riiklike eesmärkide kui EL õigusega. Nii on neil kohustus koostada jäätmekava, mis peab sisaldama jäätmekäitluse üldiseid põhimõtteid ja eesmärgid ning olema kooskõlas nii siseriikliku kui EL õigusega; kehtestama jäätmehoolduseeskirja, millega määratakse kindlaks konkreetsed jäätmekäitluse nõuded; planeerima oma territooriumil jäätmevooge, et tagada tõhus kogumis- ja käitlussüsteem; rajama jäätmekogumispunktid, et jäätmevaldajal oleks võimalik jäätmeid mugavalt üle anda, korraldama liigit kogumist, mis on olmejäätmete sihtarvu saavutamisel keskse tähendusega, korraldama jäätmevedu ja käitlust, viima läbi teabekampaaniaid keskkonnateadlikkuse suurendamiseks, koostöö kohustus riigi ja erasektoriga ning järelevalve kohustus jäätmehoolduseeskirjade täitmise üle.</p> <p>Eelnõust on § 66 lg 1² välja jäetud, KOV saab soovi korral jätkata jäätmeveoks kontsessiooni andmist ning sel juhul tegeleb jäätmevaldajatega arveldamise ja kienditeenindusega jäätmevedaja.</p> <p>Kui KOV rakendab alternatiivset korraldatud jäätmevedu, siis kogub KOV jäätmevaldajatelt kas ise või eelnõus nimetatud teiste isikute kaudu ka jäätmeveo teenustasu, mis on KOV jäätmehoolduse rahastamise täiendav allikas lisaks KOV eelarvele. Jäätmehooldusega seotud KOV kulude täielik loetelu on KOVide lõikes erinev. Peamised</p>
----------------------	---------------	---	--	-----------------	---

Maardu Linnavalitsus	1-4/24/5287-4	Seaduse muudatuste tulemusel võib tekkida olukord, kus jäätmete üleandmise ligipääsetavus KOV-ide lõikes muutuks ebavõrdsemaks. Selle vältimiseks tuleks riigil ette näha vastavad toetused.	Seaduse jõustumisel on tarbijatel jäätmete liigiti kogumiseks kohustus soetada juurde täiendavaid jäätmemahuteid. Olukorras, kus inimestel on niigi tõsiseid probleeme toimetulekuga, tekitab selline kohustus vaesust juurde. Lisandub veel regionaalse ebavõrdsuse suurenemise risk jäätmevaldkonnas, kus vähemtoimetulevate KOV-ide kohustuste täitmata jäämisel tekivad veelgi suuremad probleemid.	Arvestatud	Täiendame seletuskirja ja mõjuanalüüsi. EL ühtekuuluvusfondi rahadest toetatakse KOVe kuni aastani 2029 jäätmete liigiti kogumise taristu soetamisel ja rajamisel (sh olmejäätmete liigiti kogumiseks vajalikud mahutid). Toetusmeede on kavas avada 2025. a kevadel.
----------------------	---------------	--	---	------------	---

Maardu Linnavalitsus	1-4/24/5287-4	Maardu Linnavalitsus esitab ettepaneku kehtestada jäätmeseaduses põhimõte, et korraldatud jäätmeveo tellimisel võib kohaliku omavalitsuse üksus kohaldada riigihangete seaduse §-s 12 sätestatud sisetehingut.	Hetkel on selline võimalus piiratud. Euroopa Kohtu praktikas puuduvad viited sellele, et jäätmeveo ja -käitluse teenuste kontsessioonid ei ole sisetehingu reeglina kaetud. Paindlikum oleks lahendus, kus KOV saaks kasutada sisetehingut mitte ainult siis kui hange on lõpetatud RHS § 73 lg 3 punktide 2-5 alusel, vaid alati, kui ta peab seda otstarbekaks. Korraldatud jäätmeveo korraldamine sisetehingu kaudu eeldab KOV-lt põhjalikku ettevalmistust ja rahaliste vahendite planeerimist. Tingimustes, kui kohalike omavalitsuste vastutust suurendatakse, on mõistlik luua KOV-le kõik võimalused, sh sisetehingu kasutamine. Korraldatud riigihanke lõppenuks tunnistamisel ei saa KOV lühikese aja jooksul tagada jäätmeteenust sisetehingu rakendamise kaudu ning on sunnitud korraldama uue riigihanke	Mittearvestatud	Eelnõule laekunud tagasisidet arvesse võttes on eelnõud muudetud ning korraldatud jäätmeveo teenuse hankimisel säilitatakse sisetehingu rakendamise keeld.
Maardu Linnavalitsus	1-4/24/5287-4	Eelnõuga on lahendamata tekstiiljäätmete kogumine ja käitlemine. Arvestades tekstiiljäätmete osakaalu suurust ja mahtu on esitatud eelnõu poolik.		Mittearvestatud	Olmes tekkivad tekstiiljäätmekogumised kuuluvad olmejäätmekogumise hulka ja nende eraldi käitlemine eelnõus ei ole kavas. Tekstiiljäätmekogumise osakaal kõigi olmejäätmekogumise hulgas oli 2023.a 3,3% ehk 17 000 tonni. Tekstiilile tuleb laiendatud tootjavastutus jäätmekogumise raamdirektiivi muudatusega, mis on hetkel läbirääkimiste faasis. Kliimaministeerium alustab tekstiili laiendatud tootjavastutuse väljatöötamisega 2025. aastal.

Maardu Linnavalitsus	1-4/24/5287-4	Kuna jäätmeliike on palju tekib vajadus selge kommunikatsiooni ning praktilise info olemasolu järele näiteks intellektipuudega inimestele, kurtidele, pimedatele/vaegnägijatele ja lastele. Nimetatud sihtgruppi kuuluvad isikud saaksid jäätmeid õigesti sorteerida, kui info ja juhendid oleksid tõlgitud lihtsalt ja arusaadavalt. Probleem laheneks, kui kehtestada üleriigiliselt üks kommunikatsioon ning praktiline info.		Arvestatud	Kliimaministeeriumil on kavas üleriigilise sortimisjuhendi koostamine. Arvestame ettepanekuga teha juhend kättesaadavaks ka intellektipuudega inimestele, kurtidele ja vaegnägijatele.
Maardu Linnavalitsus	1-4/24/5287-4	KOV-idele seatud sihtarvude täitmisel peaks toetus olema garanteeritud ja mitte sõltuv riigieelarve olukorrast.		Mittearvestatud	Toetust ei ole võimalik maksta, kui riigieelarves puuduvad selleks vahendid.
Maardu Linnavalitsus	1-4/24/5287-4	JäätSi § 117 ¹ kohaselt on kavas võtta tavajäätmete üleandmisel ja vastuvõtmisel kasutusele saatekirjad, et saavutada paremat läbipaistvust ja kontrolli jäätmevoogude üle ning, et tagada andmete ajakohasust. Saatekirjade rakendamisel tekib küsimus selle praktilisest rakendamisest. Kas vedaja hakkab tegema vastuvõetavast prügist pilti juhul kui mahutis pole kõik õigesti? Kui vale jääde asub mahuti põhjas, siis vedaja ei märka seda kohe ja tasu määratakse kõige väiksem, kuid valesti pandud jäätme eest vastutab ikkagi KOV. Vedaja töökoormus tõuseb pildistamisega, saatekirjade vormistamisega ja saatekirjade vaidlustamise menetlemisega, mis teeb selle teenuse veelgi kallimaks.		Mittearvestatud	Eelnõuga ei sekkuta ega reguleerita otseselt poolte vahelist jäätmekoodi vms vaidlust ja see lahendatakse poolte vahel nii nagu see on seni toimunud. Liigiti kogutud jäätmed võivad ka praegu sisaldada võõrseid. KOVid on selleks ette näinud erinevaid meetmeid (pildistamine, mahuti tühjendamata jätmine, kõrgema teenustasu küsimine jms). KOV saab sobiva meetodi ise valida.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Eelnõu tekst on üsna raskesti loetav - teemad on killustunud mitmetesse erinevatesse kohtadesse, mistõttu on kohati keeruline jälgida ja mõista, mida kavandatakse. Seletuskiri sisaldab väga palju lisainfot, kohati täiendavaid tingimusi, mis ainuüksi eelnõu teksti lugedes välja ei tule.		Mittearvestatud	Etteheite sisu ei ole konkreetne. Üldine väide, et eelnõu ja seletuskiri on keerulised ei anna piisavalt infot, et viia läbi eelnõu ja seletuskirja ülevaatus ning arusaadavuse kontroll. Selleks on vaja konkreetseid viiteid, milline osa dokumentides vajab täpsustamist.

Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Kohalikele omavalitsustele (edaspidi KOV) tuleb sätestada kohustus, mitte õigus kehtestada jäätmetasu.	Vastasel juhul ei ole tagatud jäätmehoolduse areng ja võib tekkida olukord, kus vähem võimekamad või motiveeritud kohalikud omavalitsused jätkavad sisuliselt vanaviisi vaid mõne kohustusliku modifikatsiooniga. Lisaks on oht, et tasu kehtestamine muutub poliitiliseks debatiks.	Mittearvestatud	Riik ei saa kehtestada otse sellist kohustust, kuid saab luua seadusliku aluse ja raamid. Otsus rakendada alternatiivset korraldatud jäätmevedu või mitte on KOV otsus, kuna see puudutab kohaliku omavalitsuse autonoomiat ja põhiseaduslikke põhimõtteid. Nii sätestab PS § 154, et KOV lahendavad iseseisvalt kohaliku elu küsimusi; PS § 157 lubab KOV-il kehtestada kohalike makse, kuid see õigus on autonoomne ning riik ei saa seda otse kohustada kasutama. See jääb KOV otsustada vastavalt kohalikele vajadustele ja tingimustele.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Jäätmetasuga antakse kohalikule omavalitsusele võimalus jäätmetasuga katta kulud, mis on seotud käitluskoha rajamisega, kuid ei ole antud õigust jäätmekäitluskohta määrata. Kui kohalik omavalitsus hakkab elanikelt kogutud rahaga ehitama käitluskohta, siis on oluline, et ta saaks antud käitluskohta ka määrata.	Vastasel juhul võib tekkida olukord, kus tehtud investeering ei tasu end ära, mistõttu loobuvad KOVid investeeringute tegemisest. Selleks, et KOV-il oleks motivatsioon käitluskohta rajada, peab KOV-il olema ka võimalus seda kasutada.	Mittearvestatud	KOV loodav käitluskoht ei pruugi olla alati vajalik, kui turul on olemas piisavalt teenusepakkujaid, kes suudavad pakkuda kvaliteetset ja keskkonnanõuetele vastavat teenust. Kui konkurentsivõimelisel turul on mitmeid pakkujaid, on majanduslikult mõistlikum lahendus see hankida riigihanke korras ning vältida suuri investeeringuid ja halduskulusid. Kohaliku omavalitsuse üksus peab edaspidi jäätmete käitlemise teenuse tellimiseks sõlmima eraldi riigihankelepingu riigihangete seaduses toodud tingimustel.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Eelnõus tuleb sätestada konkreetsed tingimused koostööle taaskasutusorganisatsioonidega (edaspidi TKOd).	Hetkel on jäetud liiga palju teemasid, milles tuleb kolme organisatsiooniga kokku leppida. See viib lõppkokkuvõttes olukorrani, kus kokkuleppeid ei suudeta saavutada või nendeni jõudmine võtab ebamõistlikult kaua aega, hakates mõjutama ka korraldatud jäätmeveo hankeid. KOVidel peab olema rohkem seadusele tuginevaid	Arvestatud osaliselt	Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud täiendavad muudatused, mis kehtestavad pakendijäätmetes sisalduva võõrise mahu, mille osas lasub vastutus TKO-l. Iga viite protsenti ületava võõrise mahu eest vastutab KOV ning pakendijäätmetes sisalduvate võõriste ületamise tõendamise eest vastutab TKO. Eelnõukohast seadust on täiendatud § 15_2 erinevates lõigetes. Sealhulgas on eelnõukohasesse seadusesse sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskohta, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskohta). Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Vaheladustuskohta jõudnud

Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Pakendite ringlussevõtu edendamise seisukohalt on oluline kehtestada eelnõus ringlussevõtu sihtmäär eraldi müügipakendile ja veopakendile.		Mittearvestatud	Omavalitsustele ringlussevõtu sihtarvu seadmine ei ole otstarbekas, kuna pakendijäätmete käitlusega tegelevad ka edaspidi TKOd (tootjad), kes laiendatud tootjavastutusest tulenevalt vastutavad lisaks käitlusele ka selle eest, et turule lastavad pakendid oleksid kulutõhusalt ringlussevõetavad. Edaspidi korraldab olemes tekkivate müügipakendite liigiti kogumise KOV läbi hanke, kuid TKO-l on jätkuvalt kohustus sellised müügipakendid ka ringlusesse suunata. Läbi KOJVi müügipakendite kvaliteetsema liigiti kogumise jõuab edaspidi ka rohkem müügipakendeid ringlusesse. Veo- ja rühmapakendite kokku kogumise peab TKO jätkuvalt ise korraldama, neid pakendiliike KOJV-iga ei seota. Paberi- ja kartongijäätmete puhul on kavas üle minna materjalipõhisele kogumisele, st neid kogutakse ja käideldakse koos paber- ja kartongpakendiga.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Eelnõuga tuleb kehtestada nõue, et eelsortimata jäätmeid ei tohi põletusse suunata. Defineerida tuleb selgelt, mida tähendab eelsorteerimine ning seada konkreetset kvaliteedinõuded eelsorteerimisele, et ei tekiks olukorda, kus näiliselt toimub eelsorteerimine, kuid tegelikkuses lähevad kõik jäätmed põletusse.		Mittearvestatud	Segaolmejäätmete seast välja sortitud jäätmete kvaliteet ei pruugi olla piisav kulutõhusaks ringlussevõtuks. Seetõttu tuleb eelistada jäätmete tekkekohas liigiti kogumist, mis tagab ringlussevõtuks sobiva kvaliteediga jäätmevoogude kogumise. Seaduse muudatusega ei ole praegu kavas kehtestada põletuseelse sortimise kohustust. KOV võib segaolmejäätmete käitlusteenuse hanke raames tellida siiski ka segaolmejäätmete eelsortimise.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Jäätmeseaduse punkt 3) – veole võivad mittesaarelised asutused rakendada sisetehingut juhul, kui riigihange luhtub. Kas sisetehingu peab sõlmima samadel tingimustel nagu oli sätestatud riigihankes või võib tingimusi modifitseerida? Leiame, et KOVid, kelle omandis on mõni jäätmekäitluskoht, peavad saama käitluskohta määrata (vt tagasiside punkt 2).		Küsimus vastatud	Eelnõule laekunud tagasisidet arvesse võttes on eelnõud muudetud ning korraldatud jäätmeveo teenuse hankimisel säilitatakse sisetehingu rakendamise keeld. Käitlusteenuse hankimise tingimusi eelnõuga ei muudeta.

Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Jäätmeseaduse punkt 10) - paragrahvi 31 lõiget 1 ¹ täiendatakse nii, et KOVi üksuse korraldatud jäätmete liigiti kogumise eesmärk on lisaks olmejäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamise ja ringlussevõtu sihtarvude täitmisele ka olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu täitmine igal aastal. Varasemates eelnõude aruteludes on olnud juttu, et KOVidele rakendatakse olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu aga sellest punktis jääb mulje, et ka ringlussevõtu sihtarvu saavutamine on KOVide ülesanne. Eelnõus tuleb see osa selgemalt sõnastada.	Ei nõustu, et kohalikud omavalitsused peavad lisaks liigiti kogumise sihtarvule vastutama ka ringlussevõtu sihtarvu eest. KOVil ei ole piisavalt hoobasid, et kontrollida, mis saab jäätmetest päriselt edasi jäätmekäitluskohas. Eriti veel, kui pakendijäätmete käitlemine on TKOde ülesanne ja KOV sinna sekkuda ei saa. See võib tekitada olukorra, kus hakatakse nn „fabritseerima“ vajalikke dokumente.	Mittearvestatud	Kehtiva jäätmeseaduse § 31 lõike 1 ¹ kohaselt peab KOV korraldama jäätmete liigiti kogumist nii, et see aitaks kaasa JäätS § 136 ³ lõigetes 1 ja 2 nimetatud ringlussevõtu sihtarvude saavutamisele. Eelnõu kohaselt lisatakse täiendus, mille kohaselt KOVi korraldatud jäätmete liigiti kogumine peab täitma ka KOV olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu saavutamise eesmärgi. Seega ei lisata KOVile selle sättega täiendavaid kohustusi ringlussevõtu eesmärkide täitmise osas.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Jäätmeseaduse punkt 11) sätestab, et paberpakend tuleb koos vanapaberiga koguda – kas see nõue kehtib vaid korraldatud jäätmeveo raames kogutavale paberile ja kartongile või ka muude kogumisvõrkude puhul?		Küsimus vastatud	Olmejäätmete hulka kuuluvate paberi- ja kartongijäätmete kogumine koos paber- ja kartongpakendiga korraldatakse eelnõukohaselt kõikjal olenemata kogumisviisist (vt seletuskirjas JäätS § 31 selgitus).
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Jäätmeseaduse punkt 15) sätestab, et jäätmete liigiti kogumine peab olema jäätmevaldajale mugav. Mugavus on väga subjektiivne mõiste. See termin tuleb täpsemalt lahti mõtestama, et ei tekiks valesti mõistmist.	Tallinnas on elanikke kelle arvates on avalikesse pakendipunktidesse pakendite viimine väga mugav ja ei soovi näha enda aias pakendijäätmete mahuteid.	Mittearvestatud	Mugav tähendab, et KOV on loonud süsteemi, mis on lihtne, arusaadav ja kergesti kasutatav kõigile elanikele, sõltumata nende elutingimustest või füüsilistest võimetest. Nt kogumismahutid on kergesti ligipääsetavad; liigiti kogumise osas on koostatud juhendid, mahutitel olevad märgistused/sildid on selged, nähtavad ja lihtsad jälgida. Inimesel on lihtne mõista, millistesse mahutitesse erinevad jäätmeliigid tuleb panna, need on selgelt tähistatud ja kergesti eristatavad. Kasutusel olevad mahutid on lihtsasti liigutatavad, avatavad ja kasutatavad igasugustes ilmastikuoludes. Kogumise aeg on paindlik ja kergesti jälgitav. Kokkuvõttes sõna "mugav" tähendab, et liigiti kogumine ei tohi olla inimesele koormav või keeruline, vaid lihtne ja loogiline.

Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Jäätmeseaduse punkt 29) - § 66 lg-s 1 ⁴ toodud halduslepingute ja riigihankelepingute sõlmimise õigused/kohustused vajavad kogu eelnõus täpsustamist.	Ilma seletuskirja lugemata ei ole võimalik üheselt mõista, millistel juhtudel tuleb sõlmida haldusleping ja millistel juhtudel saab volitused üle anda riigihankelepinguga. Sama märkus kehtib ka § 66 lg 1 ²⁻³ toodud lepingute kohta.	Selgitatud	Kui üle antakse vastutus avaliku ülesande täitmise eest, sõlmitakse haldusleping. Kui tellitakse üksnes teenus, kuid ei anta vastutust üle, sõlmitakse riigihanke leping. Kui volitus antakse üle riigihankelepinguga, tuleb volitus selles sõnaselgelt reguleerida koos tingimustega.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Jäätmeseaduse punkt 28) - § 66 lg 4 ¹ - eelnõu seletuskirja kohaselt peab lisaks korraldatud jäätmeveole liigiti kogutud jäätmete üleandmisega seotud kulu olema vähemalt kolm korda madalam ka muude kogumisviiside puhul (jäätmejaam, kogumisringid, kogumispunktid). Ainuüksi eelnõu tekstist (ilma seletuskirja lugemata) sellist nõuet välja ei loe. Antud nõue paikneb korraldatud jäätmeveo peatükis, mistõttu vajab täpsustamist, kas see on õiguslikult rakendatav ka kogumissüsteemidele, mis ei ole hõlmatud korraldatud jäätmeveoga. Kui seda soovitakse rakendada ka väljaspool korraldatud jäätmevedu jäävatele kogumissüsteemidele, siis tuleks eelnõu teksti täiendada. Palume täpsustada hinnastamismudelit.	Milline on teiste kogumisviiside (mitte ükselt ukselt süsteemi) puhul nn baashind, millest liigiti kogutud jäätmete üleandmise tasu peab olema kolm korda madalam? Nt kuidas toimub hinnastamine jäätmejaamas, kui jäätmejaamad segaolmejäätmeid vastu ei võta? Kui suurjäätmed on mugavusteenusena hõlmatud korraldatud jäätmeveoga, siis kuidas näeb välja nende üleandmise hinnastamine eramus vs suures kortermajas või juriidilisel isikul arvestades, et segaolmejäätmete mahuti suurused on väga erinevad? Kas näiteks jäätmejaamadesse ära antavate jäätmete hinnakiri on tulevikus igale inimesele individuaalne? Vaja on täpsustada, mis hinda kohalikud omavalitsused oma jäätmeveo hangetes peavad küsima. Kas ainult segaolmejäätmete hinda? Eelnõu punktist ei selgu, millistel jäätmeliikidel (kas ka	Arvestatud osaliselt	Eelnõule laekunud ettepanekuid arvesse võttes on jäätmete hinnastamise reeglit muudetud ja sätestatud eelnõukohase JäätS § 31 lõikes 8. Liigiti kogutud jäätmete üleandmine peab olema jäätmevaldajale võimalikult kulutõhus võrreldes segaolmejäätmete või valesti liigitatud jäätmete üleandmisega.

Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Jäätmeseaduse punkt 30) - KOV üksusel on õigus kehtestada jäätmevaldajale jäätmehoolduskulude kandmise kohustus. Jäätmehoolduskulude kandmine peab olema kohustus, et oleks tagatud jäätmehoolduse arendamine (vt tagasiside punkt 1).		Mittearvestatud	Riik ei saa kehtestada otse sellist kohustust, kuid saab luua seadusliku aluse ja raamid. Otsus kehtestada tasu või mitte on KOV otsus, kuna see puudutab kohaliku omavalitsuse autonoomiat ja põhiseaduslike põhimõtteid. Nii sätestab PS § 154, et KOV lahendavad iseseisvalt kohaliku elu küsimusi; PS § 157 lubab KOV-il kehtestada kohalike makse, kuid see õigus on autonoomne ning riik ei saa seda otse kohustada kasutama. See jääb KOV otsustada vastavalt kohalikele vajadustele ja tingimustele.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Lõiked 7 ja 11 – jääb selgusetuks, mille alusel püsitasu kujuneb. Eelnõu kohaselt ei saa jäätmehoolduse arendamiseks vajalike kulude osakaal (püsitasu) jäätmevaldajalt kogutavast jäätmehoolduskulust (muutuvtasu) olla suuremad kui 100 %. Kas püsitasu on seotud igakuise (sega)olmejäätmete mahuti tühjendamise hinnaga (igakuine tasu sõltub tühjenduste arvust ja mahutite suurusest)? Muutuvkulud võivad		Küsimus vastatud	Eelnõust on eemaldatud termin püsitasu. Eelnõu on muudetud järgnevalt - kehtestakse alus, mille järgi KOVil on õigus korraldada jäätmeveedu alternatiivselt KOV keskselt ja määrata jäätmeveo teenustasu. Seadusandja on nimetanud jäätmeveo teenustasu hulka kuuluvad kulud. Kulude suurus arvutatakse igakuiselt proportsionaalselt jäätmevaldaja tekitatud jäätmete kogusega või hinnangulise tarbimisega. Jäätmeveo teenustasu suurus arvutatakse protsendipõhiselt vastavalt jäätmevaldajale
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Seletuskirjas on kasutatatakse definitsiooni muutuvkulu, kuid eelnõu tekstis ei ole muutuvkulu mõistet kuskil mainitud. Palume täiendada eelnõud.		Arvestatud	Termin "muutuvkulu" on seletuskirjas selguse huvides asendatud. Mõeldud on ajas muutuva iseloomuga kulusid, mis on korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete veokulud ja käitluskulud.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Eelnõus kasutatakse osades kohtades mõistet „taaskasutamise sihtarv“ ja osades kohtades „ringlussevõtu sihtarv“. Palume selgitada, kas tegemist on samatähenduslike mõistetega või milles seisneb nende erinevus?		Mittearvestatud	Jäätmeseaduse § 136 ³ kehtestab jäätmete taaskasutamise sihtarvud. Selles paragrahvis on sätestatud nii olmejäätmete ringlussevõtu sihtarvud kui ka nt ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamise sihtarv. PakS § 36 sätestab pakendijäätmete ja pakendimaterjali liikide taaskasutamise ja ringlussevõtu sihtarvud. Taaskasutamine ja ringlussevõtt ei ole samatähenduslikud terminid. Taaskasutamine on laiem termin, ringlussevõtt kitsam ja ringlussevõtt on üks taaskasutamistoimingutest (vt kehtiva JääTS § 15 lõiked 1, 1 ¹ ja 4, PakS § 7 ja § 8). Seega olmejäätmete ringlussevõtu sihtarv on ühtlasi ka taaskasutamise sihtarv, mis on sätestatud

Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Seletuskirja tabelis 3 (lk 25) on viimane rida kogumisvahend ja selle hind. Palume selgitada, mida see rida arvel näitab, kui kogumisvahendite tasu kuulub jäätmehoolduskulu (püsitasu) alla.		Arvestatud	Kogumisvahendite kulu tuuakse arvel ära lisateenusena juhul, kui kogumisvahendit renditakse. Kui KOV on jäätmete üleandmiseks vajalikud kogumisvahendid soetanud ja andud jäätmevaldajatele kasutusse, siis kogumisvahendi kulu on osa jäätmehoolduskulude katteks makstavast tasust ja seda arvel eraldi välja ei tooda.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Lõige 12 – seletuskirja kohaselt ei või korraldatud jäätmeveost vabastatud jäätmevaldajate kogutav jäätmehoolduskulu (püsikulu) olla suurem kui 3 eurot kalendrikuus esimesel aastal ning see võib tõusta kuni 10% igal järgneval aastal. Kuidas tuleb käituda kui KOV iga aasta ei kehtesta jäätmehooldustasu?	Korraldatud jäätmeveost vabastuste tähtajad on erinevad. Mõned vabastused kehtivad ainult teatud kuud aastast. Kuidas sellisel juhul arvestatakse „esimest aastat“ ning kuidas tuleb tasu arvutada? Kas summa võib lõputult 10% kaupa suurenda?	Arvestatud	Eelnõu on muudetud järgnevalt - püsikulu eemaldatud ja kehtestatakse alus, mille järgi KOVil on õigus korraldada jäätmevedu alternatiivselt KOV keskselt ja määrata jäätmeveo teenustasu. Korraldatud jäätmeveoga liitumisest käesoleva seaduse § 69 lõigete 2.1, 4 ja 4.1 alusel vabastatud jäätmevaldaja püsikulu suurus on fikseeritud summa, mis vastab korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja eelmise aasta kõige väiksemale jäätmehoolduskulule.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Lõige 13 – seletuskirja kohaselt võib korteriühistu puhul jäätmeveo esitada korteriühistu liikmele või ühistule, kes sel juhul ise jagab arve korterite vahel, tuues arvel välja lõikes 13 nimetatud kuluread. Palume täpsustada, mille alusel tekib KOVile õigus hakata kontrollima korteriühistute raamatupidamist? Kui raamatupidaja pole nõus arvet jagama, kas siis tuleb KOV-il saata kõikidele korteriühistu liikmetele arved ise?		Arvestatud	KOVil ei ole üldist kohustust kontrollida, kuidas korteriühistu jagab arveid oma liikmete vahel, kuna see kuulub ühistu sisemise haldamise valdkonda. Kui arve esitatakse ühistule, peab ta tegema oma raamatupidamises vastava kulujaotuse, mis kajastab kulusid eraldi. Korteriühistu peab jaotama kuld vastavalt ühistu põhikirjale või üldkoosoleku otsusele. KOVil on õigus kehtestada jäätmehoolduseeskirjas nõue, et korteriühistu peab arveid esitama läbipaistvalt ja vastavalt kehtestatud jaotuspõhimõtetele. Kui KOV saab kaebusi, et ühistu ei jaga arveid õiglaselt, võib ta algatada järelevahtemenetlust, et tagada nõude täitmine. Seletuskirja on täiendatud.

Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Lõiked 14 ja 15 – märkus: kui jäätmehoolduse tasu küsimine tehakse KOVIDele liiga keeruliseks ja sellega kaasneb palju bürokraatiat, siis väiksemad KOVID ei hakka kunagi püsitasu rakendama, eriti kui see on veel vabatahtlik.		Arvestatud osaliselt	Jäätmeveo teenustasu kehtestamine on oluline tööriist jäätmehoolduse arendamisel. Jäätmehoolduse süsteemi korrektne toimimine sõltub teenuse finantseerimisest. Kulude rakendamata jätmisel ei pruugi KOV olla piisavalt vahendeid teenuse arendamiseks. Ebapiisav jäätmehooldus võib tekitada kohalikes elanikes rahuolematust, kuna see kahjustab nende elukeskkonna kvaliteeti, ja õigust nõuda teenuse parandamist. Kui KOV ei täida jäätmehoolduse arendamisel jäätmeseaduse nõudeid, võib see kaasa tuua seega kohtuvaidlusi või ametiasutuse sekkumise (KeA haldusjärelevalve). Jäätmeveo teenustasu rakendamise lihtsustamiseks on kavas KOVIDele koostada vastav juhend ning vajadusel KOVe nõustada. Jäätmeveo teenustasu kohta ei ole vaja esitada mahukat aruannet, piisab ühelehelisest ülevaatest (JäätS § 66 ¹ lg 14 ja 15 sätted on asendatud muudetud sõnastuses § 66 ⁵ lõigetega 2 ja 3).
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Lõige 18 – § 66 lg 12 ütleb, et KOV kohustub pidama arvestust ning arveldama klientidega. Lg 13 samas sätestab, et KOV võib halduslepinguga need ülesanded ära anda. Palume selgemalt sõnastada halduslepingu ja riigihankelepingu sõlmimise õigused/kohustused.	Ei ole üheselt arusaadav, milliseid ülesandeid, kellel ja mis lepinguga võib üle anda.	Selgitatud	Kui üle antakse vastutus avaliku ülesande täitmise eest sõlmitakse haldusleping. Kui tellitakse üksnes teenus, kuid ei anta vastutust üle, sõlmitakse riigihanke leping. Kui volitus antakse üle riigihankelepinguga, tuleb volitus selles sõnaselgelt reguleerida koos tingimustega.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Jäätmeseaduse punkt 33) – selle kohaselt tuleb korraldatud jäätmeveo teenuse osutaja leidmiseks määrata riigihanke alusdokumentides muu hulgas jäätmekäitluskoht või -kohad. Eelnõu kohaselt KOV käitluskohta määrata ei saa. Palume selgemalt välja tuua, kas kohalikul omavalitsusel on õigus käitluskohta määrata ja millistel juhtudel/tingimustel.		Arvestatud	Kohaliku omavalitsuse üksus peab edaspidi jäätmete käitlemise teenuse soetamiseks sõlmima eraldi riigihankelepingu riigihangete seadusest lähtuvalt. Seega on vajalik korraldada jäätmete käitlemise sõlmimise leping enne jäätmeveo hankimist. Seletuskirja on lisatud täpsustus, et riigihankelepingute sõlmimiseks võib omavalitsus rakendada riigihangete seaduses sätestatud hankemenetlusi ja hankelepinguid.

Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Jäätmeseaduse punkt 38) – lg 1 ² kohaselt sõlmitakse eraldi lepingud bio- ja segaolmejäätmete käitlejaga. Millised on regulatsioonid muude jäätmeliikide käitlemisele, nt suurjäätmed või tekstiilijäätmed?		Arvestatud	Seletuskirja on täiendatud. Käitlusteenuse hankelepingu tingimused peavad tagama jäätmeseaduses toodud nõuete täitmise (sh § 22 ¹ sätestatud jäätmehierarhia, § 28 ¹ ja § 35 sätestatud korduskasutuseks ettevalmistamiseks ja ringlussevõtuks liigiti kogutud jäätmete põletamise ja prügilasse ladestamise keeld ning § 70 lg 2 sätestatud ringlussevõtu sihtarvu täitmise eesmärk). Lisaks tuleb arvestada omavalitsuse jäätmekavas toodud olmejäätmete energiakasutuse otstarbel põletamise ja ladestamise vähendamise plaani ja meetmetega.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Jäätmeseaduse punkt 39) – kehtiva seaduse § 70 räägib ringlussevõtu sihtarvudest aga eelnõus on kasutatud mõistet taaskasutamise sihtarv. Kas või mis on nende erinevus?		Küsimus vastatud	Jäätmeseaduse § 136 ³ kehtestab jäätmete taaskasutamise sihtarvud. Selles paragrahvis on sätestatud nii olmejäätmete ringlussevõtu sihtarvud kui ka nt ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamise sihtarv. Taaskasutamine ja ringlussevõtt ei ole samatähenduslikud terminid. Taaskasutamine on laiem termin, ringlussevõtt kitsam ja ringlussevõtt on üks taaskasutamistoimingutest (vt kehtiva JääTS § 15 lõiked 1, 1 ¹ ja 4). Seega olmejäätmete ringlussevõtu sihtarv on ühtlasi ka taaskasutamise sihtarv, mis on väljendatud ringlussevõtuna (ehk ei hõlma nt energiakasutust). Taaskasutamise sihtarv ei tähenda alati ilmingimata, et tegu on ringlussevõtu sihtarvuga. Eelnõus ja seletuskirjas on termineid kasutatud asjakohaselt.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Jäätmeseaduse punkt 46) – märkus: jäätmevaldajate registri minimaalse andmekoosseisu ning andmehalduse ja -vahetuse nõuete määruse kavandit eelnõu dokumentide iuurde lisatud ei ole.		Mittearvestatud	Jäätmevaldajate registri osas reguleeritakse käesoleva eelnõuga vaid registri eesmärki, keeldu küsida registri andmevahetuse eest tasu ning isikuandmete töötlemise tingimusi, mis sätestatakse JääTSi § 71.1 lõigetes 1.1 - 4.

Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Jäätmeseaduse punkt 60) - KOVidele, kes sihtarve täita ei suuda, tuleb pigem ette näha kohustus investeerida tegevustesse, mitte rakendada sunniraha. Sunniraha määramine ei panusta kuidagi KOVi olukorra paremaks muutmisesse. Seletuskirja kohaselt võib sunniraha rakendada alates 1. jaanuarist 2030. Kas tegemist on eksitusega, sest KOVid peavad oma tegevuse viima eelnõu nõuetega kooskõlla hiljemalt 2030 aasta lõpuks, mistõttu sunniraha määramine enne seda ei tohiks olla võimalik.		Arvestatud osaliselt	Ka kohaliku omavalitsus on seotud seaduslikkuse põhimõttega (PS § 3) ning on kohustatud tagama õigusi ja vabadusi (PS § 14). KOVle võib määrata sunniraha, et sundida teda täitma oma ülesandeid. Samas ei ole see alati vajalik ega ka ainus lahendus. Sunniraha asemel saab määrata täiendava tähtaja kohustuse täitmiseks. Eelnõus on muudetud sunniraha rakendamise algusaega (nüüd alates 2031. aasta 1. jaanuarist), et see oleks kooskõlas KOV jäätmekava ja jäätmehoolduseeskirja muutmise, paberi- ja kartongijäätmete kooskogumise ja muudetud tingimustel korraldatud jäätmeveo korraldamise tähtajaga.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Jäätmeseaduse punkt 65) – palume üle vaadata sõnastus. Kui paberi- ja kartongijäätmeid kogutakse kokku pakenditena, siis ei ole tegemist materjalipõhise kogumise rakendamisega. Kas 20 koodiga paber ja kartong kaob käibelt ära ja jääb ainult 15 koodiga paber ja kartongpakend? Kas jäätmejaamades kogutav paber ja kartong kuulub üleandmisele taaskasutusorganisatsioonidele või võib jäätmejaam seda ise käitlemiseks müüa?		Küsimus vastatud	Paberi ja kartongijäätmete osas on eelnõu kohaselt kavas üle minna täielikule kooskogumisele. See tähendab, et paberi- ja kartongijäätmed kogutakse koos paber- ja kartongpakendi jäätmetega igal pool, ka jäätmejaamades ning antakse üle TKOdele. Arvestades, et valdav osa kooskogutavast paberi- ja kartongijäätmete voost moodustavad pakendijäätmed, on otstarbekam käsitleda neid pakendijäätmete koodiga, kuid koodide kasutamist lubadel ja aruannetes täpsustatakse edaspidi.

Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Pakendiseaduse punkt 3) – Seletuskirjas on, et kui avalikust süsteemist kogutud jäätmed on oluliselt halvema kvaliteediga ja saastunud muude jäätmeliikidega, siis ei ole lubatud tekkekohal kogutud pakendijäätmeid ja avalikus kogumissüsteemis kogutud pakendijäätmeid ühte hunnikusse või kogumismahutisse paigutada. Ilma seletuskirja lugemata ei tule selline säte eelnõust kuidagi välja. Kui soovitakse kehtestada nõuet, et avaliku võrgu kaudu kogutud pakendijäätmeid ei tohi segada tekkekohal kogutud pakendijäätmetega, siis tuleks vastavasisuline nõue eelnõusse ka selgelt sõnastada.		Arvestatud osaliselt	Juba praegu kehtib jäätmeseaduse § 14 lg 1_2, mille kohaselt jäätmeid kogutakse liigiti korduskasutuseks ettevalmistamise, ringlussevõtu ja muude taaskasutamistoimingute lihtsustamiseks või parandamiseks ning liigiti kogutud jäätmeid ei segata teiste jäätmete ega muude materjalidega , millel on erinevad omadused. Seega ei saa avalikust süsteemist kogutud pakendijäätmete kohta, mis on risustatud muude jäätmetega öelda, et tegu on liigiti kogutud jäätmetega ning tegemist on erinevate omadustega jäätmetega, mis tuleb hoida liigiti kogutud jäätmetest lahus. Seletuskirja täiendatud. Seletuskirjas on ka täpsustatud lubatud võõriste protsenti pakendijäätmete hulgas. Kui võõriste maht ületab 5%, siis vastutab KOV iga viite protsenti ületava võõriste mahu osas. Seega peab KOV ka hankedokumentides sätestama tingimused jäätmevedajale, et pakendijäätmete kvaliteetne kogumine oleks tekkekohal tagatud.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Kes vastutab ja tasub kätluskulud vaheladustuskohata koos pakenditega toodud võõriste/mittesobiliku materjali eest?		Arvestatud	Seaduseelnõud täiendatakse selliselt, et pakendijäätmetes on lubatavaks võõrise sisalduseks 5% kogumisjärgsetest pakendijäätmete mahust. Kui on kahtlus, et lubatud võõrise sisaldus pakendijäätmetes on ületatud, siis peab TKO tõendama ületatud osa suurus. Selle osa võõriste käitluse eest, mis ületab 5%, peab KOV kandma vastavad kulud.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Seletuskiri sätestab palju nõudeid vaheladustuskohale. Need nõuded tuleb välja tuua ka eelnõus, st tuleks täiendada jäätmeseaduse § 19.		Arvestatud osaliselt	Pakendijäätmete üleandmiskoht on sobilik siis, kui see vastab jäätmeseaduse §-is 19 sätestatud tingimustele. Vastav koht lepatakse kolme TKO ja KOVi vahelises kokkuleppes kokku. Kui kokkulepet ei saavutata, määrab vastava koha KOV. Vaheladustuskohas peab olema tagatud arvestuse pidamine sissetulevate ja taaskasutusorganisatsioonidele üleantavate pakendijäätmete üle ning pakendijäätmete kogumisjärgse

Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Pakendiseaduse punkt 10) – lõige 4. Kui seletuskirja kohaselt võib jäätmete kogumiseks kasutada ka muid vahendeid kui mahuti, nt kollast kotti vms, siis tuleb eelnõu tekstis asendada sõna „mahuti“ sõnaga „kogumisvahend“.		Arvestatud osaliselt	PakS § 15 lg 4 on korrektsem kasutada sõna "kogumismahuti". Märkusega osaliselt arvestatud ja parandus eelnõusse sisseviidud.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Palume eelnõu dokumentides selgelt välja tuua, kas KOV võib korraldada täiendavate pakendiliikide eraldi kogumise (nt klaaspakend i eraldi metall- ja plastpakendist) ja kassellisel juhul on kulude katmine samuti TKOde kohustus (selles osas, mida jäätmevaldaja ei kata)?	Tallinnas on hästi toimiv klaaspakendi liigiti kogumise süsteem ning plast- ja metallpakendiga selle kokku kogumine oleks tagasimine. Ei nõustu seisukohaga, et klaasi eraldamine segapakendist on tehnoloogiliselt lihtne. Purunenud klaaspakendijäätmete kätte saamine plast- ja metallmahutist on väga raskendatud.	Arvestatud	Jäätmeseaduse § 31 lg 6 kohaselt võib KOV jäätmekavas ja jäätmehoolduseeskirjas teatud tingimustel ette näha erandi jäätmeseaduse § 31 lõigetes 3 ja 4 nimetatud liigiti kogumisest. Eelnõuga muudetakse seda sätet nii, et KOV võib erandi ette näha ka pakendiseaduse §-s 15 sätestatud liigiti kogumisest. Seega võib KOV põhjendatud juhul erandeid teha. Juhul, kui KOV on erandi ette näinud ja see on kooskõlas JäätS § 31 lg 6 toodud tingimustega, on TKOd kohustatud ka vastavad kulud hüvitama.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Kas KOV võib oma eeskirjaga sätestada erisusi, nt et jäätmevaldajal on mahutiga üleandmise kohustus jäätmevaldajale teatud arvuga korteritest alates?		Arvestatud	Vastavalt eelnõule võib KOV teha erisusi, mille peab sätestama jäätmehoolduseeskirjas ja jäätmekavas, kus neid valikuid ka põhjendab. Oluline on, et KOV vastavalt territooriumil kehtestatud nõuetele saavutab olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu. KOV-il on võimalik vastavad erisused teha JäätS § 31 lõike 6 alusel. Seletuskirja on vastava infoga täiendatud.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Lõige 5 – väljaspool tiheasustustala on pakendijäätmete tekkekohal kogumine kohustuslik vaid korterelamutele. Juriidiliste isikute tegevus (nt büroohooned, kauplused), kellel võib samuti tekkida palju pakendijäätmeid, on eelnõus reguleerimata.		Arvestatud osaliselt	Vastavalt eelnõule on igal KOV-il võimalik jäätmehoolduseeskirjas ja jäätmekavas kirjeldatuna kujundada omavalitsuse territooriumil pakendijäätmete kokku kogumist muus osas selliselt, et omavalitsus saavutaks talle seatud olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu. Väljaspool tiheasustustala on KOVi otsustada sarnaselt eramutega ka ettevõtete pakendite kogumine, st võib määrata, et on korraldatud jäätmeveoga tekkekohalt kogumine või siis avalike konteineritega. Seletuskirja on vastava infoga täiendatud.

Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Lõige 8 - kui tihedalt hinnatakse TKO-de turuosa? Kust võetakse uuendatud ja sõltumatud andmed TKO-de turuosade saamiseks?		Küsimus vastatud	Seletuskirjas on selgitatud, et TKO-de turuosa kujuneb Pakendiregistrisse (PAKIS) esitatud andmete pealt (aluseks on turule lastud kogused). Vastavalt pakendiregistri põhimäärusele esitatakse andmeid aastase täpsusega (31. märtsiks eelneva kalendriaasta kohta).
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Lõige 11 - Kas kõikidele pakendijäätmete mahuti suurustele on tasu 0,25 eurot? Pakendijäätmeid kogutakse ka näiteks süvamahutites, presskonteinerites, metallkirstudes (2,5 ja 4,5 m ³). Süvamahutid ja presskonteinerid vajavad tühjendamiseks eritehnikat. Kui jäätmevaldaja selle eest 0,25 eurot korra eest tasub, kas siis eritehnika kasutamine läheb püsikuludesse või muutuvkuludesse? Kui jäätmevaldaja kohustus on mahuteid kontrollida (sh pakendijäätmete oma) siis, kuidas toimub nende kulude jagamine?		Küsimus vastatud	Eelnõukohases määruses on kõikidele jäätmevaldajatele pakendijäätmete kogumisvahendi tühjenduskulu olenemata kogumisvahendi tüübist 0,50 eurot. Kuna KOV peab veenduma, et saavutab liigiti kogumise sihtmäärad, siis on jäätmevaldajate kontrolli osa ka KOV-i kohustus, sh peab KOV veenduma, et liigiti kogutud pakendijäätmed on TKO-le ringlussevõtuks sobiva kvaliteediga, st et ei ole saastunud muude jäätmetega. Eelnõus on täpsustatud, et kogumisjärgsetes pakendijäätmetes sisalduvate võõraste eest vastutab TKO 5% ulatuses.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Kas KOVil on õigus pakkuda klaaspakendijäätmete mahuti tühjendamist kliendile ka soodsama hinnaga kui 0,25 senti?		Küsimus vastatud	Kõikide pakendijäätmete konteinerite tühjenduskulu on 0,50 eurot ja selles osas erisusi teha ei ole lubatud. Jäätmevaldaja kulu ajas inflatsiooni mõjul väheneb ning sellega liigume tootjate vastutuse suurenemisele. Jäätmevaldaja kulu 0,50 eurot on arvatud 80:20 printsibiina, mis on erand, mida liikmesriigid teha võivad, kuid tootjate kohustus saaks ka 100% olla. Selleks, et reformi järgselt saaks täiendav veokulu arvesse võetud, tuleb kõikide pakendijäätmete tühjendamise eest võrdset tasuda 0.50 eurot.

Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Lõige 12 - Iga viie aasta tagant korrigeerimine ei ole paindlik. Ettepanek muuta periood lühemaks, kuna hinna korrigeerimine ei ole kohustuslik tegevus, vaid seda võib eelnõu kohaselt teha.		Mittearvestatud	Eelnõust on 5-aastane tingimus eemaldatud. Jäätmevaldaja kulu ajas inflatsiooni mõjul väheneb ning sellega liigume tootjate vastutuse suurenemisele. Hetkel on 0,50 eurot arvatud 80:20 printsiibina, mis on erand, mida liikmesriigid teha võivad, kuid tootjate kohustus saaks ka 100% olla. Kliimaministeeriumil võimalik üle vaadata peale jäätmereformiga kavandatud muudatuste rakendumist jäätmevaldajale rakenduv kulu ning vajadusel teha ettepanek muudatusteks. Kuna kulude osa saab üle vaadata igal ajal, siis ei pea seda seaduses välja tooma.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Lõige 13 – selle kohaselt on liigiti kogumise edendamine KOVide vastutus. Kui pakend on tootjavastutuse all, siis peaks olema ka TKO-del kohustus teha liigiti kogumise alast teavitustööd.		Mittearvestatud	KOV-i kohustus pakendijäätmete teavitamisega seoses on kõik, mis puudutab kohaliku omavalitsuse tasandil jäätmete liigiti kogumisega seonduvat. Mida, kuidas ja kus kogutakse info peab tulema KOV-ilt. Seega, see teavitus, mis puudutab KOJV ja kogumist peab tulema KOV-ilt (vastava KOVi territooriumi üleselt). TKO-del on jätkuvalt kohustus 2% käibest suunata pakendialasele teadlikkuse tõstmisele.

Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Pakendiseaduse punkt 11) – ettepanek sõnastada nõue, et TKOd peavad koostöös tagama ühe vaheladustuskoha.	Kui iga TKO soovib oma vaheladustuskoha, tekitab see ebamõistliku koormuse jäätmeveo korralduses. Jääb selgusetuks, kuidas kolme erineva vaheladustuskoha puhul saab KOV tagada pakendijäätmete proportsionaalse jagamise ja samal ajal hankida korraldatud jäätmeveo raames pakendijäätmete veo kulu, kui veo kulu on seotud kilomeetri hinnaga. Kokkulepete sisu nii suurte ja mahutake teemade	arvestatud	Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskoha, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskoha). Vajadusel on võimalik kokku leppida ka mitu ühist kohta pakendijäätmete üleandmiseks. Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Kui TKOd ja KOV kokkuleppele ei jõua, määrab KOV kokkuleppe väliselt vastava koha ise.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Lõike 2 kohaselt kujuneb kilomeetri hind korraldatud jäätmeveo tulemusel. Mida on mõeldud korraldatud jäätmeveo tulemuse all? Kas pakendijäätmete veokulu tuleb hankida või võib selle KOV ise määrata?		Küsimus vastatud	Eelnõusse on lisatud säte (§ 67 lg 3 ¹), mille kohaselt sõlmib KOV eraldi hankelepingu pakendijäätmete vedajaga. Eelnõus on sätestatud, et kohaliku omavalitsuse poolt korraldatud jäätmeveoga olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmete kogumise kulud hüvitab taaskasutusorganisatsioon hankelepingus määratud maksumuseni, arvestades käesoleva seaduse § 15.1 lõigete 1 ja 2 kokkulepet ja § 15.2 lõikes 7 sätestatud.
Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Pakendiseaduse punkt 12) - ettepanek on eelnõusse jätta alles müügikohtadele tagatisrahata pakendite ja pakendijäätmete kogumiskoha loomise kohustus.		Arvestatud osaliselt	Seni ei ole olnud sellist kohustust, vaid müügikoht sai tagatisrahata pakendijäätmete kokkukogumist korraldada taaskasutusorganisatsiooni kaudu. Edaspidi on eelnõuga ettenähtud, et KOV saab hinnata ja analüüsida pakendikonteinerite paigaldamise vajadust müügikohtade lähistel ning vastavate kokkulepete saavutamise korral pakendijäätmete kogumist müügikohtade juures teostada. Edaspidi tuleb teatud suurusega müügikoha territooriumil tagada tagatisrahaga pakendite vastuvõtmine (selles osas jäid sätted samaks).

Tallinna Strateegiakeskus	1-4/24/5287-6	Pakendiseaduse § 5 (8) Avalikel üritustel on lubatud kasutada toidu ja joogi serveerimiseks üksnes korduskasutatavaid anumaid ja söögiriistu. Ettepanek: Avalikel üritustel, avalikel koosolekutel ning igapäevase tegevuse käigus meelelahutust pakkuvates asutustes (nt ööklubid, kinod, spad, muuseumid, teatrid jm) on lubatud kasutada toidu ja joogi serveerimiseks üksnes korduskasutatavaid anumaid ja söögiriistu.	Selgitus: Et vähendada jäätmeteket, edendada ringmajandust laiemalt ning muuhulgas vältida ebavõrdsust avalike ürituste korraldajate suunas tuleb pakendiseaduse § 5 (8) laiendada ka avalikele koosolekutele ning igapäevaselt meelelahutust pakkuvatele asutustele.	Mittearvestatud	Antud ettepanekuga hetkel ei arvestatud, kuid Kliimaministeeriumil on plaanis antud teemaga jäätmereformi eelnõust eraldiseisvalt tegeleda.
------------------------------	---------------	---	---	-----------------	---

<p>Tallinna Strateegiakeskus</p>	<p>1-4/24/5287-6</p>	<p>Pakendiseadusesse lisada näiteks mõistete alla selgitused, mis kirjeldavad ära korduskasutatavad nõud ja söögiriistad ning neile loodud korduskasutussüsteemi. <i>korduskasutatavad anumad ja söögiriistad</i> on olelusringi jooksul mitme kasutuskorra jaoks kavandatud, valmistatud ja turule lastud ning neid täidetakse või kasutatakse uuesti samal eesmärgil, milleks need valmistati. Söögi ja joogi serverimiseks mõeldud korduskasutatavate anumate all mõeldakse näiteks taldrikuid, kausse, joogitopse, pitse või teisi sarnaseid anumaid ning söögiriistade all mõeldakse näiteks nuge, kahvleid, lusikaid, söögipulkasid. <i>korduskasutussüsteem</i> on korduskasutatavatele anumatele ja söögiriistadele loodud organisatsiooniline, tehniline ja/või rahaline korraldus, mis tagab nende korduva kasutamise. Korduskasutussüsteem hõlmab logistikat sh tagasi kogumist, pesu, arvestuse pidamist, hoiustamist enne uut kasutuskorda jm.</p>	<p>Selgitus: Hetkel on kirjas nõue (pakendiseaduse § 5 lg 8) avalikel üritustel üksnes korduskasutatavate anumate ja söögiriistade kohta, aga ei ole kirjas, mida nende all mõeldakse ning millele need peavad vastama. Seetõttu kasutatakse avalikel üritustel korduskasutatavaid anumaid ja söögiriistu, mis ei vasta korduskasutamise nõuetele või ei ole tagatud tagastussüsteem, st tihti visatakse need peale kasutuskorda lihtsalt minema. Samuti kasutatakse korduskasutatavaid anumaid mõnikord vaid osaliselt ehk ei ole aru saada, kas nõutud on taldrik, tass või pits, ja millised söögiriistad täpsemalt. Seaduse täitjale peab olema üheselt arusaadav, mida mõeldakse korduskasutatavate anumate ja söögiriistade all ning millele need peavad vastama. Samuti ei piisa, et üritustel serveritakse toitu ja looki üksnes</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Antud ettepanekuga hetkel ei arvestatud, kuid Kliimaministeeriumil on plaanis antud teemaga jäätmereformi eelnõust eraldiseisvalt tegeleda.</p>
--------------------------------------	----------------------	---	--	------------------------	--

Viimsi Vallavalitsus	1-4/24/5287-8	<p>Viimsi Vallavalitsuse hinnangul on ennatlik asuda lõhkuma kogumissüsteeme ja praktikaid (sh klaaspakendi eraldi mahutisse kogumine nii avalikes pakendipunktides kui ka kortermajade juures), mis tänaseks on kohaliku omavalitsuse sihikindla töö tulemusena loodud ja töötavad. Väheoluliseks ei saa ka pidada inimeste tänaseks väljakujunenud harjumusi klaaspakendi jäätmeid eraldi koguda.</p>	<p>Eelnõu § 2 lg 10 kohaselt kogutakse jäätmereformi järgselt klaaspakendijäätmeid koos plast- ja metallpakendijäätmetega. /.../ Keskkonnameti poolt 2024. a augustis uuendatud jäätmehoolduseeskirja juhendis omavalitsustele on sätestatud (lk 21): „Soovitav on tekkekohalt koguda kõiki pakendimaterjali liike, kuid klaaspakendit teistest pakendimaterjalidest eraldi. /.../”. /.../ Täna on Viimsi vallas rohkem kui 90 protsendil viie ja enama korteriga elamutes olemas võimalused eraldi klaaspakendi ning plast- ja metallpakendi kohtkogumiseks. Jäätmereformiga ette nähtud kannapööre muudab need pingutused tagantjärgi mõttetuks ning vähendab oluliselt elanike usaldust jäätmehoolduse osas. Tootjavastutusorganisatsioonid (edaspidi TKO-d) on aastaid</p>	Arvestatud osaliselt	<p>Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmed kogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsitud avalike konteinerite kaudu või tekkekohal eraldi klaaspakendikonteinerites. Osades KOVIDes on klaaspakendijäätmete liigiti kogumiseks eraldi taristu rajatud, seega on huvirühmade jaoks oluline, et juba tehtud pingutused ja kommunikatsioon ei läheks uute sätetega vastuollu. Seega näeb eelnõu koostaja, et klaaspakendijäätmete osas on oluline, et KOVID saavad selliste pakendijäätmete liigiti kogumist ise kujundada, võttes arvesse juba tehtud investeeringuid ja olemasolevat praktikat. Seega jätab eelnõu vajaliku paindlikkuse kasutada erinevaid lahendusi klaaspakendijäätmete kogumisel. Seejuures on oluline, et KOV saavutaks olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu võimalikult kuluefektiivselt.</p>
Viimsi Vallavalitsus	1-4/24/5287-8	<p>Teise tähelepanekuna toome välja, et seletuskirja eelnõust ei selgu, kuidas hakkab toimuma joogikartongi ehk komposiitpakendi kogumine. Eelnõu kajastab küll plast- ja metallpakendit ning võime eeldada, et joogikartong jääb nende kogumise hulka, kuid see ei tule üheselt eelnõust välja. Võttes arvesse, et joogikartong moodustab Eesti turul olulise osa pakendijäätmetest, vajaks see teema vähemalt seletuskirjas eraldi mainimist.</p>		Arvestatud	<p>Eelnõus on täpsustatud, et joogikartong kogutakse koos plast- ja metallpakendijäätmetega.</p>

Viimsi Vallavalitsus	1-4/24/5287-8	<p>Viimsi Vallavalitsus soovib täiendavalt juhtida tähelepanu jäätmereformi eelnõu seletuskirjas (lk 13–14) käsitletud pakendijäätmete vaheladustusplatside asukohtade määramisega seotud küsimustele ja probleemidele. Leiame, et antud regulatsioon vajab täiendamist ja selgitamist, et tagada tõhus jäätmekäitlussüsteem, mis on kooskõlas nii omavalitsuste kui ka elanike vajadustega.</p>	<p>Seletuskirjas on välja toodud, et vaheladustamisega seotud kulude kandmine on TKO-de kohustus. Selle juures jääb ebaselgeks, kas TKO-de kohustus hõlmab ka vaheladustusplatside rajamise ja hooldamisega seotud kulusid. Lisaks on tõenäoline, et vaheladustuskohtade määramine ja kokkulepete saavutamine osutuvad tulevikus vägagi keerukaks, kuna kohalike omavalitsuste territooriumil ei pruugi sobivaid alasid olla või võivad kokkuleppeid takistada erinevad huvid. Samal ajal jääb eelnõu kohaselt kokkulepete mittedaavutamisel otsustusõigus ja sellega kaasnev koorem täielikult omavalitsuse õlgadele. Eelnõu kohaselt võib vaheladustusplatsiks määrata ka omavalitsuse territooriumil paikneva jäätmejaama. Selline lahendus ei ole praktikas sobiv / / Eelnõu kohaselt on</p>	Selgitatud	<p>Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskohta osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskohta, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskohta). Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Kõik vaheladustuskohaga seotud kulud (sh rajamise ja hooldamisega seotud kulud) on TKOde kanda (PakS § 15_2 lg 1). Igal juhul tuleb pakendijäätmed TKO-dele üle anda nende turuosasid arvestades. Üleantavad pakendijäätmete kogused peavad kajastuma veeselehtedel, mille kaudu saavad info kätte ka TKO-d ja KOV. Eelnõu ja seletuskirjas mainitud jäätmejaam on vaid üks näidetest, mida saaks kasutada, kui vastavad kokkulepped sõlmitakse. Vaheladustuskohana on võimalik kasutada ka olemasolevat käitluskoha pinda või TKO kasutuses olevat vaheladustuskohta, mille kulusid saaks kolme TKO vahel jaotada. Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud täiendavad muudatused, mis kehtestavad pakendijäätmetes sisalduva võõrise mahu, mille osas lasub vastutus TKO-l. Iga viite protsenti ületava võõrise mahu eest vastutab KOV ning pakendijäätmetes sisalduvate võõriste ületamise tõendamise eest vastutab TKO. Kui TKO-d ja KOV pakendijäätmete üleandmiskoha osas kokkulepet ei saavuta, siis on võimalus vastav koht kokkuleppe väliselt määrata KOVil. Eelnõukohast seadust on täiendatud § 15_2 erinevates lõigetes.</p>
----------------------	---------------	--	--	------------	--

Viimsi Vallavalitsus	1-4/24/5287-8	<p>Juhime ka tähelepanu puudustele eelnõus, mis puudutavad pakendijäätmete kogumisega seotud kulude katmist. Eelnõu kohaselt kannab jäätmevaldaja tagatisrahata pakendi jäätmete tekkekohalt kogumise veokulust 0,25 eurot kogumiskorra kohta kogumisevahendi äraveo või tühjenduse eest. Samal ajal sätestatakse eelnõu § 2 lõikes 11, et taaskasutusorganisatsioonil (TKO) on kohustus hüvitada olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmete kogumise kulud. Hüvitise suurus kujuneb korraldatud jäätmeveo hankemenetluse tulemusel määratud kilomeetrihinna alusel, võttes arvesse TKO-ga kokku lepitud pakendijäätmete üleandmise koha asukohta. Siinkohal jääb ebaselgeks hüvitamisele kuuluva summa kujunemine.</p>	<p>Puudub konkreetne ja läbipaistev meetodika, kuidas arvutatakse TKO-de poolt hüvitamisele kuuluv summa. Samuti ei ole selge, kuidas kontrollitakse, et hankemenetluse käigus pakkuja poolt esitatud kilomeetrihind, mille alusel peaks toimuma pakendijäätmete veokulude hüvitamine, vastab tegelikele kuludele ning ei ole ebamõistlikult kõrge. Selline määramatus võib kaasa tuua selle, kus ka TKO-d hakkavad hanketulemusi vaidlustama, kuna pole nõus neile tekkivate kuludega. See muudab niigi keerulise ja aeganõudva korraldatud jäätmeveo hankemenetluse veelgi keerulisemaks omavalitsuste jaoks. Samuti tekib küsimus, kas hüvitamisele kuuluvad summad võivad olla iga TKO jaoks erinevad, kui sama piirkonna kolmel TKO-l on erineval kaugusel asuvad</p>	Arvestatud osaliselt	<p>0,50 eurot on jäätmevaldaja kulu, mis tasutakse iga kogumisevahendi tühjenduskorra eest. Arvutusmeetodikat, millega on leitud 0,50 euro suurune jäätmevaldajakulu on selgitatud seletuskirjas § 15_2 lg 7 all ja mõjuanalüüsis punktis 5.1. Jäätmete raamdirektiiv sätestab, et liikmesriigid võivad kalduda jäätmete raamdirektiivis sätestatud rahalise vastutuse jagamise põhimõttest kõrvale, kui see on põhjendatud vajadusega tagada nõuetekohane jäätmekäitlus ja tootja laiendatud vastutuse süsteemi majanduslik elujõulisus, tingimusel et tootjad kannavad nõutud kuludest vähemalt 80%. Seega on tegemist erandiga, mida võib rakendada vaid teatud tingimustel. Eelnõu koostaja näeb, et üleminekuperioodil aastatel 2025-2032 on oluline, et jäätmevaldaja kannaks 0,50 eurose kulu pakendijäätme kogumisevahendi tühjenduskorra eest, et tagada TKO-de majanduslik elujõulisus. Tootjavastutuse põhimõte seisneb selles, et taaskasutusorganisatsiooniga liitunud pakendiettevõtjad kannavad enda poolt turule lastud pakendi ja pakendijäätmetega seotud kulud. Seega kui ajas inflatsioon jms tegurid avaldavad mõju 0,50 eurosele jäätmevaldaja kulule, on see kooskõlas tootjavastutuse põhimõttega, sest tootjate vastutus peabki kasvama. Seletuskirja on vastava infoga täiendatud. Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskoha, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskohale). Nimetatud muudatused on kajastatud</p>
----------------------	---------------	---	--	----------------------	---

Viimsi Vallavalitsus	1-4/24/5287-8	<p>Kui riigil on selge nägemus, millistele tingimustele peavad vastama liigiti kogutud jäätmete käitluskohad näiteks kasutatava tehnoloogia või ringlussevõtu osakaalu alusel, siis oleks kasuks omavalitsustele selgete ja ühtsete juhiste koostamine, mis põhinevad teadmistel ja uuringutel kõige efektiivsematest tehnoloogiatest erinevate jäätmeliikide ringlusse võtmiseks. Lisaks tuleks selgitada, milliste ringlusse võetud materjalide osas on suurim nõudlus, et suunata täiendavalt omavalitsuste jäätmehoolduse korraldust vastavalt turuvajadustele.</p>	<p>Eelnõu seletuskirja leheküljel 34 on märgitud, et kohalikel omavalitsustel on võimalus konkreetse jäätmeliigi käitlemise parimate võimaluste väljaselgitamiseks viia läbi turu-uuring, võttes arvesse jäätmehierarhiat. Viimsi Vallavalitsuse hinnangul on küsitav Eestis ligi 80 turu-uuringu läbiviimine - sellele kuluks märkimisväärselt ressursse ning tulemused ei pruugi olla omavahel kooskõlas. Üleriigilised suunised vähendaksid omavalitsuste vajadust iseseisvalt teostada paralleelseid uuringuid, võimaldades säästa avalikke vahendeid ning keskenduda</p>	Arvestatud osaliselt	<p>Ministeerium kavandab koostöös Keskkonnaametiga mitmete juhendite koostamist omavalitsustele jäätmereformi edukaks elluviimiseks. Muuhulgas on kavas veohanke ja käitlushanke juhendi koostamine. Seletuskirjas toodud lauses on silmas peetud eelkõige turuosalistega konsulteerimist enne käitlusteenuse hanke korraldamist, mitte põhjaliku turu-uuringu läbiviimist. Seletuskirja seda osa on täpsustatud.</p>
----------------------	---------------	---	---	----------------------	---

<p>Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus</p>	<p>1-4/24/5287-9</p>	<p>Jäätmeseaduse muutmise eelnõu punktiga 2 täiendatakse paragrahvi 1 lõikega 5¹. Leiamme, et elanikkonna olmejäätmete käitluse korraldamine on KOV olemuslik ülesanne, nii nagu see on sätestatud KOKS § 6 lg-s 1. KOVi kohustus on enda haldusalal tagada jäätmehooldus, st koguda ja käidelda jäätmed riiklike sihtmäärade saavutamiseks ning seda läbi parima lahenduse ja tingimuste enda elanike jaoks. Seetõttu peame vajalikuks tagada kohaliku omavalitsuse võimaluse asuda sisetehingu kaudu otselepingusse enda äriühingutega kooskõlas asjakohase õigusega.</p>	<p>/.../Konkurentsiamet analüüsis korraldatud jäätmeveo valdkonna trende ajavahemikus 01.01.2016–01.03.2024 ning tuvastas, et selle perioodi jooksul on turg kiiresti ühe ettevõtja kätte kontsentreerunud /.../. Seega ei saa väita, et ainult saareliste omavalitsuste korraldatud jäätmeveo hangetel puudub konkurents. Riigikohtu kolleegium on oma lahendis nr 3-3-1-68-14 asunud seisukohale, et avalik-õigusliku isiku otsus täita avalik ülesanne ise või enda kontrollitava äriühingu kaudu ilma erakapitali kaasamata (sisetehing) ei riiva PS §-s 31 sätestatud ettevõtlusvabadust. /.../ Euroopa Liidu õigus ei piira riigile ega kohalikule omavalitsusele sisetehingu kasutamist, sh korraldatud jäätmeveos ega jäätmete käitlemises. Eesti õiguse raames on sisetehingu keeld korraldatud jäätmeveos</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Euroopa Kohtu lahendid tunnustavad sisetehingu kasutamist jäätmevaldkonnas (C-107/98; C-26/03; C-480/06; C-553/15; C-285/18). Liikmesriikide vabodus valida teenuste osutamise viisi, millega hankijad täidaksid oma vajadusi, tuleneb ka direktiivi 2014/24 põhjendusest 5, mille sõnastuse kohaselt „käesolevas direktiivis ei kohustata liikmesriike mitte millegagi andma selliste teenuste osutamise ülesannet kolmandatele isikutele või sisse ostma selliste teenuste osutamist, mida nad soovivad ise osutada või korraldada muul viisil kui riigihanklepingutena käesoleva direktiivi tähenduses“, hõlmates seeläbi nimetatud direktiivist varasemat Euroopa Kohtu praktikat. Seega, nii nagu direktiiv 2014/24 ei kohusta liikmesriike kasutama riigihankemenetlust, ei saa see sundida neid kasutama ka sisetehingut, kui artikli 12 lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud. Liikmesriikide vabadus valida viisi, kuidas nende hinnangul on kõige asjakohasem tööde tegemist või teenuste osutamist hallata, ei saa siiski olla piiramatut. Seda vabadust teostades tuleb, vastupidi, järgida EL toimimise lepingu põhireegleid ja eeskätt kaupade vaba liikumist, asutamisevabadust ja teenuste osutamise vabadust ning nendest tulenevaid põhimõtteid nagu võrdne kohtlemine, diskrimineerimiskeeld, vastastikune tunnustamine, proportsionaalsus ja läbipaistvus (C-285/18 p 46; p 48). Seega piirang on lubatud avaliku huvi, konkurentsi kaitse või muu legitiimsel huvil. Jäätmeveo ja -käitluse teenuse osutamine KOV seotud ettevõtja kaudu võib tekitada ebaõiglast konkurentsi. Avalik konkurs tagab suurema</p>
--	----------------------	--	---	------------------------	--

<p>Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus</p>	<p>1-4/24/5287-9</p>	<p>Vajalik on seadusega selgelt sätestada, et KOV saab vajadusel määrata ise nii käitluskoht kui ka käitleja ning võib kogutud jäätmete käitlemise (taaskasutamine või kõrvaldamine) tellimiseks kohaldada riigihanke seadust.</p>	<p>Eelnõu muutmise eelnõu punktiga 33 (millega muudetakse paragrahvi 67 lõiget 3) nähakse ette, et korraldatud jäätmeveo teenuste osutaja leidmiseks määratakse jäätmekäitluskoht. Eelnõu muutmise eelnõu punktiga 2 (millega muudetakse paragrahvi 1 lõiget 5) nähakse ette, et jäätmete taaskasutamise ja kõrvaldamise tellimisele kohaldatakse riigihangete seaduses sätestatud. TJT hinnangul kujundavad eelnimetatud sätted olukorra, kus käitluskoht võib olla näiteks Jõelähtmel aga käitlemiseteenust osutab Jõelähtmel riigihanke korras keegi teine. Jäätmetasuga antakse kohalikule omavalitsusele võimalus jäätmetasuga katta kulud, mis on seotud käitluskoha rajamisega, kuid ei ole antud õigust jäätmekäitluskohta määrata. / / Riigikohus on oma lahendis</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Kohaliku omavalitsuse üksus peab edaspidi jäätmete käitlemise teenuse tellimiseks sõlmima jäätmekäitlejaga riigihankelepingu riigihangete seadusest lähtuvalt. Sõlmitavas lepingus lepikse muuhulgas kokku ka jäätmekäitluskoht või -kohad. See koht (kohad) on JäätS § 67 lg 3 punktis 4 sätestatud jäätmekäitluskohaks.</p>
--	----------------------	--	--	------------------------	--

Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus	1-4/24/5287-9	Jäätmeseaduse muutmise eelnõu punktiga 9 muudetakse paragrahvi 26 ⁹ lõiget 1. Proportsionaalsuse põhimõttest lähtuvalt peame mõistlikuks hetkel kehtivat regulatsiooni, mille kohaselt keskkonnakaitseluba omav ettevõtja, kelle õiguspärase tegevuse tulemusena on jäätmed tekkinud, on õigus probleemtooteid ja nende osi nii vastu võtta, kui kokku osta. /.../ võib kaaluda asjaolu, et jäätmeseaduses senisest selgemalt sõnastada probleemtoodete ja probleemtoodetest eraldatud osade vastuvõtja ja kokkuostja ei pea omama üleriigilist kogumisvõrgustikku igas kohaliku omavalitsuse üksuses, kus on vähemalt 3500 elanikku.	Muudatust põhjendatakse normitehnilise asjaoluga, et paragrahvi 26 ⁹ lõikes 1 parandatakse viited. TJT ei toeta muudatust põhjusel, et tegu ei ole normitehnilise muudatusega, vaid sõna "vastuvõtmine" lisamise tõttu sisulise muudatusega. /.../	Mittearvestatud	Tegemist on 430 SE muudatusega. "Probleemtoodete või probleemtoodetest eraldatud osade vastuvõtmine ja kokkuostmine jäätmetena on lubatud üksnes probleemtooteregistris registreeritud tootjal või tootjate ühendusel või keskkonnakaitseluba omaval isikul, kes täidab laiendatud tootjavastutusega seonduvaid tootja kohustusi, sealhulgas käesoleva seaduse § 26-1 lõikes 1-5 ja lõikes 1-6 sätestatud kohustusi.". Probleemtoodete vastuvõtmise ja kokkuostmise muudatuste kehtestamine ei muuda jäätmeseaduses kehtivat põhimõtet. Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskusel on leping tootjate ühendusega.
Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus	1-4/24/5287-9	Jäätmeseaduse muutmise eelnõu punktiga 20 muudetakse paragrahvi 42 lõike 3 punktid 13 ja 14. Teeme ettepaneku sõnaselgelt 2030. aastast keelata eelsorteerimata (töötlemata) segaolmejäätmete põletamine.	Euroopa Parlamendis esimese lugemise läbinud pakendite ja pakendijäätmete määruse eelnõu (COM(2022)0677) kohaselt ringlussevõtuks kavandamise kriteeriumidele vastavad pakendid tuleb koguda ringlussevõtuks ning selliste pakendite põletamine ja prügilasse ladestamine ei ole lubatud. Seega suure tõenäosusega peagi ELis vastuvõetav pakendite ja pakendijäätmete määruse kohaselt on keelatud ümbertöödeldavate pakendijäätmete põletamise, ka siis, kui neid ei ole liigiti kogutud.	Mittearvestatud	Segaolmejäätmete seast välja sortitud jäätmete kvaliteet ei pruugi olla piisav kulutõhusaks ringlussevõtuks. Seetõttu tuleb eelistada jäätmete tekkekohas liigiti kogumist, mis tagab ringlussevõtuks sobiva kvaliteediga jäätmevoogude kogumise. Seaduse muudatusega ei ole praegu kavatsust kehtestada põletuseelse sortimise kohustust. Vastavate nõuete kehtestamine vaadatakse üle uue EL-i pakendi ja pakendijäätmete määruse ülevõtmise käigus. KOV võib segaolmejäätmete käitlusteenuse hanke raames tellida siiski ka segaolmejäätmete sortimise.
Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus	1-4/24/5287-9	Jäätmeseaduse muutmise eelnõu punktiga 34 muudetakse paragrahvi 67 lõiget 5. Leiame, et konkurentsi soodustamiseks on vajalik väiksema elanike arvuga veopiirkondade kehtestamise võimalus.	Suurem veopiirkond tähendab suuremat investeringut ühe veopiirkonna teenindamiseks vajalikku veokiparki ehk suurendab jäätmeveo turule sisenemise barjääri.	Mittearvestatud	Eelnõukohane sõnastus võimaldab omavalitsusel kehtestada ka väiksemaid veopiirkondi. Veopiirkond võib olla väiksem kui 100 000 elanikku, kuid mitte suurem. Näiteks 5000 elanikuga omavalitsus võib veopiirkonnaks määrata omavalitsuse haldusterritooriumi.

Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus	1-4/24/5287-9	Jäätmeseaduse muutmise eelnõu punktiga 46 täiendatakse paragrahvi 71 ¹ lõiget 3. Juhime tähelepanu, et vastavalt Vabariigi Valitsuse		Mittearvestatud	Jäätmevaldajate registri osas reguleeritakse käesoleva eelnõuga vaid registri eesmärki, keeldu küsida registri andmevahetuse eest tasu ning isikuandmete töötlemise
Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus	1-4/24/5287-9	Jäätmeseaduse muutmise eelnõu punktiga 57 täiendatakse seadust paragrahviga 117 ¹ . Märgime, et eelnõust ega selle seletuskirjast ei selgu kui suured kulud see muudatus hinnanguliselt isikutele kaasa toob ning samuti puudub selgitus milliseid tehnilisi ja korralduslikke meetmeid rakendatakse, et tagada keskkonnaotsuste infosüsteemi jätkuv toimimine võimalike häirete korral ning kuidas peaks toimub jäätmeveo saatekirja esitamine võrguühenduse häirete või katkestuste korral.	Eelnõuga soovitakse laiendada ja muuta digitaalset jäätmete saatekirjade süsteemi ja integreerida see e-veoselehega ning võtta kasutusele reaalamajanduse andmepõhine aruandlus. Eelnõu kohaselt tavajäätmete üleandmisel ja vastuvõtmisel tulevad kasutusele digitaalsed jäätmeveo saatekirjad (veodokumendid) sarnaselt ohtlike jäätmete saatekirjadele.	Arvestatud	Muudatus ei too kaasa kohustuslikku investeringut, sest kõikidele ettevõtetele jääb võimalus kasutada tasuta iseteeninduskeskkonda. Investeringut nõuab masinliidese kasutuselevõtt, aga see ei ole kohustuslik. Masinliides ja sellega seotud ettevõtte digitaliseerimine on võimalus ettevõttesiseste äriprotsesside efektiivsemaks muutmiseks, millest võiks olla huvitatud eelkõige suure käitlusmahuga ettevõtted, kuna see võimaldab neil tõhustada oma tegevust. Investeringu suurus on keeruline hinnata ja oleneb eelkõige sellest, kui digitaalne ettevõtte andmehaldus juba on. Vaid masinliidese arendus võib olla suurusjärgus 15 tuh €. Majandustarkvara juurutamise kulu kõikide äriteenuste ja -protsesside ulatuses arvestades ettevõtte erisustega võib ulatuda mitmesaja tuhande euroni. Täpsustatud seletuskirja juhisega võrguühenduse häirete või katkestuste korral: Oma majandustarkvara kasutaja saab nii lühiajalise kui pikaajalise katkestuse korral koostada saatekirjasid oma infosüsteemis ja katkestuse ajal koostatud saatekirjade andmed edastada riigile peale katkestuse lõppemist. Iseteeninduse kasutaja peab katkestuse ajal koostama saatekirjad paberil või arvutifailina ja katkestuse ajal tehtud saatekirjade andmed sisestama riiklikku süsteemi peale katkestuse lõppemist.

<p>Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus</p>	<p>1-4/24/5287-9</p>	<p>Ettepanek lisada jäätmeseaduse muutmise eelnõusse õigus saada tasu segaolmejäätmetest sorteeritud pakendi eest.</p>	<p>/.../ Euroopa Parlamendis esimese lugemise läbinud pakendite ja pakendijäätmete määruse eelnõu (COM(2022)0677) kohaselt ringlussevõtuks kavandamise kriteeriumidele vastavate pakendite põletamine ja prügilasse ladestamine ei ole lubatud ka siis, kui neid ei ole liigiti kogutud. Täna jäätmeseaduse eelnõu kohaselt vastutab tootja ainult liigiti kogutud pakendi eest. Kooskõlas EL pakendijäätmete määruse eelnõu (COM(2022)0677) põhimõtetega teeme ettepaneku muuta jäätmeseaduse eelnõud ning sätestada, et alates 2030.a. laieneb tootja vastutus ka segaolmest sorteeritud pakendi osas. /.../</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Ettepanekuga ei arvestada, kuna pakendijäätmete liigiti kogumist hakkab korraldama KOV ning olukord, kus ühiskonnale antakse sõnum, et pakendeid sorditaks välja segaolmejäätmete seest, annaks edasi sõnumi, et liigiti kogumisel ei ole mõtet, sest hiljem toimub sorteerimine igal juhul. Selline sõnum seaks ohtu ka KOVi liigiti kogumise sihtarvude täitmise. Seega peab KOV korraldama pakendijäätmete liigiti kogumise selliselt, et pakendijäätmeid ei satuks edaspidi segaolmejäätmete hulka.</p>
--	----------------------	--	--	------------------------	--

<p>Ringo Eco OÜ (ühispöördumine)</p>	<p>1-4/24/5287-10</p>	<p>Pakutav sõnastus: Müügikohas, kus müüakse kaasa valmistoitu või jooke ja pakendatakse neid müügi hetkel või samal päeval enne müüki, tuleb pakkuda tarbijale korduspakendi valiku võimalust. Pakutav jõustumise aeg: 01.01.2025</p>	<p>Probleem: Korduspakend ei ole kättesaadav Lahendus: Korduspakendi laiem kättesaadavus ja eelistamine ühekordsele pakendile (suunatud perioodile 2025 - 2028). ALTERNATIIV 1: Kui müügikoht pakub sama jooki/toitu nii ühekordses kui korduspakendis, siis, korduspakendi puhul tohib tarbijalt võtta lisaks toidu/joogi hinnale ainult täielikult tagastatava pandi. Muude korduspakendiga seotud lisatasude küsimine tarbijalt on keelatud. Ühekordse pakendi eest on lubatud küsida tasu. See regulatsioon ei kehti müügikohtadele, kes kasutavad ainult korduspakendeid kaasamüügi toidu/joogi pakkumiseks või kus korduspakendite osakaal kaasamüügis on üle 90%. /.../ ALTERNATIIV 2: Kui müügikoht pakub sama jooki/toitu nii ühekordses kui</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Antud ettepanekutega hetkel ei arvestatud, kuid Kliimaministeeriumil on plaanis antud teemaga jäätmereformi eelnõust eraldiseisvalt tegeleda.</p>
--	-----------------------	--	---	------------------------	--

<p>Ringo Eco OÜ (ühispöördumine)</p>	<p>1-4/24/5287-10</p>	<p>Pakutavad sõnastused:</p> <p>Müügikohas, kus müüakse kaasa valmistoitu või jooke ja pakendatakse neid müügi hetkel või samal päeval enne müüki, on lubatud kasutada ainult korduspakendeid. Eelneval päeval (või varem) eelpakendatud ja vaakumpakendatud ja gaasikeskkonda pakendatud toidule ning joogile see ei kehti.</p> <p>Lubatud on täiendava hinnasoodustuse pakkumine tarbija enda pakendisse ostmise korral. Tarbija enda pakendi ja müügikoha poolt pakutava korduspakendi puhul peab hinnasoodustus olema sama. Korduspakendi kasutamise eest võib küsida lisatasu (TÄPSUSTUS: tulevikus on oodata et EU keelab selle. Alles töös olevas PPWR määruses on kirjas: “The final distributors in the HORECA sector for takeaway (36 months after the entry into force) offer products packaged in reusable packaging at no additional cost” .).</p> <p>Eelneval päeval (või varem) eelpakendatud või vaakumpakendatud või gaasikeskkonda pakendatud toidule ning joogile ei kehti korduspakendi kasutamise nõuded.</p> <p>Pakutav jõustumise aeg: 01.01.2028</p> <p>Ülemineku aeg:</p> <p>2026. aastal tuleb seda nõuet täita vähemalt 25% ulatuses</p> <p>2027. aastal tuleb seda nõuet täita vähemalt 50% ulatuses</p>	<p>Probleem: Korduspakend on kättesaadav näiliselt ja tegelikult ei kasutata (Kui eelpool esitatud Lahendus 1 keskendus kättesaadavuse parandamisele ülemineku perioodiks 2026-2028 siis Lahendus 2 astub sammu edasi ja keelab ühekordse pakendi üldse ära toidu kaasamüügil alates 2028)</p> <p>Lahendus: Korduspakendi sisuline juurutamine</p> <p>Näide: Kohv 2.50 eur (sisaldab KM). Korduskasutustopsi kasutustasu 50 senti (sisaldab KM). Tagastatav pant 1 EUR.</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Antud ettepanekutega hetkel ei arvestatud, kuid Kliimaministeeriumil on plaanis antud teemaga jäätmereformi eelnõust eraldiseisvalt tegeleda.</p>
--	-----------------------	--	---	------------------------	--

<p>Ringo Eco OÜ (ühispöördumine)</p>	<p>1-4/24/5287-10</p>	<p>Pakutavad sõnastused: Müügikoht, kelle müügipind on üle 200 m2 ja kes pakub korduspakendeid, peab tekitama nende tagastamise võimaluse müügikoha vahetus läheduses või müügikoha enda ruumides. Kontorihoone, kaubanduskeskus või muu ärihoone, kes renditavat kontoripinda on üle 1000 m2 ja kus on töökohti vähemalt 200 inimesele, peab tagama korduspakendite tagastamise võimaluse oma hoones sees või kuni 50m kaugusel hoonest. Valdades, kus on alla 1000 elaniku, on ettevõtted vabastatud korduspakendite üleriiklikus tagastusvõrgus osalemisest, aga peavad pakkuma kohaliku/lokaalset lahendus korduspakendite tagastamisele. Pakutav jõustumise aeg: 01.01.2028 Ülemineku aeg: Alates 2026. aastast tuleb seda nõuet täita müügikohtades, kus on müügipinda üle 1000 m2 ning kontori- ja ärihoonetel, kus on kontoripinda üle 5000 m2.</p>	<p>Probleem: Korduspakendi tagastamise kohti on vähe Lahendus: Tagastuskohtade loomine üle kogu riigi</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Korduskasutatavate müügipakendite tagasivõtmise kohustus on müügikohas. Detailsem korduskasutuspakendite kogumisvõrgustiku nõuete seadmine vajab täiendvaid mõjuanalüüse. Seda on võimalik teha uue pakendi ja pakendijäätmete määruse regulatsiooni rakendumise käigus.</p>
--	-----------------------	---	--	------------------------	---

<p>Ringo Eco OÜ (ühispöördumine)</p>	<p>1-4/24/5287-10</p>	<p>Pakutavad sõnastused: Korteriühistu, kus on vähemalt 50 korterit peab paigaldama omale korduspakendite kogumise konteineri või liitume mõne korduspakendite tagastuskohaga, mis on kortermajale lähemal kui 100m. Valdades, kus on alla 1000 elaniku, on ühekordsed vabastatud korduspakendite tagastuskohtade loomisest Pakutav jõustumise aeg: 01.01.2030</p>	<p>Probleem: Korduspakendi tagastamise kohti on vähe (Kui eelpool toodud Lahendus 3 oli suunatud ärihoonetele ja kaubanduspindadele, siis paar aastat hiljem laieneb sarnane kohustus ka korteriühistutele, et pakkuda tarbijale suuremat mugavust.) Siin on eelduseks ka see, et aastaks 2030 tuleb korduspakend kasutusele palju rohkemates valdkondades kui ainult müügi hetkel pakendatava toidu ja joogi kaasamüük. Näiteks saaks reguleerida et korduspakendit tuleb kasutada mingis ulatuses ka suupistevaagnate, koogi-tordi karpide, juur- ja puuvilja-karpide ja alus-vaagnate ning küpsisekarpide puhul. Sellisel juhul kasvab pakendite maht juba selliseks, et on õigustatud tagastuskastide võrgustik korteriühistu tasemel). Lahendus: Tagastuskohtade loomine üle kogu riigi</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Korduskasutatavate müügipakendite tagasivõtmise kohustus on müügikohas. Detailsem korduskasutuspakendite kogumisvõrgustiku nõuete seadmine vajab täiendvaid mõjuanalüüse. Seda on võimalik teha uue pakendi ja pakendijäätmete määrase regulatsiooni rakendumise käigus.</p>
<p>Ringo Eco OÜ (ühispöördumine)</p>	<p>1-4/24/5287-10</p>	<p>Pakutavad sõnastused: Müügikoht, kes müüb üle 100 korduspakendi päevas peab esitama elektroonselt automaatse aruande tihedusega 1x kuus. Aruandes peab olema toodud korduspakendi liigid, korduspakendite maht milliliitrites, korduspakendite kaal grammides Müügikoht võib delegeerida aruandluskohustuse oma korduspakendi partnerile, kes esitab andmeid müügikoha nimel. Pakutav jõustumise aeg: 01.01.2030</p>	<p>Probleem: Riigil puuduvad andmed ja järelevalve võimalus korduspakendite kasutamise üle Lahendus: Automaatse aruandluse käivitamine</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Pakendiettevõtja, kes kasutab korduskasutatavaid pakendeid on kohustatud pakendialast aruandlust pidama ja need andmed riiklikusse pakendiregistrisse esitama. Reaalajamajanduse projekti raames on võimalik analüüsida seda, kas mingi andmestik peaks tulema korduskasutussüsteemi/ teenusepakkuja kaudu otse registrisse selliselt, et pakendiettevõtja ise andmeid esitama ei topelt ei peaks.</p>

<p>Ringo Eco OÜ (ühispöördumine)</p>	<p>1-4/24/5287-10</p>	<p>Pakutavad sõnastused: Korduspakendite operaator on kohustatud taotlema tegevusluba kus näitab ära milliste pakenditega ta teenust pakub ning millisel aadressil ta pesu- või puhastust korraldab Korduspakendite operaatorid on kohustatud esitama kord kuus (või 45 päeva jooksul alates ürituse toimumisest) elektroonset aruandlust väljastatud puhaste korduspakendite, tagasi võetud puhaste korduspakendite ja puhastatud korduspakendite koguste kohta. Korduspakendite operaatorid on kohustatud tagama pakendite ringluse jälgimise ja registreerimise konkreetse unikaalse pakendi põhiselt (st. igal pakendil peab olema unikaalne kood) ning esitama aruandlust selle kohta, mitu pakendit kui palju arvu ringe on teinud. Ainult koguseline liikumise arvestus ei ole lubatud. Pakutav jõustumise aeg: 01.01.2026</p>	<p>Probleem: Korduspakendite kohustuse väärkasutamine avalikel üritustel ning maksudest kõrvalehoidmine Lahendus: Korduspakendite operaatoritele tegevuslubade väljastamine ja aruandluse nõudmine</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Hetkel täiendavat tegevuslubade andmist eelnõuga ei kavandata, kuna riik on võtnud eesmärgiks halduskoormuse vähendamise. Samas rakenduvad tulevikus uued nõuded korduskasutussüsteemidele uue pakendi ja pakendijäätmete regulatsiooniga.</p>
<p>Ringo Eco OÜ (ühispöördumine)</p>	<p>1-4/24/5287-10</p>	<p>Pakutavad sõnastused: Gaasikeskkonda või vaakumpakendisse pakendatud toodete puhul ei rakendata korduspakend kasutamise nõudeid perioodil 2025 - 2030 Eelpakendatud toodete valdkonnas rakenduvad korduspakendite osalise kasutamise nõuded toidutootjatele ja -pakendajatele alates 2030 järgmistes valdkondades: a.juur- ja puuvilja pakendid (karbid, alus-vaagnad jms.) b.küpsised, pirukad, koogid, tordid c.suupistevaagnad Pakutav jõustumise aeg: 01.01.2025</p>	<p>Probleem: Toidutootjatel ja müügikohtadel puudub selgus, kuhu suunas korduspakendite kasutus liigub. On hirmud et minnakse “hapukoore” ja “piima” kallale Lahendus: Fikseerime selgemalt, mis juhtub järgmise 10 aasta jooksul</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>EL-is reguleerib uus pakendi ja pakendijäätmete määrus korduskasutatavate pakendite uued suunad.</p>

<p>Ringo Eco OÜ (ühispöördumine)</p>	<p>1-4/24/5287-10</p>	<p>Uued sõnastuste variandid: Variant 1: Korduspakend – olemusringi jooksul mitme kasutuskorra jaoks kavandatud toidupakend, mida lastakse turule koos tagastamist motiveeriva rahalise motivatsiooniga (pandiga või trahvi vastu või muu rahalise skeemiga) ning mida saab tagastada vähemalt 1 avalikus tagastuskohas ning mida pestakse/puhastatakse tegevusloaga korduspakendi operaatori pesulas ning mille kasutuskordade arvu üle peetakse digitaalset arvestust unikaalse pakendi põhisel; korduspakendi terminit võivad kasutada ainult vastava tegevusloaga korduspakendite operaatorid. Piiratud territooriumi või kinniste ruumidega üritused on vabastatud rahalise tagastamise motivaatori kasutamisest kui nad on varem saavutanud vähemalt 90% tagastusmäära korduspakenditele. (Alternatiivsena võib kasutada ka uue termini “Ringluspakend” kasutusele võtmist sama definitsiooniga) Variant 2: 1) korduskasutuspakend – olemusringi jooksul mitme veo- või kasutuskorra jaoks kavandatud, valmistatud ja korduskasutuse teenuse tegevusluba omava ettevõtja poolt turule lastud pakend, mida täidetakse või kasutatakse uuesti samal eesmärgil, milleks ta valmistati; mille kohta</p>	<p>Probleem: Korduspakendiks nimetatakse liiga palju pakendeid (näiteks toidu ostmisel tarbija enda kodust kaasa toodud toidukarp, kohapeal tarbimiseks mõeldud taldrik, poes müüdav ja ilma tagastamise võimaluseta säilituskarp, restorani poolt müüdav aga ilma tagastamise võimaluseta kaasamüügi toidukarp, korduspakendi operaatori pakutav ja täielikult tagastatava pandiga toidukarp mida saab tagastada paljudes avalikes tagastuskohtades, korduspakendi operaatori pakutav aga täielikult või osaliselt tagastatava pandiga toidukarp mida saab tagastada ainult ürituse käigus kohapeal). Tänane korduspakendit definitsioon hõlmab ka veokaste, kaubaalused, merekonteinereid jms. Pudelite kohta on Pandipakend kõigile selge termin. Sarnast selgust oleks vaja ka toidukarpide ja trosside puhul.</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Lähtume Euroopa Liidu mõistetest.</p>
--	-----------------------	---	---	------------------------	--

Ringo Eco OÜ (ühispöördumine)	1-4/24/5287-10	<p>Tarbijale selguse loomine: Sõna pant tohib kasutada ainult 100% tagastatava pandisumma kohta. Summat, mida tarbijale ei tagastata ehk korduskasutustasu (sisaldab käibemaksu) tuleb näidata eraldi või see sisaldub toote hinnas. (TÄPSUSTUS: tulevikus on oodata et EU keelab selle. Alles töös olevas PPWR määruses on kirjas: "The final distributors in the HORECA sector for takeaway (36 months after the entry into force) offer products packaged in reusable packaging at no additional cost".).</p>		Mittearvestatud	Antud ettepanekuga hetkel ei arvestatud, kuid Kliimaministeeriumil on plaanis antud teemaga jäätmereformi eelnõust eraldiseisvalt tegeleda.
Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	<p>JäätS § 42 lõige 3 punkt 14. Seletuskiri (lk 13) ütleb, et pärast üleminekuperioodi lõppemist on olmes tekkivate tagatisrahata pakendijäätmete kogumine kohaliku omavalitsuse ülesanne, kuid pakendijäätmete käitlemise korraldamine jääb taaskasutusorganisatsiooni kohustuseks. PakS puhul on seletuskirja lk 54 kirjas, et kogumine on hõlmatud käitlemisega, seda ütleb ka käitlemise definitsioon JäätSis. Kuidas sellest aru saada, et kord on kogumine käitlemisega hõlmatud ja siis jälle mitte? Palume seletuskirja täpsustada.</p>		Arvestatud	KOV-i kohustus on pakendijäätmete kokku kogumine ja toimetamine kokkulepitud käitlustuskohta või pakendijäätmete üleandmise kohta. Veo ja käitlemisega seotud kulud on TKO kohustus, sh on TKO kulu kõik käitluskohaga seotud kulud.

Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	<p>Palume arvesse võtta seda, et müügikohad ei kuulu kohalikule omavalitsusele, vaid eraettevõttele ning vaatamata kohaliku omavalitsuse soovile nende juurde avalikke pakendimahuteid paigaldada, ei ole neil mingit kohustust seda teha. Kogemus on näidanud, et müügikohad pigem ei soovi enda territooriumile avalikke kogumispunkte, kuivõrd seal võib ette tulla prügistamist, jäätmete ümbritsevasse keskkonda sattumist ning praeguste kogumissüsteemide juures ei ole need kogumismahutid visuaalselt just kõige meeldivamad.</p>	<p>JäätS § 42 lõike 3 punkti 14 on sõnastatud järgmiselt: „14) pakendite ja pakendijäätmete kogumise ja vedamise ning taaskasutusorganisatsioonidele üleandmise kava, sealhulgas pakendijäätmete avalikku kogumissüsteemi müügikohtade juures;“</p> <p>Seletuskirjas on välja toodud: „Muuhulgas analüüsib KOV avalikuks kasutuseks mõeldud pakendijäätmete kogumissüsteemi laiendamist müügikohtade juurde. Kohaliku omavalitsuse üksus peab põhjendama müügikohtade juurde kogumisvõrgustiku rajamist ning analüüsima muid võimalikke lahendusi eesmärgi täitmiseks. Müügikohad, mis ka ise on pakendiettevõtjad, jäävad suurema tõenäosusega valdava osa jäätmevaldajate liikumistrajektorile. Seetõttu võib avalike pakendimahutite olemasolu kaupluste juures olla vajalik liigiti kogumise</p>	Arvestatud osaliselt	<p>Vastava sätte kohaselt peab KOV analüüsima avalike pakendikonteinerite paigaldamise vajadust müügikohtade juurde ning kui analüüs näitab, et selles osas on vajadust, siis püüab KOV vastava kokkuleppe müügikohaga saavutada. Kui kokkulepet ei saavutata, siis müügikohta vastavaid pakendikonteinereid ei saa paigutada. Sellisel juhul tuleb leida KOV-il alternatiivne koht, mis aitab saavutada olmejäätmete liigiti kogumise eesmärki KOV-is. Selestuskirja on viidatud lõike osas täpsustatud.</p>
--------------------	----------------	--	--	----------------------	---

Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	<p>Mis asutus on jäätmekorralduse haldamiskeskus? JäätS eelnõus sellist asutust nimetatud ei ole, samuti puudub selline mõiste. Eelnõu järgi võib kohalik omavalitsus ka ise kõike korraldada ja ekslik on väita, et on vaja luua eraldi keskus.</p>	<p>JäätS § 66¹ lõige 2. Seletuskiri lk 15 (§ 66 lõige 12-14) ütleb, et paragrahvi 66 lõigete 12–14 rakendamise kohustus tekib alates uue korraldatud jäätmeveo hanke korraldamisest, kuid hiljemalt 2030. aasta 31. detsembrist. Sellega kaasneb omavalitsusüksusele vajadus luua jäätmekorralduse haldamiskeskus. Seletuskirja lk 20 (JäätS § 66¹ lõige 2) ütleb, kui omavalitsusüksuses on jäätmekorraldus reguleeritud JäätSi § 66 lõike 1 alusel, puudub omavalitsusüksusel vajadus luua jäätmekorralduse haldamiskeskus.</p>	Küsimus vastatud	<p>Seletuskirjas nimetatud jäätmekorralduse haldamiskeskus on väljendus, mis rõhutab tsentraliseeritud haldusfunktsioonide korraldamist - jäätmevaldajate üle arvestuse pidamise ja arveldamise koordineerimist. Teisisõnu, kui KOV moodustab eraldi üksuse või tsentraalse süsteemi, mille ülesanne on jäätmeveo arvelduste ja haldustoimingute koordineerimine (üks keskne üksus kogub infot, koostab arved ja esitab need inimesele) viitab see jäätmekäitluse keskele mudelile. Seletuskirjas on sõnastust muudetud.</p>
--------------------	----------------	--	---	------------------	--

Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	Siinkohal tekitab segadust seletuskiri, kus kirjeldatakse, et olukorras, kus rakendatakse JäätS § 66 lõikes 1 kehtestatud, KOV ei kehtesta jäätmevaldajale (jäätmetekitajale) jäätmekäitluse eest teenustasu hinda. Ilmselt on siin mõeldud jäätmehoolduskulude kehtestamist jäätmevaldajatele, mida sellises olukorras ei saa teha. Palume täpsustada ja muuta seletuskiri arusaadavamaks.	JäätS § 66 ¹ lõige 2: „(2) Kui kohaliku omavalitsuse üksus kehtestab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustuse, korraldatakse § 66 lõike 1 alusel korraldatud jäätmevedu selliselt, et jäätmeid vedava ettevõtja ainsaks kliendiks ja temale tasu maksjaks on kohaliku omavalitsuse üksus ning jäätmevaldajate üle arvestuse pidamise ning nendega arveldamise kohustus on kohaliku omavalitsuse üksusel.“ Seletuskiri sisaldab muuhulgas järgmist lõiku: „Kuna jäätmetekitaja sõlmib otse riigihanke võitnud jäätmevedajaga lepingu, ei kehtesta omavalitsusüksus jäätmetekitajale ka jäätmekäitluse eest teenustasu hinda. Teenustasu suuruse määrab sellisel juhul konkurents JäätSi § 66 lõike 1 alusel korraldatud jäätmevaldajate vahelise riigihanke käigus.“	Arvestatud	Seletuskirjast on viidatud lõik välja jäetud.
Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	JäätSi § 66 lõige 4 ¹ . Seletuskirja lk 16 on kirjas, et kuna eelnõukohase pakendiseaduse § 15 lõikes 11 sätestatakse madalaim võimalik teenustasu (0,25 eurot pakendijäätmete mahuti tühjenduskorra kohta), siis ei saa ka segaolmejäätmete mahuti tühjendustasu olla madalam kui 0,75 eurot. Kas madalaim võimalik teenustasu on 0,25 eurot või peaks siin ikka olema kõrgeim võimalik teenustasu? Kas sätestatakse ülempiir või alampiir		Arvestatud osaliselt	Eelnõule laekunud ettepanekuid arvesse võttes on jäätmete hinnastamise reeglit muudetud ja sätestatud eelnõukohase JäätS § 31 lõikes 8. Liigiti kogutud jäätmete üeandmine peab olema jäätmevaldajale võimalikult kulutõhus võrreldes segaolmejäätmete või valessti liigitatud jäätmete üleandmisega.

Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	JäätSi § 66 ¹ lõige 6. Seaduse eelnõu räägib püsikuludest aga seletuskirjas on toodud ka muutuvkulu mõiste (lk 21). Muutuvkulu mõiste peaks sellisel juhul ka seaduse eelnõus kajastuma ja olema lahti selgitatud.		Arvestatud	Termin "muutuvkulu" on seletuskirjas selguse huvides asendatud. Mõeldud on ajas muutuva iseloomuga kulusid, mis on korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete veokulud ja käitluskulud.
Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	JäätS § 66 ¹ lõike 7 punkt 1 on sõnastatud järgmiselt: „1) kogumisvahenditega ja kogumispunktidega seotud kulud;“. Seletuskiri sisaldab muuhulgas järgmist lõiku: „KOV võib need kogumisvahendid anda jäätmevaldaja kasutusse, arvestades vahendite kulu jäätmehoolduskulude sisse tervikuna või näiteks konteinerite puhul arvestada jäätmehoolduskulu sisse selle rendihinna.“ Palume täpsustada, mida täpsemalt selle lausega		Arvestatud	Seletuskirja on täpsustatud. Kogumisvahenditega seotud kulu võib arvestada jäätmehoolduse korraldamise ja arendamise kulude hulka juhul, kui KOV soetab kogumisvahendid ning annab need jäätmevaldajate kasutusse. KOV võib ise hakata ka mahuteid vajaduspõhiselt rentima, kuid sel juhul ei arvestata seda kulu jäätmeveo teenustasu hulka.

Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	<p>Kuivõrd jäätmehoolduskulud sõltuvad siiski KOJV kuludest (käitlus ja vedu), mis omakorda sõltub jäätmevaldaja konkreetsetest vajadustest ja eelistustest teatud perioodil, siis on üsna keeruline kohalikul omavalitsusel prognoosida jäätmehoolduskulude laekumist. Siinkohal tekib küsimus, et kas jäätmehoolduskulu tohib või kas seda peaks korrigeerima aasta vältel jooksvalt vastavalt sellele, millised on tema jäätmeveo teenustasu kulud? Kui mõelda, mis on jäätmehooldustasu põhimõte, siis on mõte selles, et mida vähem jäätmevaldaja jäätmeid liigiti kogub ning mida suuremad on tema jäätmeveo kulud, seda rohkem peab ta maksma jäätmehooldustasu. Seega tundub, et oleks õige jäätmehooldustasu jäätmevaldajate suhtes vastavalt korrigeerida. Palume täpsemat selgitust selles osas.</p>	<p>JäätS § 66¹ lõiked 9 ja 11. JäätS § 66¹ lõige 9 on sõnastatud järgmiselt: „(9) Jäätmehoolduskulud peavad olema põhjendatud, vastavuses teenuse osutamise kuludega ja lähtuma kuluefektiivsusest.“</p> <p>JäätS § 66¹ lõige 11 on sõnastatud järgmiselt: „(11) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud jäätmehoolduskulude suurus on kuni 100% jäätmevaldajale esitatud korraldatud jäätmeveoga hõlmatud kuludest.“</p> <p>Seletuskiri sisaldab muuhulgas järgmist lauset: „KOV ei või ettekatsetult põhjendamatu koguda jäätmevaldajatelt konkreetse aasta jooksul rohkem jäätmehoolduskulu, kui on konkreetse aasta jooksul jäätmehoolduse korraldamiseks vajalik.“</p>	Küsimus vastatud	<p>JäätS 66.5 lg 1 sätestab alternatiivse korraldatud jäätmeveo rakendamisel jäätmeveo teenustasu kogumise eesmärgi - jäätmehoolduse korraldamiseks ja arendamiseks, sealhulgas jäätmete liigiti kogumise sihtarvu ning taaskasutamise sihtarvu saavutamiseks. § 66.1 lg 2 sätestab, et jäätmeveo teenustasu suuruse määramise korra kehtestab kohaliku omavalitsuse üksuse valla- või linnavolikogu. § 66.2 lg 4 sätestab eesmärgi saavutamiseks vajalike kulude loetelu. Seega kehtestab KOV jäätmeveo teenustasu määramise alused ja tingimused, võttes arvesse jäätmehoolduse korraldamise ja arendamise kulud. Teenustasu tõstmine on seega KOV otsus, kuid see peab olema proportsionaalne, põhjendatud ja lähtuma seaduse eesmärgist. Teenustasu suuruse muutmine peab olema jäätmevaldajale ettenähtav. KOV on õigus rakendada jäätmeveo teenustasu vastavalt teenuse kuludele ja tegelikule vajadusele. Kui teenustasu suurus ületab põhjendatud kulusid või muutub inimesele ülemäära koormavaks, võib see olla vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega. Seega KOV on teenustasu muutmisel kohustatud jälgima õigusriigi põhimõtteid ning tagama õiguskindluse ja prognoositavuse - jäätmevaldajal peab olema võimalus muudatusi ette teada ja neid ette näha. Ootamatu muudatus, ilma üleminekuajata on vastuolus õiguskindluse põhimõttega. Piisav aeg annab jäätmevaldajale aega sellega arvestamiseks ja kohustuse täitmiseks. Halduspraktikas peetakse mõistlikuks etteteatamise tähtjaks 1-3 kuud, sõltuvalt muudatuse olulisusest. Muudatuse aeg ja</p>
--------------------	----------------	---	--	------------------	---

Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	<p>Vabastusi on kohalikus omavalitsuses üldjuhul kahte tüüpi: aastaringne ja talvine vabastus. Kui me räägime talvisest vabastusest (ajutiselt mitteliitunuks lugemine), mida antakse kuni viieks aastaks perioodil 1. oktoober kuni 30. aprill, siis kas lõige 12 kehtib ka sellise vabastuse kohta? Mille alusel on lubatud kuni 10% jäätmehoolduskulu tõus ning mis tingimustel võib vabastatud jäätmevaldajate jäätmehoolduskulu tõusta?</p>	<p>JäätS § 66¹ lõiked 4 ja 12. JäätS § 66¹ lõige 4 on sõnastatud järgmiselt: „(4) Jäätmehoolduskulud kannab korraldatud jäätmeveoga liitunud ja liitumisest vabastatud jäätmevaldaja proportsionaalselt jäätmehoolduse teenuse tarbimise mahu ja jäätmeveo kaudu üleantud jäätmete kogusega.“ JäätS § 66¹ lõige 12 on sõnastatud järgmiselt: „(12) Korraldatud jäätmeveoga liitumisest käesoleva seaduse § 69 lõike 4 alusel vabastatud jäätmevaldaja jäätmehoolduskulude suurus, mis sisaldab käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud kulusid, on kuni 3 eurot ühes kalendrikuus ja see ei või jäätmevaldaja jaoks edaspidi tõusta rohkem kui 10% aastas eelmise aasta arutamise aluseks olevast summast.“</p>	Küsimus vastatud	<p>Eelnõu on muudetud järgnevalt - kehtestakse alus, mille järgi KOVil on õigus korraldada jäätmevedu alternatiivselt KOV keskselt ja määrata jäätmeveo teenustasu. Seadusandja on nimetanud jäätmeveo teenustasu hulka kuuluvad kulud - jäätme veo- ja käitluskulu ning jäätmehoolduse katteks kogutav kulu. Jäätmeveost vabastatud jäätmevaldajatele võib KOV otsusel rakendada jäätmeveo teenustasu, mis on eelmise aasta liitunud jäätmevaldaja kõike väiksem jäätmehoolduskulude katteks makstav tasu. KOV kehtestab jäätmeveo teenustasu määramise alused ja tingimused, võttes arvesse jäätmehoolduse korraldamise ja arendamise kulud. Tasude tõstmine peab olema selgelt põhjendatud, nt majanduslik muudatus, inflatsioon, teenuse parandamine, jäätmehoolduskulude muu suurenemine jms. Ehk tasude tõstmine peab olema proportsionaalne, põhjendatud ja lähtuma seaduse eesmärgist. KOV on õigus rakendada jäätmehoolduse kulude kandmist vastavalt teenuse kuludele ja tegelikule vajadusele. Kui kulu suurus ületab põhjendatud kulusid või muutub inimesele ülemäära koormavaks, võib see olla vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega. Inimesel on õigus tasu suurus vaidlustada, kui see tundub ebamõistlikult suur. KOVid peavad tasude tõstmisel jääma kooskõlla avalike huvide ja proportsionaalsuse põhimõttega - tasude tõstmine peab olema põhjendatud ja vastama seaduse eesmärgile. See tagab, et määratud summad on õiglased ja proportsionaalsed ja välistab vaidlusi.</p>
--------------------	----------------	--	--	------------------	---

Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	<p>Kui kogumisvahenditega seotud kulu on osa nn püsikuludest ehk jäätmehoolduskulust, siis miks peab olema arvel see eraldi välja toodud? Kellele laekub kogumisvahenditega seotud kulu siinkohal? Palume selgitust.</p>	<p>JäätSi § 66¹ lõige 13. JäätS § 66¹ lõige 13 on sõnastatud järgmiselt: „(13) Jäätmevaldajate ja korteriühistu liikmele, kellele korraldatud jäätmeveo teenust osutati, esitatakse arveldamiseks vajalike andmetega arve, millel on eraldi välja toodud: 1) käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud jäätmehoolduse arendamise kulu; 2) veoteenuse, sealhulgas eraldi pakendite veoteenuse kulu; 3) käitlusteenuse kulu; 4) kogumisvahenditega seotud kulu; 5) soodustus; 6) muud teenused.“ Seletuskirjas on antud sätte punkti 4 täpsustatud järgmiselt: „kui mahutid on soetanud KOV, nii konteinerite kui kottide kulu.“ Jäätmehoolduskulud ehk jäätmehoolduse korraldamiseks ja arendamiseks, sealhulgas jäätmete liigiti kogumise sihtarvu ning taaskasutamise sihtarvu saavutamiseks</p>	Arvestatud	<p>Kogumisvahendite kulu tuuakse arvel ära lisateenusena juhul, kui kogumisvahendit renditakse. Kui KOV on jäätmete üleandmiseks vajalikud kogumisvahendid soetanud ja andud jäätmevaldajatele kasutusse, siis kogumisvahendi kulu on osa jäätmehoolduskulude katteks kogutavast tasust ja seda arvel eraldi välja ei tooda. Seletuskirja on korrigeeritud.</p>
--------------------	----------------	--	---	------------	---

Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	Palun panna lisateenuseid puudutav info selgemalt eelnõusse kirja. Hetkel ei ole see üheselt aru saadav.	JäätSi § 66 ¹ lõige 13. Kui lisateenused on arvestatud jäätmehoolduse arendamise kulu sisse, siis ei ole üheselt aru saadav milliseid lisateenuseid peab arvel välja tooma. Kui lisateenused lähevad teenuste sisse, siis kuidas neid eraldi välja tuua? JäätS § 67 lõige 3 punkt 7 ütleb, et riigihanke alusdokumentides tuleb muu hulgas määrata jäätmeveoga seotud	Arvestatud	Seletuskirja on täiendatud.
Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	JäätSi § 66 ¹ lõige 13. Seletuskirja tabelis 3 lk 25 on toodud jäätme arve näidis 60 korteriga kortermaja puhul. Palun seletuskirjas toodud näidist parandada, et see ei oleks seadusega vastuolus või selgitada, kuidas antud kalkulatsioon läheb kokku jäätmeseaduse sättega § 66 ¹ lõikega 11.	Toodud näidises on püsikulu 3 eurot, koefitsiendiga 2,25 eurot jäätmevaldaja (korter) kohta. Muutuvkulu (vedu ja käitlus) tuleb seal tabelis jäätmevaldaja kohta alla 1 euro, samas püsikulu on 2,25 eurot. Siinkohal on jäätmehoolduskulu rohkem kui 2,5 korda suurem kui veo- ja käitlusteenuse kulu. Sellisel juhul on ju seletuskirjas toodud arve näidises rikutud JäätS § § 66 ¹ lõiget 11, sest kui muutuvkulu on siin toodud 55,68 eurot, siis ei tohi püsikulu olla 135 eurot.	Arvestatud	Tabelit on korrigeeritud.

Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	JäätS § 66 ¹ lõige 14. Siinkohal on erisus seaduse eelnõu ja seletuskirja vahel. Seaduse eelnõust ei tule kuidagi välja see, et aruanne peaks sisaldama korraldatud jäätmeveoga kaasnenud veo- ja käitluskulu (nn muutuvad kulud). Lõige 14 nõuab ülevaadet vaid jäätmehoolduskulude kasutamise kohta, jäätmehoolduskulude hulka vastavalt JäätS § 66 ¹ lõikele 7 kuuluvad vaid väljaspool korraldatud jäätmevedu kogutud jäätmete käitlemise kulud. Samas on seletuskirjas nõutud aruandes analüüsida ka korraldatud jäätmeveo veo- ja käitluskulusid. Palume sätet täpsustada.	JäätS § 66 ¹ lõige 14 on sõnastatud järgmiselt: „(14) Kohaliku omavalitsuse üksus koostab igal aastal aruande jäätmehoolduskulude määramise ja rakendamise kohta eelmisel kalendriaastal ning selles antakse hinnang kulu: 1) rakendamise vabastuste ja soodustuste õigsuse kohta – hinnates, kas need on põhjendatud; 2) kulutõhususe rakendamise kohta – hinnates, kas kulud on kooskõlas teenuse osutamise kuludega; 3) määramise arutamise nõuete täitmise kohta – hinnates, kas kulu suurus on arutamise nõuetega kooskõlas; 4) jaotumise kohta kõigi käesoleva paragrahvi lõigetes 6 ja 7 loetletud kulukomponentide vahel; 5) kasutamise kohta – hinnates, kas kulu on kasutatud käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud eesmärgil.“ Seletuskiri sisaldab muuhulgas	Arvestatud	Eelnõus on tasu käsitlevad sätted selguse huvides ümber kujundatud. Eelnõukohase § 66.5 lõike 2 eesmärk on jäätmehoolduskulude läbipaistvuse tagamine. Selleks avaldab KOV oma veebilehel igal aastal esimese kvartali jooksul ülevaate jäätmehoolduskulude katteks makstud tasu laekumise ja kasutamise kohta ning TKOde poolt hüvitatud pakendite veokulude kohta. Selleks ei ole vajalik mahukas aruanne, piisab üheleheliselt ülevaatest.
Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	JäätS § 67 lõige 5. Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 nimetatud veopiirkonna elanike arv ei ole üldjuhul suurem kui 100 000. Kas sõna „üldjuhul“ (enamasti, valdavalt) viitab erandile? Millistel alustel võib veopiirkonna elanike arv olla suurem?		Arvestatud	Sättest on sõna "üldjuhul" eemaldatud.
Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	JäätS § 70 lõige 1 ² on sõnastatud järgmiselt: „(12) Eraldi hankeleping sõlmitakse bio- ja segaolmejäätmete käitlejaga.“ Kuigi seletuskirjast selgub, et antud sätte all on		Arvestatud	Eelnõus on sätte sõnastust muudetud: (12) Eraldi hankelepingud sõlmitakse bio- ja segaolmejäätmete käitlejaga, isegi kui mõlemat käitleb sama teenuseosutaja.

Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	JäätS § 85 lg 1. Kui teenuseosutaja luba on peatatud või kehtetuks tunnistatud, siis kuidas toimib edasine korraldatud jäätmeveo korraldus, jäätmejaama haldamine vms?	Seletuskirja lk 37, JäätSi kohaselt võib loa andja lisaks KeÜSi § 61 lõikes 1 sätestatud alustele jäätmeloa kehtivuse peatada kuni kolmeks kuuks, kui loa omaja ei ole esitanud selle jäätmeloaga seotud jäätmekäitluskoha jäätmearuannet tähtjaks. Uuele jäätmearuandluse süsteemile üleminekul esitatakse jäätmearuanne üks kord kuus (varem üks kord aastas), mistõttu ei ole proportsionaalne peatada loa kehtivus pärast esmakordset aruande esitamata jätmist. Seetõttu sätestatakse, et loa andja võib jäätmeloa kehtivuse peatada kuni kolmeks kuuks, kui loa omaja ei ole korduvalt selle jäätmeloaga seotud jäätmekäitluskoha jäätmearuannet tähtjaks esitanud. Samuti lisatakse võimalus peatada jäätmeloa kehtivus kuni kolmeks kuuks, kui loa omaja on jätnud	Küsimus vastatud	Kehtiva jäätmeseaduse § 85 lg 1 ja lg 1_1 kohaselt on Keskkonnaametil õigus juba praegu jäätmeloa kehtivus peatada kuni kolmeks kuuks või jäätmeluba kehtetuks tunnistada, kui loa omaja ei ole esitanud selle jäätmeloaga seotud jäätmekäitluskoha jäätmearuannet tähtjaks jooksul. Uuele jäätmearuandluse süsteemile ülemineku üheks eesmärgiks on digitaalsete lahenduste kasutuselevõtu ja jäätmeveo saatekirja andmetega eeltestitud aruannete kaudu andmete esitamise lihtsustamine, mistõttu ei ole tõenäoline, et uuele aruandluse süsteemile üleminek tooks endaga kaasa märkimisväärselt lubade peatamisi või kehtetuks tunnistamisi.
Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	Läbi seaduse on kirjas pakendite taaskasutus, mis hõlmab ka põletamist, tagasitõidet jms. Kui eesmärgiks on ringlussevõtt, siis on mõistlik rääkida ka pakendiseaduses pakendijäätmete ringlusesse võtust. Täna on meil vaja täita ringlussevõtu sihtarvud, mitte taaskasutuse sihtarvud. Palun muuta pakendiseaduse sõnastust nii, et oleks aru saada, et pakendijäätmete käitluse puhul me räägime pakendijäätmete ringlusest, nt §		Mittearvestatud	Kehtiv pakendiseadus sätestab juba praegu §-is 36 pakendijäätmete taaskasutamise sihtarvud, sh ringlussevõtu sihtarvud. Taaskasutamine on laiem koondnimetus sellistele jäätmetega tehtavatele toimingutele, mille peamine tulemus on jäätmete kasutamine kasulikult otstarbel nii, et need asendavad muid materjale (näiteks loodusvarasid, mida muidu ammutatakse) või jäätmete ettevalmistamine asendamaks muid materjale tootmises ja majanduses laiemalt.

Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	PakS § 5 ⁴ . Seletuskirja lk 53 on kirjeldatud vaheladustuskohta. Samas seab seletuskiri tingimusi, mida seaduse eelnõus ei ole (vaheladustuskoha tehniline varustus, kaalu olemasolu jne). Seletuskiri on küll seaduse lahutamatuks osaks ja selle kaudu saab seadust tõlgendada aga see ei saa seada eraldi nõudeid ja tingimusi, mida seaduses ei ole toodud. Palun vaheladustuskoha mõistet seaduses täpsustada.	Seletuskirjas on mitmes kohas (nt lk 14 ja 53) toodud välja, et vaheladustuskoht võiks olla näiteks kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmejaam. Vaadates neid tingimusi, mida vaheladustuskoht vajab, siis võib väita, et Eestis on vaid mõni üksik KOV, kelle jäätmejaama on võimalik kasutada vaheladustuskohana. Tundub ebamõistlik seda korduvalt seletuskirjas	Selgitatud.	Pakendijäätmete üleandmiskoht peab vastama üldistele jäätmekäitluskoha nõetele, seega olema vastavuses jäätmeseaduse §-dega 19 ja 116.
Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	PakS § 15 lõige 4. Arusaamatuks jääb, kuidas klaaspakendit saab järgmisest aastast koos plast- ja metallpakendiga koguda? Aastaid on KOVid vaeva näinud, et saada inimesed klaaspakendit teistest pakendijäätmetest eraldi koguma, avalikke pakendikohti täiendanud jne. Tootjavastutusorganisatsioonid ja käitlejad on väitnud, et pressautodest läbi käinud klaaspakend, mis on koos teiste jäätmetega, rikub ülejäänud pakendijäätmed klaasipuruga ning sel juhul väheneb lisaks teistele pakendijäätmetele ka klaaspakendi ringlussevõtu võimalus. Millistel kaalutlustel on need jäätmeliigid kokku pandud? Millised tehnoloogiad on aasta jooksul arenenud? Palume viidata vastavale analüüsile. Kas joogikartong liigitub endiselt plast- ja metallpakendi alla? Palume seda eelnõus täpsustada, kuna tundub, et see osa on täielikult välja jäänud.		Arvestatud osaliselt	Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmed kogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsile avalike konteinerite kaudu või tekkekohal klaaspakendimahutitesse. Osades KOVides on klaaspakendijäätmete liigiti kogumiseks eraldi taristu rajatud, seega on huvirühmade jaoks oluline, et juba tehtud pingutused ja kommunikatsioon ei läheks uute sätetega vastuollu. Seega näeb eelnõu koostaja, et klaaspakendijäätmete osas on oluline, et KOVid saavad selliste pakendijäätmete liigiti kogumist ise kujundada, võttes arvesse juba tehtud investeeringuid ja olemasolevat praktikat. Seega jätab eelnõu vajaliku paindlikkuse kasutada erinevaid lahendusi klaaspakendijäätmete kogumisel. Seejuures on oluline, et KOV saavutaks olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu võimalikult kuluefektiivselt. Joogikartongi osas on täpsustatud, et see kogutakse koos plast- ja metallpakendijäätmetega.

Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	Kui ühes kohas on välja toodud, et paberi- ja kartongijäätmeid ei ole lubatud segapakendite hulgas koguda, siis miks on järgmises kohas välja toodud, et see pole mõistlik? Selguse huvides tuleb järgida läbivalt sama seisukohta.	PakS § 15 lõige 5. Seletuskirja lk 56 sisaldab järgmisi lauseid: „Kohalik omavalistuse üksus võib otsustada piirkonnas koguda pakendijäätmeid segapakendina, st lisaks plast- ja metallpakendijäätmetele kooskogutakse ka klaaspakendijäätmed, kuid vastavalt jäätmeseaduse § 31 lõikele 31 kogutakse paberi- ja kartongijäätmetega koos paberi- ja kartongpakendijäätmetega ning neid ei ole lubatud ringlussevõtu eesmärki silmas pidades segapakendite hulgas koguda“ ning „Segapakendijäätmetest on mõistlik eraldi koguda paberi ja kartongijäätmed koos paberi- ja kartongpakendijäätmetega, kuna nende kooskogumine teiste materjalidega võib oluliselt nimetatud jäämete kvaliteeti mõjutada, mis omakorda võib takistada nende jäätmete ringlusse võtmist.“	Arvestatud	Seletuskirja on muudetud ja läbivalt kasutatakse selgitust, mille kohaselt tuleb muudest pakendijäätmetest eraldi koguda paberi- ja kartongijäätmed koos paberi- ja kartongpakendijäätmetega.
--------------------	----------------	---	--	------------	---

Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	<p>Kui kohalikus omavalitsuses on korraldatud kogu pakendikogumine tekkekohalt, siis ei ole põhjust hoida üleval pakendijäätmete kogumiseks avalikke punkte. Kui KOV otsustab Jääts § 42 lõikes 3 punktis 14 toodud kavas, et me ei vaja ühtegi avalikku pakendipunkti ning põhjendab selle ära, siis kas see on aktsepteeritav?</p>	<p>PakS § 15 lõige 6 on sõnastatud järgmiselt: „(6) Kohaliku omavalitsuse üksus tagab olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmete kogumise avalikus ruumis tiheasustusala ja väljaspool tiheasustusala korraldatud jäätmeveo raames, arvestades jäätmeseaduse § 42 lõike 3 punktis 14 nimetatud pakendite ja pakendijäätmete kogumise ja vedamise ning taaskasutusorganisatsioonidele üleandmise kava ning pakendijäätmete terviklikku kogumissüsteemi.“</p> <p>Seletuskirjas lk 57 on lause: „Kohaliku omavalitsuse üksus peab korraldama tagatisrahata pakendi jäätmete kogumise ka avalikus ruumis nii tiheasustusosal kui ka mujal kui tiheasustusosal.“</p>	Selgitatud	<p>Kohalik omavalitsus peab ka tagama, et avalikus ruumis saab pakendijäätmeid nõuetekohaselt liigiti koguda. St, et mingil määral peavad teatud liiki jäätmemahutid turistidele kui ka avalikku ruumi läbivatele elanikele jääma (nagu praegu on avalikus ruumis teekonnal väikesed prügikastid heakorra tagamiseks). Kui KOV on suures osas pakendijäätmete kogumise üle viinud tekkekohal kogumisele, siis ei pea olema avalik pakendikonteinerite kogumisvõrgustik enam sellise tihedusega, nagu seda hetkel kehtiv seadus nõuab. Kui KOV on tõesti ise oma jäätmekavas jõudnud järeldusele, et müügikohtade juurde ei ole samuti vaja avalikke pakendikonteinereid ja kõiki pakendimaterjale kogutaksegi tekkekohalt, siis saab KOV nii toimetada. Selle kõige juures peab KOV arvestama, et olmejäätmete liigiti kogumise sihtarv oleks tagatud.</p>
Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	<p>PakS § 15 lg 10. Seletuskirjas (lk 58) täpsustatakse, et vaheladustusega seotud kulud jäävad tulenevalt laiendatud tootjavastutuse põhimõttest taaskasutusorganisatsiooni kanda aga seaduse eelnõus seda kirjas ei ole. Samuti ei tule seadusest välja, et kes kannab vaheladustuskoha rajamise ja tehniliste tingimuste täitmise kulud?</p>		Arvestatud	<p>Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskoha, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskoha). Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Sealhulgas on § 15_2 lõikes 1 täpsustatud, et vaheladustuskoha tagavad ja vaheladustusega seotud kulud kannavad taaskasutusorganisatsioonid proportsionaalselt oma turuosaga.</p>

Saku Vallavalitsus	1-4/24/5287-11	<p>PakS § 15 lõike 11. Seletuskirja lk 58 on järgmine lause: „Jäätmevaldajaks loetakse jäätmeseaduse 4. peatüki tähenduses ka korteriühistu, seega sama loogika kehtib korteriühistute juures kogutavatele jäätmetele, kus ühistu tasub 0,25 eurot iga konteineri tühjenduskorra eest.“</p> <p>JäätS § 66¹ lõikest 13 nähtub, et kortermajade puhul jäätmehoolduskulude arve esitatakse mitte ainult jäätmevaldajale ehk kortermajale vaid jäätmehoolduskulu peab tasuma iga korteriühistu liige eraldi.</p> <p>Nüüd kui vaadata JäätS § 66¹ lõiget 4, mis on sõnastatud järgmiselt: „(4) Jäätmehoolduskulud kannab korraldatud jäätmeveoga liitunud ja liitumisest vabastatud jäätmevaldaja proportsionaalselt jäätmehoolduse teenuse tarbimise mahu ja jäätmeveo kaudu üleantud jäätmete kogusega.“</p> <p>Siis sellest sättest ei tule välja, et jäätmehoolduskulu peaks tasuma ka korteriühistu liige, seletuskiri hiljem täpsustab, et jäätmevaldajaks loetakse korteriühistu. Sättest selgub, et jäätmehoolduskulu peavad kandma vaid jäätmevaldajad, aga kuna KÜ liige ei ole eraldi jäätmevaldaja JäätS 4. peatüki mõistes, siis nemad eraldi jäätmehoolduskulu kandma ei pea.</p> <p>Palume antud mõisted ja seaduse sõnastus üle vaadata ning selgitada.</p>		Arvestatud	<p>Pakendijäätmete konteineri tühjenduskulu ühe korra kohta on 0,50 eurot. Kortermajade puhul jagatakse pakendikonteinerite tühjenduskulu kõikide elanike vahel võrdselt. Nt kui ühistul on 4 pakendikonteinerit ja neid tühjendatakse 2 korda kuus, siis on 8 tühjenduskorda kokku ehk kogumaksumus ühes kuus on 4 eurot korteriühistule, mis jagatakse kõikide korteriühistu liikmete vahel ära.</p> <p>Jäätmehoolduskulude katteks makstav tasu on proportsionaalne korraldatud jäätmeveo kuluga. Korteriühistule esitataval arvel toodud jääteveo teenustasu jagatakse ära korteriühistu liikmete vahel. Näiteks kui korteriühistu korraldatud jäätmeveo kulu on 200 eurot kuus, siis võib jäätmehoolduskulude katteks makstav tasu samuti olla kuni 200 eurot kuus. See summa jagatakse ära korteriühistu liikmete vahel.</p> <p>Seletuskirja on täiendatud.</p>
--------------------	----------------	---	--	------------	---

<p>Eesti Keemiatööstuse Liit</p>	<p>1-4/24/5287-12</p>	<p>PakS muudatusettepanek 5) Muudatusettepanek ei ole kooskõlas EL kehtiva tootjavastutuse definitsiooniga.</p>	<p>PakS eelnõus sõnastatud pakendi tagasivõtu kohustus on EL laiendatud tootjavastutuse printsiibi väärtõlgendus, tekitades põhjendamatuid ootusi pakendijäätmete ringlussevõtu eesmärkide täitmiseks. Pakendijäätmete tagasivõttu võib eelnõu sõnastuse põhjal mõista kui pakendiette võtta tarbijalt pakendijäätmed tagasi, sõltumata ajast ja asukohast, ning laieneda igale individuaalsele pakendile. Nimetatud eelnõu sätte ei ole kindlasti kooskõlas tootjavastutuse kohustusi ja ulatust reguleeruva jäätmedirektiivi artiklitega 8 ja 8a. /.../ Leiame, et nimetatud seaduse põhimõtet hetkel rikutakse, kuivõrd otsuse minna pakendijäätmete puhul üle kohtkogumisele ning anda tegevus üle KOV-dele, langetab riik mõtlematult, kuna ei ole välja nähtud ega kaalutud</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>PakS § 12´1 on vastavuses kehtiva EL tootjavastutuse definitsiooniga. Lõikes 1 on toodud üldsäte ja seda täpsustavad järgnevad lõiked. Lõige 4 loetleb, millised kulud tuleb pakendiette võtta kanda ning need on kooskõlas EL jäätmete raamdirektiivi artikliga 8a. Tegemist ei ole uue sättega, vaid juba varasemalt § 20 lõigetes 1 ja 2_2 kehtinud kohustusega. Nimetatud lõiked tunnistati kehtetuks ning võeti üle § 12_1 lõike 1 muutmiseks. Kõnealuse lõike eesmärk ei ole kehtestada reeglit, et pakendi tagastaja saaks sõltumata ajast ja kohast igasuguseid pakendeid ükskõik kuhu tagastada. Sama paragrahvi lõige 2 täpsustab, et pakendiette võta võib valida, kas ta täidab kohustused individuaalselt või annab need kirjaliku lepinguga üle taaskasutusorganisatsioonile. Kui pakendiette võta annab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustused üle taaskasutusorganisatsioonile, vastutab nende kohustuste täitmise eest taaskasutusorganisatsioon. Jäätmereformi muudatuste järgselt, kui on läbi viidud uued hanked, vastutab kohalik omavalitsus olmes tekkivate tagatisrahata müügipakendite kokkukogumise osas, sh selles osas, et KOVi territooriumil oleks laialdaselt pakendijäätmete tagastamisvõimalused olemas (nii tekkekohas kui ka avalikus ruumis). Rühma- ja veopakendite tagasivõtmise osas on jätkuvalt vastutus taaskasutusorganisatsioonil ning nad saavad valida, kuidas selliste pakendiliikide puhul tagasivõtmise kohustust korraldavad (täiendavalt jäätmejaamas kogumisele).</p>
----------------------------------	-----------------------	---	---	------------------------	---

<p>Eesti Keemiatööstuse Liit</p>	<p>1-4/24/5287-12</p>	<p>PakS muudatusettepanek 9) ja 10) Pakendijäätmete KOV-ide poolt kogumise tingimuste regulatsiooni tuleb muuta oluliselt täpsemaks s.h näha ette võimalus, et kohtkogumine liigub tagasi TKO-le, kui KOV ei tule nõuete täitmisega toime. Samuti peaks olema lubatav klaaspakendi paralleelne kogumine ka TKO avaliku pargiga, kus see on majanduslikult, tehniliselt ja keskkonnahoidlikult otstarbekas. KOV peaks olema kohustatud tagatisrahata pakendi jäätmete vedaja valima eraldi teiste korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete vedajast.</p>	<p>Kohaliku omavalituse üksus hakkab korraldama pakendijäätmete kogumist, vedu ja vaheladestamist. Kohaliku omavalitsuse üksustele ei ole aga sätestatud kohustust järgida jäätmeveo koostise ning kvaliteedi nõudeid, võtta jäätmeid ringlusse ega järgida vastavust ringlussevõtu tehniliste võimalustega. Seega pakendiettevõtetele ja TKO-delt kavandatakse PakS muudatusettepanekutega võtta ära võimalused pakendijäätmete ringlussevõtu protsessi mõjutada. Täna ei ole kindlust, et pakendijäätmete kodumajapidamiste kohtkogumine välja pakutud moel on kõige efektiivsem meede, seda nii keskkonnahoidlikult kui ka majanduslikult (kohtkogumine on kõige kallim viis pakendijäätmete kogumiseks). TKO-d on saanud seni väga</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Eelnõukohane seaduse muudatus ei näe sellist tagasiminekut avalikule süsteemile ja TKOde poolt korraldamiseks ette. Üldine suundumus pakendijäätmete osas on aina enam liikuda tekkekohal kogumisele. KOV peab kogumise korraldama piisavalt hästi, et see võimaldaks täita nii olmejäätmete kui pakendijäätmete ringlussevõtu sihtarve. Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmed kogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsitule avalike konteinerite kaudu või tekkekohal eraldi klaaspakendijäätmete mahutisse (kott, konteiner vms). Osades KOVIDes on klaaspakendijäätmete liigiti kogumiseks eraldi taristu rajatud, seega on huvirühmade jaoks oluline, et juba tehtud pingutused ja kommunikatsioon ei läheks uute sätetega vastuollu. Seega näeb eelnõu koostaja, et klaaspakendijäätmete osas on oluline, et KOVID saavad selliste pakendijäätmete liigiti kogumist ise kujundada, võttes arvesse juba tehtud investeeringuid ja olemasolevat praktikat. Seega jätab eelnõu vajaliku paindlikkuse kasutada erinevaid lahendusi klaaspakendijäätmete kogumisel. Seejuures on oluline, et KOV saavutaks olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu võimalikult kuluefektiivselt. Joogikartongi osas on täpsustatud, et see kogutakse koos plast- ja metallpakendiga. Eelnõusse on lisatud säte (JäätS § 67 lg 3¹), mille kohaselt KOV sõlmib eraldi hankelepingu pakendijäätmete vedajaga.</p>
----------------------------------	-----------------------	--	---	------------------------	--

<p>Eesti Keemiatööstuse Liit</p>	<p>1-4/24/5287-12</p>	<p>PakS muudatusettepanek 11) Pakendiettevõtjate tootjavastutuse kohustused ei laiene mitte mingil tingimusel muudele jäätmetele kui pakendijäätmed. Pakendiettevõtjatel ei ole kohustust tasuda PakS muudatusettepanekus 11) sätestatud kulusid juhul, kui üleantavas jäätmevoos sisaldub võõriseid, niiskust ja pakendijäätmetest erinevaid olmejäätmeid rohkem, kui on lubatud taaskasutusorganisatsiooni tehnilistes nõuetes ning kui kulutõhususe tingimust pole järgitud või üleantud jäätmete kogus ületab TKO klientide poolt turule lastud pakendite kogust. Põhjendatud ei ole TKO-dele seatud tootjavastutusest erinevate ning kaugemale ulatuvate kohustuste seadmine (sh vanapaberi kogumine). TKO-dele üle antavate pakendijäätmete suhtes tuleks kehtestada täpsed kvaliteedinõuded. Kindlasti ei tohiks klaasi tekkekohal kogumist ühendada muude pakendiliikidega, kuivõrd klaasikilde sisaldavad plastijäätmed ei sobi ringlussevõtuks.</p>		<p>Arvestatud osaliselt</p>	<p>Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud täiendavad muudatused, mis kehtestavad pakendijäätmetes sisalduva võõrise mahu, mille osas lasub vastutus TKO-l. Iga viite protsenti ületava võõrise mahu eest vastutab KOV ning pakendijäätmetes sisalduvate võõriste ületamise tõendamise eest vastutab TKO. Eelnõukohast seadust on täiendatud § 15_2 erinevates lõigetes. Sealhulgas on eelnõukohasesse seadusesse sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskohta, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskohta). Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Vaheladustuskohta jõudnud pakendijäätmed antakse üle vastavalt TKOde turuosadele. Sealhulgas on eelnõus läbivalt täpsustatud, et pakendijäätmed tuleb üle anda kogumisjärgses seisundis, st et enne TKOle üleandmist ei tohi olla teostatud sorteerimistoiminguid. Eelnõukohane JäätS § 67 lg 3 punkt 10 sätestab, et KOV seab jäätmeveo hankelepingus jäätmevedajale ka kohustuse kontrollida, kas üleantavad jäätmed on õigesti liigiti kogutud. Kliimaministeerium on 2022. aasta andmete põhjal hinnanud, et vanapaberikäitlusest saadav tulu võib järgnevate aastate jooksul olla 500 000-700 000 eurot aastas. Tulu ja kulu, mis kaasneb vanapaberi veo ja käitlusega on arvestatud juba 0,50-eurose jäätmevaldaja kulu sisse ning arvesse on võetud ka seda, et edaspidi ei pea TKO kandma paberi- ja katrongpakendi jäätmete</p>
----------------------------------	-----------------------	---	--	-----------------------------	---

<p>Eesti Keemiatööstuse Liit</p>	<p>1-4/24/5287-12</p>	<p>PakS muudatusettepanek 30) Tegevuslubade tähtajaliseks muutmine ei ole põhjendatud. Eeltoodust tulenevalt palume jätta eelnõust välja PakS §-le 17⁵ lõike 2 lisamise ettepanek.</p>	<p>Eelnõu kohase PakS 17⁵ lõikega 2 soovitakse muuta TKO-de tegevusload tähtajaliseks (5 aastaseks). Jäätmedirektiiv ega viimane PPWR eelnõu ei näe ette TKO-de tegevuslubade tähtajalisust. Selle asemel on pädeval asutusel õigus olemasolev luba põhjendatud kaalutlustel kehtetuks tunnistada. Pädev asutus võib otsustada vastava loa kehtetuks tunnistada eelkõige juhul, kui tootja või tootjavastutusorganisatsioon ei täida enam pakendijäätmete käitlemise korraldamise nõudeid või ei täida muid tootja laiendatud vastutuse kohustusi vastavalt PPWD(R) alusel kehtestatud skeemidele või vastavalt direktiivi 2008/98/EÜ artiklitele 8 ja 8a, näiteks pädevale asutusele aruandmine või mis tahes loa tingimusi puudutavatest muudatustest teatamine, või tegevuse lõpetamine</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Eelnõu koostaja hindas veel kord vastava muudatuse vajadust ning kaaludes ka muid viise eesmärkide saavutamiseks on otsustanud TKOde tegevuslubade tähtajaliseks muutmise sättest loobuda.</p>
----------------------------------	-----------------------	---	---	-------------------	---

<p>Eesti Keemiatööstuse Liit</p>	<p>1-4/24/5287-12</p>	<p>JäätS muudatusettepanek 7) Paragrahvi 24 täiendatakse lõikega 41 järgmises sõnastuses: „(41) Valdkonna eest vastutaval ministril ja keskkonnajärelevalve asutusel on õigus saada toodete valmistajalt või sissevedajalt ning valitsusasutuselt või valla- või linnavalitsuselt andmeid Eestis valmistatavate või Eestisse sisseveetavate toodete ja nende valmistamisel kasutatavate ainete ning neist tekkivate jäätmete ja nende käitluse kohta.“; Mööname, et jäätmeseaduses on analoogne säte olemas, kuid praktikas on tegemist teostamatu nõudega. Seletuskirjas räägitakse teabest ohtlike ainete kohta, aga säte ise aineid kuidagi ei piiritle, mistõttu tuleks justkui esitada andmeid kõikide ainete kohta kõikides toodetes sõltumata nende ohtlikkusest ja kontsentratsioonist (täieliku koostise puhul on valdavalt tegemist ärisaladusega). Ka seletuskirja tasandil puudub igasugune selgitus, mida peetakse silmas ohtlike ainetena? Tõepoolest liigub tarneahelas teave CLP-määruse alusel ohtlikuks klassifitseeritud kemikaalide (puhaste ainete ja segude) kohta ohutuskaardi kujul, aga muude toodete (ehk REACH määruse mõistes artiklite) puhul on kohustus edastada tarneahelas infot ainult väga ohtlike ainete (SVHC) kohta, kui nende kontsentratsioon on üle 0,1%.</p>		<p>Mittearvestatud</p>	<p>Jäätmeseaduse § 24 lisatakse lõige 4-1. Lõikes 4-1 esitatakse uuesti kehtiv jäätmeseaduse § 117 lõige 3. Toote valmistaja või maaletooja peab olema valmis jagama teavet oma turule lastud tootes sisalduvate ainete ja jäätmetes sisalduvate ainete ning jäätmekäitluse kohta. Teavet tuleb anda sellistel juhtudel, kus on vaja välja selgitada toote mõju, et vältida potentsiaalset keskkonnavõi terviseohtu. Seda teavet tuleb anda ainult siis, kui selleks tekib kiire vajadus. Näiteks suured õnnetusjuhtumid, mis vajavad kiiret reageerimist ja õigeid otsuseid.</p>
----------------------------------	-----------------------	---	--	------------------------	---

Eesti Keemiatööstuse Liit	1-4/24/5287-12	JäätS muudatusettepanek 63) Pakendijäätmetele liigiti kogumise sihtmäär ei ole vastavuses EL jäätme- ja pakendialaste regulatsioonidega, kuna nendes ei sätestata pakendijäätmetele liigiti kogumise eesmärki. Puudub usaldusväärne meetodika liigiti kogumise tulemuslikkuse mõõtmiseks. Pakendijäätmete liigiti kogumise eesmärk koos vastava mõõtmismetoodikaga võib rakendada väljatöötamisel oleva EL pakendimäärusega (PPWR), nõude kõige varaseim jõustumisaeg on alates 2030 aastast ning see hakkab puudutama pandipakendeid.		Mittearvestatud	Käesoleva eelnõuga pole kavas kehtestada eraldi liigiti kogumise sihtarvu pakendijäätmetele. Omavalitsustele on kavas kehtestada olmejäätmete liigiti kogumise sihtarv, mis hõlmab mitmeid olmejäätme hulka liigituvaid jäätmeliike, sh olmes tekivad pakendijäätmed. Nende üle peetakse arvestust jäätmekoodide alusel (kood 15). PPWR kehtestab liigiti kogumise nõuded ühekordselt kasutatavatele plastist joogipudelitele ja ühekordselt kasutatavatele metallist joogipakenditele. Muude pakendiliikide osas liigiti kogumise nõudeid PPWR-iga ei kehtestata.
Eesti Keemiatööstuse Liit	1-4/24/5287-12	Keskkonnatasude seaduse muudatuste ettepanekus (10) sätestatud keskkonnatasude tõus on ebamõistlikult kiire ja suurendab liigselt pakendiettevõtete ning taaskasutusorganisatsioonide kulusid.		Mittearvestatud	Tagamaks jäätmereformi eesmärki ja, et üha rohkem tavajäätmeid (sh segaolmejäätmeid) suunataks ringlusse, ei tehta muudatusi.
Eesti Keemiatööstuse Liit	1-4/24/5287-12	Keskkonnatasude seaduse muudatuste ettepanekus (13) sätestatud keskkonnatasude suurendamine on ebaproportsionaalne meede ja suurendab liigselt pakendiettevõtete ning taaskasutusorganisatsioonide kulusid.		Mittearvestatud	§ 4 p 13 sätestatakse, et saastetasu jäätmete energiakasutusel suurendatakse 5 korda kui see toimub keskkonnaloas lubatust suuremas koguses, see on sarnane täna kehtiv KeTS §-ga 25. Tasumäärasid kõrgendatakse, et motiveerida ettevõteteid loa järgselt tegutsema ja hoida ära kahjulikku mõju keskkonnale. Tavaolukordades seda ei rakendata, sest käitises peaks toimuma tegevus vastavalt keskkonnaloale, st seal
Eesti Keemiatööstuse Liit	1-4/24/5287-12	Palume tootjavastutuse kohustuste sisu ja ulatuste määratlemisel järgida täpselt Jäätmete raamdirektiivi artiklis 8 ja 8a sätestatud nõudeid. Me ei toeta seaduste sellisel moel rakendamist, mis reguleerivad Eesti ettevõtjaid EL ühisturust rangemalt.		Arvestatud	Eelnõu koostaja võtab igati arvesse PPWR-ist tulenevaid nõudeid, samuti jäätmete raamdirektiivist tulenevaid nõudeid ning järgib eesmärki, et uued sätted järgiksid EL-i ühisturu reegleid.

Eesti Keemiatööstuse Liit	1-4/24/5287-12	Pakendiettevõtja peab turule lastud pakendatud kauba pakendi ja sellest tekkinud pakendijäätmed koguma ja taaskasutama selliselt, et käesoleva seaduse §-s 36 sätestatud taaskasutuse sihtarvud oleksid täidetud, ning kandma sellest tulenevad kulud. Sihtmäärad tuleb täita kulutõhusalt ning kulud peavad olema määratud asjaomaste osalejate vahel kindlaks läbipaistval viisil.		Arvestatud osaliselt	Juhime tähelepanu, et pakendiettevõtja peab tootjavastutuse põhimõtteid järgides vastutama kõikide turule lastud pakendite eest, mitte ainult ringlussevõti sihtarvu saavutatud pakendijäätmete osa eest - tootja vastutus ei lõppe ringlussevõtu sihtarvu saavutamiselega. Seaduseelnõuga on ettenähtud KOVile pakendijäätmete veo osas korraldada eraldi hange, millega hangitakse hind korkurentsi alusel. Sh on hanke tingimused eelnevalt kõikidele nähtavad ning hinna kujunemine läbipaistev.
Eesti Keemiatööstuse Liit	1-4/24/5287-12	Juhul kui riik otsustab siiski eemalduda EL kehivatest laiendatud tootjavastutuse printsiipidest, palume uute jäätmekäitluses sätestavate korralduslike muudatuste tõttu tühistada Pakendiaktiisi seadus. Tootjaid ei tohi sanktsioneerida tegevuste või tegemata jätmiste eest valdkonnas, mis on edaspidi täielikult nende kontrolli ja mõjutamise alast väljas.		Mittearvestatud	Eelnõu koostaja võtab igati arvesse PPWR-ist tulenevaid nõudeid, samuti jäätmete raamdirektiivist tulenevaid nõudeid ning järgib eesmärki, et uued sätted järgiksid EL-i ühisturu reegleid. Eelnõu koostaja ei pea võimalikus ja eesmärgipäraseks pakendiaktiisi seaduse kehtetuks tunnistamist.
Põlva Vallavalitsus	1-4/24/5287-13	Segaolmejäätmete harvem vedu peab olema kindlasti võimalik ka biojäätmete veo mitte ainult kompostimise korral. Sisu poolest on nii biojätete äravedu kui ka kompostimine samad ehk siis biojäätmeid ei sattu segaolmejäätmete sekka ja seega peab võimaldama ka biojätmete veo teenuse kasutajatel harvemat segaolmejäätmete vedu.	Seletuskirjas Lk 35 „JäätSi § 71 lõige 2 Täpsustatakse, mida KOV peab sätestama jäätmehoolduseeskirjas. Punkti 2 muudatuse kohaselt peab vaid segaolmejäätmete äravedu toimuma tiheasustusalt vähemalt kord nelja nädala jooksul ja hajaasustusalt vähemalt kord 12 nädala jooksul. Olmejäätmete hulka kuuluvate teiste jäätmeliikide äravedu võib toimuda ka harvemini. Kohalikud omavalitsused on liitnud korraldatud jäätmeveoga ka suurjäätmeid, tekstiilijäätmeid, ohtlikke jäätmeid jt jäätmeliike. Kuna neid jäätmeliike ei teki iga päev, ei ole otstarbekas nõuda nende niivõrd sagedast äravedu.“	Arvestatud	10.01.2025 jõustus jäätmeseaduse muudatus, milles on § 71 lg 2 p 2 sätte sõnastus järgmine: "jäätmetest inimeste tervisele ja keskkonnale tuleneda võiva ohu vältimise, või kui see ei ole võimalik, siis vähendamise meetmed, sealhulgas olmejäätmete regulaarne äravedu tiheasustusalt vähemalt üks kord nelja nädala jooksul ja hajaasustusalt vähemalt üks kord 12 nädala jooksul, kusjuures tiheasustusalt, kus jäätmetekke kohas on tagatud biojätmete kompostimine või regulaarne äravedu vähemalt üks kord nelja nädala jooksul, võib olmejäätmeid regulaarselt ära vedada üks kord 12 nädala jooksul;" Eelnõuga muudetakse punkti sõnastust selliselt, et biojätmete vedu peab kinnistult toimuma vähemalt kord nelja nädala jooksul, kui neid tekkekohtal ei kompostita, ja segaolmejäätmete vedu vähemalt kord 12 nädala jooksul.

Põlva Vallavalitsus	1-4/24/5287-13	<p>Vaheladustuskohtade tingimus jääb eelnõus segaseks. Esiteks tekitab pakendite peale-maha tõstmine vaheladustuskohas lisatööd.</p> <p>Täpsustamata on ka vaheladustuskoha nõuded: kas seal peab olema võimalik pakendeid koguda katuse alla ja kui suures mahus peab võimaldama vaheladustuskoht pakendeid koguda? Milline vajaminev kaal peab olema? Kas vaheladustuskoht on KOVi sisene koht? Samuti on näiteks Põlva vallas olemas ainult üks kaal ühes jäätmejaamas, mis on üheteljeline. Peaks olema täpsustatud ka kaalu olemus ja võimekus. Kas sobiva kaalu hangib vaheladustuskohta KOV või tootjavastutusorganisatsioon? On olnud juttu ka, et juhul, kui tootjavastutusorganisatsioonidel on kasutuses ühine vaheladustuskoht, siis see eeldab ka kohapealse töötaja olemasolu, kes kontrollib, et kõik võtaksid pakendeid vastavalt oma turuosale. See omakorda viib meid tagasi esimesena öeldud mõtteni, et vaheladustuskoht tekitab lihtsalt tööd juurde omamata tegelikult sisu.</p>	<p>Pakendiseaduse eelnõu punkt 11 „seadust täiendatakse §-ga 151 järgmises sõnastuses: „§ 151.</p> <p>Taaskasutusorganisatsiooni kohustused pakendi ja pakendijäätmete kogumisel ja taaskasutuse korraldamisel korraldatud jäätmeveo raames ning kulude jaotus (1) Käesoleva seaduse §-s 54 nimetatud vaheladustuskoha tagab ja vaheladustusega seotud kulud kannab taaskasutusorganisatsioon.</p> <p>Taaskasutusorganisatsioonid võivad tagada ühise vaheladustuskoha.“</p> <p>Eelnõude seletuskirjas on öeldud: „Pakendijäätmete vaheladustuskoht võib olla kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmejaam, jäätmekäitleja jäätmekäitluskoht või selleks otstarbeks eraldi rajatud jäätmekäitluskoht.</p> <p>Vaheladustuskoht peab olema tehniliselt varustatud selleks, et oleks võimalik kokku kogutud</p>	Selgitatud	<p>Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskohta, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskohta). Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Kõik vaheladustuskohaga seotud kulud (sh rajamise ja hooldamisega seotud kulud) on TKOde kanda (PakS § 15_2 lg 1). Igal juhul tuleb pakendijäätmed TKO-dele üle anda nende turuosasid arvestades. Üleantavad pakendijäätmete kogused peavad kajastuma veeselehtedel, mille kaudu saavad info kätte ka TKO-d ja KOV. Eelnõus ja seletuskirjas mainitud jäätmejaam on vaid üks näidetest, mida saaks kasutada, kui vastavad kokkulepped sõlmitakse.</p> <p>Vaheladustuskohana on võimalik kasutada ka olemasolevat käitluskoha pinda või TKO kasutuses olevat vaheladustuskohta, mille kulusid saaks kolme TKO vahel jaotada. Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud täiendavad muudatused, mis kehtestavad pakendijäätmetes sisalduva võõrise mahu, mille osas lasub vastutus TKO-l. Iga viite protsenti ületava võõrise mahu eest vastutab KOV ning pakendijäätmetes sisalduvate võõriste ületamise tõendamise eest vastutab TKO. Eelnõukohast seadust on täiendatud § 15_2 erinevates lõigetes.</p>
---------------------	----------------	--	---	------------	--

Põlva Vallavalitsus	1-4/24/5287-13	Kuidas on lahendatud paberpakendijäätmete tootjavastutus, kui neid kogutakse tavalise vanapaberiga koos? Sellest lähtuvalt tõstatuvad veel ka küsimused, kes ja mis ulatuses maksab kinni paberijäätmete transpordi ja käitlemise? Eelnõus on räägitud küll, et pabereid hakatakse koos koguma ja räägitakse pakendite tootjavastutusest. Eeldusel, et vanapaberi eest hakkab ka maksma pakendite Tootjavastutusorganisatsioon, siis tuleks seda eelnõus ka täpsustada.		Arvestatud	Kliimaministeerium on 2022. aasta andmete põhjal hinnanud, et vanapaberiäitlusest saadav tulu võib järgnevate aastate jooksul olla 500 000-700 000 eurot aastas. Tulu ja kulu, mis kaasneb vanapaberi veo ja käitlusega on arvestatud juba 0,50-eurose jäätmevaldaja kulu sisse ning arvesse on võetud ka seda, et edaspidi ei pea TKO kandma paberi- ja katrongpakendi jäätmete kogumistaristuga seotud kulusid, kuna need on tulevikus KOVi kanda. Ka seni on TKO pidanud teatud koguse vanapaberi osas ise käitluskulu kandma, kuna elanikkond on paber- ja kartongpakendite ja vanapaberi konteinereid
Põlva Vallavalitsus	1-4/24/5287-13	Kuidas hakkab olema kompostijate panuse arvutamine sihtarvu osas?		Küsimus vastatud	Pärast vastava meetoodika koostamist arvestatakse liigiti kogutud jäätmete hulka ka tekkekohas liigiti kogutud ja ringlussevõetud (kompostitud) biojäätmel. Sealjuures on oluline, et omavalitsus oleks veendunud, et tekkekohas kompostimine toimub. Tekkekohas kompostitud biojätmete koguseid ei saa arvesse võtta juhul, kui omavalitsus on jäätmevaldaja lugenud kompostijaks nõ vaikimisi ilma, et jäätmevaldaja ise oleks biojätmete aastaringsest kompostimisest omavalitsust teavitanud. Vastavat selgitust on seletuskirjas (lk 52) täiendatud. Tekkekohas ringlussevõetud biojätmete arvesse võtmise meetoodika on sätestatud Euroopa Komisjoni rakendusotsuse (EL) 2019/1004 II lisas. Selle meetoodika kohaldamiseks teeb Keskkonnaagentuur eeluuringu 2025. aastal. Eelnõule lisatakse ka rakendusakti "Olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu arvutamise ja avaldamise kord" kavand, milles tuuakse ära tekkekohal kompostitavate jäätmete koguse arvestamine liigiti kogutud jäätmete hulka.

Põlva Vallavalitsus	1-4/24/5287-13	<p>Klaasi ei ole mõistlik koos pakendijäätmetega koguda, eriti avalike kogumiskonteinerite kaudu. Klaasi sorteerimine on iseenesest kodanikel päris hästi selge. Samuti ei võimalda klaasi kooskogumine pakenditega kasutada pressiga veokit, kuna katki pressitud klaasi välja puhastada ei saa. Samas ei ole ka mõistlik klaasi koguda kõigi majade juures eraldi, seega võiks klaasi kogumise lahendada avalike kogumiskonteinerite võrgustikuga ka tiheasustusaladel.</p>		Arvestatud osaliselt	<p>Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmed kogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsitule avalike konteinerite kaudu või tekkekohal eraldi klaaspakendijäätmete mahutisse (kott, konteiner vms). Osades KOVides on klaaspakendijäätmete liigiti kogumiseks eraldi taristu rajatud, seega on huvirühmade jaoks oluline, et juba tehtud pingutused ja kommunikatsioon ei läheks uute sätetega vastuollu. Seega näeb eelnõu koostaja, et klaaspakendijäätmete osas on oluline, et KOVid saavad selliste pakendijäätmete liigiti kogumist ise kujundada, võttes arvesse juba tehtud investeeringuid ja olemasolevat praktikat. Seega jätab eelnõu vajaliku paindlikkuse kasutada erinevaid lahendusi klaaspakendijäätmete kogumisel. Seejuures on oluline, et KOV saavutaks olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu võimalikult kuluefektiivselt.</p>
---------------------	----------------	---	--	----------------------	--

<p>MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon</p>	<p>1-4/24/5287-15</p>	<p>Pakendijäätmete KOV-ide poolt kogumise tingimuste regulatsiooni tuleks muuta täpsemaks. Kokkuvõttes ei ole eelnõu praeguse sõnastus põhjal võimalik aru saada, millised hakkavad edaspidi olema TKO-de kohustused pakendijäätmete kogumisel. Palume kogu kõnealune regulatsioon süsteemselt üle vaadata ning teha eelnõus muudatused, mis selgelt ja ühemõtteliselt vastavad järgmistele küsimustele: Millal lõpeb TKO-de kohustus tagada avaliku kogumispargi olemasolu? Meie hinnangul peaks see lõppema hetkel, mil TKO-l on tekkinud kohustus pakendijäätmete korraldatud jäätmeveoga hõlmamiseks.</p>	<p>Tagatisrahata pakendijäätmete (edaspidi pakendijäätmete) KOV-ide poolt kogumise puhul vajavad täpset regulatsiooni muuhulgas küsimused, milliseid pakendijäätmeid see puudutab ja kuidas toimub pakendijäätmete kogumine juhul, kui see pole korraldatud KOV poolt. Eelnõu regulatsioon on mõlemas küsimuses puudulik./.../</p>	<p>Selgitatud</p>	<p>Väljaspool korraldatud jäätmevedu tagatisrahata pakendi jäätmete kogumise nõuded on toodud § 17'1 (sh seletuskirjas sama §-i selgituses). Kirjeldatud nõuete kohaselt kehtivad TKO-le seni samad nõuded nagu on kehtivas seaduses kuni KOV on olmes tekkivad tagatisrahata müügipakendid korraldaud jäätmeveoga liitnud. Veo- ja rühmapakendeid (samuti mitteolmelise tegevuse käigus tekkinud tagatisrahata müügipakendeid) korraldatud jäätmeveoga ei hõlmata, seega on TKO kohustus selliste pakendite kokkukogumist ka edaspidi korraldada. Vastavad muudatused tehakse eelnõuga ka PakS § 17´4. Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskohta, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskohta). Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Kõik vaheladustuskohaga seotud kulud (sh rajamise ja hooldamisega seotud kulud) on TKOde kanda (PakS § 15_2 lg 1). Igal juhul tuleb pakendijäätmed TKO-dele üle anda nende turuosasid arvestades. Üleantavad pakendijäätmete kogused peavad kajastuma veoselehtedel, mille kaudu saavad info kätte ka TKO-d ja KOV. Eelnõus ja seletuskirjas mainitud jäätmejaam on vaid üks näidetest, mida saaks kasutada, kui vastavad kokkulepped sõlmitakse. Vaheladustuskohana on võimalik kasutada ka olemasolevat käitluskoha pinda või TKO kasutuses olevat vaheladustuskohta, mille kulusid saaks kolme TKO vahel</p>
--	-----------------------	---	--	-------------------	--

MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon	1-4/24/5287-15	Kas TKO-del võib teatud tingimustel (nt KOV ja/või jäätmevedaja poolt oma kohustuste rikkumine, mille tõttu pakendijäätmete korraldatud jäätmevedu ei toimu) uuesti tekkida kohustus avaliku kogumispargi olemasolu tagamiseks? Meie hinnangul peaks vastus sellele küsimusele olema kindlasti eitav. Avaliku kogumispargi rajamine eeldab suuri investeeringuid. Pakendijäätmete kogumisel korraldatud jäätmeveole üleminekul selleks vajalik konteinerpark likvideeritakse ning nende teenindamist tagavad lepingud lõpetatakse, seda pole ei võimalik ega otstarbekas lühikese etteteatamistähtajaga taastada.		Küsimus vastatud	Eelnõukohane seaduse muudatus ei näe sellist tagasiminekut avalikule süsteemile ette. Üldine suundumus pakendijäätmete osas on aina enam liikuda tekkekohal kogumisele. KOV peab kogumise korraldama piisavalt hästi, et see võimaldaks täita nii olmejäätmete kui pakendijäätmete ringlussevõtu sihtarve.
MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon	1-4/24/5287-15	Kas on mingid pakendijäätmete liigid, mida KOV ei pea korraldatud jäätmeveoga hõlmama? Kui jah, siis millised need on? Meie hinnangul peaks hõlmatud olema kõik liigid.		Küsimus vastatud	KOV peab korraldama kõikide olmes tekkivate tagatisrahata müügipakendite kogumise ja veo (st, et välistatud on tagatisrahaga pakendite ning veo- ja rühmapakendite liitmine KOJV-iga).
MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon	1-4/24/5287-15	Kas KOV võib hajaasustuses jätta pakendijäätmete tekkekohalt kogumise korraldamata kõigis JäätS § 66 lg 3 kohastes piirkondades ning täiendavalt ka kõigi muude kui korteriühistutest jäätmevaldajate juures?		Küsimus vastatud	Jäätmeseaduse § 31 lg 6 kohaselt võib KOV jäätmekavas ja jäätmehoolduseeskirjas teatud tingimustel ette näha erandi jäätmeseaduse § 31 lõigetes 3 ja 4 nimetatud liigiti kogumisest. Eelnõuga muudetakse seda sätet nii, et KOV võib erandi ette näha ka pakendiseaduse §-s 15 sätestatud liigiti kogumisest. Seega võib KOV põhjendatud juhul teha erandeid eelnõukohases PakS § 15 sätestatust. Seejuures on oluline, et KOV on seda jäätmekavas ja jäätmehoolduseeskirjas kirjeldanud ja ka eelnevalt analüüsinud ning selline korraldus tagab KOV-is olmejäätmete liigiti kogumise sihtmäära. JäätS § 66 lg 3 annab KOVile võimaluse korraldatud jäätmevedu tervikuna korraldamata jätta sellistes piirkondades, kus see on majanduslikult ebamõislik ja keskkonnakaitseks ebavajalik (näiteks väikesaartel).

<p>MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon</p>	<p>1-4/24/5287-15</p>	<p>Kas eelnõukohase PakS § 17¹ lõikes 6 sätestatud vastuvõtu tagamise kohustus puudutab kõiki korraldatud jäätmeveost välja jäänud jäätmeid (JäätS § 66 lg 3 kohaste piirkondade pakendijäätmed, eelnõukohase PakS § 15 lg 5 kohaste jäätmevaldajate pakendijäätmed, olemasolul muud korraldatud jäätmeveost välja jäetud pakendijäätmed)?</p>		<p>Küsimus vastatud</p>	<p>Eelnõukohase PakS § 15 lõigete 3 ja 11 kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus korraldama olemes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmete kogumise ka avalikus ruumis nii tiheasustusala kui ka väljaspool tiheasustusala. Ka avalikud konteinerid tühjendatakse alates uuest korraldatud jäätmeveo riigihankest korraldatud jäätmeveo raames. Seni kuni olmes tekkivad tagatisrahaga müügi- ja rühmapakendite kogumine ja vedu ei ole hõlmatud korraldatud jäätmeveoga, vastutavad TKO-d selliste pakendijäätmete kokkukogumise eest vastavalt § 17¹ lg 1. Taaskasutusorganisatsioon peab tagama nende pakendijäätmete, mida ei koguta eelnõukohase seaduse § 15 lõike 3 ja 11 alusel korraldatud jäätmeveoga, tasuta vastuvõtmise vähemalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmejaamade kaudu. St, et veo- ja rühmapakendite osas tuleb vastuvõtt tagada vähemalt jäätmejaamade kaudu ja need kulud katab 100% pakendiettevõtja.</p>
<p>MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon</p>	<p>1-4/24/5287-15</p>	<p>Kas korraldatud jäätmeveoga hõlmamata jäätmete kogumine muul kui eelnõukohase PakS § 17¹ lg 6 sätestatud viisil on TKO-de endi otsustada või saab seda määrata KOV? Kui KOV, siis kas ta saab seda teha jäätmekavas või jäätmehoolduseeskirjas või mõlemas? Meie hinnangul peaks korraldatud jäätmeveoga hõlmata jäätmete kogumiskiiruste määramine jääma TKO-de otsustada.</p>		<p>Küsimus vastatud</p>	<p>KOJV alt on väljas ainult tagatisrahaga pakendid ning veo- ja rühmapakendid. Muus osas on olmes tekkiva tahatisrahata müügi- ja rühmapakendi kokkukogumine ja vedu 100% KOV-i korraldada. Neid kohustusi ta üle anda TKO-le enam ei saa.</p>
<p>MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon</p>	<p>1-4/24/5287-15</p>	<p>Mida tähendab eelnõukohase PakS § 17¹ lõikes 6 kasutatud väljend „vähemalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmejaama kaudu“. Kas see tähendab, et kõik muud kogumiskiirused saavad jäätmejaamas kogumisele vaid lisanduda, või (eeldades, et need on tõhusamad) ka seda asendada?</p>		<p>Küsimus vastatud</p>	<p>Seletuskirja täpsustatud. Jah, kõik muud kogumiskiirused võivad täiendavalt lisanduda, aga jäätmejaamas kogumine on minimaalne kohustuse veo- ja rühmapakendite kogumiseks. Läbi KOVI jäätmejaama on edaspidi TKO kohustus koguda veo- ja rühmapakendid, et võimaldada ka väiksematel ettevõtetel kulutõhusalt selliste pakendiliikide üleandmist. TKO peab jäätmejaamas selliste pakendiliikidega seotud jäätmekäitluskulud ise kandma. Jäätmejaama toodud veo- ja rühmapakenditega seotud kulud jagatakse TKOde vahel proportsionaalselt turuosadega. TKO-del on võimalik veo- ja rühmapakendeid täiendavalt ka mujal kui jäätmejaamas koguda.</p>

<p>MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon</p>	<p>1-4/24/5287-15</p>	<p>Mida tähendab eelnõukohase PakS § 17¹ lõikes 6 sätestatud „vastuvõtmise tagamine“? Kuidas saavad TKO-d tagada midagi kohtades, kuhu neil endil juurdepääs tagatud pole? Leiame, et TKO-dele asjaomase tagamiskohustuse asetamine eeldab, ent PakS-sse lisatakse eelnõukohase PakS § 15 lõikega 8 analoogne säte, mis tagab TKO-dele võimaluse osaleda jäätmejaamas pakendijäätmete kogumises proportsioonis nende turuosaga.</p>		<p>Küsimus vastatud</p>	<p>Juba praegu toimub pakendijäätmete kogumine KOVi jäätmejaamades. Edaspidi peavad TKOd samuti vastavad kokkulepped jäätmejaamades veo- ja rühmapakendite kogumiseks tagama, et KOVi territooriumil tegutsevad (väike)ettevõtted saaksid vajadusel vastavat liiki pakendeid üle anda. Seletuskirja on täiendatud.</p>
<p>MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon</p>	<p>1-4/24/5287-15</p>	<p>Tuleks sätestada võimalus ja tingimused pakendijäätmete kogumise korraldamise TKO-dele tagasiminekuks.</p>	<p>Pakendijäätmete KOV poolt korraldatud jäätmeveo korras kogumisele ülemineku puhul tekib lahknevus jäätmete kogumise eest vahetult vastutavas isikus (KOV) ja nende jäätmete kogumise sihtmäärade eest vastutavas isikus (jätkuvalt tootjad või nende nimel tegutsevad TKO-d). See tähendab, et KOV poolt pakendijäätmetega seonduvate kohustuste täitmata jätmise ei too kaasa otsesest vastutust ja rahalist kahju mitte neile, vaid tootjatele. Kui KOV ei suuda pakendijäätmeid koguda piisavalt palju või piisavalt hea kvaliteediga, võib selle tagajärjeks olla TKO suutmatus täita pakendijäätmete kogumise sihtmäärasid ning seega ka kohustus tasuda pakendiaktsiisi. /.../ Olukorra lahendamiseks oleks loogiline koos kontrolliga anda üle ka vastutus ehk sätestada KOV-idele kui kogumise üle kontrolli teostatavatele isikutele</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Ei nõustu, liigiti kogumise sihtarvu saavutamiseks on KOVil vaja koguda liigiti ka senisest oluliselt enam pakendijäätmeid. Ilma pakendijäätmete kogumist oluliselt suurendamata KOV liigiti kogumise sihtarvu ei saavuta. Seetõttu on ka ette nähtud võimalus, et KOV võib pakendijäätmete tekkekohalt kogumist rakendada laiemalt kui eelnõukohases PakS § 15 on sätestatud. Pakendijäätmete kogumine kord KOVi poolt, kord TKOde poolt tekitab jäätmevaldajates segadust, mis pärsib pakendijäätmete liigiti kogumist.</p>

<p>MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon</p>	<p>1-4/24/5287-15</p>	<p>Pakendijäätmete kogumiseks tuleks anda eraldi kontsessioon.</p>	<p>Me ei ole vastu sellele, et kõigi korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete, sh pakendijäätmete vedaja leitakse ühe hankega. See aga ei tähenda, et iga pakkuja peaks esitama pakkumuse kõigi olmejäätmete liikide osas või et kõigile olmejäätmete liikidele tuleks valida üks vedaja. Viimasel ajal on palju räägitud konkurentsi kahanemisest olmejäätmete veol. Selle peamiseks põhjuseks on olnud esiteks asjaolu, et KOV-d on seadust rikkudes olmejäätmete veo asemel tellinud nn kompleksteenust ehk vedu koos hilisema käitluse tagamisega, teiseks aga asjaolu, et kõigi olmejäätmete liikide vedu on tellitud nõ ühtse paketina, ehkki eri liiki jäätmeid võidakse koguda erinevate kogumisringidena. Eelnõust nähtuvalt on pakendijäätmete osas KOV ülesandeks niikuinii vaid tekkekohalt kogumise ja</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Eelnõusse lisatakse JäätS § 67 lg 3¹, mille kohaselt sõlmitakse eraldi hankeleping pakendijäätmete vedajaga. Eraldi hankelepingu sõlmimine ei too KOVile kaasa olulist töökoormust, kui üks jäätmeveohange jagatakse osadeks, mille kohta sõlmitakse eraldi lepingud. Eraldi pakendiveo hankeleping tagab kulude selguse ning välistab pakendite veokulu ristsubsideerimise teiste jäätmete veokuludega.</p>
--	-----------------------	--	--	-------------------	--

<p>MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon</p>	<p>1-4/24/5287-15</p>	<p>TKO-dele üle antavate pakendijäätmete suhtes tuleks kehtestada kvaliteedinõuded.</p>	<p>/.../ Jäätmevaldaja juures toimuva kontrolli tegelik teostamine on tagatud vaid juhul, kui täiendav kontroll toimub jäätmete TKO-dele üleandmisel ning TKO-del on õigus nende vastuvõtmisest keelduda või nõuda KOV-ilt nende kulude hüvitamist, mis seonduvad konteinerisse mitte sobivate jäätmete käitlemisega. KOV-il omakorda peaks olema võimalik rakendada sanktsioone jäätmevaldajate suhtes, kes nõudeid ei järgi ja/või jäätmevaldajate suhtes, kes nende täitmist konteinerite tühjendamisel ei kontrolli. Leiame, et kohaseks piiranguks on 10% mitte ületav võõraste maht. Täiendavalt tuleb arvestada sellega, et nagu eelpool punktis 2 toodud näites kirjeldatud, võib probleemiks olla mitte üksnes jäätmete kogumisel nende kvaliteedi kontrollimata jätmine, vaid ka nende kvaliteedi TKO-dele üleandmise eelne</p>	<p>Arvestatud osaliselt</p>	<p>Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud täiendavad muudatused, mis kehtestavad pakendijäätmetes sisalduva võõraste mahu, mille osas lasub vastutus TKO-l. Iga viite protsenti ületava võõraste mahu eest vastutab KOV ning pakendijäätmetes sisalduvate võõraste ületamise tõendamise eest vastutab TKO. Eelnõukohast seadust on täiendatud § 15_2 erinevates lõigetes. Sealhulgas on eelnõukohasesse seadusesse sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskohta, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskohta). Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Vaheladustuskohta jõudnud pakendijäätmed antakse üle vastavalt TKOde turuosadele. Sealhulgas on eelnõus läbivalt täpsustatud, et pakendijäätmed tuleb üle anda kogumisjärgses seisundis, st et enne TKOde üleandmist ei tohi olla teostatud sorteerimistoiminguid. Eelnõu § 67 lg 3 p 10 kohaselt seab KOV korraldatud jäätmeveo hanke alusdokumentides tingimused kuidas jäätmevaldaja kontrollib, kas talle üleantavad jäätmed on õigesti liigiti kogutud.</p>
<p>MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon</p>	<p>1-4/24/5287-15</p>	<p>Klaaspakendi kogumine peaks toimuma eraldi ning lubatav peaks olema selle paralleelne kogumine ka TKO avaliku pargiga.</p>	<p>Eelnõu kohase PakS § 15 lg 4 p 2 järgi kavandatakse klaaspakendijäätmete kogumist koos plast- ja metallpakendijäätmetega. See ei ole mõistlik. Klaaspakend</p>	<p>Arvestatud osaliselt</p>	<p>Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmed kogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsitule avalike konteinerite kaudu või tekkekohal eraldi klaaspakendijäätmete mahutisse (kott, konteiner vms). Osades KOVides on klaaspakendijäätmete liigiti</p>

MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon	1-4/24/5287-15	Jäätmevaldajate osalus pakendijäätmete käitluskulude katmisel peaks olema sätestatud protsendina kohtukogumise kuludest ning vanapaberi ning paberpakendi ühise kohtkogumise kulu peaksid katma jäätmevaldajad.	/.../ Jäätmevaldajate kanda jääv summa tuleks määrata mitte konkreetse tasuna tühendamiskorra eest, vaid protsendina tekkekohalt kogumise veo- ja vaheladustamise kulust. Kuna vastav kulu selgub igakordselt hanke tulemusena, siis on see	Mittearvestatud	0,50 eurot on jäätmevaldaja kulu, mis tasutakse iga kogumisvahendi tühendumiskorra eest. Arvutusmetoodikat, millega on leitud 0,50 euro suurune jäätmevaldajakulu on selgitatud seletuskirjas § 15_2 lg 7 juures ja mõjuanalüüsis punktis 5.1. Jäätmedirektiivi kohaselt, kui see on põhjendatud vajadusega tagada nõuetekohane jäätmekäitlus ja tootja laiendatud vastutuse süsteemi majanduslik elujõulisus, võivad liikmesriigid kalduda jäätmete raamdirektiivis sätestatud rahalise vastutuse
MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon	1-4/24/5287-15	Tegevuslubade tähtajaliseks muutmine ei ole põhjendatud.	/.../ Kahjuks pole soovitus kooskõlas Eesti TKO-de	Arvestatud	Eelnõu koostaja on eesmärgipärasust silmas pidades loobunud tegevuslubade tähtajalisuse nõudest ning ka
Viru Keemia Grupp AS	1-4/24/5287-16	Meile jäi jäätmereformi eelnõus silma, et plaanite keskkonnatasude seadust täiendada saastetasu rakendamise jäätmete energiakasutusele. Me VKG poolt peame seda muudatust vajalikuks. Küll aga oleks vaja saada kindlust, et Keskkonnaamet ei tunneks hiljem kohustust rakendada neid sätteid plastijäätmete pürolüüsi teel ringlussevõtule. Nimelt vabaneb ka pürolüüsitehnoloogiat kasutades protsessi käigus energiat, mida omakorda selle protsessi töös hoidmiseks kasutatakse. Seega oleks mõõdarääkimiste vältimiseks vajalik vähemalt KeTS-i paragrahvi 3 lõike 2 punkti 10 täiendada järgmises sõnastuses: „10) jäätmete otsepõletamine energia saamise otstarbel (edaspidi jäätmete põletamine energiakasutuse otstarbel või jäätmete		Arvestatud osaliselt	Seletuskirja täiendatakse. Jäätmete energiakasutuse all peetakse silmas taaskasutustoimingu R1 tegemist. R1 - jäätmete kasutamine peamiselt kütusena või energiaallikana muul viisil. Määruse nr 148 § 3 lõige 1 sätestab lisaks, et taaskasutamistoiming R1 hõlmab olmejäätmeid töötlevaid jäätmepõletustehaseid üksnes siis kui nende energiatõhusus on võrdne või suurem kui 0,6/0,65.
Eesti Toiduainetööstuse Liit	1-4/24/5287-17	Juhime Teie tähelepanu asjaolule, et jäätmereformi ettepanek keskendub pelgalt pakendijäätmete liigiti kogumisele, jättes täielikult tähelepanu alt välja muud jäätmeliigid, mille sisaldus olmejäätmetes on SEI sortimisuuringu kohaselt 70%. Selline ebaproportsionaalne lähenemine ei	Vt selgitus kirjas koos lisaga.	Selgitatud	Eelnõus nähakse kohalikele omavalitsustele ette olmejäätmete liigiti kogumise sihtarv, mis oleks võrdne kõigile KOvidele. Sihtarv on eelnõu kohaselt 66% aastal 2026 ning kasvab igal aastal 1% võrra kuni 75%-ni aastal 2035. Sihtarvu saavutamiseks peavad omavalitsused eelkõige korraldama mugavad ja motiveerivad tingimused

Eesti Toiduainetööstuse Liit	1-4/24/5287-17	Jäätmereformis sisalduv pakendijäätmete kohtkogumise ulatusliku laiendamise ettepanek ei ole põhjendatud ei keskkonnanahoidlikult ega majanduslikult, kuna see küll suurendab märgatavalt pakendiettevõtete kulusid, mis tarbijatele hinnatõusuna ajapikku vältimatult edasi kanduvad, kuid ei anna mingit kindlust pakendijäätmete ringlussevõtu paranemise kohta.	Vt selgitus kirjas koos lisaga.	Küsimus vastatud	Jäätmereformi eelnõuga kavandatavate muudatustega suureneb oluliselt liigiti kogutud jäätmete hulk, mis tagab materjalide efektiivsema ja suuremas ulatuses ringlussevõtu. Seni on segaolmejäätmete seas ca 30% pakendijäätmeid ja biojäätmeid, mis võiksid matejalina ringlusse jõuda, kuid lõpetavad oma teekonna prügilas või põletuses, tuues kaasa negatiivse keskkonnamõju. Seega vastupidiselt väidetele on tulevikus kavandatavad tegevused nii keskkonnale kui ka majandusele kasulikud.
Eesti Toiduainetööstuse Liit	1-4/24/5287-17	Ettepanek: palume PakS tootjavastutuse kohustustest eemaldada sõnaühendi „jäätmete tagasivõtt“. Palume tootjavastutuse kohustuste sätestamisel järgida täpselt jäätmete raamdirektiivi artiklites 8 ja 8a sätestatud nõudeid.	PakS muutmise ettepanek number 5) on sõnastatud järgmiselt: paragrahvi 121 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „(1) Pakendiettevõtja on kohustatud tagama oma turule lastud pakendatud kauba pakendi ja pakenditest tekkinud jäätmete tagasivõtmise ja käitlemise ning kandma nende tegevuste kulud“. Muudatusettepanek ei ole kooskõlas EL kehtiva tootjavastutuse definitsiooniga. PakS eelnõus sõnastatud tagasivõtu kohustus loob aluse väärtõlgendusteks ja põhjendamatuteks ootusteks. Pakendijäätmete tagasivõttu võib eelnõu sõnastuse põhjal mõista kui pakendiettevõtja kohustust võtta tarbijalt pakendijäätmed tagasi sõltumata ajast ja asukohast, ning laiendada igale individuaalsele pakendile. Selline tõlgendus ei ole kindlasti kooskõlas tootjavastutuse	Mittearvestatud	PakS § 12´1 on vastavuses kehtiva EL tootjavastutuse definitsiooniga. Lõikes 1 on toodud üldsäte ja seda täpsustavad järgnevad lõiked. Lõige 4 loetleb, millised kulud tuleb pakendiettevõtjal kanda ning need on kooskõlas EL jäätmete raamdirektiivi artikliga 8a. Tegemist ei ole uue sättega, vaid juba varasemalt § 20 lõiget 1 ja 2_2 kehtinud kohustusega. Nimetatud lõiked tunnistati kehtetuks ning võeti üle § 12_1 lõike 1 muutmisenä. Kõnealuse lõike eesmärk ei ole kehtestada reeglit, et pakendi tagastaja saaks sõltumata ajast ja kohast igasuguseid pakendeid ükskõik kuhu tagastada. Sama paragrahvi lõige 2 täpsustab, et pakendiettevõtja võib valida, kas ta täidab kohustused individuaalselt või annab need kirjaliku lepinguga üle taaskasutusorganisatsioonile. Kui pakendiettevõtja annab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustused üle taaskasutusorganisatsioonile, vastutab nende kohustuste täitmise eest taaskasutusorganisatsioon. Jäätmereformi muudatuste järgselt, kui on läbi viidud uued hanked, vastutab kohalik omavalitsus olmes tekkivate tagatisrahata müügipakendite kokkukogumise osas, sh selles osas, et KOVi territooriumil oleks laialdaselt pakendijäätmete tagastamisvõimalused olemad (nii tekkekohas kui ka avalikus ruumis). Rühma- ja veopakendite tagasivõtmise osas on jätkuvalt vastutus taaskasutusorganisatsioonil ning nad saavad valida, kuidas selliste pakendiliikide puhul tagasivõtmise kohustust korraldavad, kui miinimum nõue on, et seda tehakse vähemalt jäätmejaamade kaudu.

<p>Eesti Toiduainetööstuse Liit</p>	<p>1-4/24/5287-17</p>	<p>Ettepanek: palume olmejäätmete liigiti kogumise kohustuse alt eraldada pakendijäätmed, kuna selline nõue on EL regulatsioonidest potentsiaalselt erinev ja varasema tähtajaga.</p>	<p>JätS muudatuse ettepanek 63), mis sätestab pakendijäätmetele liigiti kogumise sihtmäära ei ole vastavuses EL jäätme- ja pakendialaste regulatsioonidega, kuna nendes ei sätesta pakendijäätmetele liigiti kogumise eesmärki. Puudub usaldusväärne meetodika liigiti kogumise tulemuslikkuse mõõtmiseks. Pakendijäätmete liigiti kogumise eesmärk koos vastava mõõtmismetoodikaga võib rakendada välja töötamisel oleva EL pakendimäärusega, kuid selle nõude kõige varasem jõustumisaeg on alates 2030 aastast. Pakendimäärus on EL otsekohalduv ülimuslik õigusakt. Juhul kui liikmesriigi siseriiklik seadusandlus on pakendimäärusega vastuolus, siis tuleb liikmesriigil oma seadusandlust muuta, et see viia vastavusse EL pakendimäärusega</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Käesoleva eelnõuga pole kavas kehtestada eraldi liigiti kogumise sihtarvu pakendijäätmetele. Omavalitsustele on kavas kehtestada olmejäätmete liigiti kogumise sihtarv, mis hõlmab mitmeid olmejäätmete hulka liigituvaid jäätmeliike, sh olmes tekkivad pakendijäätmed. Nende üle peetakse arvestust jäätmekoodide alusel (kood 15). PPWR kehtestab liigiti kogumise nõuded ühekordselt kasutatavatele plastist joogipudelitele ja ühekordselt kasutatavatele metallist joogipakenditele. Muude pakendiliikide osas liigiti kogumise nõudeid PPWR-iga ei kehtestata.</p>
---	-----------------------	---	---	------------------------	--

<p>Eesti Toiduainetööstuse Liit</p>	<p>1-4/24/5287-17</p>	<p>Ettepanek: palume PakS-est eemaldada paberi- ja kartongijäätmete käitlemise kohustuse, et vältida pakendiettevõtete koormamist tootjavastutuse erinevate ja kaugemale minevate kohustuste ning kuludega.</p>	<p>Pakendite tootjavastutuse kohustused ei laiene pakendijäätmetest erinevatele olmejäätmetele. Välistamata TKO-de ja KOV-ide vabatahtlike kokkulepete sõlmimise võimalust, ei ole pakendiettevõtetal mitte mingisugust kohustust tasuda PakS muudatuste ettepanekus 10) sätestatud pakendijäätmetest erinevate olmejäätmete kogumise, veo ega käitlemise kulusid. PakS muutmissettepanek 10) paragrahvi 15 täiendatakse lõigetega 3–13 järgmises sõnastuses: /.../ (4) Tiheasustuslal kogutakse olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmed tekkekohalt eraldi mahutitesse järgmiselt: 1) paber- ja kartongpakendijäätmed koos paberi- ja kartongijäätmetega;</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Kliimaministeerium on 2022. aasta andmete põhjal hinnanud, et vanapaberiäitlusest saadav tulu võib järgnevate aastate jooksul olla 500 000-700 000 eurot aastas. Tulu ja kulu, mis kaasneb vanapaberi veo ja käitlusega on arvestatud juba 0,50-eurose jäätmevaldaja kulu sisse ning arvesse on võetud ka seda, et edaspidi ei pea TKO kandma paberi- ja katrongpakendi jäätmete kogumistaristuga seotud kulusid, kuna need on tulevikus KOVi kanda.</p>
---	-----------------------	---	--	------------------------	---

<p>Eesti Toiduainetööstuse Liit</p>	<p>1-4/24/5287-17</p>	<p>Ettepanek: palume eelnõust eemaldada plast- ja metallpakendite klaaspakendiga kooskogumise kohustuse, kui jäätmete väärindamise võimalusi oluliselt halvendav nõue.</p>	<p>Klaasijäätmete kogumine koos plastijäätmetega, nagu on sätestatud PakS muudatuste ettepanekus 10), muudab viimased ringlussevõtu seisukohast täiesti väärtusetuks. Klaasikilde sisaldavad plastijäätmed ei sobi ümbertöötamiseks, sellise segunanud jäätmevoos ainsaks reaalseks käitlusviisiks on energeetiline taaskasutus. PakS muutmissettepanek 10) paragrahvi 15 täiendatakse lõigetega 3–13 järgmises sõnastuses: /.../ (4) Tiheasustusosalal kogutakse olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmed tekkekohalt eraldi mahutitesse järgmiselt: 2) klaaspakendijäätmed koos plast- ja metallpakendijäätmetega.</p>	<p>Arvestatud osaliselt</p>	<p>Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmed kogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsile avalike konteinerite kaudu või tekkekohal eraldi klaaspakendijäätmete mahutisse (kott, konteiner vms). Osades KOVIDes on klaaspakendijäätmete liigiti kogumiseks eraldi taristu rajatud, seega on huvirühmade jaoks oluline, et juba tehtud pingutused ja kommunikatsioon ei läheks uute sätetega vastuollu. Seega näeb eelnõu koostaja, et klaaspakendijäätmete osas on oluline, et KOVID saavad selliste pakendijäätmete liigiti kogumist ise kujundada, võttes arvesse juba tehtud investeeringuid ja olemasolevat praktikat. Seega jätab eelnõu vajaliku paindlikkuse kasutada erinevaid lahendusi klaaspakendijäätmete kogumisel. Seejuures on oluline, et KOV saavutaks olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu võimalikult kuluefektiivselt.</p>
<p>Eesti Toiduainetööstuse Liit</p>	<p>1-4/24/5287-17</p>	<p>Ettepanek: palume lisada § 15-sse järgmised täiendavad klauslid: - Taaskasutusorganisatsioonil on õigus vähendada pakendijäätmete kogumise, transpordi ja vaheladestuse tasusid. Põhjendatud kahtluse korral on taaskasutusorganisatsiooni õigus keelduda pakendijäätmete vastuvõtust juhul, kui üleantav jäätmevoog sisaldab võõriseid, niiskust ja pakendijäätmetest erinevaid jäätmeid rohkem, kui on lubatud taaskasutusorganisatsiooni poolt</p>	<p>Pakendite tootjavastutuse kohustused ei laiene mitte mingil tingimusel muudele jäätmetele kui pakendijäätmed. Pakendiettevõtetele ei ole kohustust tasuda PakS muudatuste ettepanekus 11) sätestatud kulusid juhul, kui üleantavas jäätmevoos sisaldub võõriseid, niiskust ja</p>	<p>Arvestatud osaliselt</p>	<p>Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud täiendavad muudatused, mis kehtestavad pakendijäätmetes sisalduva võõrise mahu, mille osas lasub vastutus TKO-l. Iga viite protsenti ületava võõrise mahu eest vastutab KOV ning pakendijäätmetes sisalduvate võõriste ületamise tõendamise eest vastutab TKO. Eelnõukohast seadust on täiendatud § 15_2 erinevates lõigetes. Sealhulgas on eelnõukohasesse seadusesse sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada</p>

<p>Eesti Toiduainetööstuse Liit</p>	<p>1-4/24/5287-17</p>	<p>Ettepanek: palume tühistada pakendiaktsiisi seaduse (lühend PakAS) vältimaks pakendiettevõtetele rakenduvaid võimalikke maksualaseid sanktsioone nende mõjuulatusest välja viidavate otsuste, tegevuste ja tegevusetuse eest.</p>	<p>Vastavalt PakS muudatuse ettepanekule 9) hakkab edaspidi kohaliku omavalitsuse üksus korraldama pakendijäätmete kogumist, vedu ja vaheladestamist. Juhime Teie tähelepanu sellele, et kogu lugupidamisega kohaliku omavalitsuse üksuste suhtes ei ole viimastele sätestatud ühtegi kohustust järgida jäätmevoo koostise ning kvaliteedi nõudeid, võtta jäätmeid ringlusse ega järgida vastavust ringlussevõtu tehniliste võimalustega. Asjatundmatul, kontrollimatul ja ebatõhusal moel läbi viidud pakendijäätmete liigiti kogumise korraldus ei suurenda pakendijäätmete ringlussevõtu võimalusi, vaid vastupidi vähendab seda. Pakendiettevõtetelt ja TKO-delt kavandatakse PakS ettepanekute valguses võtta igasugune võimalus seda protsessi mõjutada. Pakendijäätmete ringlussevõtu</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Eelnõu koostaja on hinnanud täiendavaid kulusid pakendiettevõtjatele ning võttes arvesse jäätmete raamdirektiivist tulenevaid võimalusi on rakendamas ka 0,50 eurost kulu jäätmevaldajale iga pakendikonteineri tühjenuskorra eest. Kusjuures, sellise erisuse tegemine on direktiivi kohaselt võimalik sellisel juhul, kui liikmesriik näeb vajadust tagada taaskasutusorganisatsiooni majanduslikku elujõulisust. Kui on tagatud TKO majanduslik elujõulisus, siis ei pea 80/20 printsiipi rakendama ja jäätmevaldaja kulu võib olla 0%. Sellest tulenevalt näeb eelnõu koostaja, et pakendiaktsiisi seaduse kehtetuks tunnistamine ei ole asjakohane.</p>
---	-----------------------	--	--	------------------------	---

Eesti Toiduainetööstuse Liit	1-4/24/5287-17	PakS muudatuste ettepanekus 2) määratletud monomaterjalist pakendi mõiste ei ole vastavuse kehtivate EL pakendialaste õigusaktide mõistetega, ega REACH-i klassifikaatoritega. PakS muutmisettepanek 2) paragrahvi 3 täiendatakse lõikega 34 järgmises sõnastuses: „(34) Monomaterjalist pakend on pakend, mis on valmistatud vähemalt 95% ulatuses ühest materjalist.“; Ettepanek: vältimaks EL ühisturu toimimist potentsiaalselt takistava nõude rakendamist palume antud punkti eelnõust eemaldada.		Arvestatud	Punkt eelnõust eemaldatud.
---------------------------------	----------------	--	--	------------	----------------------------

<p>Eesti Toiduainetööstuse Liit</p>	<p>1-4/24/5287-17</p>	<p>PakS muudatuste ettepanekus (11) määratletud kulude jagamise ettepanek ei ole vastavuses jäätmedirektiivi artiklis 8a sätestatud rahalise vastutuse jagamise valemiga. Jäätmevaldaja kannab tagatisrahata pakendi jäätmete tekkekohalt kogumise veokulust 0,25 eurot kogumiskorra kohta kogumisvahendi äraveo või tühjenduse eest. Ettepanek: lähtudes EL-s kehtivatest tootjavastutuse definitsioonist palume muuta ettepanekut järgmiselt: Jäätmevaldaja kannab kuni 20% pakendijäätmete jäätmekäitluse eesmärkide ja sihtmäärade täitmiseks vajalikest kuludest.</p>		<p>Arvestatud osaliselt</p>	<p>0,50 eurot on jäätmevaldaja kulu, mis tasutakse iga kogumisvahendi tühjenduskorra eest. Arvutusmeetoodikat, millega on leitud 0,50 euro suurune jäätmevaldajakulu on selgitatud seletuskirjas § 15_2 lg 7 juures ja mõjuanalüüsis punktis 5.1. Jäätmedirektiivi kohaselt, kui see on põhjendatud vajadusega tagada nõuetekohane jäätmekäitlus ja tootja laiendatud vastutuse süsteemi majanduslik elujõulisus, võivad liikmesriigid kalduda jäätmete raamdirektiivis sätestatud rahalise vastutuse jagamise põhimõttest kõrvale tingimusel, et tootjad kannavad nõutud kuludest 80%. Eelnõu koostaja näeb, et üleminekuperioodil aastatel 2025-2032 on oluline, et jäätmevaldaja kannaks 0,50 eurose kulu pakendijäätme mahuti tühjenduskorra eest, et tagada TKO-le majanduslik elujõulisus. Kui TKO on majanduslikult elujõuline, ei pea jäätmevaldaja pakendijäätmete veo ja käitluskulu kandma. Tootjavastutuse põhimõtte seisneb selles, et taaskasutusorganisatsiooniga liitunud pakendiettevõtjad kannaksid enda poolt turule lastud pakendijäätmetega seotud kulud. Seega näeme, et ajas tootjate vastutus kasvab ning inflatsiooni mõju jms tegurid, mis avalduvad 0,50 eurosele jäätmevaldaja kulule, on tootjavastutuse põhimõtte kasvamisega kooskõlas. Seega on fikseeritud summa valitud just põhjusega, et 0,50 euro osakaal vähendaks jäätmevaldaja vastutust ajas ja vastupidiselt suurendaks tootjate vastutust. Jäätmete raamdirektiiv rõhutab, et 80/20 proportsiooni erandit ei tohi kasutada selleks, et vähendada seda osa kuludest, mida toodete tootjad (antud juhul pakendiettevõtjad) kandsid tootja</p>
---	-----------------------	--	--	-----------------------------	--

Eesti Toiduainetööstuse Liit	1-4/24/5287-17	Ettepanek: palume PakS-st eemaldada taaskasutusorganisatsiooni tegevusloa ajalise kehtivuse piirang.	PakS muudatuste ettepanekus (38) sätestatud taaskasutusorganisatsiooni tegevusloa kehtivuse piirang ei ole põhjendatud. Taaskasutusorganisatsiooni eesmärk ja ülesanded on sätestatud pakendiseaduse ja seonduvate õigusaktidega. Taaskasutusorganisatsiooni tegevuse seaduslikkusele vastavuse järelvalvet teostavad praktikas vähemalt aastase sagedusega nii Keskkonnaamet kui audiitor, teatud juhtudel ka Maksu- ja Tolliamet. Lisaks toimib taaskasutusorganisatsioonides pakendiettevõtete poolne omanikujärelvalve. Seadusandlusega kooskõlas tegutseva taaskasutusorganisatsiooni tegevusloa ajaline piirang ei ole mitte kuidagi põhjendatud, vaid võib luua pinnase arusaamatustele ja väärtõlgendustele. /.../	Arvestatud	Eelnõu koostaja on eesmärgipärasust silmas pidades loobunud tegevuslubade tähtajalisuse nõudest ning ka edaspidi jäävad taaskasutusorganisatsioonide tegevusload tähtajatuks. Eelnõu koostaja on vaadanud üle taaskasutusorganisatsioonide kehtestatud nõuded, mille kohaselt peavad taaskasutusorganisatsioonid igal aastal oma veebilehel välja tooma pakendiseaduse § 17_4 lg 1 kohase teabe. Täiendasime punkte, mis info peab veebilehel avaldatud olema (§ 17_4 lg 1). Sealhulgas on seaduses täpsustatud, et TKO peab käitlusteenuse hankimisel küsima 3 võrreldavat pakkumust ning TKO liikmete, omanike ja aktsionäride ringist eemaldatakse jäätmekäitlusega tegutsevad ettevõtted, et tagada ausam ja läbipaistvam konkurents käitlusteenuse hankimisel. TKOde osas teostab järelvalvet Keskkonnaamet, kes kontrollib iga aasta ka taaskasutustõendite tõepärasust ja vajadusel muid dokumente.
Eesti Toiduainetööstuse Liit	1-4/24/5287-17	Ettepanek: arvestades jäätmereformist tingitud võimalikku korralduslikku segadust ja jäätmete sortimise ning väärindamise taristu arendamiseks vajalikku aega teeme ettepaneku pakendijäätmete energiakasutuse ja ladestamise keskkonnatasude rakendamise edasilükkamiseks vähemalt 3 aasta võrra alates käesoleva seaduse vastuvõtmisest. Palume nimetatud keskkonnatasusid rakendada alates neljandast seaduse vastuvõtmisele järgnevat aastast ja mitte suurema ajavahemikuga.	KeT seaduse muudatuste ettepanekus (10) sätestatud keskkonnatasude tõus on ebamõistlikult kiire ja suurendab liigselt pakendiettevõtetele ning taaskasutusorganisatsioonidele kulusid. /.../	Mittearvestatud	Ladestustasu tõstmine ja põletustasu kehtestamine on vajalik esimesel võimalusel, et tagada jäätmete suurem ringlussevõtt.

Eesti Toiduainetööstuse Liit	1-4/24/5287-17	Ettepanek: arvestades jäätmereformist tingitud võimalikku korralduslikku segadust ja jäätmete sortimise ning väärindamise taristu arendamiseks vajalikku aega palume mitte rakendada KeT muutmise ettepanekus (13) sätestatud pakendijäätmete energiakasutuse ja ladestamise keskkonnatasude suurendamist.	KeT seaduse muudatuste ettepanekus (13) sätestatud keskkonnatasude viiekordne suurendamine on ebaproportsionaalne meede ja suurendab liigselt pakendiettevõtetele ning taaskasutusorganisatsioonidele kulusid. /.../	Mittearvestatud	§ 4 p 13 sätestatakse, et saastetasu jäätmete energiakasutusel suurendatakse 5 korda kui see toimub keskkonnaloas lubatud suuremas koguses, see on sarnane täna kehtiv KeTS §-ga 25. Tasumäärasid kõrgendatakse, et motiveerida ettevõtteid loa järgselt tegutsema ja hoida ära kahjulikku mõju keskkonnale. Tavaolukordades seda ei rakendata, sest käitises peaks toimuma tegevus vastavalt keskkonnavalitsusele, st seal põletatakse jäätmeid, mis on keskkonnaloas.
Eesti Toiduainetööstuse Liit	1-4/24/5287-17	Ettepanek: mitte rakendada olmejäätmetele teenustasu mahupõhist hinnastamist.	JätS seaduse muudatuste ettepanek (29) sätestab jäätmeveo teenustasu suuruse määramise võimaluse lähtudes „mahust või kaalust“. Juhime tähelepanu asjaolule, et jäätmete maht muutub käitluse käigus korduvalt. Jäätmete	Mittearvestatud	Korraldatud jäätmeveo teenustasu on hinnastatud Eestis seni mahupõhiselt, st jäätmevaldaja maksab teenustasu vastavalt sellele, kui suure mahutiga ta jäätmeid üle annab (10L kotist kuni 4,5m3 konteineri ja veelgi suurema mahuga süvamahutiteni). Eelnõukohase muudatusega sätestatakse sõnaselge võimalus hinnastada jäätmevaldaja jaoks jäätmete üleandmine nende kaalust lähtuvalt.
Pärnu Linnavalitsus	1-4/24/5287-18	Jäätmevaldajatelt jäätmehoolduskulude kui kohaliku maksu kogumise kehtestamise õiguse üle otsustamine on eelnõus suunatud kohaliku omavalitsuse (edaspidi KOV) tasemele. Leiame, et see ei ole kohalikul tasandil lahendatav küsimus, mistõttu võib see pärssida kohaliku jäätmehoolduse arengut ning võimekust täita talle seatud ülesandeid, tekitades muuhulgas vastuseisu nii KOV-ide kui ka riiklike eesmärkide saavutamisel.		Mittearvestatud	Jäätmehoolduse korraldamine on KOV olemuslik ülesanne, see on seotud kohalike elanike elu- ja keskkonnatingimustega. Seega on jäätmeveo teenustasu kehtestamine kohalikul tasemel lahendatav küsimus, kuna see põhineb KOV vastutusel ja piirkondlikel vajadustel.

Pärnu Linnavalitsus	1-4/24/5287-18	<p>Oleme arvamusel, et Õigusakte tuleks muuta nii, et korraldatud jäätmeveolepingu sõlmimisel ei oleks sisetehing keelatud.</p>	<p>Jäätmeveo sisetehingu (in-house) võimaldamise piiramine. Eelnõus tugevdatakse KOV-i rolli jäätmehoolduses, samas ei anta KOV-idele (välja arvatud saarelised omavalitsused ning teiste omavalitsustel riigihanke luhtumisel) võimalust teostada veoteenust sisetehinguga. Selline sisetehingu kasutamise keeld on vastuolus Euroopa Liidu õigusega ning sellise piirangu kehtestamisel järgitakse üksnes äriühingute huve. /.../ Seega leiame, et sisetehinguid peab KOV-il olema võimalik rakendada jäätmehoolduses tervikuna, kuna see tõstab jäätmehoolduse võimekust ning lisab teenuse osutamiseks paindlikkust, tagades seejuures nii piirkondlike eripärasid arvestava kui ka kodanikele nende huvidega arvestavama teenuse. Lisaks annab see üldises plaanis KOV-ile hoovad oma haldusalas jäätmetega seonduvate teemade ja</p>	Mittearvestatud	<p>Eelnõule laekunud tagasisidet arvesse võttes on eelnõud muudetud ning korraldatud jäätmeveo teenuse hankimisel säilitatakse sisetehingu rakendamise keeld kõigile KOVidele. Konkurentsiameti hinnangul halvendaks sisetehingu võimaldamine jäätmeveo teenuse konkurentsiolukorda veelgi. Euroopa Kohtu lahendid tunnustavad sisetehingu kasutamist jäätmevaldkonnas (C-107/98; C-26/03; C-480/06; C-553/15; C-285/18). Liikmesriikide vabadus valida teenuste osutamise viisi, millega hankijad täidaksid oma vajadusi, tuleneb ka direktiivi 2014/24 põhjendusest 5, mille sõnastuse kohaselt „käesolevas direktiivis ei kohustata liikmesriike mitte millegagi andma selliste teenuste osutamise ülesannet kolmandatele isikutele või sisse ostma selliste teenuste osutamist, mida nad soovivad ise osutada või korraldada muul viisil kui riigihanketehingutena käesoleva direktiivi tähenduses“, hõlmates seeläbi nimetatud direktiivist varasemat Euroopa Kohtu praktikat. Seega, nii nagu direktiiv 2014/24 ei kohusta liikmesriike kasutama riigihankemenetlust, ei saa see sundida neid kasutama ka sisetehingut, kui artikli 12 lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud. Liikmesriikide vabadus valida viisi, kuidas nende hinnangul on kõige asjakohasem tööde tegemist või teenuste osutamist hallata, ei saa siiski olla piiramatut. Seda vabadust teostades tuleb vastupidi, järgida EL toimimise lepingu põhieegleid ja eeskätt kaupade vaba liikumist, asutamisevabadust ja teenuste osutamise vabadust ning nendest tulenevaid põhimõtteid nagu võrdne kohtlemine</p>
---------------------	----------------	---	--	-----------------	--

Pärnu Linnavalitsus	1-4/24/5287-18	<p>Kuna KOV-ile antakse ülesanne korraldada vähemalt tiheasustusosalal pakendijäätmete tekkekohalt kogumine ja nende vedu, tuleks, võttes arvesse senist TKO-de paindumatut suhtumist avalike kogumispunktide opereerimisse jms sätestada konkreetsed nõuded võimalikele vaheladudele, pakendijäätmete üleandmisele, mis välistaks võimalikud vaidluskohad jäätmete kvaliteedi halvenemise, muude jäätmeliikidega saastumise jms üle.</p>		Arvestatud	<p>Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskohta, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskohta). Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Kõik vaheladustuskohaga seotud kulud (sh rajamise ja hooldamisega seotud kulud) on TKOde kanda (PakS § 15_2 lg 1). Igal juhul tuleb pakendijäätmed TKO-dele üle anda nende turuosasid arvestades. Üleantavad pakendijäätmete kogused peavad kajastuma veoselehtedel, mille kaudu saavad info kätte ka TKO-d ja KOV. Eelnõus ja seletuskirjas mainitud jäätmejaam on vaid üks näidetest, mida saaks kasutada, kui vastavad kokkulepped sõlmitakse.</p> <p>Vaheladustuskohana on võimalik kasutada ka olemasolevat käitluskoha pinda või TKO kasutuses olevat vaheladustuskohta, mille kulud saaks kolme TKO vahel jaotada. Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud täiendavad muudatused, mis kehtestavad pakendijäätmetes sisalduva võõrise mahu, mille osas lasub vastutus TKO-l. Iga viite protsenti ületava võõrise mahu eest vastutab KOV ning pakendijäätmetes sisalduvate võõriste ületamise tõendamise eest vastutab TKO. Eelnõukohast seadust on täiendatud § 15_2 erinevates lõigetes.</p>
---------------------	----------------	---	--	------------	--

Pärnu Linnavalitsus	1-4/24/5287-18	Plast- ja metallpakendiga klaasi kooskogumine ei ole jätkusuutlik lahendus ning toimib tänasel päeval kodanikele juba harjumuspäraseks saanuna eraldiseisvana edukalt. Klaas on kõige lihtsamini eraldi kogutav ning ümbertöeldav. Muude jäätmetega koos kogudes puruneb kergesti ning kildude eraldamine ei ole enam võimalik.		Arvestatud osaliselt	Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmed kogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsitle avalike konteinerite kaudu või tekkekohal eraldi klaaspakendijäätmete mahutisse (kott, konteiner vms). Osades KOVides on klaaspakendijäätmete liigiti kogumiseks eraldi taristu rajatud, seega on huvirühmade jaoks oluline, et juba tehtud pingutused ja kommunikatsioon ei läheks uute sätetega vastuollu. Seega näeb eelnõu koostaja, et klaaspakendijäätmete osas on oluline, et KOVid saavad selliste pakendijäätmete liigiti kogumist ise kujundada, võttes arvesse juba tehtud investeeringuid ja olemasolevat praktikat. Seega jätab eelnõu vajaliku paindlikkuse kasutada erinevaid lahendusi klaaspakendijäätmete kogumisel. Seejuures on oluline, et KOV saavutaks olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu võimalikult kuluefektiivselt.
Pärnu Linnavalitsus	1-4/24/5287-18	Eelnõus alahinnatakse KOV töökoormuse mahu suurenemist. Kavandatava planeerimine, elluviimine vajab meie hinnangul lisatööjõu rakendamist. Koostööorganitega koostöö ei saa olla valdava rõhuasetusega lahendus antud küsimuse lahendamiseks.		Mittearvestatud	Eelnõukohaste muudatuste rakendamiseks võib mõnedel omavalitsustel osutada vajalikuks lisatööjõu palkamine. Jäätmehoolduse korraldamisega seotud kulud, sh tööjõukulu, on võimalik arvestada jäätmehoolduse arendamise ja korraldamise kulu hulka. Sealjuures on soovitatav KOVil siiski kaaluda, kas efektiivsem on jäätmehooldust korraldada iseseisvalt või koostöös teiste omavalitsustega. Näiteks on võimalik tööjõuressurssi kokku hoida, kui mitu KOVi korraldavad ühised käitlusteenuse hanked, mitte igaüks eraldi või kui hangete korraldamine delegeeritakse koostööorganisatsioonile. Töökoormuse suurenemist teatud juhtudel on mõjuhinnangus kirjeldatud.

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	<p>Näeme vajadust täpsustada jäätmeseadust probleemtoodetega seonduva laiendatud tootjavastutust täpsustavate ja õigusselgust tagavate sätetega.</p> <p>Jääts § 25 lg 1 sätestab, et probleemtoode on toode, mille jäätmel põhjustavad või võivad põhjustada tervise- või keskkonnaohtu, keskkonnahäiringuid või keskkonna ülemäärast risustamist. Sama säte lg 2 p 5 alusel on rehvid probleemtoode.</p> <p>Eelnevast tulenevalt on rehvid käsitletavad probleemtoodetena ja probleemtoodetest tulenevate jäätmel tuleb käsitleda ka rehvidest pressitavaid plokkide. Kahetsusväärne on, et meie hinnangul ei ole see kõigi osapoolte jaoks üheselt mõistetav ja sellest tulenevalt ei ole üheselt selge, et rehvitootjad ka mõistavad, et turult kasutusest kõrvaldatud rehvide suunamine uuesti turule läbi rehviplokkide tootestamise ei vabasta neid</p>	<p>Seletus:</p> <p>Sätte eesmärk on tagada keskkonna ja rahvatervise piisava kaitse tase ja selle eesmärgi saavutamiseks ei ole võimalik kasutada vähem piiravaid vahendeid. Jäätmelirektiiv ei takista liikmesriike säilitamast või ette nägemast niisuguseid riiklikke nõudeid inimeste tervise ja keskkonna kaitseks, mida kohaldatakse juhtudel, kui jäätmel lakkamise järgselt ei ole toote esialgsed omadused muutunud. Nõudega reageerida olukorrale kaitsmaks inimese tervist või keskkonda. Märgitud meede on seega põhjendatud ülekaaluka avaliku huviga</p>	Mittearvestatud	<p>Rehviplokkidele eraldi laiendatud tootjavastutuse kehtestamine vajab põhjalikku analüüsi.</p> <p>Kliimaministeerium on seisukohal, et kui jäätmel on taaskasutamise toimingul tulemusel uuesti ringlusse võetud, on taaskasutamise järgselt saadud aine või materjal lahkunud jäätmelirektiivist. Samas, kui see aine või materjal ei ole enam teatavates olukordades ja teatavatel tingimustel ning teataval otstarbel kasutatav, muutub see aine või materjal taas jäätmeks. Kuna aine või materjali esialgsed omadused ei ole oluliselt muudetud, siis naasevad need jäätmelirektiivi probleemtoodetena, mille käitluse eest vastutab nende tootja.</p> <p>Rehvitootja või tootjate ühendus peab korraldama jäätmelkäitluse sellisel viisil, et talle jääb kontroll vanarehvide taaskasutamise eest. Probleemtoodete tootja või tootjate ühenduse vastutus on laiem kui tavapärasel jäätmelvaldajal, seega ei saa probleemtoodete tootja piirduda jäätmel üleandmisel jäätmelkäitlejale selliste tingimustega lepingu sõlmimisega, mis sellist erilist</p>
---------------	----------------	---	--	-----------------	--

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	<p>Samuti jääb antud eelnõust täiesti ebaselgeks, milline on kavandatavate muudatuste mõju ettevõtetele läbi selle, et tagastusrahata pakendjäätmete kohtkogumine viiakse KOJV-i alla ja kas üldse on mõistetud, milline on eelnõus kavandatava jäätmeevo püsikulude kogumiskontseptsiooni mõju ettevõtetele eelnõu rakendamisel ning milline on selle muudatuse mõju ettevõtetele koosmõjus JäätS § 69 lg 4¹ kavandatava regulatsiooni rakendamisega.</p> <p>Eelnevast johtuvalt on oluline, et JäätS § 69 lg 4¹ muudatus jäätakse sellisel kujul eelnõust välja ja pigem kaalutakse seda, et ettevõtetele on võimalik KOJV süsteemiga liituda, mitte olla automaatselt liidetud.</p>	<p>Ebaselgeks jääb, kas ettevõtteid, keda korraldatud jäätmeevedu puudutab edaspidi oluliselt ulatuslikumalt, selle reformi mõju enda tegevusele üldse teadvustavad. Eelnõuga piiratakse oluliselt korraldatud jäätmeevoga (KOJV) liitumise kohustusest vabastamise aluseid. Vaikimisi, ilma igasuguste mõjuanalüüsideta, kitsendatakse eelnõuga KOJV vabastus vaid nendele käitluskohtadele, kus keskkonnakaitsealal käideldakse segaolmejäätmeid.</p> <p>/.../</p> <p>Meie hinnangul on eelnõuga kavandatud karmistada ettevõtetele korraldatud jäätmeevoalt vabastamise regulatsiooni, millest tulenevalt palusime antud sätteid analüüsida advokaadibürool LINKLaw (Lisa 2).</p> <p>Analüüsist ilmneb, et JäätS § 69 lg 4¹ muutmist ja KOJV liitumise kohustusest vabastamise</p>	Mittearvestatud	<p>Jäätmeseaduse regulatsioon § 69 lg 1, millega loetakse korraldatud jäätmeevoga liitunuks igaüks, on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Nii on jäätmedirektiivi alusel liikmesriikide põhikohustus tagada käitlemine viisil, mis ei sea ohtu inimeste tervist ja mille käigus ei kasutata keskkonda ohustavaid protsesse ja menetlusi (art 13). Selleks nõutakse direktiivis, et liikmesriigid kehtestaksid teatavad kohustused kõikide nende suhtes, kes jäätmega eri etappidel tegelevad. Ehk liikmesriik peab looma „katkematu vastutusahela” ja kehtestama kohustused jäätmeevaldajatele, jäätmete kogujatele, vedajatele ning jäätmete kõrvaldamisega või taaskasutamisega tegelevate ettevõtetele. Kui jäätmeevaldaja ise jäätmeid ei taaskasuta ega kõrvalda, peavad nad tagama, et seda teeb era- või avalik jäätmekogumisettevõtte või jäätmete kõrvaldamise või taaskasutamisega tegelev ettevõtte (artikkel 15).</p> <p>Keelata tuleb jäätmete kaadamine ja kontrollimata kõrvaldamine (art 36 lg 1). Selleks, et jõuda nii ühenduse kui ka siseriiklikul tasandil sõltumatuseni jäätmete kõrvaldamisel, antakse direktiivis liikmesriikidele korraldus võtta asjakohased meetmed, et luua ühtne ja sobiv jäätmekõrvaldamisrajatiste võrgustik (artikkel 16).</p> <p>Seega on automaatne liitumine seadusandja poolt valitud kõige tõhusama viisi, et saavutada raamdirektiiviga püstitatud eesmärgid ja ennetada ebaseaduslikku jäätmete hülgamist. Seisukoht, et jäätmeseadus kohustab ilma liitumiseta samuti jäätmeid üle andma selleks õigust omavale isikule, tähendaks, et korraldatud jäätmeevedu on oma olemuselt sisutu kuna kohustus on igal juhul. Samas</p>
---------------	----------------	--	--	-----------------	--

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	<p>Samuti ei anna eelnõu ka kindlust, et lahenduse saaks täna korraldatud jäätmeveo hangetes nii palju probleeme tekitanud ristsubsideerimisreeglite rakendamine, sisuliselt on võimalik endiselt kõikvõimalikke lisategevusi ristsubsideerimisnõudega kindlasti vähemalt veohankesse lisada. Eriti murettekitav on see, et eelnõu koostamisel ei ole hoolimata tagasisidest üldse adutud, et täna üheks peamiseks konkurentsi vähendavaks probleemiks ongi just ennekõike ülevõlli reguleeritud hanketingimused.</p>	<p>Asjaolu, et kontsessioonilepingud muutuvad hangete lahutamisel (vedu ja käitlus) hankelepinguteks, ei taga paraku veel seda, et soovikorral ei oleks võimalik hankijal ülesehitada hankeid, mis triivivad ebaõnnestumise suunas ja avada värav sisetehingutele. Kuna regulatsioon näeb endiselt vajadust jäätmevaldaja kulude piiramiseks absoluutarvude rakendamist, siis on suur tõenäosuses, et need piirangud hakkavad tulevikus veohangetes endiselt kulupõhiste hindade esitamist takistama ja keerukate, eri jäätmeliikide veohindade ristsubsideerimised jätkavad madala hinna ja kvaliteedi ning vähese konkurentsi olukorda jäätmeveoturul. Selgitus punktis 6. Ristsubsideerimine ja absoluutväärtused /.../ Leiame, et uue hankesüsteemi</p>	Arvestatud	<p>Eelnõuga nähakse ette tänase kompleksse korraldatud jäätmeveoteenuse jagamine osadeks. Veoteenusest eraldatakse jäätmete käitlusteenused ja KOV-i valikul ka arveldamine. Eelnõusse on lisatud § 67 lg 3¹, mille kohaselt tuleb eraldi hankeleping sõlmida pakendijäätmete vedajaga. Jäätmejaama ülalpidamisega seotud kulud arvestatakse eelnõukohase Jääts § 66² lg 4 p 4 kohaselt jäätmehoolduse korraldamiseks ja arendamiseks vajalike kulude hulka. Seega neid kulusid ei saa arvestada korraldatud jäätmeveo kulude hulka. Kuna KOV sõlmib eraldi hankelepingud vedajate ja käitlejatega, siis ei saa toimuda veo- ja käitluskulude ristsubsideerimist. Oluline ei ole see, millist jäätmeliiki veetakse, vaid milline on veoteenuse maht (nt tühjenduskordade arv). Jäätmevaldajale kehtestatav hinnakiri ei kehti samaaegselt ka jäätmevedajale. Omavalitsustele on kavas koostada veoteenuse hankejuhend, milles antakse detailsemad soovitusel hanke ülesehitamiseks.</p>
---------------	----------------	---	---	------------	---

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	Sisetehingute regulatsioon on eelnõus toodud kujul meie hinnangul vastuolus EV Põhiseaduse ja EL põhimõtetega. Eriti suurt ohtu konkurentsile ja investeringutele näeme sisetehingute regulatsiooni laienemisel käitlushangetele.	/.../ Leiame, et sisetehingute keelu kadumise tulemusena on oodata, et KOV-d või nende koostööorganisatsioonid (nt MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus) võtavad suurema osa korraldatud jäätmeveo käitluse- ja veoturgudest enda kontrolli alla, mistõttu kaob erakapitalil tegutsevate jäätmefirmade juurdepääs piisavale osale turust Eestis, mille tulemusel kaob ka võimalus kasumlikuks tegevuseks. Konkurentsiameti hiljutine analüüs on kinnitanud, et juba täna on korraldatud jäätmeveo turgudel olulised konkurentsiprobleemid, sealhulgas on juba praktika, kus määramatute äririskide tõttu pakkumusi kõigile KOV hangetele teha ei saa./.../ Kuna näeme sisetehingute vastuolu EV Põhiseaduse ja EL põhimõtetega, siis palusime seda täiendavalt analüüsida advokaadibürool COBALT. Täpsemalt analüüsis COBALT	Arvestatud osaliselt	Eelnõule laekunud tagasisidet arvesse võttes on eelnõud muudetud ning korraldatud jäätmeveo teenuse hankimisel säilitatakse sisetehingu rakendamise keeld kõigile KOVidele. Konkurentsiameti hinnangul halvendaks sisetehingu võimaldamine jäätmeveo teenuse konkurentsiolukorda veelgi. Euroopa Kohtu lahendid tunnustavad sisetehingu kasutamist jäätmevaldkonnas (C-107/98; C-26/03; C-480/06; C-553/15; C-285/18). Põhisõnum on, et ametiasutus võib avalike huvidega seotud temal lasuvaid ülesandeid täita omaenda administratiivsete, tehniliste või muud laadi vahenditega, ilma et ta oleks kohustatud pöörduma selliste üksuste poole, kes ei ole tema teenistuses, samuti võib ta täita neid ülesandeid koostöös teiste ametiasutustega. Lisaks, liikmesriikide vabades valida teenuste osutamise viisi, millega hankijad täidaksid oma vajadusi, tuleneb ka direktiivi 2014/24 põhjendusest 5, mille sõnastuse kohaselt „käesolevas direktiivis ei kohustata liikmesriike mitte millegagi andma selliste teenuste osutamise ülesannet kolmandatele isikutele või sisse ostma selliste teenuste osutamist, mida nad soovivad ise osutada või korraldada muul viisil kui riigihankelepingutena käesoleva direktiivi tähenduses“, hõlmates seeläbi nimetatud direktiivist varasemat Euroopa Kohtu praktikat. Kui ametiasutus täidab ise enda seadusest tulenevad ülesanded oma ressursidega üksuse kaudu, mille üle teostab ta samasugust kontrolli nagu omaenda struktuuriüksuste üle, ei anta ühelegi eraettevõtjale eeliseid teiste ees. Samas võib liikmesriik kehtestada
---------------	----------------	---	---	----------------------	--

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	On kahetsusväärne, et ilma täpsemat analüüsi omamata minnakse eelnõuga muutma tootjavastutusorganisatsioonid tegevuslubasid tähtaegseteks.	Miks peaks keegi soovima sellise riski esiletõstmisel üldse investeerida ja kuidas selline läbimõtlemata tegevusloa tähtaegsus aitab kaasa organisatsiooni tõhusamaks muutmisele? Mõjuhinnangust ega seletuskirjast seda põhjendust ei leia.	Arvestatud	Eelnõu koostaja on eesmärgipärasust silmas pidades loobunud tegevuslubade tähtajalisuse nõudest ning ka edaspidi jäävad taaskasutusorganisatsioonide tegevusload tähtajatuks. Eelnõu koostaja on vaadanud üle taaskasutusorganisatsioonide kehtestatud nõuded, mille kohaselt peavad taaskasutusorganisatsioonid igal aastal oma veebilehel välja tooma pakendiseaduse § 17_4 lg 1 kohase teabe. Täiendasime punkte, mis info peab veebilehel avaldatud olema (§ 17_4 lg 1). Sealhulgas on seaduses täpsustatud, et TKO peab käitlusteenuse hankimisel küsima 3 võrreldavat pakkumust ning TKO liikmete, omanike ja aktsionäride ringist eemaldatakse jäätmekäitlusega tegelevad ettevõtted, et tagad ausam ja läbipaistvam konkurents käitlusteenuse hankimisel. TKOde osas teostab järelevalvet Keskkonnaamet, kes kontrollib iga aasta ka taaskasutustõendite tõepärasust ja vajadusel muid dokumente.
Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	Käesolev regulatsioon ei käsitle paraku üldse seda, mis saab teistest kodumajapidamises tekkivatest jäätmetest (nt. ohtlike jäätmete kogumine, riided). Kas see on veohanke teema või korraldatakse nende puhul eraldiseisvad hanked. Mis saab jäätmejaamadest, kes neid haldab, kas see on jälle		Küsimus vastatud	Jäätmejaama ülalpidamisega seotud kulud arvestatakse eelnõukohase JäätS § 66 ² lg 4 p 4 kohaselt jäätmehoolduse korraldamiseks ja arendamiseks vajalike kulude hulka. Olmejäätmete liigiti kogumise korraldamine on KOVi ülesanne ja ta saab ülesande täitmiseks valida erinevaid võimalusi vastavalt keskkonnaministri 03.06.2022
Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	Eelnõust ilmneb üheselt, et Kliimaministeerium ei soovi kuidagi sekkuda hangetele reeglite loomisesse. Leiame, et tegelikult on väga oluline, et arvestades Eesti väiksust ja hangete läbipaistvuse vajadust, oleks kõigil võimalik üheselt aru saada, kuidas hanketingimused kujunevad.	VAKO ei ole kindlasti see asutus, kus jäätmekäitlust puudutavad reeglid selgeks vaieldakse, need standardid peaksid tulema vähemalt Kliimaministeeriumi või Keskkonnaameti tasemel. On äärmiselt oluline, et teenustele tekitatakse reeglid, mida oleks võimalik kõigil osapooltel järgida. Näiteks standardid mahutitele, et vedajad saaksid neid tegelikult hiljem ka	Arvestatud osaliselt	Omavalitsustele on kavas koostada veoteenuse hankejuhend, milles on antakse detailsemad soovitusel hanke ülesehitamiseks.

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	Lisaks on eelnõus käsitlemata, kes on vastutav ringlusprotsendi eest ehk kes tegelikult tagab selle, et näiteks plastpakendid või biojätmed jõuaks ringlusesse? Kui KOV eesmärk on seotud liigiti kogumisega, siis see ei taga veel seda, et need jätmed jõuaks tegelikult ringlusesse.		Selgitatud	Pakendijätmete puhul vastutab ringlussevõtu sihtmäärade täitmise eest taaskasutusorganisatsioon (peab täitma seaduses sätestatud sihtmäärasid, tulevikus PPWR-ist tulenevaid sihtmäärasid). Kokku kogutud biojätmete käitlemiseks peab KOV hankima käitlusteenuse ning hankelepingu saab sõlmida ainult ettevõttega, kes tagab biojätmete ringlussevõtu. Ülejäänud olmejätmete käitlusele tulemuslikkuse nõudeid eelnõus ei seata, küll aga peab KOV sõlmima käitlusteenuse hankelepingud. Käitlusteenuse hankeleningu tingimused peavad tagama jäätmeseaduses
Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	Jätkuvalt on reformi suureks probleemiks ebapiisav mõjuanalüüs ja soov antud reformiga kiiresti edasi liikuda jättes arvestamata selle reformi tegelikku mõju ettevõtjatele, valdkonna konkurentsile ja arengule tervikuna. Arusaamatuks jääb ka see, kuidas Kliimaministeeriumis koostatud seadusemuudatuste eelnõust ei leia ühtegi viidet kliimaeesmärkide täitmise vajadusele ning sellega seotud tingimustele korraldatud jäätmeveo riigihangetes. Olukorras, kus jäätmevaldajatele pakutakse sisuliselt tasuta jäätmete äravedu ning piiramatut võimalust jäätmeveo sageduse tellimiseks, on tulemuseks massiivne nii teede kui tänavate raskeveokitega koormamine kui ka diiselmootorite täiendav süsinikuheide.	Leiame, et kui antud eelnõu järgnevates etappides sisuliselt eelnõuga tekitavate riskide ja mõjuga ei tegeleta, siis on antud valdkonna areng äärmiselt kõrge riskiga ning seda kõigi osapoolte jaoks. Millest tulenevalt ei saavutata kavandatavaid eesmärke ja jäätmeturu avamine konkurentsile jääb pelgalt sõnakõlksuks ning pigem avatakse tee uue monopoli tekkeks, mis hetkel lisaks valdkonna arengu pärssimisele toob kaasa ka korruptsiooniohu ja ei lahenda jäätmete ringlusprobleemi. Täpsemalt selgitame enda poolseid kitsaskohti ja probleeme alljärgnevalt: 1. Keskkonaeesmärgid ja nende seotus jäätmereformiga, sh veosageduste regulatsiooniga /.../	Arvestatud	Eelnõud on muudetud. Keskkonnamõju on arvestatud pakendijätmete tekkekohalt kogumise sätestamisel, nimelt ei ole see muudetud kohustuslikuks kõikidel kinnistutel. Eelkõige hajaasutuses võib jätkuvalt toimuda pakendijätmete kogumine kokkukandepunktide kaudu. JäätS § 71 lg 2 punktiga 2 viiakse segaolmejätmete veosagedus miinimumini ning sätestatakse, et pakendijätmete veosagedus, mille kehtestab KOV oma jäätmehoolduseeskirjas lähtuvalt kohalikest oludest, peab olema kulutõhus ja keskkonnahoidlik.

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	<p>Käitluse munitsipaliseerimine ja vaba konkurentsi tapmine</p> <p>Täna ei saa mööda vaadata ka sellest, et üha enam omavalitsusi delegerib KOJV hangete ettevalmistamise, korraldamise ja läbiviimise omavalitsusi ühendavale organisatsioonile (edaspidi ka MTÜ). Mis ulatuses on õigused MTÜ-le üle antud ja millist rolli MTÜ nendes hiljem täidab on täna paraku üsna ebaselge ning võib selguda tihti alles hankelepingu täitmisel tõstatunud vaidluses. Vedaja vaatest on väga oluline, et selliste õiguste delegerimine oleks avalikkusele selge ja läbipaistev. Samuti peaks olema läbipaistev ka sellist ulatuslikku rolli kandva esindusorgani juhtimismudel ja otsustusprotsess. Täna see paraku nii ei ole, aga meie hinnangul on oluline saada üheselt aru, millist rolli ja vastutust kannab KOJV hankes omavalitsus ja mis ulatuses saab ta tegelikult ikkagi seda rolli lõpuni delegerida.</p>	<p>Meie hinnangul annab käesolev eelnõu omavalitsustele võimaluse delegerida oma õigusi ja kohustusi väga ulatuslikult MTÜ-le. Samas jätab eelnõu täiesti reguleerimata selle, et milline peaks olema sellistel juhtudel selle organisatsiooni juhtimisprotsess ja otsustusmudel. Täna puudub sellises organisatsioonis igasugune läbipaistvus ja sisuliselt on võimalik sellises organisatsioonis lahendada sellised otsustused sisuliselt ühe mehe otsustena omavalitsusi olulisel määral üldse kaasamata./.../</p>	Selgitatud	<p>KOV jääb vastutavaks oma ülesande täitmise eest ka siis, kui ülesanne on edasi delegeeritud. KOV peab tagama, et delegerimisega ei kaotata kontrolli ülesande täitmise eest. Kui delegeeritakse KOKS järgse koostöövormi kaudu, siis jagavad juhtimist ja vastutust kõik osalevad KOVid vastavalt kokkulepetele, KOV otsese mõju all olevate äriühingute korral säilitab KOV omanikuna otsustava kontrolli. Toimub pidev aruandlus KOVle, mis hõlmavad nii finantsaruandeid kui tegevusaruandeid.</p> <p>Koostööorganisatsioon (MTÜ) vastutab nende tegevuste eest, mis ta haldusülesandeid täites teeb - ta esineb kohaliku omavalitsuse üksuse asemel haldusõigussuhte poolena eraisiku vastas, võttes oma tegevusega õigusi ja kohustusi iseendale ning vastutades iseseisvalt haldusülesande täitmisel toimepandud õigusrikkumise eest. Seega kui isiku, kellele haldusülesanne oli üle antud, tegevust soovitakse vaidlustada, on just tema halduskohtus vastustajaks, mitte ülesande üleandja. KOV ei vabane vastutusest, sest ta peab tegema halduslepingu alusel tegutseva isiku üle järelevalvet.</p> <p>Ülesannete delegerimine on vajalik, kui see aitab tõhusamalt KOVil oma ülesandeid täita või aitab saavutada kulutõhusust.</p>
---------------	----------------	--	---	------------	--

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	<p>Tootmisjäakidele tuleks luua oma kindel jäätmekood jäätmenimistus.</p>	<p>Selle vajalikkust on võimalik selgitada läbi selle, et sõltumata ettevõtte iseloomust, tekivad sellised tööstuslikud jäätmed, mida võib iseloomustada kui segu erinevatest jäätmeliikidest. Jäätmed, mida kliendil ei ole võimalik eraldi koguda ja mida ei ole võimalik ringlusesse suunata. Selliseid kliente on üle Eesti palju ja kogused on märkimisväärsed. Täna puudub selliste jäätmete osas ühtne jäätmekood. Tulemuseks on see, et riiklikus statistikas on kunstlikult tõstetud segaolmejäätmete 20 03 01 kogused. Tegelikult on tegemist tootmis- ja tööstusjäakidega, mida ei ole võimalik sorteerida ja ringlusesse suunata. Leiame ka, et tervishoiu sektoris tekkivad olmejäätmed, eriti haiglates tekkivad olmejäätmed, peaksid olema liigitatud vastavalt tekkevaldkonnale ja jäätmenimistule jäätmekoodiga 18.01.04 / /</p>	Selgitatud	<p>Kliimaministeerium on alustanud Keskkonnaministri 14.12.2015 määruse nr 70 "Jäätmete liigitamise kord ja jäätmenimistu" muutmise protsessi, kuid sellega tegeletakse väljaspool käesoleva eelnõu menetlust.</p>
Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	<p>Eelnõu § 1 p 9 näeb ette, et paragrahvi 31 lõiget 1¹ täiendatakse pärast sõna „ringlussevõtu“ sõnadega „ja § 136³ lõikes 5 nimetatud olmejäätmete liigiti kogumise“. Selle sätte juures jääb ebaselgeks, millisele sättele soovib eelnõu</p>		Arevstatud	<p>Eelnõukohase § 136³ juurde lisatakse uus lõige (lõige 5). Eelnõu § 1 p 10 sõnastust on muudetud.</p>

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	Eelnõu § 1 p 10 näeb ette, et paragrahvi 31 täiendatakse lõikega 3 ¹ järgmises sõnastuses: „(3 ¹) Paber- ja kartongpakendijäätmed kogutakse koos paber- ja kartongijäätmetega.“ Oluline on välja tuua, et see on eelnõus tekstis ainuke koht, kus märgitakse, et vanapaber kogutakse koos kartong-pakendiga. See peaks olema ikkagi eelnõus läbivalt selge ja igal pool sarnaselt markeeritud.		Selgitatud	Paberi- ja kartongijäätmed kogutakse eelnõu kohaselt edaspidi eelkõige korraldatud jäätmeveoga ning need jäätmed antakse pärast kokku kogumist üle taaskasutusorganisatsioonidele, kes korraldavad kooskogutud paber- ja kartongpakendi ning vanapaberi edasise käitluse neid jäätmeliike üksteisest eraldamata. Paberi- ja kartongpakendijäätmete kooskogumist oleme käsitlenud JäätS § 31 lg 3 ¹ , JäätS § 136 ²³ , PakS § 15 lg 4. Seega on jäätmeseaduse ja pakendiseaduse põhimõtted omavahel kooskõlas ning märgitud sätted tagavad sujuva ja
Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	JäätS § 42 lõike 3 punktid 13 ja 14 muudatuste juures saab seletuskirjast lugeda, et vaheladustuskoha või käitluskoha võiks taaskasutusorganisatsioonidega kokku leppida võimaluse korral juba jäätmekava koostamisel." Seletuskirja põhjal jäätmekäitlejad ise selle otsusega seotud ei ole. Mis teeb vedaja siis, kui on määratud käitluskoht aga see on mingil põhjusel kinni ja sinna viia ei saa? Seletuskirjast selgub ka, et kui kokkulepet mingil põhjusel ei saavutata, on omavalitsusel õigus vaheladustuskoht ise määrata. Selleks võib olla näiteks omavalitsuse territooriumil asuv jäätmejaam. Jäätmejaamad on üldiselt antud		Küsimus vastatud	Sellised avariolukordade juhud ja käitumisreeglistik tuleb eelnevalt kokku leppida KOV-i ja TKO vahelises kokkuleppes. Seda saab teha samas lepingus, millega määratakse ka pakendijäätmete üleandmise koht. Eelnõu kohaselt tuleb pakendijäätmete üleandmiseks valida tehniliselt sobiv ladustuskoht (kui jäätmejaam ei ole tehniliselt sobiv, siis seda võimalust kasutada ei saa). KOV saab valida muu tehniliselt sobiva koha. Käitluskohakoha kasutamise või rendi kulud kannavad TKO-d (kokkulepe peab olema varasemalt sõlmitud, kui kokkulepet KOV-i ja TKO vahel ei saavutata, siis määrab koha KOV).

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	<p>Eelnõu näeb ette, et tehakse ka muudatusi jäätmevaldajate registris. Kuna hetkel soovib eelnõu koostaja muuta oluliselt korraldatud jäätmeveo kontseptsiooni, siis see, kuidas edaspidi hakkab toimima jäätmevaldajate register kõiki erinevaid osapooli arvestades jääb selles eelnõu faasis ebaselgeks. Näeme, et uue lahenduse puhul peaks tulevikus olema see ülesehitatud nii, et vedaja saab omavalitsuselt ainult aadressi, mahutite suuruse ja hulga ning muu informatsioon vedajat ei tohiks puudutada.</p>	<p>Ülejäänud registriga seotud tegevused peaksid olema kõik omavalitsuse pool korraldatavad, mis eeldab, et omavalitsustel tekib sisuliselt nii klienditeeninduse, logistilise skeemi kui jäätmevaldajate registri pidamise võimekus. Samas on eelnõus piisavalt vastuolusid, millest tulenevalt ei saa üheselt välistada, et endiselt soovitakse kogu kliendihaldus ja registri pidamine delegeerida siiski vedajatele. Sellise eelduse juures näeme, et see on kindlasti takistus uute vedajate jaoks ja tegelikult tekib ka vastuolu regulatsiooni endaga, sest JäätS §i 66 soovitakse täiendada lõikega 1², mis näeb ette, et korraldatud jäätmevedu korraldatakse selliselt, et jäätmeid vedava ettevõtja ainsaks kliendiks ja temale tasu maksjaks on kohaliku omavalitsuse üksus ning jäätmevaldajate üle arvestuse</p>	Mittearvestatud	<p>Jäätmevaldajate registri osas reguleeritakse käesoleva eelnõuga vaid registri eesmärki, keeldu küsida registri andmevahetuse eest tasu ning isikuandmete töötlemise tingimusi, mis sätestatakse JäätSi § 71.1 lõigetes 1.1 - 4.</p>
---------------	----------------	---	---	-----------------	--

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	<p>On oluline, et jäätmevaldajat ja vedajat siduv süsteem oleks ühetaoline, viimases ei saa paraku hetkel üheselt kindel olla, sest seletuskirja lugedes võib eeldada, et kavandataks justkui mitut varianti, mõnel juhul on vedaja kliendiks omavalitsus ja kõik objekti aadressid valla-linna tasemel. Teine variant on see, et kõik jätkub sama moodi, v.a see, et arvet peab koostama omavalitsus, aga esitab vedaja. Ühetaolisus on äärmiselt oluline, sest süsteeme ei saa üleöö muuta, see eeldab arendustööd ja samuti ei ole võimalik see, et ühe omavalitsusega peab vedaja käituma ühte ja teisega teistmoodi. Lisaks ei pruugi tagada mitme variandi kasutamise ka ühtset statistikat.</p>		Mittearvestatud	<p>Põhiseaduse ja KOKS järgi on KOVdel autonoomia kohalike küsimuste lahendamisel. Jäätmehoolduse tingimused võivad piirkonniti väga erinevad olla. Teatud ülesannete delegerimine aitab KOVil ressursse paremini kasutada, eriti väikestes omavalitsustes, kus puuduvad vajalikud spetsialistid. Koostöö ja delegerimine aitavad KOVdel pakkuda teenuseid paremini ja kuluefektiivselt. Süsteemi ühetaolisus võib tunduda õiglane ja lihtne, kuid see ei ole alati vajalik ega otstarbekas. KOV peab olema õigus arvestada kohalike eripäradega (geograafilised tingimused, jäätmete kogumise sagedus). KOV peab saama ise otsustada, kuidas oma elanikonna vajadusi täita. Kohustuslik ühtlustamine võib viia olukorran, kus lahendus ei sobi kohalike oludega ja on vastupidi ebapraktiline või ebaõiglane (nt saared - kus jäätmeveo logistika on keerulisem ja kulukam). Jäätmeaadusega on tagatud järelevalve, et KOVid täidavad jäätmeaadusega neile pandud ülesandeid ja töötavad ühise eesmärgi nimel.</p>
Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	<p>Vajalik on terminite kontroll ja vajadusel ühtlustamine. Eelnõu punktid 48 ja 49 kasutavad veel terminit jäätmeluba. Meile teadaolevalt ei ole enam sellist luba enam. Lisaks on eelnõu punktis 55 järgmine säte "keskkonnakompleksluba omav isik, kelle jäätmealast tegevust keskkonnakompleksloaga ei reguleerita." Juhime tähelepanu, et siin peaks olema kasutatud meie hinnangul terminit keskkonnakaitseluba, sest ka keskkonnaluba võidakse väljastada ainult õhu või vee osaga, samuti registreeringut.</p>		Mittearvestatud	<p>Termin "jäätmeluba" on kasutusel. Jäätmelubadega seonduvat reguleerivad mitmed jäätmeaaduse paragrahvid 6. peatüki teises jaos. Jäätmeluba on JäätS § 73 lg 1 kohaselt õigus, mis annab jäätmeid käitlevale isikule või jäätmetekitajale õiguse üheks või mitmeks nimetatud paragrahvi lõikes 2 nimetatud jäätmekäitlustegevuseks. Eelnõu teksti on muudetud ja terminit "jäätmeluba" kasutatatakse eelnõukohastes §-s 85, 94¹ ja 117.</p> <p>Eelnõukohase § 117 lõike 1¹ punktis 5 on mõeldud keskkonnakompleksluba, mitte keskkonnakaitseluba, kuna keskkonnakompleksluba on JäätS kohastest keskkonnakaitselubadest ainuke, millel võib jäätmealane tegevus olla reguleerimata ja seetõttu jäätmearuande esitamine mittevajalik. Muud JäätS mõistes keskkonnakaitselood (vt JäätS 2¹ lg 3²) ehk jäätmeload ja jäätmekäitleja registreeringud reguleerivad jäätmealast tegevust ja kaasneb jäätmearuande kohustus.</p>

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	Eelnõu punkt 54 näeb ette, et §i 117 lõike 1 esimeses lauses asendatakse tekstiosa „üks kord aastas“ tekstiosaga „vähemalt üks kord kuus“. Toome välja, et riigile aruande esitamine ei saa olla ebamäärane "vähemalt", see peab olema selgelt määratud tähtajaga, nii nagu täna on 31. Jaanuar. Kui eelnõus on veel selliseid ebamääraseid termineid, siis on äärmiselt oluline need üle vaadata ja täpsustada.		Arvestatud	Eelnõu ja seletuskirja muudetud. Selgitame täiendavalt, et oleme eelnõud muutnud ja üks kord kuus jäätmearuande esitamine on asendatud üks kord kvartalis aruande esitamisega.
Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	Eelnõu punktis 55 kavandatakse muudatused JäätS § 117 lõige 1 ¹ juures on oluline välja tuua, et seal jääb ebaselgeks, mis vahe on vahendajal ja edasimüüjal. Tegemist on ebaselgete mõistetega ja registreeringutega. Sellise ebaselguse juures peaksid kõik olema kohustatud esitama.		Mittearvestatud	Edasimüüja ja vahendaja mõisted on toodud jäätmeaaduse § 10_1 ja 10_2. <i>§ 10_1. Edasimüüja</i> <i>Edasimüüja käesoleva seaduse tähenduses on ettevõtja, kes tegutseb oma nimel jäätmeid ostes ja müües, sõltumata sellest, kas ta jäätmeid valdab või mitte.</i> <i>§ 10_2. Vahendaja</i> <i>Vahendaja käesoleva seaduse tähenduses on ettevõtja, kes korraldab teiste nimel jäätmete taaskasutamist või kõrvaldamist, sõltumata sellest, kas ta jäätmeid valdab või mitte.</i>
Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	Eelnõu näeb ette, et JäätS §-ga 117 sätestatakse, et jäätmeveose kohta esitab jäätmete vedaja, üleandja või vastuvõtja enne veo algust keskkonnaotsuste infosüsteemis jäätmeveo saatekirja. Kuidas on arvestatud ettevõtetega, kes ei kasuta keskkonnaotsuste infosüsteemi, vaid enda ERP süsteemi? Enda ERPi kasutavate ettevõtetega peaks andmevahetus toimuma kord päevas, mitte reaajas.		Küsimus vastatud	Enda ERP kasutaja saab riikliku süsteemiga liidestuda API kaudu ja andmete edastamise aega ei reguleerita. Reguleeritakse seda, et saatekiri peab olema esitatud enne veo algust.

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	<p>Teeme ettepaneku paragrahvi 67 lõige 3 punkti 2 täiendamiseks kohustuslike jäätmekoodidega korraldatud jäätmeveo riigihankes, milleks on:</p> <ul style="list-style-type: none"> -15 01 01 Paber- ja kartongpakendid (mida on lubatud koguda koos paberi- ja kartongijäätmetega); -15 01 06 Segapakendid (mida on lubatud koguda koos plastpakendite, metallpakendite, komposiitpakendite ja klaaspakenditega) -20 01 08 Biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed -20 03 01 Prügi (segaolmejäätmed) või kui toimub eelnevalt välja toodud jäätmete liigiti kogumine: -20 03 98 Prügi (segaolmejäätmete) sortimisjäädgid 	<p>Näeme vajadust, et korraldatud jäätmeveo riigihanke kohustuslikud jäätmeliigid on vajalik üheselt kindlaks määrata jäätmekoodide põhisel.</p> <p>Vastavalt Keskkonnaministri määrusele nr 70 „Jäätmete liigitamise kord ja jäätmenimistu“ liigitatakse jäätmed jäätmenimistu alusel kuuekohalise koodinumbri ja jäätmete liigitamisel lähtutakse tekkevaldkonnast. Jäätmealane aruandlus toimub jäätmekoodide põhisel. Sellest tulenevalt on vajalik selgelt välja tuua jäätmekood eelnõu punktis 11 paragrahvi 3¹ lõike 31 täiendatud sõnastuses, et „Paber- ja kartongpakendijäätmed kogutakse koos paberi- ja kartongijäätmetega“.</p> <p>Juhul, kui kohalik omavalitsus on täitnud liigiti kogumise sihtarvud korraldatud jäätmeveo piirkonnas ei ole tegemist enam segaolmejäätmetega vaid</p>	Mittearvestatud	<p>Eelnõukohases § 66 lõikes 2 loetletakse KOJViga hõlmatavad jäätmeliigid: „Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, biojäätmete ja olmes tekkivate tagatisrahata pakendijäätmete kogumise ja veo.“</p> <p>KOVIDele koostatakse KOJV hankejuhend, kus on võimalik konkreetsed jäätmekoodid ära tuua.</p>
---------------	----------------	---	---	-----------------	--

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	Vedaja hinnangul peaks olema üheselt väga selge reegel, et hanke alusdokumendid peaksid olema vastavuses JHE-ga ja JHE muutmine saab KOJV hanke raames toimuda ikkagi ainult kooskõlas sellel hetkel vastava veo -ja/või käitlusteenuse pakkujaga. Vastuoluliste hankedokumentide eest saab ja peab vastutust kandma siiski hankija. Ainult selline regulatsioon saab tagada läbipaistva ning etteprognositava erinevate osapoolte vaheliste õiguste ja kohustuste jaotuse ning õigusselguse.	/.../ Tänastes hangetes on see alati vaidlust toovaks küsimuseks ja see ei tohiks nii olla. Ka konkurentsiameti analüüsist ilmneb, et õigusnormide muutmisest tulenevad riskid ei tohiks kanduda üle jäätmevedajale1 (Konkurentsiameti analüüs, lk 23/24).	Küsimus vastatud	KOV kohustus on tagada, et dokumendid on selged, üksteisega kooskõlas ja kergesti mõistetavad. Hanke väljakuulutamisel lähtutakse alati kehtivast õiguslikust korrast, et tagada õigusselgus ja õiguskindlus ning vältida kehtetutel alustel tegutsemine. PS § 3 lg 1 sätestab, et riigivõimu teostatakse seaduslikkuse põhimõtte alusel ja sellega kooskõlas. Kehtivat õigust kohaldatakse nende jõustumise hetkest ega oma tagasiulatuvat jõudu, v.a erandid, mis on seadusega otseselt ette nähtud.
Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	Pakendiseaduse muudatusi lugedes peame oluliseks välja tuua järgmised riskid, mida tuleks kindlasti vältida: - Ettevõtete pakendite jäätmevoogude viimist korraldatud jäätmeveo alla. Nagu eespool juba ka välja tõime, siis antud eelnõus on sellise regulatsiooni mõju ettevõtetele jäänud täielikult hindamata, millest tulenevalt ei ole võimalik hinnata sellise muudatuse mõju ettevõtetele ega ka konkurentsile.		Selgitatud	Sarnaselt kehtiva regulatsiooniga võivad ettevõtted ka edaspidi veo- ja rühmapakendite kogumist ja vedu muude ettevõtete kaudu iseseisvalt tellida. KOJV-i alla jäävad vaid olmes tekkivad tagatisrahata müügi pakendid.

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	Eelnõust võib aru saada, et täielikult kaovad ära tootjavastutusorganisatsioonide poolt korraldatavad avalikud pargid ka klaasi osas. Selles osas jääb ebaselgeks, kas selle muudatuse mõjusid on tegelikult ka hinnatud.	Ragn-Sells on juhtinud juba VTK raames tähelepanu, et kohtkogumise juures on vaja arvestada hajaasustuse eripärasid, sh on oluline, et teostatud oleksid vajalikud Eesti kesksed analüüsid ja mõjuhinnangud, mille alusel oleks võimalik tagada kõige optimaalsemad kogumislahendused, mis tagaksid ka mõistlikud keskkonnaeesmärke arvestavad veolahendused. Sellist lahendust, kus TKO avalikud pargid kaotatakse ilma täiendavate analüüside ja mõjuhinnanguteta täielikult, Ragn-Sells toetada ei saa. Täiendavalt leiame, et klaasi avalikud konteinerid peavad kindlasti jääma, et tagada veokulu ja jalajälje minimaalsus.	Küsimusele vastatud	Iga KOV saab hinnata avaliku kogusmivõrgustiku vajadust - ka edaspidi on võimalik KOV-il avalikku pakendivõrku pidada. Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmed kogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsitule avalike konteinerite kaudu või tekkekohal eraldi klaaspakendijäätmete mahutisse (kott, konteiner vms). Osades KOVides on klaaspakendijäätmete liigiti kogumiseks eraldi taristu rajatud, seega on huvirühmade jaoks oluline, et juba tehtud pingutused ja kommunikatsioon ei läheks uute sätetega vastuollu. Seega näeb eelnõu koostaja, et klaaspakendijäätmete osas on oluline, et KOVid saavad selliste pakendijäätmete liigiti kogumist ise kujundada, võttes arvesse juba tehtud investeeringuid ja olemasolevat praktikat. Seega jätab eelnõu vajaliku paindlikkuse kasutada erinevaid lahendusi klaaspakendijäätmete kogumisel. Seejuures on oluline, et KOV saavutaks olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu võimalikult kuluefektiivselt.
---------------	----------------	---	---	---------------------	--

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	<p>Absoluutväärtused. Täna on see regulatsiooni sisse viidud, et jäätmevaldaja käest võib nõuda 0,25 eurot ehk justkui poroportsiooni pealt 80% tootja ja 20% inimene, aga seletuskirjast ilmneb, et sisuliselt kalkulatsioon aluseks võetud tootjavastutusorganisatsiooni tulud, mitte kulud. Lisaks arvestades seda, et eelnõu näeb ette, et tootja kannab kogu ahela kulud on tegemist vastuolulise regulatsiooniga ja välistatud ei ole ka see, et aset võib leida olukord, kus tootja katab kogu ahela kulud ja jäätmevaldaja käest nõutakse veel lisaks see 0.25.</p> <p>Eelnõu annab küll ministrile volitusnormi seda suurus muutma, aga kui selline väärtus soovitakse kehtestada, siis see peaks ikkagi tuginema kuludel ja ei saa olla kalkuleeritud tulude pealt.</p>		Selgitatud	<p>0,50 eurot on jäätmevaldaja kulu, mis tasutakse iga kogumisvahendi tühjenduskorra eest. Arvutusmetoodikat, millega on leitud 0,50 euro suurune jäätmevaldajakulu on selgitatud seletuskirjas § 15_2 lg 7 juures ja mõjuanalüüsis punktis 5.1. Jäätmedirektiivi kohaselt, kui see on põhjendatud vajadusega tagada nõuetekohane jäätmekäitlus ja tootja laiendatud vastutuse süsteemi majanduslik elujõulisus, võivad liikmesriigid kalduda jäätmete raamdirektiivis sätestatud rahalise vastutuse jagamise põhimõttest kõrvale tingimusel, et tootjad kannavad nõutud kuludest 80%. Eelnõu koostaja näeb, et üleminekuperioodil aastatel 2025-2032 on oluline, et jäätmevaldaja kannaks 0,50 eurose kulu pakendijäätme mahuti tühjenduskorra eest, et tagada TKO-le majanduslik elujõulisus. Kui TKO on majanduslikult elujõuline, ei pea jäätmevaldaja pakendijäätmete veo ja käitluskulu kandma. Tootjavastutuse põhimõte seisneb selles, et taaskasutusorganisatsiooniga liitunud pakendiettevõtjad</p>
Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	<p>Veohange – eelnõust ilmneb, et taaskasutusorganisatsioonil tuleb hüvitada olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmete kogumise kulud, mis kujunevad korraldatud jäätmeveo tulemusel kilomeetrihinna alusel, arvestades taaskasutusorganisatsiooniga varem kokku lepitud pakendijäätmete üleandmise koha asukohta. Samas jääb selgusetuks, mille alusel kinnitatakse distants. Kuna hange veoteenuse osutamiseks lähtub üldjuhul mahuti tühjendamise korrast, siis</p>		Arvestatud osaliselt	<p>Pakendijäätmete kogumise ja veoga seotud kulud määratakse vastavalt KOVi korraldatud jäätmeveo hankelepingus määratule.</p>

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	<p>Tootjavastutusorganisatsioonide tegevusloa piiramine 5 aastaga. Leiame, et see tapab kõik investeeringud, sest miks peaks keegi investeerima, kui on oht, et tegevus lõpetatakse. Olukorra teeb keerulisemaks ka see, et täiesti reguleerimata on see, et mis saab siis, kui üks organisatsioonidest peaks tegevuse lõpetama või tema tegevusluba ei pikendada – kes võtab kliendid üle, kas teistel on see võimekus jne. Leiame, et pigem tuleks tõhustada järelevalvet, kui minna kergekäeliselt tegevuslubasid ajaliselt piirama.</p>		Arvestatud	<p>Eelnõu koostaja on eesmärgipärasust silmas pidades loobunud tegevuslubade tähtajalisuse nõudest ning ka edaspidi jäävad taaskasutusorganisatsioonide tegevusload tähtajatuks. Eelnõu koostaja on vaadanud üle taaskasutusorganisatsioonide kehtestatud nõuded, mille kohaselt peavad taaskasutusorganisatsioonid igal aastal oma veebilehel välja tooma pakendiseaduse § 17_4 lg 1 kohase teabe. Täiendasime punkte, mis info peab veebilehel avaldatud olema (§ 17_4 lg 1). Sealhulgas on seaduses täpsustatud, et TKO peab käitlusteenuse hankimisel küsima 3 võrreldavat pakkumust ning TKO liikmete, omanike ja aktsionäride ringist eemaldatakse jäätmekäitlusega tegutsevad ettevõtted, et tagad ausam ja läbipaistvam konkurents käitlusteenuse hankimisel. TKOde osas teostab järelevalvet Keskkonnaamet, kes kontrollib iga aasta ka taaskasutustöendite tõepärasust ja vajadusel muid dokumente.</p>
Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	<p>TKO'le proportsionaalne pakendijäätmete mahtude tagamine sh ka proportsionaalselt paber ja kartongmahud. Ettevõtetelt ja eraisikutelt kogutavate materjalide kvaliteet on väga erinev, ühtlasi ei ole kindlust, et TKO-d saavad sarnase kvaliteediga materjale.</p>		Küsimus vastatud	<p>Ka siiani on turuosa jaotatud vastavalt turule laskmise proportsioonidele ning ei ole ettenäha, et selles osas peaks olukord kuidagi muutuma. Eelnõu kohaselt tuleb pakendijäätme osas nii veol, käitluskohas või üleandmiskohas tagada ka arvestuse pidamine. KOV seab korraldatud jäätmeveo hanke alusdokumentides tingimused, kuidas jäätmevedaja kontrollib talle üleantavate jäätmete kvaliteeti. Eelnõukohasesse</p>
Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	<p>Eelnõukohase seadusega sätestatakse, et edaspidi tuleb jäätmearuande esitada vähemalt üks kord kuus. Oluline on see, et tegelikult ei ole tootjavastutusorganisatsioonidel täna isegi ligipääsu andmetele, kuidas neil üldse on võimalik veenduda, et korraldatud jäätmeveo raames ringluseesmärgid tagatakse.</p>		Arvestatud	<p>Loome arendatavas jäätmearuandluse süsteemis PISTRİK võimalused TKO-le/TVO-le koondaruannete nägemiseks.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lisame TKO/TVO tunnuse saatekirja Lisainfo sektsiooni. Iga saatekirja rea kohta saab olla 1 TKO tunnus. 2. TKO/TVO näevad KOV tasemel koondaruannet kus on KOV piirkond, käitluskohad, jäätmeliik ja kogused. Detailset aruande andmekoosseisu saab edaspidi täpsustada.

Ragn-Sells AS	1-4/24/5287-19	Ettevaatavalt palume mõelda ja kaaluda ka seda, kuidas kohustada uute ehitiste ja arenduste puhul juba projekteerimise faasis arvestama ettevaatavalt jäätmemajade või vastavatele ruumidega, mis arvestaksid jäätme liigiti kogumise ja veo vajadustega, et hiljem ei saaks veo ja käitluse juures taksistuseks olematud või väga keeruliselt ümberkorraldatavad jäätmete kogumise		Arvestatud osaliselt	Omavalitsused seavad üldjuhul jäätmete üleandmiseks vajalikud ruumilised tingimused detilplaneeringu või projekti menetlemise käigus. Sobilike tingimuste seadmisel võivad abiks olla jäätmevedajate üldised juhised KOVidele, millega KOV saaks arvestada (manööverdamisruum, avade laiused jms). Need tingimused on otstarbekas ära tuua ka KlIM poolt koostatavas hankejuhendis.
Enefit Green AS	1-4/24/5287-21	Ohtlike jäätmete ja puidujäätmete energiakasutuse ülemäärane motiveerimine Ettepanek: Kui tavajäätmete energiakasutuse asendamine ohtlike jäätmete ja puidujäätmete energiakasutusega ei ole eelnõu tegelik eesmärk, siis tuleks vähendada tavajäätmete ja ohtlike jäätmete ning puidujäätmete energiakasutuse tasude erinevust, alandades tavajäätmete sortimisjäakide energiakasutuse tasu määra (eelnõu p. 10: §201 1)) kavandatud 50 €/t asemel tasemele 20-30 €/t. Mida väiksem on tavajäätmete ja ohtlike jäätmete ning puidujäätmete energiakasutuse tasu erinevus, seda väiksem on tõenäosus, et ohtlike jäätmete ja puidujäätmete energiakasutusele antud soodustus motiveerib tavajäätmete energiakasutuse asendama ohtlike jäätmete ja puidujäätmete energiakasutusega.	Eelnõu § 3. Keskkonnatasude seaduse muutmine /.../ 9) seaduse 3. peatüki 1. jagu täiendatakse §-ga 181 järgmises sõnastuses: „§ 181 . Saastetasu rakendamine jäätmete energiakasutusel (1) Saastetasu rakendatakse, kui jäätmeid põletatakse energiakasutuse otstarbel. (2) Saastetasu rakendatakse, kui energiakasutuse otstarbel põletatakse tavajäätmeid, välja arvatud puidujäätmeid.“; Kommentaar: Eelnõu punktist 9) tuleneb, et jäätmete energiakasutuse tasu ei rakendata ohtlike jäätmete ja puidujäätmete energiakasutuse korral. Ohtlike jäätmete ja puidujäätmete energiakasutuse vabastamine energiakasutuse tasu maksimisest tekitab motivatsiooni asendada tavajäätmete energiakasutus ohtlike jäätmete ja puidujäätmete energiakasutusega ning	Mittearvestatud	Tagamaks jäätmereformi eesmärki ja, et üha rohkem jäätmeid suunatakse ringlusse (vähem põletusse ja ladestamisele), ei tehta rohkem muudatusi. Käitistes, kus põletatakse tavajäätmeid ei ole lubatud põletada ohtlike jäätmeid (vajalikud teistsugused tehnoloogilised tingimused). Ohtlike jäätmete käitlus (sh põletamine) on ka tunduvat kallim kui tavajäätmete põletus, seega on risk, et tasust pääsemiseks hakatakse tavajäätmeid ümber nimetama ohtlikeks jäätmeteks, väike. <u>Vt seletuskirjas olevat riigiabi analüüsi.</u>

Enefit Green AS	1-4/24/5287-21	<p>Liigiti kogutud jäätmete põletamise keelu liiga lai tõlgendamise võimalus</p> <p>Ettepanek: Täpsustada eelnõus ning seletuskirjas ühemõtteliselt, et olmejäätmete liigiti kogumise käigus kogutud segaolmejäätmed ei ole liigiti kogutud jäätmed ning seetõttu võib selliseid segaolmejäätmeid põletada.</p>	<p>Kehtiva Jäätmeseaduse § 28¹ lõike 2 kohaselt on korduskasutuseks ettevalmistamiseks ja ringlussevõtuks liigiti kogutud jäätmeid keelatud põletada, välja arvatud jäätmed, mis tekivad liigiti kogutud jäätmete töötlemisel ning mille puhul on põletamine jäätmehierarhia kohaselt keskkonna jaoks parim lahendus.</p> <p>Kommentaar: Eelnõu ja kehtiva Jäätmeseaduse koosmõjus ei ole võimalik üheselt aru saada, kas eelnõuga uuendatud põhimõtete alusel liigiti kogumise käigus kogutud segaolmejäätmed loetakse liigiti kogutud jäätmeteks, mida ei või põletada, või hõlmab liigiti kogumise mõiste vaid kõiki teisi kogutud jäätmeid, välja arvatud segaolmejäätmeid, ning segaolmejäätmeid võib põletada ka siis, kui segaolmejäätmed on kogutud liigiti kogumise käigus.</p>	Arvestatud	<p>Segaolmejäätmed ei ole liigiti kogutud jäätmed - need on jäätmed, mis sisaldavad erinevaid materjale, mis vajavad sortimist või on juba taaskasutamiseks sobimatud. (Põletamine on ka taaskasutustoi ming, segaolmejäätmeid põletatakse). Seletuskirja on täiendatud järgnevalt: Olmejäätmete liigiti kogumise käigus kogutud segaolmejäätmeid ei ole loeta jäätmeseaduse § 28¹ lõike 2 mõistes liigiti kogutud jäätmeteks ja neid võib eelneva töötluseta põletada.</p>
-----------------	----------------	---	---	------------	--

Enefit Green AS	1-4/24/5287-21	<p>Imporditud jäätmete põletamise eest energiakasutuse tasu kogumine piirab oluliselt imporditud jäätmekütuse energiakasutust Eestis</p> <p>Ettepanek: Muuta eelnõu §3 punktis 9 pakutud Jäätmeseaduse §18¹ lõike (1) sõnastust alljärgnevalt (muudatus esitatud rõhutatult ja allajoonitult): „Saastetasu rakendatakse, kui Eesti päritolu jäätmeid põletatakse energiakasutuse otstarbel“.</p>	<p>Kommentaar: Jäätmeseaduse täiendamine § 18¹ kavandatud sõnastuses (vt. käesoleva kirja teemat nr 1) toob kaasa Energiakasutuse tasu maksmise kohustuse ka nende jäätmete energiakasutuse eest, mis ei ole seotud Eesti päritolu olmejäätmete ringlussevõtu eesmärkide täitmisega. Eelkõige puudutab see imporditud jäätmekütuseid, mille energiakasutus Eestis muutub eelnõu kavandatud sõnastuses vastuvõtmise korral suures osas konkurentsivõimetuks. See vähendab jäätmete energiakasutuse abil teenitud lisandväärtust Eestis ning vähendab võimalust pakkuda Tallinna kaugkütte tarbijatele kõige odavamad soojus Eestis. Lisaks on oluline, et tekitatav majanduslik kahju ei aita täita Eesti olmejäätmete ringlussevõtu eesmärke. Kuna eelnõu eesmärk on Eesti päritolu olmejäätmete</p>	Mittearvestatud	<p>§ 4 p 9 käsitleb KeTSi muudatust, mitte JäätS-i muudatust. Erisuse tegemisel on risk, et hakatakse skeemitama ja Eestist pärit olmejäätmeid deklareerima kui imporditud jäätmeid. Nimetatud meede aitab kaasa ka lähipiirkonna olmejäätmete ringlussevõtu arendamisele, mitte ainult Eestis.</p> <p>Imporditud jäätmetele soodsama tasumäära kehtestamist tuleks vaadelda ka kui riigiabi (annab eelise abi saajale ja moonutab konkurentsi).</p>
-----------------	----------------	---	---	-----------------	--

Enefit Green AS	1-4/24/5287-21	<p>Imporditavate jäätmete eest makstava väärtuse suurus on seletuskirjas esitatud oluliselt ülepaistatuna</p> <p>Teeme ettepaneku kas eemaldada seletuskirjast eksitav sulgudes olev lauseosa „(seejuures imporditavate jäätmete eest makstakse oluliselt kõrgemat hinda)“. Või alternatiivselt muuta lauseosa korrektseks ning sõnastada alljärgnevalt (muudatus on esitatud rõhutatult ja allajoonitult: „(seejuures imporditavate jäätmete eest makstakse madalamat hinda)“.</p>	<p>Kommentaari: Seletuskirja lk 74 on esitatud vale faktiväide (vale sisuga koht on toodud rõhutatult ja allajoonitult: „Iru jäätme põletustehases, kus põletatakse valdavalt segaolmejäätmeid, on see u 63,5 eur+km (seejuures imporditavate jäätmete eest makstakse oluliselt kõrgemat hinda) ning kõige kõrgem tariif on 70 eur/t.“</p> <p>Väide on eksitav, sest juba mitmel aastal on imporditavate jäätmete väärtuse olnud madalam Eestist hangitavate jäätmete väärtuse. Eksitav väide on seletuskirja sattunud tõenäoliselt enne 2020. aastat koostatud analüüsides, kui Eestist pärit jäätmete väärtused olid madalamad.</p>	Arvestatud	Seletuskirja sõnastust muudetud.
-----------------	----------------	---	---	------------	----------------------------------

Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon	1-4/24/5287-22	Eelnõu kohaselt on kohaliku omavalitsuse üksusel õigus kehtestada jäätmevaldajale jäätmehoolduskulude kandmise kohustus. Jäätmehoolduskulud kannab korraldatud jäätmeveoga liitunud ja liitumisest vabastatud jäätmevaldaja proportsionaalselt jäätmehoolduse teenuse tarbimise mahu ja jäätmeveo kaudu üleantud jäätmete kogusega. Probleem on siin selles, et jäätmehoolduskulude kandmise kohustuse asemel tuleks eelnõus sätestada jäätmehoolduse teenustasu maksmise kohustus, mis põhineb tehtud kuludel. Sarnane olukord on ka näiteks riigilõivudega, kus riigilõivumäär kehtestatakse lähtuvalt toimingute tegemisega kaasnevatest kuludest (kulupõhimõte). Eelnõus jääb arusaamatuks, millise jäätmehoolduse teenuse tarbimist tuleb kulude juures veel proportsionaalselt arvesse võtta, lisaks jäätmeveo kaudu üle antud jäätmete kogusele. Samuti ei ole selge, miks uute jäätmehoolduskulu sätete kõrval säilib jäätmeseaduses olemasolev jäätmeveo teenustasu regulatsioon, mis valdavas osas kattub uue kulude ja püsikulude regulatsiooniga.		Küsimus vastatud	Eelnõu on muudetud järgnevalt - kehtestakse alus, mille järgi KOVil on õigus korraldada jäätmevedu alternatiivselt KOV keskselt ja määrata jäätmeveo teenustasu.
Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon	1-4/24/5287-22	Eelnõu järgi kehtestab jäätmehoolduskulude suuruse määramise korra kohaliku omavalitsuse üksuse valla- või linnavalikogu määrusega. Eelnõust ei selgu, kes kehtestab jäätmehoolduse teenustasu ja kas volikogul on õigus delegeerida selle teenustasu kehtestamine valla- või linnavalitsusele. Viimane õigus võib olla Riigikohtu praktikast tulenevalt problemaatiline, kuna põhiseaduse kohaselt sätestab riiklikud maksud, koormised, lõivud, trahvid ja sundkindlustuse maksed seadus.		Küsimus vastatud	Eelnõu on muudetud järgnevalt - kehtestakse alus, mille järgi KOVil on õigus korraldada jäätmevedu alternatiivselt KOV keskselt ja määrata jäätmeveo teenustasu. Seletuskirjas on selgitatud, et jäätmeveo teenustasu suuruse määramise korra kehtestab omavalitsuse üksuse volikogu. Säte ei nõua, et volikogu kehtestaks ise teenustasu määrad (RKPJKo 30.10.2018, 5-18-2, p 56). Volikogu võib teha valla või linna ametiasutusele või hallatava asutusele (KOKS § 30 lõigete 3 ja 4 alusel) ülesandeks korraldada teenuse hinnakirja koostamine ehk kehtestama konkreetse teenuse hinna. Teenuse hindade kehtestamist teistele isikutele (nt koostööorganisatsioon, korraldatud jäätmeveo teostaja) edasi volitada ei saa.

Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon	1-4/24/5287-22	Väljaspool korraldatud jäätmevedu kogutud jäätmete käitlemise kulud on vastavalt eelnõule ka jäätmehoolduse püsikulud. Üldreegel peaks olema, et sellised kulud jäävad vastava teenuse tarbija kanda, kui Eestis toimub korraldatud jäätmevedu. Teine võimalik mudel on selline, et korraldatud jäätmeveo asemel maksavad kõik isikud solidaarsusel põhinevat jäätmetasu kui kohalikku maksu.		Mittearvestatud	Jäätmehoolduse korraldamine ei hõlma vaid jäätmeveoga seotud tegevusi, vaid ka väljaspool korraldatud jäätmevedu kogutud jäätmete käitlemise kulu, jäätmejaamade haldamist, halduse ja korralduse, sh järelevalve kulusid (§ 66.2 lg 4). Kulud teenivad kogu kogukonna huve, ka neid, kes on jäätmeveost vabastatud, sest nad saavad kasutada jäätmejaamu või muid kogumissüsteeme ning muid teenuseid kaudselt, mis aitavad hoida keskkonda korras ja vältida jäätmete ebaseaduslikku ladestamist. Vabastatud isikud osalevad jäätmehoolduse süsteemi jätkusuutlikkuse tagamisel, kuna nad saavad otseselt või kaudselt kasu süsteemi toimimisest. KOV võib arvestada jäätmehoolduse korraldamiseks ja arendamiseks vajalike kulude hulka väljaspool korraldatud jäätmevedu kogutud konkreetsete jäätmeliikide käitluskulud (nt jäätmejaamas või kogumisringi käigus kogutud ohtlike jäätmete käitluskulud, misjuhu KOV saab võimaldada elanikele ohtlike jäätmete tasuta või soodustingimustel üleandmist).
Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon	1-4/24/5287-22	Kohaliku omavalitsuse üksuste (KOV) poolsete erinevate tõlgenduste vältimiseks ei tohi jäätmeseaduses toodud püsikulude nimekiri olla avatud. Muud kulud, mille eesmärk on lihtsalt parandada jäätmehoolduse taset jne, ei sobi sinna loetelusse.		Mittearvestatud	Tegemist ei ole avatud, vaid hübriidloeteluga. Esmalt on loetletud nõ suletud loetelu põhitegevustest, mida võib katta ning, et lisada paindlikkust, on KOVil võimalus katta ka muid kulutusi, mis on otseselt seotud jäätmehoolduse arendamisega. Täiend võimaldab arvestada erandlikke olukordi või uusi vajadusi.
Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon	1-4/24/5287-22	KOV ei peaks ise tegelema kogumisvahendite paigaldamise ja rentimisega, seda võiks ka edaspidi teha jäätmevedaja. Seega ei peaks sellega seotud kulud olema püsikulud, vaid jäätmeveoga seotud kulud.		Mittearvestatud	KOV võib otsustada, et on otstarbekas soetada jäätmevaldajatele näiteks ühetaolised, nõuetele vastavad või ka erilahendusega kogumisvahendid, et suurendada liigiti kogutud jäätmete üleandmise mugavust. Kogumisvahendid hangitakse sel juhul vabalt turult ning ka jäätmevedajatel on võimalik hankes osaleda.
Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon	1-4/24/5287-22	Jäätmehooldustasu kogumine väljaspool jäätmeveo lepingut on kohmakas ja ebaefektiivne. Ainult jäätmevedaja teab jäätmeveo lepingu täitmise detaile.		Mittearvestatud	Kui KOV rakendab alternatiivset korraldatud jäätmevedu, siis kogutakse jäätmehoolduskulude katteks makstavat tasu koos jäätmeveo- ja käitluse tasuga (§ 66 ⁴ lg 2). Jäätmevaldajate üle arvestuse pidamise kohustus on sel juhul KOVil, seega ei saa enam olla olukorda, kus vaid jäätmevedaja teab jäätmeveo lepingu täitmise detaile. Jäätmevaldaja ja jäätmevedaja omavahel lepingut sel juhul

Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon	1-4/24/5287-22	Jäätmevaldajate üle arvestuse pidamine ja arvete esitamise ülesanne on eelnõu järgi võimalik anda jäätmevedajale üle halduslepinguga. Kuna eelnõu kohaselt muutub jäätmehooldus haldusülesandeks, siis selle ülesande delegerimiseks tuleb korraldada veel eraldi hankekonkurss lisaks teenuse hankelepingu konkursile. Haldusmenetluse seaduse kohaselt sõlmitakse piiritlemata arvu juhtumite reguleerimiseks haldusleping tsiviilõiguslike lepingute sõlmimiseks ettenähtud korras.		Küsimus vastatud	Üle antakse vastutus avaliku ülesande täitmise eest, mis eeldab halduslepingu sõlmimist. Vastavalt RK lahendile § 3-16-1267 p 22 - Jäätmeveo korraldamine on seadusest tulenev KOV üles-anne (otsus asjas nr 3-4-1-34-14, p 40), mida täites teostatakse avalikku võimu. Seega on jäätmevaldajate üle arvestuse pidamise ja nendega arveldamise puhul tegu avaliku võimu teostamisega seotud tegevusega.
Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon	1-4/24/5287-22	Eelnõus on sätestatud, et jäätmeveo teenuse osutaja leidmiseks tuleb korraldada riigihange teenuse osutamise lepingu sõlmimiseks ja jäätmeid vedava ettevõtja ainsaks kliendiks ja temale tasu maksjaks on kohaliku omavalitsuse üksus. Kehtiva kontsessioonilepingu mudeli puhul loetakse, et jäätmevedaja ja jäätmevaldaja vahel on automaatselt sõlmitud teenuse osutamise leping, kus lepatakse kokku ära veetavate jäätmete kogus ja sagedus ning lisateenused, samuti on seal kokkulepe tühisõitude eest tasumiseks, kui jäätmevaldaja jäätmeid üle ei anna. Uue haldusülesande mudeli järgi enam sellist lepingut ei ole ja tekib küsimus, et kuidas ja kelle poolt eelnimetatud tingimused nüüd määratakse.		Küsimus vastatud	Kavandatud muudatuse järgi on juhul, kui KOV rakendab alternatiivset korraldatud jäätmevedu, jäätmevedaja ainsaks kliendiks kohaliku omavalitsuse üksus, mis tähendab ka seda, et klienditeenindus muutub KOV keskseks, sest jäätmevedaja osutab edaspidi teenust KOVle, mitte otse jäätmevaldajale. Juhul kui arveldamine ja arve esitamine antakse halduslepinguga vedajale üle, siis liigub klienditeenindus osaliselt vedajale (JäätS § 67 lg 3 p 9). Siis suhtleb klient otse vedajaga, kui tekivad küsimused arve, maksetähtaja või tasumisega seotud probleemide kohta. Kuid üldine jäätmeveo korralduse haldamine on KOV vastutada.
Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon	1-4/24/5287-22	Eelnõu järgi võib korraldatud jäätmeveo tellimisele, välja arvatud saared või väikesaared, kohaldada riigihangete seaduse §-s 12 sätestatud, kui hankemenetlus on lõppenud riigihangete seaduse § 73 lõike 3 punktide 2–5 alusel. Jäätmeveo		Arvestatud	Eelnõule laekunud tagasisidet arvesse võttes on eelnõud muudetud ning korraldatud jäätmeveo teenuse hankimisel säilitatakse sisetehingu rakendamise keeld kõigile KOVidele.
Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon	1-4/24/5287-22	Eelnõu kohaselt tuleb riigihanke alusdokumentides loetleda jäätmeveoga seotud lisateenused, mille eest võib võtta lisatasu. Kaaluda tuleks, kas KOV peaks kehtestama ka nende lisatasude ülempiiri.		Küsimus vastatud	Valikuliste teenuste eest tasumine toimub analoogselt jäätmeveoteenuse eest tasumisega. Jäätmevaldajate registri ja klienditeeninduse kaudu antakse jäätmevedajale teada, kes millist valikulist lisateenust kasutab.

Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon	1-4/24/5287-22	Eelnõust ei selgu, kuidas tagatakse, et jäätmevedaja annab taaskasutusorganisatsioonidele üle kõik jäätmete tekkekohalt kogutud pakendijäätmed. Samuti ei selgu eelnõust, kuidas määratakse või lepatakse kokku taaskasutusorganisatsioonide osa pakendijäätmete veokulust ja kellele nad selle tasuvad. Jäätmevaldaja kannab veokulust kogumisvahendi äraveo või tühjenduse eest 0,25 eurot kogumiskorra kohta. Ei ole selge, kas see summa tuleb tasuda iga kogumisvahendi eest eraldi või mõlema kogumisvahendi äraveo või tühjenduse eest kokku.		Mittearvestatud	Jäätmete üleandmise osas käib arvestuse pidamise veoselehtede kaudu - nendelt liigub info nii KOVIDele kui ka TKOdele. 0,5 eurot on jäätmevaldaja kulu, mis tasutakse iga kogumisvahendi tühjenduskorra eest - jäätmevaldajalt kogutava 0,50 euroga tasutakse see osa jäätmevaldaja kulus, mis on arvestatud olema jäätmevaldaja kulu osana. Arvutusmetoodikat, millega on leitud 0,50 euro suurune jäätmevaldajakulu on selgitatud seletuskirjas § 15_2 lg 7 all ja mõjuanalüüsis punktis 5.1. Jäätmevaldaja tasub pakendijäätmete eest KOVi poolt esitatud arve alusel. TKO hüvitab PakS §-i 15_2 lõikes 5 ja §-i 15_1 lõikes 3 nimetatud kulud (jäätmeseaduse § 67 lõikes 3_1) nimetatud pakendijäätmete vedajale kohaliku omavalitsuse üksusele kaudu.
Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon	1-4/24/5287-22	Eelnõus nimetatakse eraldi keskkonnakasutuse liigiks ka jäätmete põletamine energia saamise otstarbel (jäätmete energiakasutus). Probleem seisneb selles, et kuna kehtiva seaduse kohaselt on üheks keskkonnakasutuse liigiks saasteainete väljutamine välisõhku ja jäätmete energiakasutus kuulub selle liigi alla, siis ei ole vajalik nimetada jäätmete energiakasutust eraldi		Mittearvestatud	Saasteainete väljutamine välisõhku ei ole sama tegevus kui jäätmete põletamine energiakasutuse eesmärgil. Seletuskirjas täiendatud põhiseaduspärasuse analüüsi.

Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon	1-4/24/5287-22	<p>Kehtiva seaduse kohaselt rakendatakse saastetasu, kui välisõhku heidetakse paiksest heiteallikast süsinikdioksiidi CO₂. Seaduses on sätestatud saastetasumäärad saastaine tonni kohta saasteaine väljutamisel välisõhku. Süsinikdioksiidi puhul on saastetasu määraks hetkel 25 eurot. Eelnõuga soovitakse sätestada, et saastetasumäärad jäätmetonni kohta oleks 50 eurot tavajäätmete sortimisjäätmete ja 60 eurot tavajäätmete puhul. Nõue tasuda saastetasu jäätmetonni eest on aga ettevõtjate põhiõiguste ebaproportsionaalne piirang, kuna jäätmete põletamisel tuleb juba nagooni CO₂ väljutamise eest saastetasu maksta. Kahe eraldi tasu maksmise kohustus ühe ja sama keskkonnakasutuse eest ei ole põhiseadusega kooskõlas. Kehtivas seaduses on ka praegu säte kahekordse maksustamise vältimiseks, mille kohaselt ei nõuta saastetasu CO₂ väljutamise eest soojusettevõtjatelt, kelle käitis kuulub vastava tegevuse ulatuses Euroopa Liidu kasvuhõonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi. Olmejäätmete põletustehaste käitamine ei kuulu kauplemissüsteemi ja seal tuleb tasuda saastetasu.</p>		Mittearvestatud	<p>Analoogselt maksavad ka prügilad lisaks jäätmete ladestustasule ka vee ja välisõhu saastetasu. Kütuste (sh jäätmete) põletamisel heidetakse välisõhku lisaks CO₂-le palju teisi saasteaineid (vääveldioksiid, tahked osakesed, vask, nikkel, plii jms ühendid). Seletuskirjas on täiendatud põhiseaduspärasuse analüüsi.</p>
Eesti Väike- ja Keskliste Ettevõtjate Assotsiatsioon	1-4/24/5287-22	<p>Jäätmeseaduse kohaselt on jäätmehierarhias jäätmete muu taaskasutus, nagu jäätmete energiakasutus, täiesti legaalne jäätmete kasutusviis. Ringlussevõtu ebapiisava võimekuse korral aitab ENEA hinnangul see kaasa tõhusa koostootmise jaamas elektrivõrgu toimimiseks hädavajaliku sageduse hoidmise ülesande täitmisele ajal, kui elektrivõrku edastatakse üha rohkem taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergiat.</p>		Mittearvestatud	<p>Jäätmete energiakasutus on jätkuvalt legaalne jäätmete käitlusviis. Tegemist on siiski võrreldes ringlussevõtuga jäätmehierarhia madalamal astmel asuva käitlusviisiga, mistõttu tuleb jäätmete põletamist vähendada ning ringlussevõtu võimekust suurendada.</p>

Eesti Linnade ja Valdade Liit	EIS 24-1102/03	Kohalikele omavalitsustele tuleb sätestada pigem kohustus, mitte õigus kehtestada jäätmehoolduse arendamise tasu. Vastasel juhul ei ole tagatud jäätmehoolduse sihipärane areng ja võib tekkida olukord, kus vähem võimekad või madalama motiveeritusega omavalitsuse jäävad arengus samale tasemele. Lisaks on oht, et tasu kehtestamine muutub populistliku debati objektiks.		Mittearvestatud	Riik ei saa kehtestada otse sellist kohustust, kuid saab luua seadusliku aluse ja raamid. Otsus kehtestada tasu või mitte on KOV otsus, kuna see puudutab kohaliku omavalitsuse autonoomiat ja põhiseaduslike põhimõtteid. Nii sätestab PS § 154, et KOV lahendavad iseseisvalt kohaliku elu küsimusi; PS § 157 lubab KOV-il kehtestada kohalike makse, kuid see õigus on autonoomne ning riik ei saa seda otse kohustada kasutama. See jääb KOV otsustada vastavalt kohalikele vajadustele ja tingimustele.
Eesti Linnade ja Valdade Liit	EIS 24-1102/03	Jäätmehooldustasuga antakse omavalitsusele võimalus katta käitluskoha rajamisega seotud kulud, kuid samas puudub õigus ise sobivaimat käitluskohta määrata. Kui omavalitsus investeerib elanikelt kogutud jäätmehoolduse arendamise tasu käitluskoha rajamiseks, peab omavalitsusel olema õigus määrata see koht ka korraldatud jäätmeveo		Küsimus vastatud	Kohaliku omavalitsuse üksus peab edaspidi jäätmete käitlemise teenuse tellimiseks sõlmima eraldi riigihankelepingu riigihangete seadusest lähtuvalt. Otsustuskorras määramata tähtjaks käitluskoha määramine vähendaks jäätmekäitlusturul konkurentsi. Seletuskirja on lisatud täpsustus, et riigihankelepingute sõlmimiseks võib omavalitsus rakendada riigihangete
Eesti Linnade ja Valdade Liit	EIS 24-1102/03	Eelnõus tuleb sätestada konkreetsed tingimused koostööl taaskasutusorganisatsioonidega (TKO). Eelnõu tänane sõnastus jätab paljud olulised tingimused kokkuleppe põhiseks. Selline tingimus võib viia olukorrani, kus kokkuleppeid ei saavutata või võtab leppe saavutamine ebamõistlikult kaua aega. Tagajärjeks on negatiivne mõju jäätmehoolduse arendamise eesmärkide saavutamisele.		Arvestatud osaliselt	Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud täiendavad muudatused, mis kehtestavad pakendijäätmetes sisalduva võõrise mahu, mille osas lasub vastutus TKO-l. Iga viite protsenti ületava võõrise mahu eest vastutab KOV ning pakendijäätmetes sisalduvate võõriste ületamise tõendamise eest vastutab TKO. Eelnõukohast seadust on täiendatud § 15_2 erinevates lõigetes. Sealhulgas on eelnõukohasesse seadusesse sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskoha, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskoha). Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Vaheladustuskoha jõudnud pakendijäätmed antakse üle vastavalt TKOde turuosadele.

Eesti Linnade ja Valdade Liit	EIS 24-1102/03	Pakendijäätmetele kui suurima igapäevase tekkemahuga ja oluliste käitlusprobleemidega jäätmeligile on ringlussevõtu edendamiseks oluline kehtestada eraldi ringlussevõtu sihtmäär eelkõige müügipakenditele.		Mittearvestatud	Eelnõu koostaja on ettepanekut juba väljatöötamiskavatsuse etapis hinnanud ning leidnud tagasisidet arvesse võttes, et sellise sihtarvu kehtestamine ei ole antud hetkel vajalik. Lähtume ringlussevõti sihtarvude seadmisel EL-i ühistest ringlussevõti sihtmääradest ning seni ei ole eraldi müügipakenditele ringlussevõti sihtarvu rakendatud. Vastavat muudatusettepanekut on arutatud juba väljatöötamiskavatsuse raames ning sealjuures hinnati järgnevat: Ümarlaudade jm laekunud tagasiside alusel leiti, et see on tehniliselt raskesti teostatav ning sellist mudelit ei rakenda ükski teine EL liikmesriik, mistõttu puudub edukas kogemus, millest lähtuda. See oleks ka ettevõtetele koormav meede, mistõttu hinnati ettevõtete poolt seda ebaproportsionaalselt koormavaks arvestades võimalikku mõju. Takistusena toodi muuhulgas välja, et see dubleeriks pakendite tekkekohalt kogumisega saavutatavat eesmärki. Kuivõrd teistes EL liikmesriikides on rakendatud pigem pakendijäätmete tekkekohalt kogumist ning kuna müügipakendi sihtarvu kehtestamine koos pakendite tekkekohalt kogumise kohustuse laiendamisega oleks ebamõistlik, otsustati sellest meetmest loobuda.
Eesti Linnade ja Valdade Liit	EIS 24-1102/03	Eelnõuga tuleb kehtestada nõue, et eelsorteerimata jäätmeid ei tohi energeetilisse taaskasutusse suunata. Defineerida tuleb selgelt eelsorteerimise mõiste ning seada vastavad kvaliteedinõuded.		Mittearvestatud	Segaolmejäätmete seast välja sorditud jäätmete kvaliteet ei pruugi olla piisav kulutõhusaks ringlussevõtuks. Seetõttu tuleb eelistada jäätmete tekkekohas liigiti kogumist, mis tagab ringlussevõtuks sobiva kvaliteediga jäätmevoogude kogumise. Seaduse muudatusega ei ole praegu kavas kehtestada põletuseelse sortimise kohustust. KOV võib segaolmejäätmete käitlusteenuse hanke raames tellida siiski ka segaolmejäätmete eelsortimise.

Eesti Linnade ja Valdade Liit	EIS 24-1102/03	Teeme ettepaneku täpsustada eelnõu JäätS § 66 ¹ lõike 11 tingimust. Tänauses sõnastuses jäätmehoolduskulude kehtestamise seose määramine jäätmevaldaja poolt kasutatavate jäätmeveoteenuste summaga võib tekitada nii õiguslikke kui praktilisi probleeme kuna vastavad kulud on praktikas väga erinevad.		Mittearvestatud	Tulenevalt direktiivi 2008/98 artikli 15 lõikest 1 peavad liikmesriigid võtma vajalikud meetmed tagamaks, et jäätmetekitajad osalevad ühiselt direktiivi 2008/98 artikli 11 lõikes 1, artiklis 14 ja artikli 15 lõikes 1 ette nähtud eesmärkide täitmiseks vajalikes investeeringutes, kuna nad on kaasa aidanud jäätmete tekkimisele. Vaatamata laiale kaalutlusõigusele, tuleb jäätmeveo teenustas arvutamisel tagada, et jäätmevaldaja kanda ei jää ilmselgelt ebaproportsionaalne kulu võrreldes nende jäätmete koguse või liigiga, mida need tekitavad. Selleks on jäätmehoolduskulude katteks makstava tasu arvestamise alusena ette nähtud, et tasu suurus on otseses seoses jäätmevaldaja makstava korraldatud jäätmeveo teenustasuga. See tagab jäätmehoolduskulude katteks makstava tasu suuruse kujunemise vastavuse jäätmevaldaja tekitatud jäätmete koguse/ konteineri mahu või liigiga.
Eesti Linnade ja Valdade Liit	EIS 24-1102/03	Teeme ettepaneku täpsustada eelnõu JäätS § 66 ¹ lõike 12 tingimust. Hinnatõusu piiramine seaduse tasandil ei ole vajalik, omavalitsus peab saama ise juhtida oma haldusterritooriumil vajalike hinnatasemetete küsimust.		Mittearvestatud	Avalik-õiguslike rahaliste kohustuste kehtestamise võib delegeerida täidesaatvale võimule tingimusel, et see tuleneb rahalise kohustuse iseloomust ning seadusandja määrab kindlaks diskretsiooni ulatuse, mis võib seisneda tasu alam- ja ülemmäära seadusega sätestamises, tasu suuruse arvestamise aluste kehtestamises vms (Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 19. detsembri 2003. a otsus asjas nr 3-4-1-22-03, p 19). Seega peab seadusandja looma raamistiku, mis tagab läbipaistvuse ja õigluse, kuid samas jätab KOVle vajaliku paindlikkuse vastavalt kohalikele tingimustele.
Eesti Linnade ja Valdade Liit	EIS 24-1102/03	Teeme ettepaneku muuta JäätS § 66 lg 4 ¹ esitatud hinnastamise mudel soovituslikuks. Seatud eesmärkide saavutamisel ei ole otstarbekas nõuda kõikidelt omavalitsustelt ühesuguse motiveeriva hinnastamismudeli kasutamist. Omavalitsus vastutab sobivaima hinnastamismudeli kasutuselevõtmise osas ja seaduse tasandil paindumatu mudeli kehtestamine võib avaldada hoopis negatiivset mõju jäätmehoolduse korraldusele.		Arvestatud	Eelnõule laekunud ettepanekuid arvesse võttes on jäätmete hinnastamise reeglit muudetud ja sätestatud eelnõukohase JäätS § 31 lõikes 8. Liigiti kogutud jäätmete üeandmine peab olema jäätmevaldajale võimalikult kulutõhus võrreldes segaolmejäätmete või valesti liigitatud jäätmete üleandmisega.

Eesti Linnade ja Valdade Liit	EIS 24-1102/03	Teeme ettepaneku kaaluda omavalitsustele sisetehingu rakendamise õiguse kasutamist ilma piiranguteta. Omavalitsused on võimelised vastutama oma otsuste eest ning sellise piirangu seadmine on põhjendamatu.		Mittearvestatud	<p>Eelnõule laekunud tagasisidet arvesse võttes on eelnõud muudetud ning korraldatud jäätmeveo teenuse hankimisel säilitatakse sisetehingu rakendamise keeld kõigile KOVidele. Konkurentsiameti hinnangul halvendaks sisetehingu võimaldamine jäätmeveo teenuse konkurentsiolukorda veelgi.</p> <p>Euroopa Kohtu lahendid tunnustavad sisetehingu kasutamist jäätmevaldkonnas (C-107/98; C-26/03; C-480/06; C-553/15; C-285/18). Liikmesriikide vabadus valida teenuste osutamise viisi, millega hankijad täidaksid oma vajadusi, tuleneb ka direktiivi 2014/24 põhjendusest 5, mille sõnastuse kohaselt „käesolevas direktiivis ei kohustata liikmesriike mitte millegagi andma selliste teenuste osutamise ülesannet kolmandatele isikutele või sisse ostma selliste teenuste osutamist, mida nad soovivad ise osutada või korraldada muul viisil kui riigihankelepingutena käesoleva direktiivi tähenduses“, hõlmates seeläbi nimetatud direktiivist varasemat Euroopa Kohtu praktikat. Seega, nii nagu direktiiv 2014/24 ei kohusta liikmesriike kasutama riigihankemenetlust, ei saa see sundida neid kasutama ka sisetehingut, kui artikli 12 lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud. Liikmesriikide vabadus valida viisi, kuidas nende hinnangul on kõige asjakohasem tööde tegemist või teenuste osutamist hallata, ei saa siiski olla piiramatult. Seda vabadust teostades tuleb, vastupidi, järgida EL toimimise lepingu põhieegleid ja eeskätt kaupade vaba liikumist, asutamisevabadust ja teenuste osutamise vabadust ning nendest tulenevaid põhimõtteid nagu võrdne kohtlemine</p>
Eesti Linnade ja Valdade Liit	EIS 24-1102/03	Teeme ettepaneku Pakendiseaduse § 5 lõike 8 täiendamiseks: "Avalikel üritustel, avalikel koosolekutel ning igapäevase tegevuse käigus meelelahutust pakkuvates asutustes (nt ööklubid, kinod, spaad, muuseumid, teatrid jm) on lubatud kasutada toidu ja joogi serveerimiseks üksnes korduskasutatavaid anumaid ja söögiriistu."		Mittearvestatud	Antud ettepanekuga hetkel ei arvestatud, kuid Kliimaministeeriumil on plaanis antud teemaga jäätme reformi eelnõust eraldiseisvalt tegeleda.

Eesti Linnade ja Valdade Liit	EIS 24-1102/03	Teeme ettepaneku muuta Pakendiseaduse § 15 lg 3 sõnastust. Klaaspakendi kogumine koos segapakenditega peab olema üldine võimalus, mitte kohustus. Antud üldise võimaluse kasutamise osas võib kohalik omavalitsus oma		Arvestatud osaliselt	Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmed kogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsitule avalike konteinerite kaudu või tekkekohal eraldi klaaspakendijäätmete mahutisse (kott, konteiner
Eesti Linnade ja Valdade Liit	EIS 24-1102/03	Teeme ettepaneku lisada Pakendiseadusesse uued mõisted: „Korduskasutatavad anumad ja söögiriistad“ - olelusringi jooksul mitme kasutuskorra jaoks kavandatud, valmistatud ja turule lastud ning neid täidetakse või kasutatakse uuesti samal eesmärgil, milleks need valmistati. Söögi ja joogi serveerimiseks mõeldud korduskasutatavate anumate all mõeldakse näiteks taldrikuid, kausse, joogitopse, pitse või teisi sarnaseid anumaid ning söögiriistade all mõeldakse näiteks nuge, kahvleid, lusikaid, söögipulkasid. „Korduskasutussüsteem“ - korduskasutatavatele anumatele ja söögiriistadele loodud organisatsiooniline, tehniline ja/või rahaline korraldus, mis tagab nende korduva kasutamise. Korduskasutussüsteem hõlmab logistikat, sh tagasi kogumist, pesu, arvestuse pidamist, hoiustamist enne uut kasutuskorda jm		Mittearvestatud	Antud ettepanekuga hetkel ei arvestatud, kuid Kliimaministeeriumil on plaanis antud teemaga jäätmereformi eelnõust eraldiseisvalt tegeleda.

<p>Eesti Linnade ja Valdade Liit</p>	<p>EIS 24-1102/03</p>	<p>Meedias on esitatud seisukohti, mida väljendavad ka osade omavalitsuste esindajad, et jäätmereformi tulemusena suureneb bürokratia ja kasvab oluliselt omavalitsuste haldus- ja eelarvekoormus. Samuti on esitatud reformi eelnõu sätete osas märkusi, et need on liiga üldised ja ei anna detailseid tegevusjuhiseid.</p> <p>Peame antud seisukohtade valguses vajalikus välja tuua vajadust Kliimaministeeriumi poolt selgemini erinevatele sihtrühmadele kommunikeerida (nende teadlikkuse tõstmiseks) jäätmereformiga loodavate uute tingimuste rakendamisega seonduvat, s.h selgitada eelnõus sisalduvaid võimalusi ja meetmeid, mis aitavad vältida bürokratia kasvu ning haldus- ja eelarvekulude suurenemist. Oleme seisukohal, et eelnõuga on tagatud piisavalt</p>		<p>Arvestatud</p>	<p>Võtane ettepanekut arvesse kommunikatsiooni planeerimisel.</p>
--------------------------------------	-----------------------	---	--	-------------------	---

<p>Eesti Töoandjate Keskliit</p>	<p>1-4/24/5287-23</p>	<p>Korraldatud jäätmevedu ettevõtlussektoris Teeme ettepaneku ettevõtte omavalitsuste korraldatud jäätmeveost välja jätta ning osapoolte koostöös üle vaadata TKO-de vastutusala jäätmereformis.</p>	<p>Töoandjad seisavad selle eest, et jäätmekorraldus oleks korraldatud efektiivselt, ettevõtjaid liigselt aruandluse ja maksudega koormamata ning vastavalt ettevõtete praktilistele vajadustele. Töoandjad ei näe, et omavalitsuste korraldatud jäätmevedu ettevõtlussektoris loob siinkohal positiivset mõju. Puudub ühine arusaamine, kuidas on ettevõttel võimalik korraldatud jäätmeveo alt lahkuda, teha enda vajadustele vastavaid hankeid ning saada sobiv teenus. Peame üle reguleerituks, et selleks on vajalik keskkonnaloa olemasolu. Hindame piisavaks kui lepingulisel partneril, kes võtab ka vastutuse oma kliendi jäätmete korrektse käitlemise eest, on vastav luba olemas. Toome välja, et tootjate hinnangul on Eesti taaskasutusorganisatsioonid (TKO-d) täna saanud väga hästi hakkama tootjavastutuse kohustustega pakenditootjate</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Korraldatud jäätmeveoga liitumise kohustus on nii füüsilistel kui juriidilistel isikutel. Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliikide loetelu on toodud eelnõukohases § 66 lõikes 2 ja nendeks on olmes tekkivad biojätmed, segaolmejäätmed ja tagatisrahata olmes tekkivad pakendijätmed. KOV võib korraldatud jäätmeveoga hõlmata ka teisi jäätmeliike. KOV ei korralda ettevõtetes tekkivate veo- ja rühmapakendite ning tootmisjäätmete kokku kogumist või vedu. Nende äraveo ja käitluse saavad ja peavad ettevõtte jätkuvalt ise vabaturult tellima. Riigil on vastutus jäätmete raamdirektiivist tuleneva olmejäätmete ringlussevõtu sihtarvu saavutamise ees. Seetõttu on oluline, et olmejäätmed kogutakse kokku ja suunatakse käitluse ühtse süsteemi kaudu, mis võimaldab suunata nende jäätmete liigiti kogumist ja ringlusse jõudmist. Kliimaministeerium on 2022. aasta andmete põhjal hinnanud, et vanapaberikäitlusest saadav tulu võib järgnevatel aastatel jooksul olla 500 000-700 000 eurot aastas. Tulu ja kulu, mis kaasneb vanapaberi veo ja käitlusega on arvestatud juba 0,50-eurose jäätmevaldaja kulu sisse ning arvesse on võetud ka seda, et edaspidi ei pea TKO kandma paberi- ja katrongpakendi jäätmete kogumistaristuga seotud kulusid, kuna need on tulevikus KOVi kanda. Eelnõu kohases seaduses on sätestatud, et kohaliku omavalitsuse poolt korraldatud jäätmeveoga olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmete kogumise kulud hüvitab taaskasutusorganisatsioon hankelepingus määratud maksumuseni, arvestades käesoleva seaduse §</p>
----------------------------------	-----------------------	--	---	------------------------	--

Eesti Tööandjate Keskliit	1-4/24/5287-23	<p>Vaba konkurentsi tagamine</p> <p>Näeme vajadust täiendavate analüüside järele, mis näitaksid, et eelnõus planeeritud omavalitsuste tegevuste mõju ringlusse võtmise sihtarvule on positiivne ning tootsid selgemalt välja selle eesmärgi täitmise eest vastutajad.</p>	<p>Oleme seisukohal, et jäätmekorralduse teenuse efektiivsuse ja kvaliteedi (sh innovatsioon) saab parimal viisil garanteerida vaid vabaturu tingimustes. Omavalitsuste rolli suurendamine jäätmekorralduses ei paku tänase seaduseelnõu alusel kindlust, et see samal ajal ei hakka vähendama vaba konkurentsi ning moonutama turgu. Konkurentsiamet on juba viidanud omavalitsuste probleemidele senise korraldatud jäätmeveo</p>	Mittearvestatud	<p>Omavalitsused panustavad ringlussevõtu eesmärkide saavutamisse eelkõige olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu täitmisega ja olmejäätmete käitlusteenuse hankimisega. Biojäätmete käitlusteenuse hankelepinu saab sõlmida vaid sellise käitlejaga, kes tagab käideldavate biojäätmete ringlussevõtu.</p> <p>Suure osa olmejäätmetest moodustavad pakendijäätmed. KOVid tagavad eelnõukohaselt pakendijäätmete liigiti kogumise ja üleandmise TKOdele, kuid KOVidele ei panda pakendijäätmete ringlusse võtmise kohustust, kuna see kohustus on laiendatud tootjavastutuse kaudu juba pakendiettevõtjatel.</p>
---------------------------	----------------	---	---	-----------------	--

Eesti Tööandjate Keskliit	1-4/24/5287-23	Bürokraatia ning halduskoormuse vähendamine Teeme ettepaneku seadusmuudatused kriitilise pilguga üle vaadata ning iga halduskoormust suurendav säte seadusest eemaldada, kui see ei ole seaduseelnõu eesmärgiga otseses seoses.	Euroopa ja Eesti konkurentsivõime suurendamiseks peame oluliseks tösta avaliku- ja erasektori efektiivsust ning vähendada liigset aruandlus- ja halduskoormust. Kui riik ei suuda bürokraatiat vähendada, siis ei tohiks uute regulatsioonidega kindlasti seda suurendada. Tööandjate hinnangul toob tänasel moel planeeritud uus jäätmekorraldus kaasa märkimisväärse bürokraatia ning halduskoormuse kasvu, kulude ja tegevuste dubleerimise ning efektiivsuse languse. Puudub piisav selgus omavalitsuste poolt kehtestatavate jäätmetasude kulupõhisuse üle, lisaks ei ole kindlust omavalitsuste võimekuses pakkuda jäätmekorraldust efektiivselt ning liigset bürokraatiat rakendamata. Igakuine ettevõtete aruandluskohustus ning iga-aastane omavalitsuse	Arvestatud	Jäätmeveo saatekirjade kasutuselevõtt ja sagedasemale jäätmearuannete esitamisele üleminek on vajalik, et tagada korrektsemad ja ajakohasemad andmed, avatud konkurents ning andmete suurem läbipaistvus. Oleme võtnud arvesse huvigruppide poolt antud tagasisidete ning selleks, et vähendada võimalikku halduskoormuse kasvu on eelnõud muudetud ja algselt sätestatud üks kord kuus aruande esitamine on asendatud üks kord kvartalis aruande esitamisega. Uues süsteemis on sagedasem aruande esitamine tänase 1x aastas aruandega pigem vähem koormav, sest saatekirjade andmed on eeltäidetud. See ei ole võrreldav tänasega, kus sama veo kohta võivad ettevõtetel olla erineva sisuga andmed, mille kontrollimine ja parandamine on suur halduskoormus nii ettevõtetele kui riigile. Samuti on jäätmekäitlusettevõttes jäätmete üle arvestus ja finantsaruandlus (nt arvete väljastamine) omavahel seotud ning ettevõttel peaks olema võimalus jooksvaks (nt kord kuus) andmete esitamiseks, kui ta seda soovib. Takkajärgi (nt 1xaastas) andmete otsimine ja kontroll ei ole lihtsam kui jooksvalt korrektset ülevaate hoidmine. Halduskoormus väheneb kindlasti nendel ettevõtetel, kes esitavad palju andmeid (saatekirjad, jäätmearuanded) ja võtavad selleks edaspidi kasutusele masinliidese. KOV jäätmeveo teenustasu aruannet puudutavad sätted on ümber sõnastatud ümber sõnastatud. Sätete eesmärk on jäätmehoolduskulude katteks kogutava tasu läbipaistvuse tagamine. Selleks avaldab KOV oma veebilehel igal aastal esimese kvartali jooksva ülevaate tasu laekumise ja
Eesti Tööandjate Keskliit	1-4/24/5287-23	Arusaamatuks jääb ka TKO-de keskkonnalubade tähtajaliseks muutmise vajadus, arvestades püsivalt kestvaid probleeme üldises loamenetlustes tähtaegades püsimisega. Teeme ettepaneku selle sätte soovitud eesmärk saavutada läbi vajaduspõhise kontrolli ning halduskoormust tõstmata.		Arvestatud	Eelnõu koostaja hindas veel kord vastava muudatuse vajadust ning kaaludes ka muid viise eesmärkide saavutamiseks on otsustanud TKOde tegevuslubade tähtajaliseks muutmise sättest loobuda.

Eesti Tööandjate Keskliit	1-4/24/5287-23	<p>Täiendavad keskkonnatasud ettevõtetele</p> <p>Teeme ettepaneku planeeritud saastetasud rakendada alles peale uue jäätmekorralduse süsteemi eesmärgipärasest rakendumist ning Euroopa Liidu määrustega vastavusse viimist. Soovime siinkohal rõhutada, et tööandjad toetavad seaduse rakendamist moel, mis ei reguleeri Eesti ettevõtjaid EL ühisturust rangemalt ning ei pane meie ettevõtteid ebavõrdsesse konkurentsituatsiooni.</p>	<p>Ettevõtluskeskkonnas on palju ebakindlust ja välisnõudluse vähenemine on Eesti eksportiva tööstuse viinud kriisi. Samal ajal on valitsus tõstnud aktsiise ja käibemaksu, tõstnud väga järsult mitmeid keskkonnatasusid ja riigilõive ning lähiajal on lisandumas ka ettevõtte tulumaks, automaks ning erakorraline julgeolukumaks. Sellises keskkonnas on igasugused täiendavad tasud viimane asi, mida ettevõtjad-investorid valitsuselt ootavad ning mida valitsus on ka lubanud mitte kehtestada.</p> <p>Uus jäätmeseaduse eelnõu sätestab täiendavad keskkonnatasud (jäätmetasu ning põletustasu) jäätmevaldajatele, mis puudutavad ettevõtteid senisest märkimisväärselt suuremalt ning see tuleb ettevõtetele väga halval ajal. On juba teada, et Euroopa õigusest on ettevõtjatele tulemas</p>	Mittearvestatud	Tagamaks jäätmereformi eesmärki ja, et üha rohkem jäätmeid suunataks ringlusse, ei tehta muudatusi.
Eesti Tööandjate Keskliit	1-4/24/5287-23	<p>Kodumajapidamiste jäätmekorraldust puudutav regulatsioon</p> <p>Teeme ettepaneku seaduseelnõule paranduste tegemiseks kokku kutsuda ja käivitada osapooltevaheline sisuline dialog.</p>	<p>Kuigi kodumajapidamisi puudutav regulatsioon suuremat osa tööandjaid otseselt ei puuduta, siis jäätmevaldajate ning -käitlejate seisukohalt vajab pakendijäätmete kodumajapidamiste kohtkogumise regulatsioon</p>	Mittearvestatud	<p>Käesoleva eelnõu väljatöötamiseks tutvustati avalikkusele 2023. a sügisel seaduseelnõu väljatöötamiskavatsuse mustandid ning kevadel 2024 väljatöötamiskavatsust. Nende avalikustamiste vahepeal ja järel on tehtud rohkelt erinevaid arutelusid, infotunde jm, mis on olnud avalikustatud eelnõu sõnastamise aluseks. Täpsem info on leitav kliimaministeeriumi veebilehel: https://kliimaministeerium.ee/jaاتمreform#kohtumised-huviruhma.</p>

Eesti Tööandjate Keskliit	1-4/24/5287-23	Tööandjate ettepanek seaduse edasiseks menetluseks Teeme ettepaneku jäätmereform sellisel kujul mitte rakendada ning jätkata parima võimaliku alternatiivi otsimist arvestades terviklikku jäätmete väärindamise ahelat.	Kokkuvõtteks teeme ettepaneku seaduseelnõu sellisel kujul mitte jõustada, vaid edasi töötada parimate võimalike alternatiivide kaalumise, kuidas olmejäätmete ringlussevõtu suurendamise eesmärki saaks täita oluliselt väiksemate kuludega, elanikkonda vähem koormavalt ja ettevõtete konkurentsivõimet vähem kahjustaval moel.	Mittearvestatud	Käesoleva eelnõu väljatöötamiseks tutvustati avalikkusele 2023. a sügisel seaduseelnõu väljatöötamiskavatsuse mustandid ning kevadel 2024 väljatöötamiskavatsust. Nende avalikustamiste vahepeal ja järel on tehtud rohkelt erinevaid arutelusid, infotunde jm, mis on olnud avalikustatud eelnõu sõnastamise aluseks. Täpsem info on leitav kliimaministeeriumi veebilehel: https://kliimaministeerium.ee/jaatmereform#valjatootamis kavatsu--2. Huvigruppide tagasisidet arvesse võttes on eelnõust välja jäetud mitmeid algselt kavas olnud muudatusi, sh müügipakendite sihtarv, kahetasandiline pakendiaktsiis, Iru jäätmepõletustehas liitmine EL heitmekaubandussüsteemiga, korraldatud jäätmeveo hangetel sisetehingu võimaldamine.
---------------------------	----------------	---	---	-----------------	--

Lüganuse Vallavalitsus	1-4/24/5287-24	<p>Jäätmearuannete koostamine ja saatekirjade digitaliseerimine</p> <p>Seega, kuigi eesmärk võib olla vähendada koormust aruandluse digitaliseerimise kaudu, võib sagedasem aruandlus ning digi-saatekirjade jooksev koostamine realselt muuta olukorra ettevõtete jaoks töömahukamaks, eriti kui automatiseerimine ei kata kogu protsessi.</p>	<p>Jäätmearuannete esitamise kohustus, mis on seni olnud kord aastas, soovitakse muuta vähemalt igakuiseks./.../</p> <p>Koondsaatekirjade koostamine võib esmapilgul tunduda vähekoormav, kuid arvestades toovate suuremasse jäätmekäitluskohta jäätmeliikide arvu ning nende tekkekohtade (linna- ja vallapõhine) arvukust, võib erinevate kombinatsioonide tulemusel koondsaatekirjade hulk (või koondsaatekirjasse sisestavate ridade arv) ulatuda kümnetesse./.../</p> <p>Näiteks, kui digi-saatekirjade infosüsteem pole jäätmekäitluskohas oleva kaaluprogrammiga seotud (sünkroniseeritud), siis tähendab see andmete sisestamist paralleelselt nii kaaluprogrammi, kui ka infosüsteemi (e. dubleerimist) ning tõuseb vastuvõtukohta operaatoril halduskoormus märkimisväärselt / /</p>	Arvestatud	<p>Jäätmeveo saatekirjade kasutuselevõtt ja sagedasemale jäätmearuannete esitamisele üleminek on vajalik, et tagada korrektsemad ja ajakohasemad andmed, avatud konkurents ning andmete suurem läbipaistvus. Oleme võtnud arvesse huvigruppide poolt antud tagasisidet ning selleks, et vähendada võimalikku halduskoormuse kasvu on eelnõud muudetud ja algselt sätestatud üks kord kuus aruande esitamine on asendatud üks kord kvartalis aruande esitamisega.</p> <p>Uues süsteemis on sagedasem aruande esitamine tänase 1x aastas aruandega pigem vähem koormav, sest saatekirjade andmed on eeltäidetud. See ei ole võrreldav tänasega, kus sama veo kohta võivad ettevõtetel olla erineva sisuga andmed, mille kontrollimine ja parandamine on suur halduskoormus nii ettevõtetele kui riigile.</p> <p>Samuti on jäätmekäitlusettevõttes jäätmete üle arvestus ja finantsaruandlus (nt arvete väljastamine) omavahel seotud ning ettevõttel peaks olema võimalus jooksvaks (nt kord kuus) andmete esitamiseks, kui ta seda soovib. Takkajärgi (nt 1xaastas) andmete otsimine ja kontroll ei ole lihtsam kui jooksvalt korrektset ülevaate hoidmine.</p> <p>Halduskoormus väheneb kindlasti nendel ettevõtetel, kes esitavad palju andmeid (saatekirjad, jäätmearuanded) ja võtavad selleks edaspidi kasutusele masinliidese.</p> <p>Jäätmejaamadega seonduvat halduskoormust analüüsitakse täiendavalt rakendusaktide menetluse raames.</p>
------------------------	----------------	---	--	------------	--

Lüganuse Vallavalitsus	1-4/24/5287-24	<p>Koostööorganisatsioonide loomine</p> <p>Väiksemad KOVID on ilmselgelt keerulisemas olukorras, mistõttu tekib küsimus: kas on läbi viidud põhjalik võrdlusanalüüs, mis arvestaks erinevate stsenaariumide, sealhulgas suurte ja väikeste KOVIDe, koostöövormide olemasolu või puudumise, ning nende mõju tasuvusele? Näiteks, kas analüüsis on arvestatud ka väikeste, hajaasustatud valdade ühise jäätmeveo eripärasid, mis võib muutuda veelgi kallimaks? Ilma sellise põhjaliku analüüsita, mille puhul arvestatakse kõiki omavalitsuste erinevusi, ei ole õiglane ega otstarbekas väita, et muudatused on kasulikud kõigile KOVIDele. Eelkõige ei saa võrrelda Tallinna ja Tartu linnade olukorda väiksemate valdadega, kuna nende vajadused ja ressursid on kardinaalselt erinevad. Kui vastav analüüs on tehtud, sooviksime sellega (koos mõju tasuvuse arvutuskäiguga) tutvuda. Konkreetsed tulemused aitaksid meil hinnata variantide kasulikkust ja mõislikkust ning teha teadlik valik.</p>	<p>Seletuskirjas on selgelt välja toodud tungiv soov koostööorganisatsiooni luua, mis peaksid võtma enda kanda teatud rolli KOV jäätmehoolduse korraldamisel, sh klientidega suhtlemine, arveldamine KOVi nime alt jms. Kuid selleks saab kasutada ka teisi organisatsioone või teenusepakkujaid (loe: jäätmevedajaid), kellel on juba vajalikud ressursid ja kogemused olemas ning kelle ülesanne on tagada teenuse kvaliteet ilma liigse halduskoormuseta. Koostööorganisatsiooni tõhus funktsioneerimine eeldab pädevate spetsialistide olemasolu, kuid tekib küsimus: kust need spetsialistid tulevad? Kas need on samad inimesed, näiteks klienditeenindajad ja spetsialistid, kes praegu töötavad jäätmevedaja juures, kuid lähevad üle koostööorganisatsiooni tööle kohaliku omavalitsuse palgale?</p>	Mittearvestatud	<p>Otsuse koostöö tegemise kohta teeb iga KOV ise lähtudes tema konkreetsetest asjaoludest ja võimalikest koostööpartneritest. Nii näiteks on Tartumaa Omavalitsute Liit juba asunud vastavat koostööd arutama ja selle potentsiaali hindama. Omavalitsuste jäätmehoolduse alane koostöö oli levinud enne haldusreformi, mil mitmed KOVID koostasid ühiseid jäätmekavasid, võtsid vastu ühiseid jäätmehoolduseeskirju ja tegid ka ühishankeid. Nüüd on vastav koostöö säilinud piirkonniti, nt Valgamaal ja Võrumaal.</p>
------------------------	----------------	---	---	-----------------	---

Lüganuse Vallavalitsus	1-4/24/5287-24	<p>Jäätmehooldustasu kehtestamine</p> <p>Siinkohal tekib mitmeid küsimusi. Kas kehtestatavast jäätmehooldustasust laekuv summa on piisavalt suur (eriti väiksemate KOVi puhul), et võimaldada arendustegevust, kuid samas ei too see kaasa liiga suurt koormust elanikkonnale? Kuidas suhtuvad KOVi elanikud selle tasu kehtestamise, kui nad näevad aruannetes, et kogutud summa kulus loodud koostööorganisatsiooni (ja tavainimeste vaates uute mõttetute ametnike) ülalpidamiseks?</p>	<p>Asjaolu, et jäätmehooldustasu kehtestamine jääb võimaluseks mitte kohustuseks on positiivne aspekt. Kriitilise tähtsusega on selgitada, kuidas kogutav jäätmehooldustasu ja selle kasutamise mõistmine mõjutavad otseselt elanikke. Selliste selgituste puudumisel võib see kaasa tuua pahameelt ja usaldamatust süsteemi vastu. Ootame lubatud jäätmehooldustasude arvutusmetoodikaid (mudeleid) jm juhendeid asjast parema arusaamise saamiseks. Sooviksime juhtida tähelepanu asjaolule, et jäätmehoolduskulude suuruse määramise korra kehtestamine kuulub volikogu pädevusse. See aga tähendab, et otsused võivad olla tugevalt poliitiliselt mõjutatud, mistõttu nende tagajärjed ei pruugi olla ette prognoositavad.</p>	Küsimus vastatud	<p>Mõistame, et alternatiivse korraldatud jäätmeveo rakendamine on uudne ja tekitab seetõttu rohkelt küsimusi. Vastava juhendi koostamine korraldatakse esimesel võimalusel. KOV peab jäätmeveo teenustasu kehtestamisel selle vajalikkust kaalutlema ja selgelt põhjendama, mis kasu saab sellest kogukond (nt mugavamad võimalused jäätmete üleandmiseks ja puhtam elukeskkond).</p>
------------------------	----------------	--	--	------------------	--

Lüganuse Vallavalitsus	1-4/24/5287-24	<p>Uued kohustused ja täiendavad nõuded võivad inimesi häirida ning harjumine nendega võib olla keeruline. Seega ei ole probleemiks uute lepingute sõlmimise toiming, vaid muudatused tingimustes, mis on vältimatud ning igal juhul vajalikud järgmise hanke läbiviimisel, sõltumata sellest, kellega leping sõlmitud on – jäätmevedaja või KOViga. Seetõttu ei ole mõjuanalüüsis toodud kodaniku halduskoormuse vähenemise põhjendus asjakohane.</p>	<p>Reformiga nähakse ette, et peamiseks kontaktisikuks jäätmehooldusega seoses saab omavalitsus või omavalitsuste koostööorganisatsioon ning eeldatakse, et jätmete üleandmine muutub edaspidi inimestele lihtsamaks ja vähem aeganõudvaks. Väidetavalt, jääb ära vajadus sõlmida uus leping vahetunud vedajaga ning halduskoormus selletõttu väheneb.</p> <p>Kuid hanked tehakse valdavalt 4-5 aastaks, ja inimese jaoks ei ole lepingute sõlmimine niigi suur halduskoormus. Näiteks vahetavad paljud inimesed vabatahtlikult ja üsna sageli teenusepakkujaid, nagu teleteenuste operaatorid või interneti pakkujad. Seetõttu ei ole ühe-kahe lepingu ülevaatamine ja uuendamine kord viie aasta jooksul piisav põhjendus, miks lepingutega peaks tegelema KOV.</p> <p>Lisaks väidetakse, et klienditeeninduse kvaliteet</p>	Mittearvestatud	<p>Eelnõukohaste muudatustega luuakse kodanikele selgus selles osas, kes vastutab jäätmehoolduse kvaliteetse korraldamise eest. Peamine kontaktisik on kodaniku jaoks ka see, kelle poole pööratakse murede ja küsimustega. Kui kontaktisikuid on mitu, ei ole ka kodanikul selgust, kes tegelikult teenuse korraldamise ja kvaliteedi eest vastutab.</p>
------------------------	----------------	--	--	-----------------	---

Lüganuse Vallavalitsus	1-4/24/5287-24	<p>JäätS § 66 lisatakse lõige 1², mille kohaselt jäätmevedaja ainsaks kliendiks on KOVi üksus, millel on jäätmevaldajate üle arvestuse pidamise ja nendega arveldamise kohustus. Sellega kaasneb märgatavalt suurenenud töökoormus, kuid omavalitsus võib arveldamise kohustuse delegeerida teisele isikule eelnõukohase § 66 lõigete 1³ ja 1⁴ järgi. Arvete esitamise delegeerimise juures jääb segaseks ja arusaamatuks, kuidas jäätmevedaja või koostööorganisatsioon esitab praktikas arveid KOVi nime alt ja KOVi kontonumbriga. Palume täiendavat selgitamist.</p>	<p>/.../ Mõjuanalüüsis on mainitud, et „...Omavalitsuse enda otsustada jääb jäätmehoolduskulude rakendamine ja kliendisuhtluse haldamine, millest võib tekkida täiendav mõju, seda eelkõige juhul kui ei tehta teiste omavalitsustega süsteemset koostööd.“ Sellega jällegi eeldatakse lisa rahalise ja halduskoormuse ning surve teket, mille päästerõngaks reklaamitakse koostööorganisatsiooniteenuseid. Seega puudub otsene ja selge seos KOVi arveldamise ja klientidega suhtlemise üleandmise ning jäätmeveoteenuse kvaliteedi vahel. Selle asemel võiks keskenduda jäätmevedajate ja -käitlejate ning KOV koostööparandamisele, teenindusmarsruutide optimeerimisele ja klientide teavitamisele jäätmekäitlussüsteemi</p>	Arvestatud	<p>KOVil on soovi korral võimalik jätkata harjumuspärase jäätmeveo kontsessioonihangetega ning sel juhul on jäätmevaldajatele arve esitajaks ja jäätmekäitlusteenuse arve tasujaks üks vedajatest. Sellisel juhul ei saa aga KOV rakendada alternatiivset korraldatud jäätmevedu. Kui KOV soovib rakendada alternatiivset korraldust, siis tasuvad jäätmevaldajad KOJV teenuse ja jäätmehoolduskulude katteks makstava tasu KOVile. Arveldamisteenuse saab delegeerida ka ühele vedajale ning seeläbi on KOVil võimalik vajadusel oma töökoormust vähendada. Sel juhul on arve esitajaks jäätmevedaja, kuid arvel on KOVi kontonumber ning jäätmevaldaja kannab seega raha KOVile, mitte vedajale. Näiteks Riigi Tugiteenuste Keskus (RTK) pakub riigiasutustele tsentraliseeritud raamatupidamisteenuseid, sealhulgas arvete esitamise teenust. RTK näide illustreerib, kuidas on võimalik korraldada tsentraliseeritud arveldamist, kus üks asutus tegutseb teise nimel ja vastutab arveldusprotsessi toimimise eest. Seletuskirja on täiendatud.</p>
------------------------	----------------	---	--	------------	---

Lüganuse Vallavalitsus	1-4/24/5287-24	Eelnõu näeb ette, et pakendijäätmete kogumisel läbi KOV korraldatud jäätmeveo suureneb vastutus kohaliku omavalitsuse üksusele. Kohaliku omavalitsuse üksus peab edaspidi vastutama oma territooriumil olmes tekkivate pakendijäätmete liigiti kogumise eest ning vajadusel tagama ka vastavad pakendikonteinerid, mida saab KOV endale soetada või rentida taaskasutusorganisatsioonidelt. Näeme siin võimalust, et taaskasutusorganisatsioonid võivad hakata küsima ebamõistlikult kõrget hinda konteinerite rentimise eest, sarnaselt sellele, kuidas jäätmevedajad küsivad lisateenuste eest kõrgeid makse. See võib omakorda kaasa tuua täiendavad kulud.		Küsimus vastatud	KOV-il ei ole kohustust konteinereid läbi TKO rentida, vaid see on üks võimalustest. Läbi ühtekuuluvusfondi rahastuse toetatakse ka KOV-e jäätmete liigiti kogumise taristu soetamisel, seega on KOV-il mitmeid võimalusi, kuidas oma territooriumil liigiti kogumise võimalusi arendada.
Lüganuse Vallavalitsus	1-4/24/5287-24	Kinnitame, et huvi klaaspakendite eraldi kogumiseks on elanikkonna poolt olnud suur ning hajaasustuses peab olema tagatud võimalus klaaspakendeid muudest jäätmetest eraldi koguda (e. konteinerite olemasolu külakeskustes, poodide juures jm avalikes kohtades). Kuid tiheasustusalal klaaspakendite kogumine koos segapakendijäätmetega pole põhjendatud järgmistel põhjustel. Eeltoodust lähenevalt oleme seisukohal, et paragrahvi 15 lõige 4 punkt 2, mis lubab klaaspakendijäätmete kogumist koos plast- ja metallpakendijäätmetega, võib tekitada segadust ning viia eksliku arusaamani, et olemasolevad sortimistehnoloogiad suudavad sellise segu edukalt lahutada ilma materjalide kvaliteedikao, seades ohtu taaskasutuseesmärkide saavutamise. Teeme ettepaneku täpsustada kõnealust sõnastust nii, et klaasi liigiti kogumine tiheasustusalal oleks selgelt eelistatud võrreldes klaasi kogumisega koos teiste pakendimaterjalidega.	Segajäätmete sorteerimine taaskasutuseks on keerukam ja kulukam kui algselt eraldi kogutud klaasi töötlemine./.../ Pressautodega kogumine ja transportimine põhjustavad klaasi purunemist. See raskendab oluliselt järelsortimist ning suurendab ka teiste materjalide saastumist ja rikkumist./.../ Lisaks juhul, kui mõni materjalivoo (klaas koos plasti- ja metallpakenditega) osa koondub ainult ühe või paari suure turuosalise kätte, võib konkurents tegelikult väheneda./.../	Arvestatud osaliselt	Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmed kogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsile avalike konteinerite kaudu või tekkekohtal eraldi klaaspakendijäätmete mahutisse (kott, konteiner vms). Osades KOVides on klaaspakendijäätmete liigiti kogumiseks eraldi taristu rajatud, seega on huvirühmade jaoks oluline, et juba tehtud pingutused ja kommunikatsioon ei läheks uute sätetega vastuollu. Seega näeb eelnõu koostaja, et klaaspakendijäätmete osas on oluline, et KOVid saavad selliste pakendijäätmete liigiti kogumist ise kujundada, võttes arvesse juba tehtud investeeringuid ja olemasolevat praktikat. Seega jätab eelnõu vajaliku paindlikkuse kasutada erinevaid lahendusi klaaspakendijäätmete kogumisel. Seejuures on oluline, et KOV saavutaks olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu võimalikult kuluefektiivselt.

Lüganuse Vallavalitsus	1-4/24/5287-24	<p>Kuid võttes arvesse asjaolu, et ladestamise ja põletamise hinnad kallinevad, samal ajal kui ringlussevõtu arvestatud hinna langust alla 100 eur/t + KM ka oodata ei ole, tekib küsimus: kuidas saavutatakse reklaamitud hinnatase 3–5 eurot leibkonna kohta kuus? See väidetav kokkuhoid jääb seletuskirja kontekstis põhjendamata ja tekitab segadust hinnastamismehhanismide realistlikkuse osas.</p>	<p>Ladestustasu kolmekordistamine ja põletustasu kehtestamine muudavad jäätmete ladestamise ja põletamise keskkonnahoidlikkuse seisukohalt vähem eelistatud, kuna need tegevused muutuvad majanduslikult ebaotstarbekaks võrreldes jäätmete ringlussevõetuga. Seetõttu toetame seda muudatust. Kommentaariks sooviks lisada aga järgmist. Seletuskirjas on loodud eeldus, et jäätmete ladestamise tasumäära tõus peaks teatava viitega jõudma prügilate väravahinda. Suurenevad hinnanguliselt samas suurusjärgus (kuid jäädes ladestamisest mõnevõrra soodsamaks), ka põletamiseks pakutavate jäätmete vastuvõtutasud, mis muudaks tavajäätmete ladestamise ja põletamise kallimaks kui nende ringlussevõtt. See aga omakorda motiveeriks</p>	Küsimus vastatud	<p>Jäätmevaldaja eeldatav jäätmeurve 3-5 eurot kuus on arvatud sellise jäätmevaldaja kohta, kes kogub 4/5 olmejäätmetest liigiti. Arvesse on võetud kehtivaid korraldatud jäätmeveo hinnakirju, segaolmejäätmete käitlusele lisanduvat põletus- või ladestustasu, pakendikonteineri tühjenduskuulu 0,50 eurot/kord ning jäätmehoolduskulude katteks makstava tasu suurust, mis on 50% korraldatud jäätmeveo kulust. Arvesse ei ole võetud vabatahtlike lisateenuseid (v.a kortermajadel konteineri rent ja biojäätmete vooderuskoti vahetus). Samuti on arvestatud, et KOV teeb jätkuvalt osa kulutusi oma eelarvest ning et KOV saab liigiti kogumiseks vajaliku taristu rajamiseks toetust vastavast EL ühtekuuluvusfondi toetusmeetmest.</p>
------------------------	----------------	--	--	------------------	---

Lüganuse Vallavalitsus	1-4/24/5287-24	Eelnõuga täpsustatakse, et KOV peab korraldatud jäätmeveo riigihanke lepingu sõlmimiseks riigihanke märkima jäätmekäitluskohad ja pakendijäätmete vaheladustuskohad. Seega peab omavalitsus edaspidi hankima käitlusteenuse ja sõlmima eraldi hankelepingud segaolmejäätmete ja biojäätmete käitlemiseks, ülejäänud olmejäätmete käitlemiseks võib sõlmida ühe lepingu. See on tegelikult juba olemasoleva seadusandluse raames teostatav. Et vältida ülereguleerimist ning süsteemi jäikust, võiks tingimus olla soovituslik, mitte kohustuslik. Kas on läbi mõeldud olukord, kui käitluskohaga midagi juhtub hankeperioodi jooksul? Kas on pakkuda lahendusi?		Mittearvestatud	Nõustume, et ka kehtiva seadusandluse raames võib KOV teha veoteenusest eraldi käitlusteenuse hanked erinevatele jäätmeliikidele. Enamik KOVe seda siiski ei tee, seetõttu on vajalik eraldi hangete tegemine kehtestada kohustusena. Olmejäätmete ringlussevõtu suurendamiseks on oluline, et KOVid suunavad võimalikult palju olmejäätmetest käitlusteenuse hangete kaudu ringlusesse. Erakorraliste olukordade lahendamine, kus jäätmekäitleja, kellega KOV on sõlminud käitlusteenuse hankelepingu, kuid ei suuda lepingut täita, tuleks ette näha hankelepingu tingimustes. Käitleja peab tegema kõik endast oleneva, et nn avariiolukordi ennetada.
Lüganuse Vallavalitsus	1-4/24/5287-24	Lisatakse nõue, et tuleb riigihanke alusdokumentides märkida, millised on need jäätmeveoga seotud lisateenused, mille eest võetakse lisatasu (jäätmevaldaja peab iga lisateenuse eest maksma) ja millised on teenused, mis sisaluvad korraldatud jäätmeveo kulus ning lisatasu nende eest ei võeta. See on kooskõlas ka praegu kehtivate seadustega ning tingimus võiks jääda soovituslikuks. Hindade mitmekordse vahe rakendamine segaolme ja liigiti kogutud jäätmete vahel on põhjendatud.		Selgitatud	Lisateenuste täpsem määratlemine on vajalik, et tagada liigiti kogutud jäätmete soodsam äraandmise võimalus võrreldes segaolmejäätmete üleandmisega. Lisateenuste hinnad on kohati ebamõistlikult kõrged ja võivad seetõttu vähendada motivatsiooni jäätmeid liigiti koguda.

Lüganuse Vallavalitsus	1-4/24/5287-24	Jäätmeseaduse paragrahvi 67 lõike 3 punktis 10 sätestatakse, et riigihanke alusdokumendis tuleb määrata, kuidas jäätmevedaja kontrollib üleantavate jäätmete kvaliteeti. Jäätmete korrektne liigiti kogumine on vajalik selleks, et tagada üleantavate jäätmete hea kvaliteet ja suur ringlussevõtumäär. Üleantavate jäätmete kontroll on vajalik ka selleks, et vältida olukorda, kus kolm korda madalama hinnaga antakse üle tegelikult liigiti kogumata jäetud jäätmeid. Kui üleantavate jäätmete võõrise sisaldus on liiga suur, võib KOV rakendada kõrgemat hinda või lubada jäätmevedajal jätta sellised jäätmed ära vedamata. Palume siinkohal täiendavat selgitust, mis kogusest algab võõrise liiga suur sisaldus.	Üldjuhul jäetakse biolagunevate jäätmete konteiner tühendamata, kui toidujäägid on tavalistes õhukestes kilekottides. Massi ja mahu poolest on selle võõrise osakaal peaaegu olematu, kuid tegemist on lubamatute jäätmetega ning biojäätmete konteineri sisu sel juhul veetakse koos segaolmejäätmetega. /.../	Arvestatud	Eelnõud on täiendatud § 15 ² lõikega 2, milles on sätestatud võõrise sisaldus pakendijäätmetes (5%) ning misjuhul TKO ei või keelduda pakendijäätmete vastuvõtmisest. Ülejäanud jäätmeliikide puhul fikseeritakse aksepteeritav võõrise sisaldus käitlusteenuse hankelepingus, seega on tegemist KOVi ja käitleja vahelise kokkuleppega.
Lüganuse Vallavalitsus	1-4/24/5287-24	Oleme seisukohal, et Keskkonnaagentuuri poolt arvatavate sihtmäärade arvutusmeetodika peab olema KOVile selgelt arusaadav ja kontrollitav. Vastasel juhul võib KOVi sihtmäära täitmine sõltuda sellest, kui täpselt ja õigesti jäätmevedajad koostavad veodokumendid, vastuvõtjad märgivad tekkekoha ning KAUR teeb järeldusi aruande alusel, mis on süsteemi poolt automaatselt genereeritud. KOVile peab olema tagatud võimalus ise arvutada liigiti kogumise taset, kasutades andmeid teistest sõltumatutest allikatest, et luua võrdlusmoment, mis tagaks süsteemi läbipaistvuse ja usaldusväärsuse tõendamise.	/.../ Seega oleme arvamusel, et selline lähenemine, kus teiste isikute (ettevõtted, asutused) või programmeerimise vead viiksid trahvideni, mille eest vastutab omavalitsus, on ebaõiglane. KOV ei peaks seega kandma rahalist vastutust süsteemi võimalike vigade ega väliste tegurite eest.	Arvestatud	Eelnõukohase muudatusega nähakse ette jäätmeveo saatekirjade kasutuselevõtt, mis oluliselt parandab jäätmeandmete kvaliteeti. Ka KOVil on võimalik saada ülevaade tema territooriumil tekkinud ja kokku kogutud jäätmete liikide ja koguste kohta. Jäätmeinfosüsteemi tõrked ei mõjutaks andmete kvaliteeti. Oma majandustarkvara kasutaja saab nii lühiajalise kui pikaajalise katkestuse korral koostada saatekirjasid oma infosüsteemis ja katkestuse ajal koostatud saatekirjade andmed edastada riigile peale katkestuse lõppemist. Iseteeninduse kasutaja peab katkestuse ajal koostama saatekirjad paberil või arvutifailina ja katkestuse ajal tehtud saatekirjade andmed sisestama riiklikku süsteemi peale katkestuse lõppemist. Selguse tagamiseks on eelnõu seletuskirjale lisatud rakendusakti kavand, millega on kavas kehtestada liigiti kogutud olmejäätmete koguste arvutamise meetodika.

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Puudub eelnõu mõjuanalüüs, mis võimaldaks hinnata eelnõu eesmärke ja nende saavutamise meetmete põhjendatust. Eelnõu võtab aluseks Euroopa riikide jäätme korralduse, kuid jätab arvestamata, et eeskujuks olevate Euroopa riikide jäätmete ringluse võtu määrad ei vasta EL piirmääradele.</p>	<p>ERMEL seisukoht: Esimese asjana torkab silma, et ei eelnõust, seletuskirjast ega mõjuanalüüsist tule välja kuidas planeeritavad muudatused tegelikult jäätmete ringlusse võtmist mõjutavad. /.../</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Ringlussevõtmist suurendavad KOVle seatud olmejäätmete liigiti kogumise sihtarv, rohkemate jäätmeliikide eraldi kogumine, käitlusteenuse hangete eraldamine veohangetest, saastetasu määrade tõstmine, üleminek digitaalsele jäätmete jälgimisele, suurem järelevalve, teavituskampaaniad. Valitud lahendused on kooskõlas Maailmapanga 2021.a Eesti jäätmevaldkonna tervikanalüüsiga, Euroopa Komisjoni 08.06.2023 varajase hoiatamise aruandega. Biojäätmete käitlusteenuse hankelepinu saab sõlmida vaid sellise käitlejaga, kes tagab käideldavate biojäätmete ringlussevõtu. Suure osa olmejäätmetest moodustavad pakendijäätmed. KOVid tagavad eelnõukohaselt pakendijäätmete liigiti kogumise ja üleandmise TKOdele, kuid KOVidele ei panda pakendijäätmete ringlusse võtmise kohustust, kuna see kohustus on laiendatud tootjavastutuse kaudu juba pakendiettevõtjatel.</p>
<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Korraldatud jäätmeveo teenuse tellimise sisetehingu lubamine saarelistes omavalitsustes ei ole põhjendatud.</p>	<p>ERMEL seisukoht: jääb täiesti arusaamatuks, miks soovitakse eelnõuga a priori lubada saarelistes omavalitsustes korraldatud jäätmeveo tellimise sisetehingut? Suursaared ei erine oma olemuselt mandrist ning eelnõust ei selgu mitte ühtegi põhjust, miks selline erand peaks olema lubatud. /.../</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Eelnõule laekunud tagasisidet arvesse võttes on eelnõud muudetud ning korraldatud jäätmeveo teenuse hankimisel säilitatakse sisetehingu rakendamise keeld kõigile KOVidele. Konkurentsiameti hinnangul halvendaks sisetehingu võimaldamine jäätmeveo teenuse konkurentsiolekorda veelgi.</p>

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Korraldatud jäätmeveo tellimisel siseteingu lubamine ei ole põhjendatud</p>	<p>Eelnõukohase jäätmeseaduse § 1 lg 5¹ näeb ette, et kui korraldatud jäätmeveo hange nurjub, võib kohaliku omavalitsuse üksus (KOV) kasutada korraldatud jäätmeveo tellimisel siseteingud. Esiteks, eelnõust läbikumav üleskutse (siseteingu lubamine) moodustada igas KOV-is munitsipaalteevõtte jäätmeveo teenuse osutamiseks on lühinägelik, kuna see jätab tähelepanuta võimude lahususe printsiibi. /.../ Teiseks, kui siseteinguga ka nõustuda, teeme ettepaneku seada sellele ajaline piirang, näiteks 1 aasta, ehk aasta jooksul on kohaliku omavalitsuse üksus kohustatud taas korraldama korraldatud jäätmeveo riigihanke. /.../</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Eelnõule laekunud tagasisidet arvesse võttes on eelnõud muudetud ning korraldatud jäätmeveo teenuse hankimisel säilitatakse siseteingu rakendamise keeld kõigile KOVidele. Konkurentsiameti hinnangul halvendaks siseteingu võimaldamine jäätmeveo teenuse konkurentsiolukorda veelgi.</p>
---	-----------------------	--	--	-------------------	---

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>KOV-ile toetuse andmine peab olema seotud olmejäätmete ringlussevõtu sihtarvude täitmisega</p>	<p>Eelnõukohased jäätmeseaduse § 12 lõiked 4 ja 5 näevad ette, et KOV-ile, kes on taganud oma territooriumil vähemalt nõutud ulatuses tekkinud olmejäätmete liigiti kogumise, antakse toetust jäätmehoolduse arendamise kulude osaliseks katmiseks, kui riigieelarve seda võimaldab. ERMEL seisukoht: toetust tuleks maksta KOV-ile, kelle territooriumilt kogutud jäätmete ringlusse võtmise sihtarvud on täidetud. /.../</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Eelnõuga ei panda omavalitsusele vastutust olmejäätmete (sh olmes tekkivad pakendijäätmed) <u>ringlussevõtu</u> sihtarvu saavutamise eest. KOVidele toetuse maksmise eesmärk on innustada KOVe jäätmete liigiti kogumise sihtarvu saavutama. Eelnõu § 12 lg 4 sõnastust on muudetud, lõige 5 jäetakse lisamata.</p>
---	-----------------------	---	--	------------------------	--

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Probleemtoodete ja nende osade vastuvõtmise ja kokkuostmise nõudeid tuleb leevendada</p>	<p>Eelnõukohase jäätmeseaduse § 26⁹ lg 1 näeb ette, et probleemtoodete või probleemtoodetest eraldatud osade vastuvõtmine ja kokkuostmine jäätmetena on lubatud üksnes probleemtooteregistris registreeritud tootjal või tootjate ühendusel või keskkonnakaitseluba omaval isikul, kes täidab laiendatud tootjavastutusega seonduvaid tootja kohustusi. ERMEL seisukoht: eelnõukohase jäätmeseaduse § 26⁹ lg 1 sõnastust on vaja täpsustada, st mitte kõik probleemtoodetest eraldatud osade vastuvõtjad või kokkuostjad ei pea omama Vabariigi Valitsuse 20.04.2009 määruse nr 65 „Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Tegemist on 430 SE muudatusega. "Probleemtoodete või probleemtoodetest eraldatud osade vastuvõtmine ja kokkuostmine jäätmetena on lubatud üksnes probleemtooteregistris registreeritud tootjal või tootjate ühendusel või keskkonnakaitseluba omaval isikul, kes täidab laiendatud tootjavastutusega seonduvaid tootja kohustusi, sealhulgas käesoleva seaduse § 26-1 lõikes 1-5 ja lõikes 1-6 sätestatud kohustusi.“. Probleemtoodete vastuvõtmise ja kokkuostmise muudatuste kehtestamine ei muuda jäätmeseaduses kehtivat põhimõtet. Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskusel on leping tootjate ühendusega. Juulis 2024 saime WEEE kogumise sihtarvude osas rikkumismenetluse. Ka patarei kogumissihtarvud ei ole meil saavutatud. Lisaks on meil nõ kadunud üle 200 000 sõiduki. Antud sätet ei saa leevendada.</p>
---	-----------------------	---	---	------------------------	--

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtete Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Jäätmete kogumisel tuleb arvestada jäätmete kogumise keskkonnajälge</p>	<p>Eelnõukohane jäätmeseaduse § 31 lg 8 näeb ette, et olmejäätmete kogumise korraldus peab tagama, et liigiti kogumine on jäätmevaldajale võimalikult mugav ja motiveeriv. ERMEL seisukoht: eelnõud tuleb täiendada ka sellega, et lisaks mugavusele tarbijale tuleb arvestada jäätmete kogumise keskkonnajälge. Vastasel juhul võib tekkida olukord, et liiga mugav teenus tähendab seda, et pakendite kogumise keskkonnakulu ületab märgatavalt pakendite ringlusse võtmisest saadavat tulu. Näiteks võib mõnele kliendile olla mugav teenus kui pakendit veetakse tema juurest ära iga päev või mitu isegi mitu korda päevas, sest ta näiteks ei soovi mahutit enda territooriumile paigutada. Kui keskkonnaaspekte mitte arvestada, siis eelnõu kohaselt justkui tulekski kliendi soovile vastu tulla.</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Keskkonnamõju on arvestatud pakendijäätmete tekkekohalt kogumise sätestamisel, nimelt ei ole see muudetud kohustuslikuks kõikidel kinnistutel, vaid osadel kinnistutel. Eelkõige hajaasutuses võib jätkuvalt toimuda pakendijäätmete kogumine kokkukandepunktide kaudu. Eelnõud on muudetud. JäätS § 71 lg 2 punktiga 2 viiakse segaolmejäätmete veosagedus miinimumini ning sätestatakse, et pakendijäätmete veosagedus, mille kehtestab KOV oma jäätmehoolduseeskirjas lähtuvalt kohalikest oludest, peab olema kulutõhus ja keskkonnanahoidlik.</p>
--	-----------------------	--	--	-------------------	---

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>KOV-i jäätmekorraldusmudeliga kaasnevad probleemid Teeme ettepaneku selliseks lahenduseks, kus KOV-id korraldavad hanked jäätmete vedajate ja käitlejate leidmiseks ning KOV-idel on õigus rakendada jäätmetasu, mille kogub halduslepingu alusel kokku jäätmevedaja ja kannab üle KOV-ile. Jäätmevedaja edastab kogu jäätmevedu puudutava info jäätmevaldajate registrisse, mida vajadusel võib täiendada kui KOV soovib saada veelgi täpsemat ülevaadet tema territooriumil toimuva jäätmete veo kohta. Sellisel juhul jääb ära vajadus KOV-ide jäätmekorralduse haldamiskeskuste loomise järgi, mis sisus tähendavad uusi riigipalgalisi ametikohti ja seda olukorras, kus eesti majandusel on juba täna probleem riigiparaadi kulude katmisel.</p>	<p>Eelnõukohane jäätmeseaduse 4. peatükk näeb ette, et: 1) korraldatud jäätmevedu korraldatakse selliselt, et jäätmeid vedava ettevõtja ainsaks kliendiks ja temale tasu maksjaks on KOV ning jäätmevaldajate üle arvestuse pidamise ning nendega arveldamise kohustus on KOV-il; ja 2) KOV-il on õigus kehtestada jäätmevaldajale jäätmehoolduskulude kandmise kohustus, mille suurus on kuni 100% jäätmevaldajale esitatud korraldatud jäätmeveoga hõlmatud kuludest. ERMEL seisukoht: KOV-id on viimasel ajal korraldanud hankeid, kus sisuliselt kõik reformiga rakendatavad tingimused on juba täidetud. Reformi rakendumisel praegusel kujul ei muutuks nende hangetega hõlmatud sadade tuhandete inimeste jaoks mitte midagi, ainult kasvavad kulud / /</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Kavandatud muudatus toob kaasa vastutuse ja rollide ümberjaotumise. Samas tänane olukord on suuresti põhjuseks EL eesmärkide täitmata jätmisel – liikmesriigile jäätmedirektiiviiga sätestatud sihtarvude saavutamisel. Seega tuleb riigil süsteemi reformida. Edaspidi vastutab KOV liigiti kogumise sihtarvu saavutamise eest, mistõttu on KOV vajalik tagada teenuse kõrgem kvaliteet ja paindlikkus, kuna tal tuleb täita konkreetseid keskkonna eesmärke ning läbi andmete ja raha temale liikumisega saab ta kontrollida teenuse osutamise protsessi - säilitada parem kontroll teenuse kvaliteedi, jätkusuutlikuse ja kulude üle. Kui ta ei halda tasusid ega oma tervikpilti andmetest, on tal keeruline suunata vahendeid vajalikesse tegevustesse ja arendada selliselt süsteemi terviklikult. Kui vedajale maksab KOV, on tal ka suurem võimalus nõuda vedajatelt keskkonnasõbralike praktikate rakendamist. Keskne roll annab KOVle tervikliku vaate kogu piirkonna jäätmekäitluse olukorrast, mille järgselt saab KOV planeerida strateegilisi samme. KOVle keske rolli andmine toob arusaadavalt kaasa teatud vastuseisu ettevõtjate poolelt. Kuid KOV poolt keskne süsteemi haldamine muudab jäätmekorralduse ühtlasemaks ja paremini koordineerituks. KOV saab kehtestada hinnad selgemalt ja õiglasemalt, vältides hinnaerinevusi piirkondade ja jäätmevaldajate vahel. Keskne roll tagab parema järelevalve nii vedaja kui jäätmevaldaja üle. KOV saab nii jäätmeveo teenustasu kogumise kui ka arveldamise ja arve esitamise edasi delegeerida või kasutada digitaalseid lahendusi ilma, et sellega kaasneks ulatuslikult uusi ametikohti. Samas on</p>
---	-----------------------	---	--	------------------------	---

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Eelnõu järgne korraldatud jäätmeveo piirkonna suurus kahjustab konkurentsi ERMEL seisukoht: eelnõukohase jäätmeseaduse § 67 lg 5 muudatusega ette nähtud elanike arvu piiri tuleks vähendada. Konkurentsi soodustamiseks toetame väiksema elanike arvuga veopiirkondade kehtestamist. Suurem veopiirkond tähendab suuremat investeeringut ühe veopiirkonna teenindamiseks vajalikku veokiparki ehk suurendab jäätmeveo turule sisenemise barjääri.</p>	<p>Eelnõukohase jäätmeseaduse § 67 lg 5 kohaselt ei ole korraldatud jäätmeveo piirkonna elanike arv üldjuhul suurem kui 100 000.</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Kehtivas jäätmeseaduses olev veopiirkonna suuruse ülempiir (30 000 elanikku) on tekitanud olukorra, kus mitmed omavalitsused on pidanud oma haldusterritooriumi jagama eraldi veopiirkondadeks, mis põhjustab asjatut halduskoormust. Veopiirkonna suurendamist on soovitatud ka Maailmapanga poolt läbi viidud jäätmevaldkonna tervikanalüüsis, kuna see võimaldab kasu saada mastaabiefektist ning soodustab omavalitsuste vahelist koostööd. Lõpliku otsuse veopiirkonna suuruse osas teeb KOV ise, arvestades asjaolusid. KOV võib kehtestada ka väiksema veopiirkonna.</p>
<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Eelnõukohane jäätmeseaduse § 70 lg 1² kahjustab biojäätmete ringlussevõttu Siin tuleks sätestada, et korraldatud jäätmeveo hanke tulemusel kogutud biojäätmetest toodetud komposti ei tohi kasutada prügilate katteks ega ladestada prügilasse, sest biojäätmete kompostijad võivad madala hinnaga korraldatud jäätmeveoga hõlmatud biojäätmete käitlemise hanke, teevad kogutud biojäätmetele näiliku kompostimise ning panevad selle komposti hiljem prügilate katteks või ladestamiseks.</p>	<p>Eelnõukohane jäätmeseaduse § 70 lg 12 näeb ette, et korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete taaskasutamiseks sõlmitakse eraldi hankeleping mh biojäätmete käitlejaga. ERMEL seisukoht: biojäätmete ringlussevõttuga seonduv probleem on selles, et biogaasi tootmine, mida tuleb biojäätmete käitlemisele eelistada, kuna biojäätmetest biogaasi tootmisel toodetakse metaani, mida saab kasutada nii transpordis kui mujal, ja väetist, mis sobib põldudele, on olemuselt palju kallim kui biojäätmete kompostimine. Samas kompostimise tulemusena eraldub metaan atmosfääri ja suurendab kasvuhoonegaase, samuti sisaldab selline kompost suures hulgas võõriseid, nii et vaatamata isegi komposti</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Eelnõu ei sätesta kohustust eelistada komposti tootmisele biogaasi tootmist. Eelnõukohane § 70 lg 1³ sätestab, et biojäätmete taaskasutamine peab tagama biojäätmete ringlussevõtu ning vastama jäätmeseaduse § 2¹ lõikes 1 sätestatud tingimustele. See tähendab, et toimuma peab jäätmete lakkamine ning juhul kui valmistatakse komposti või kääritusjääki, peab see olema sertifitseeritud tooteks. See tähendab, et kompost ja kääritusjääk on siinkohal võrdsed, kui tegu on sertifitseeritud tootega. Jäätmeseaduse § 2¹ võimaldab jäätmete lakkamist nii riigisiseste kui ka EL tasandi õigusaktide alusel ning üksikjuhtumipõhiselt (kui õigusaktidega ei ole lakkamise kriteeriume kehtestatud). Seega ei ole biojäätmete ringlussevõtt piiritletud vaid kompostimise või kääritusjäägi tootmisega ega eelistatud konkreetseid käitlusviise. Samuti lisame, et kui kompostitootja otsustab sertifitseeritud komposti ladestada, ei ole tegemist enam tootega ja kompost muutub jäätmeteks (vt keskkonnaministri 08.04.2013 määruse nr 7 "Biologunevatest jäätmetest komposti tootmise nõuded" § 12).</p>

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Eelnõus ei arvestata IT-ga seotud riskidega ERMEL seisukoht: jäätmearuande esitamata jätmine ei ole põhjendatud, kuid ohtlike jäätmete saatekirja puhul tuleb arvestada, et saatekiri tuleb esitada enne iga vedu (vt kehtiva jäätmeseaduse § 64 lg 2 ja eelnõukohase jäätmeseaduse § 1171). Selliseid vedusid toimub mitu korda päevas. Seega tuleb eelnõus arvestada ka võimalusega, kus mingil põhjusel (server maas, internet ei tööta, küberrünnak) ei ole võimalik elektroonilisi saatekirju vormistada. Kas sellisel juhul jääb ohtlike jäätmete käitlus seisma või tuleb seda teha jäätmeveo saatekirja nõudeid rikkudes? Teeme ettepaneku luua tõhusad regulatsioonid juhtudeks, kui andmete esitamine pole võimalik.</p>	<p>Eelnõukohase jäätmeseaduse § 85 lg 1 sätestab, et jäätmeloa kehtivuse võib peatada ka juhul, kui loa omanik on jätnud korduvalt tähtjaks esitamata selle jäätmeloaga seotud jäätmekäitluskoha jäätmearuande või on jätnud korduvalt koostamata jäätmeveo saatekirja, kui saatekiri on nõutav.</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Täpsustatud seletuskirja juhiseiga võrguühenduse häirete või katkestuste korral järgmiselt: Oma majandustarkvara kasutaja saab nii lühiajalise kui pikaajalise katkestuse korral koostada saatekirjasid oma infosüsteemis ja katkestuse ajal koostatud saatekirjade andmed edastada riigile peale katkestuse lõppemist. Iseteeninduse kasutaja peab katkestuse ajal koostama saatekirja paberil või arvutifailina ja sisestama katkestuse ajal tehtud saatekirjade andmed peale katkestuse lõppemist.</p>
<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Eelnõukohane jäätmeseaduse § 117 lg 1 näeb ette jäätmearuande igakuise esitamise. ERMEL seisukoht: juba täna on jäätmearuande koostamine väga töömahukas protsess. Hetkel puudub arusaam, kuidas elektroonilised saatelehed tööle lähevad ja kuidas kogu see süsteem päriselt töötab. Seetõttu on küsimus, et kui näiteks selgub, et süsteemis esinevad tõrked ja jäätmearuannet tuleks teha käsitsi, nagu seda täna tehakse, siis kuidas riik seda ette kujutab? Ettepanek näha ette võimalused jätta igakuine aruanne esitamata, kui näiteks elektrooniline andmete esitamise keskus pole töötanud või pole sinna olnud võimalik andmeid esitada</p>		<p>Arvestatud</p>	<p>Jäätmeveo saatekirjade kasutuselevõtt ja sagedasemale jäätmearuannete esitamisele üleminek on vajalik, et tagada korrektsemad ja ajakohasemad andmed, avatud konkurents ning andmete suurem läbipaistvus. Oleme võtnud arvesse huvigruppide poolt antud tagasisidet ning selleks, et vähendada võimalikku halduskoormuse kasvu on eelnõud muudetud ja algselt sätestatud üks kord kuus aruande esitamine on asendatud üks kord kvartalis aruande esitamisega.</p> <p>Oma majandustarkvara kasutaja saab nii lühiajalise kui pikaajalise katkestuse korral koostada saatekirjasid oma infosüsteemis ja katkestuse ajal koostatud saatekirjade andmed edastada riigile peale katkestuse lõppemist. Iseteeninduse kasutaja peab katkestuse ajal koostama saatekirjad paberil või arvutifailina ja katkestuse ajal tehtud saatekirjade andmed sisestama riiklikku süsteemi peale katkestuse lõppemist.</p>

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Jäätmeveo saatekirja koostamise nõue ei ole põhjendatud ERMEL seisukoht: jäätmeveo saatekirja koostamise kohustus suurendab oluliselt sisenemisbarjääri jäätmeveoturule, kuna eeldab suurt investeeringut ettevõtte IT-süsteemidesse. Minimaalselt on vajalik kirjeldada erikord, kuidas käitatakse IT-süsteemide (nii KOTKAS kui ka ettevõttepoolsed süsteemid) rikete ning andmevahetushäirete korral. ERMEL seisukoht: teeme ettepaneku jätta eelnõukohase jäätmeseaduse § 1171 lg 2 välja jätta. Tegemist on tarbetu bürokraatiaga. Kui ettevõttel on olemas vastavad jäätmeload, siis tegevuskohtade vahel jäätmete liigutamiseks ei ole mingit objektiivset põhjust riiklikku saatekirja kasutada. Lisaks tekib küsimus, et kui tegemist on jäätmete kogumisega kliendilt, kas siis peale iga konteineri tühjendust tuleb koostada uus saatekiri?</p>	<p>Eelnõukohase jäätmeseaduse § 1171 näeb ette jäätmeveo saatekirja koostamise kohustuse, sh tuleb jäätmeveo saatekiri esitada ka ettevõtte enda tegevuskohtade vahelisel jäätmeveol.</p>	<p>Küsimus vastatud</p>	<p>Jäätmeveo saatekirja koostamine ei suurenda sisenemisbarjääri jäätmeveoturule, kuna ei eelda investeeringut IT-süsteemidesse. Masinliidese kasutuselevõtt ehk IT-investeering on võimalus, mitte kohustus. Kõikidele ettevõtetele jääb võimalus kasutada tasuta iseteeninduskeskkonda. Ettevõtetel tekib võimalus hallata PISTRİK-us kõikide jäätmevedude infot ilma ise vastavat topelt arvestust (paberil, excelis vms) pidamata. Samuti on kavas pakuda saatekirja andmete PISTRİK-st välja eksportimise võimalust. Ettevõtte saab eksporditud andmed saata raamatupidajale, kellel on võimalik need oma programmi laadida ning nende andmete alusel arved genereerida ja väljastada. Sellisel juhul võib mikroettevõtte äriprotsess tänasega võrreldes isegi lihtsusetuda. Oma majandustarkvara kasutaja saab nii lühiajalise kui pikaajalise katkestuse korral koostada saatekirjasid oma infosüsteemis ja katkestuse ajal koostatud saatekirjade andmed edastada riigile peale katkestuse lõppemist. Iseteeninduse kasutaja peab katkestuse ajal koostama saatekirjad paberil või arvutifailina ja katkestuse ajal tehtud saatekirjade andmed sisestama riiklikku süsteemi peale katkestuse lõppemist. Ettevõtte eri tegevuskohtade vahel jäätmete liigutamiseks on saatekiri vajalik põhjusel, et edaspidi toimub uues jäätmeinfosüsteemis tegevuskoha bilansi arvestus poolautomaatselt sissetuleku ja väljamineku saatekirjade alusel. Seda funktsionaalsust on mõistlik riiklikus süsteemis pakkuda, sest vastasel korral tekib ebavõrdne olukord, kus suurematel ettevõtetel on sama automaatika</p>
---	-----------------------	--	---	-------------------------	--

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Töötlemata segaolmejäätmete põletamise reeglid tuleb selgelt kehtestada ERMEL seisukoht: jäätmeseaduse § 42 lg 3 punkti 13 juures on vaja: 1) sätestada selge tähtaeg, millest alates on töötlemata segaolmejäätmete otsepõletamine energiakasutuse eesmärgil keelatud või, 2) alternatiivselt sihtarvud segaolmejäätmetes sisalduvatele pakendijäätmetele, biolagunevatele jäätmetele ning metalljäätmetele, mis tuleb tagada selleks, et segaolmejäätmete otsepõletamine oleks lubatud sarnaselt tänasel hetkel prügilasse ladestatavate jäätmetega. Olukord, kus KOV-i jäätmekava kehtestab piirangud mh erinevate jäätmete energiakasutuse otstarbel põletamise vähendamiseks ja sellekohased meetmed, kuid kus ei ole selge, millistel tingimustel on töötlemata segaolmejäätmete põletamine keelatud, tekitab jäätmekäitlejatele ebaselgust.</p>	<p>Eelnõukohane jäätmeseaduse § 42 lg 3 punkt 13 näeb ette, et KOV-i jäätmekava sisaldab plaani muuhulgas taaskasutamiseks sobivate olmejäätmete ja biolagunevate jäätmete energiakasutuse otstarbel põletamise ja ladestamise vähendamise plaani ning energiakasutuse otstarbel põletamise ja ladestamise piiramiseks võetud meetmeid.</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>KOVI jäätmekava § 42 lg 3 p 13 kohase plaaniga kavandab KOV enda ja oma territooriumil tegutsevate ettevõtete tegevust jäätmete põletamise ja ladestamise vähendamiseks. Muuhulgas on nimetatud plaan KOVile aluseks jäätmete liigiti kogumise arendamisel ja segaolmejäätmete käitlusteenuse hankimisel. Segaolmejäätmete seast välja sorditud jäätmete kvaliteet ei pruugi olla piisav kulutõhusaks ringlussevõtuks. Seetõttu tuleb eelistada jäätmete tekkekohas liigiti kogumist, mis tagab ringlussevõtuks sobiva kvaliteediga jäätmevoogude kogumise. Seaduse muudatusega ei ole praegu kavas kehtestada põletuseelse sortimise kohustust. KOV võib segaolmejäätmete käitlusteenuse hanke raames tellida siiski ka segaolmejäätmete eelsortimise.</p>
<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Eelnõuga jäetakse võimalus liigiti kogutud jäätmete põletamise keelu liiga laiaks tõlgendamiseks ERMEL seisukoht: Eelnõu ja kehtiva jäätmeseaduse koosmõjus ei ole võimalik üheselt aru saada, kas liigiti kogumise käigus kogutud segaolmejäätmed loetakse liigiti kogutud jäätmeteks, mida ei või põletada, või hõlmab liigiti kogumise mõiste vaid kõiki teisi kogutud jäätmeid, välja arvatud segaolmejäätmeid, ning segaolmejäätmeid võib põletada ka siis, kui segaolmejäätmed on kogutud liigiti kogumise käigus. Teeme ettepaneku täpsustada eelnõus ühemõtteliselt, et olmejäätmete liigiti kogumise käigus kogutud segaolmejäätmed ei ole liigiti kogutud jäätmed ning nende põletamine on lubatud.</p>	<p>Kehtiva jäätmeseaduse § 28¹ lõike 2 kohaselt on korduskasutuseks ettevalmistamiseks ja ringlussevõtuks liigiti kogutud jäätmeid keelatud põletada, välja arvatud jäätmed, mis tekivad liigiti kogutud jäätmete töötlemisel ning mille puhul on põletamine jäätmehierarhia kohaselt keskkonna jaoks parim lahendus.</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Segaolmejäätmed ei ole liigiti kogutud jäätmed - need on jäätmed, mis sisaldavad erinevaid materjale, mis vajavad sortimist või on juba taaskasutamiseks sobimatud. (Põletamine on ka taaskasutustoiming, segaolmejäätmeid põletatakse). Seletuskirja on täiendatud järgnevalt: Olmejäätmete liigiti kogumise käigus kogutud segaolmejäätmeid ei ole loeta jäätmeseaduse § 28¹ lõike 2 mõistes liigiti kogutud jäätmeteks ja neid võib eelneva töötluseta põletada.</p>

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Eelnõukohane imporditud jäätmete põletamise eest energiakasutuse tasu kogumine piirab oluliselt imporditud jäätmekütuse energiakasutust Eestis</p> <p>Teeme ettepaneku muuta eelnõukohast keskkonnatasude seaduse § 18¹ lg 1 sõnastust järgnevalt (muudatus esitatud rõhutatult ja alla joonitult): „Saastetasu rakendatakse, kui Eesti päritolu jäätmeid põletatakse energiakasutuse otstarbel“.</p>	<p>Eelnõukohane keskkonnatasude seaduse § 18¹ näeb ette, et saastetasu rakendatakse, kui jäätmeid põletatakse energiakasutuse otstarbel ja kui energiakasutuse otstarbel põletatakse tavajäätmeid, välja arvatud puidujäätmeid.</p> <p>ERMEL seisukoht: keskkonnatasude seadusesse kavandatud § 181 eelnõu sõnastuses toob kaasa energiakasutuse tasu maksmise kohustuse ka nende jäätmete energiakasutuse eest, mis ei ole seotud Eesti päritolu olmejäätmete ringlussevõtu eesmärkide täitmisega.</p> <p>Eelkõige puudutab see imporditud jäätmekütuseid, mille energiakasutus Eestis muutub eelnõu kavandatud sõnastuses vastuvõtmise korral suures osas konkurentsivõimeks. See vähendab jäätmete energiakasutuse abil teenitud lisandväärtust Eestis ning</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Erisuse tegemisel on risk, et hakatakse skeemitama ja Eestist pärit olmejäätmeid deklareerima kui imporditud jäätmeid. Nimetatud meede aitab kaasa ka lähipiirkonna olmejäätmete ringlussevõtu arendamisse, mitte ainult Eesti.</p> <p>Imporditud jäätmetele soodsama tasumäära kehtestamist tuleks vaadelda ka kui riigiabi (annab eelise abi saajale ja moonutab konkurentsi).</p>
---	-----------------------	---	---	------------------------	---

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtete Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Eelnõu motiveerib kasutama tavajäätmeid ohtlike jäätmete ja puidujäätmete nimel all energiakasutuseks</p> <p>Me ei pea põhjendatuks kehtestada ohtlike jäätmete põletamisele energiakasutuse saastetasu. Seda põhjusel, et ohtlike jäätmete põletamine maksab juba praegu 5-6 korda rohkem kui olmejäätmete põletamine ning ohtlike jäätmete põletamisele saastetasu kehtestamine muudab ohtlike jäätmete käitlemise ebamõistlikuks kalliks koos kõikide sellega kaasnevate negatiivsete tagajärgedega (ohtlike jäätmete käitlemine tavajäätmete nime all või ohtlike jäätmete ladestamine selleks mitte ette nähtud kohtadesse).</p> <p>Seetõttu tuleb vähendada tavajäätmete energiakasutuse saastetasu määra, alandades tavajäätmete sorteerimisjääkide energiakasutuse tasu määra (eelnõu § 3 p 10 sätestatud keskkonnatasude seaduse § 20¹ p 1) kavandatud 50 EUR/t asemel 10 EUR /t. Mida väiksem on tavajäätmete ja ohtlike jäätmete ning puidujäätmete energiakasutuse saastetasu määrade erinevus, seda väiksem on võimalus, et jäätmevaldajad ja jäätmekäitlejad kasutavad tavajäätmeid ohtlike jäätmete või puidujäätmete nime all energiakasutuseks.</p>	<p>Eelnõukohane</p> <p>keskkonnatasude seaduse § 18¹ näeb ette, et saastetasu rakendatakse, kui energiakasutuse otstarbel põletatakse tavajäätmeid, välja arvatud puidujäätmeid.</p> <p>ERMEL seisukoht: eelnõukohase keskkonnatasude seaduse §-st 181 tuleneb, et jäätmete energiakasutuse tasu ei rakendata ohtlike jäätmete ja puidujäätmete energiakasutuse korral. Ohtlike jäätmete ja puidujäätmete vabastamine saastetasu maksimisest energiakasutuse korral tekitab jäätmevaldajates ja jäätmekäitlejates motivatsiooni väita, et tavajäätmed on tegelikult ohtlikud jäätmed või puidujäätmed, ja kasutada tavajäätmeid ohtlike ja/või puidujäätmete nime all energiakasutuseks. Pärast jäätmete energiakasutuseks kasutamist ei ole võimalik enam täpselt väita, kas tegemist</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Põletustasu on eelnõu kohaselt kavas kehtestada tavajäätmetele.</p> <p>Seletuskirja on täiendatud (sh riskidega). Muuhulgas ohtlike jäätmete põletamisele on kehtestatud rangemad nõuded ja see on kallim kui tavajäätmete põletamine. Järelevalve tõhustamine.</p>
--	-----------------------	--	---	------------------------	--

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Jäätmete energiakasutuse saastetasumäär jäätmete sorteerimisjäägile peab olema märgatavalt väiksem kui mitte sorteeritud jäätmetele</p> <p>ERMEL seisukoht: saastetasumäär jäätmete sorteerimisjäägile peab olema märgatavalt väiksem, kui see on mitte sorteeritud jäätmetele. Loogika on selles, et jäätmete sorteerimisel on paratamatu, et tekib nn sorteerimisjääk, mille ringlusse võtmine või veelgi põhjalikum sorteerimine ei ole enam otstarbekas. See sorteerimisjääk põletatakse täna ära ning on üks jäätmete sorteerimise suurimatest kulukomponentidest. Kui sorteerimisjäägi põletamine maksab sisuliselt sama palju kui sorteerimata materjali põletamine, tekib kiiresti olukord, et liigiti kogutud jäätmete kõige odavam käitlusviis on ikkagi nende põletamine, sest kui näiteks jäätmete sorteerimise nn väravahind on 160 EUR/t, aga põletamisel 120 EUR/t, siis on selge, et ei ole mingit majanduslikku mõtet jäätmeid sorteerida. Mida odavamalt saab ära anda sorteerimisjäägi, seda konkurentsivõimelisemaks muutub jäätmete sorteerimise majanduslik tasuvus ja ka ettevõtte on valmis investeerima, et vajalikud võimalused luua. Teeme ettepaneku mitte kehtestada sorteerimisjäägile kõrgemat saastetasu kui 10 EUR/tonn.</p>	<p>Eelnõukohase keskkonnatasude seaduse § 20¹ lg 1 p 1 näeb ette, et saastetasude määr jäätmetonni kohta jäätmete energiakasutusel on tavajäätmete sortimisjäägi puhul alates 2026. aasta 1. jaanuarist 50 eurot.</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Isegi, kui liigiti kogutud jäätmete põletamine on odavam, siis on selle põletamine eelneva sortimiseta keelatud. Tagamaks jäätmereformi eesmärki ja, et üha rohkem jäätmeid suunataks ringlusse (vähem põletusse ja ladestamisele; väheneks ka sortimisjäägi kogus) ei ole otstarbekas sortimisjäägile madalamat saastetasu kehtestada.</p>
---	-----------------------	--	--	------------------------	--

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte e Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Seletuskirjas on eksitav väide imporditavate jäätmete eest makstava väravatasu suuruse kohta ERMEL-i seisukoht: Väide on eksitav, sest juba mitmel aastal on imporditavate jäätmete väravatasu olnud madalam kui Eestist hangitavate jäätmete väravatasu. Eksitav väide on seletuskirja sattunud tõenäoliselt enne 2020. aastat koostatud analüüsid, kui Eestist pärit jäätmete väravatasud olid madalamad. Meie hinnangul tuleb Valida üks järgnevast kahest muudatusest: 1) eemaldada seletuskirjast eksitav sulgudes olev lauseosa „(seejuures imporditavate jäätmete eest makstakse oluliselt kõrgemat hinda)“ või alternatiivselt 2) muuta lauseosa korrektseks järgmises sõnastuses (muudatus rõhutatult ja alla joonitult): „(seejuures imporditavate jäätmete eest makstakse madalamat hinda)“.</p>	<p>Eelnõu seletuskirja lk-l 74 on järgmine väide: „Iru jäätmepõletustehases, kus põletatakse valdavalt segaolmejäätmeid, on see u 63,5 eur+km (seejuures imporditavate jäätmete eest makstakse oluliselt kõrgemat hinda) ning kõige kõrgem tariif on 70 eur/t.“</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Seletuskirja sõnastust muudetud.</p>
---	-----------------------	--	---	-------------------	---

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Laiendatud tootjavastutuse regulatsiooni tuleb täiendada</p> <p>Laiendatud tootjavastutuse süsteemi regulatsioon vajab täiendamist. Käesoleval hetkel ilmestab pakendijäätmete käitlemisel turutõrget asjaolu, et tootjavastutusorganisatsioonid (TVO) küsivad pakendi turule laskjalt kartongi näitel pakenditasu ~70 EUR/t turule lastud kartongi kohta.</p> <p>Pakenditasu peab tagama pakendist tekkiva kartongi jäätmete kogumise ning ringlusesse suunamise, mille tulemuseks on ettenähtud ulatuses taaskasutustõendite teke. Kui TVO-st sõltumatu jäätmekäitleja soovib müüa TVO-le kartongi taaskasutustõendit, pakuvad TVO-d kartongi taaskasutustõendi ehk täidetud ringlussevõtu kohustuse eest tasu 10 EUR/t. Ilma turutõrketa ei saaks olla olukorda, kus täidetud kohustus on kordades odavam kui kohustuse täitmise lubadus. Jäätmekäitlejad ja nendega seotud isikud ei tohi omada valitsevat mõju TVO-de üle. Tuleb suurendada kontrolli TVO-de üle, sh peaks pakendiaruanded olema kolmandate osapoolte poolt tõendatud.</p>		<p>Arvestatud osaliselt</p>	<p>Eelnõu koostaja on vaadanud üle taaskasutusorganisatsioonide kehtestatud nõuded, mille kohaselt peavad taaskasutusorganisatsioonid igal aastal oma veebilehel välja tooma pakendiseaduse § 17_4 lg 1 kohase teabe. Täiendasime punkte, mis info peab veebilehel avaldatud olema (§ 17_4 lg 1). Sealhulgas on seaduses täpsustatud, et TKO peab käitlusteenuse hankimisel küsima 3 võrreldavat pakkumust ning TKO liikmete, omanike ja aktsionäride ringist eemaldatakse jäätmekäitlusega tegutsevad ettevõtted, et tagada ausam ja läbipaistvam konkurents käitlusteenuse hankimisel. TKOde osas teostab järelevalvet Keskkonnaamet, kes kontrollib iga aasta ka taaskasutustõendite tõepärasust ja vajadusel muid dokumente.</p>
---	-----------------------	--	--	-----------------------------	--

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Pakendijäätmete vaheladustuskoha mõiste on liiga kitsas ERMEL seisukoht: eelnõukohane mõiste „pakendijäätmete vaheladustuskohat“ on liiga kitsas, kuna piirab vaheladustuskoha olemasolu vaid korraldatud jäätmeveo raames kogutud pakendijäätmete taaskasutusorganisatsioonile (TKO) üle antavate pakendijäätmetega. Ehk teisisõnu – pakendijäätmete vaheladustuskoha mõiste ei hõlma jäätmekäitluskohta, kus TKO-le antakse üle avalikust kogumisvõrgust või vabaturult kogutud pakendijäätmed. Rõhutame, et TKO-l on kohustus koguda kokku ja taaskasutada kõik turule lastud kauba pakendid (vt ka eelnõukohane pakendiseaduse § 12¹ lg 1), st nii korraldatud jäätmeveoga hõlmatud pakendijäätmed kui ka vabaturult või avalikust kogumisvõrgust pärit pakendijäätmed. Oleme seisukohal, et pakendijäätmete vaheladustuskohat peaks olema määratud nii, et tegemist on kohaga, kus pakendeid vajadusel kogutakse ning valmistatakse veoks sorteerimistehasesse sõltumata sellest, kas kohas antakse üle korraldatud jäätmeveo raames kogutud pakendijäätmeid või ka teisi pakendijäätmeid.</p>	<p>Eelnõukohase pakendiseaduse § 54 kohaselt on pakendijäätmete vaheladustuskohat tehniliselt varustatud jäätmekäitluskohta, kus antakse korraldatud jäätmeveoga kogutud pakendijäätmed üle taaskasutusorganisatsioonile.</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Eelnõukohane pakendiseadus näeb ette, et vaheladustuskohat viiakse korraldatud jäätmeveo raames kokku kogutud olemes tekkivad tagatisrahata müügipakendite jäätmed. Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud täiendavad muudatused, mis kehtestavad pakendijäätmetes sisalduva võõrise mahu, mille osas lasub vastutus TKO-l. Iga viite protsenti ületava võõrise mahu eest vastutab KOV ning pakendijäätmetes sisalduvate võõriste ületamise tõendamise eest vastutab TKO. Eelnõukohast seadust on täiendatud § 15_2 erinevates lõigetes. Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskohat, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskohat). Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Vaheladustuskohat jõudnud pakendijäätmed antakse üle vastavalt TKOde turuosadele. Kui TKO soovib ühildada muude nimetamata pakendiliikide kokku kogumist müügipakenditega, siis seda saab ta teha pärast müügipakendite arvestuse pidamist (nt pärast seda, kui vaheladustuskohas on vastavalt turuosale pakendid TKO-le üle antud).</p>
---	-----------------------	---	---	------------------------	---

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtete Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Pakendiettevõtja tegevused tuleb sätestada selgemalt ERMEL seisukoht: pakendiettevõtja tegevused tuleb sõnastada selgemalt. Esiteks, pakendiettevõtja peab tagama vastuvõtu vastavalt TKO sorteerimisjuhendile kogutud pakendile. Teiseks, kuna pakendiseaduse § 12¹ lg 1 täitmiseks on võimalik välja mõelda igasuguseid tegevusi, sh tarbetuid tegevusi, peaksid pakendiettevõtja tegevused olema selgelt kirjeldatud. Pakendijäätmete avaliku kogumisvõrguga pargiga on kohustused selged, kuid pakendijäätmete tekkekohal kogumise kulud peab TKO kandma alates pakendijäätmete sorteerimisjaama jõudmisest ja taaskasutamisest.</p>	<p>Eelnõukohase pakendiseaduse § 12¹ lg 1 järgi on pakendiettevõtja kohustatud tagama oma turule lastud pakendatud kauba pakendi ja pakenditest tekkinud jäätmete tagasivõtmise ja käitlemise ning kandma nende tegevuste kulud.</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Jäätmete raamdirektiivi artiklid 8 ja 8a sätestavad tootjatele laiema kohustused nende toodetest tekkinud pakendite vastutusele kui on kommentaaris kirjeldatud. Seega ei ole võimalik, et tootjate kohustused algaksid alates sellest, kui pakendijäätmed sorteerimisjaama jõuavad. PakS § 12¹ on vastavuses kehtiva EL tootjavastutuse definitsiooniga. Lõikes 1 on toodud üldsäte ja seda täpsustavad järgnevad lõiked. Lõige 4 loetleb, millised kulud tuleb pakendiettevõtjal kanda ning need on kooskõlas EL jäätmete raamdirektiivi artikliga 8a. Tegemist ei ole uue sättega, vaid juba varasemalt § 20 lõigetes 1 ja 2_2 kehtinud kohustusega. Nimetatud lõiked tunnistati kehtetuks ning võeti üle § 12_1 lõike 1 muutmisenä. Pakendiettevõtjate muud kohustused on välja toodud pakendiseaduse §-is 16.</p>
--	-----------------------	---	---	------------------------	--

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtete Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Klaaspakendi kogumine koos plast- ja metallpakendijäätmetega ei ole põhjendatud. Ei ole mõistlik sätestada seaduse tasemel, millised jäätmed missugusesse konteinerisse peavad minema, sest päriselu on palju dünaamilisem ja seetõttu võib niisugusel tasemel seaduses reguleerimine tuua kasu asemel kahju. Näiteks ei ole mõistlik luua seadusega muljet justkui oleks klaasijäätmete kogumine koos teiste jäätmetega otstarbekas. Turuosalisel on teinud tööd ja näinud vaeva, et veenda kliente klaasi eraldi koguma ning täna on üle Eesti mitmeid tuhandeid kliente, kes seda teevad. Liigiti kogutud klaasijäätmed on üldiselt väga puhtad ja nõuavad hiljem minimaalset järelkäitlust. Klaasijäätmete kogumine koos teiste jäätmetega toob kaasa probleemi, kus purunenud klaasi killud jäävad teiste jäätmete hulka ja neid ei saa sealt enam hiljem kätte. Sedasi rikutakse ära ka teised klaasiga koos kogutud jäätmed ning raisku läheb ka suur kogus klaasi. Kuna Eestis on järel sorteerimise võimekus väga piiratud, siis pole mõistlik seadusega kohustada inimesi loobuma senisest klaasi liigiti kogumisest ja panema selle teiste jäätmete hulka, teades, et hilisem lahku sorteerimine on problemaatiline. Teeme ettepanku jätta KOV-i ja TKO-de ühiseks otsustamiseks, missugused jäätmed missugustes konteineritesse paigutatakse. KOV-idel on eesmärk liigiti kogumist suurendada, seega on liigiti</p>	<p>Eelnõukohase pakendiseaduse § 15 lg 4 p 2 kohaselt kogutakse tiheasutusala olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmed tekkekohalt mahutitesse nii, et klaaspakend kogutakse kokku koos plast- ja metallpakendijäätmetega.</p>	<p>Arvestatud osaliselt</p>	<p>Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmed kogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsitud avalike konteinerite kaudu või tekkekohal eraldi klaaspakendijäätmete mahutisse (kott, konteiner vms). Osades KOVides on klaaspakendijäätmete liigiti kogumiseks eraldi taristu rajatud, seega on huvirühmade jaoks oluline, et juba tehtud pingutused ja kommunikatsioon ei läheks uute sätetega vastuollu. Seega näeb eelnõu koostaja, et klaaspakendijäätmete osas on oluline, et KOVid saavad selliste pakendijäätmete liigiti kogumist ise kujundada, võttes arvesse juba tehtud investeeringuid ja olemasolevat praktikat. Seega jätab eelnõu vajaliku paindlikkuse kasutada erinevaid lahendusi klaaspakendijäätmete kogumisel. Seejuures on oluline, et KOV saavutaks olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu võimalikult kuluefektiivselt.</p>
--	-----------------------	--	---	-----------------------------	---

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtete Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>TKO-dele üle antavad pakendijäätmed tuleb kokku koguda vastavalt TKO-de sorteerimisjuhenditele ERMEL seisukoht: eelnõukohast pakendiseaduse § 15 lg 8 tuleb täpsustada nii, et TKO-de sorteerimisjuhendite järgi kokku kogutud pakendijäätmed antakse enne käitlustoiminguid üle taaskasutusorganisatsioonidele proportsionaalselt nende turuosadega. Jäätmevaldajatel on pakendijäätmete kogumisel, sh pakendijäätmete puhastamisel erinevad harjumused – mõni jäätmevaldaja puhastab pakendijäätmed enne kogumismahutisse panemist, teine jäätmevaldaja ei puhasta pakendijäätmeid ning paneb pakendijäätmete kogumismahutisse ka neid jäätmeid, mida ei tohi sinna panna (nt segaolmejäätmeid või biojäätmeid). Selleks, et korraldatud jäätmeveo raames kogutud pakendijäätmeid oleks võimalik võimalikult suures ulatuses ringlusse võtta, peavad jäätmevaldajad koguma pakendijäätmeid ühesuguste ja selgete reeglite järgi. Seetõttu tuleb eelnõus ette näha, et jäätmevaldajad koguvad pakendijäätmeid TKO-de sorteerimisjuhendite alusel. TKO-d tagavad sorteerimisjuhendite avaldamise ja ka KOV-id peavad tagama TKO-de sorteerimisjuhendite avaldamise.</p>	<p>Eelnõukohase pakendiseaduse § 15 lg 8 näeb ette, et korraldatud jäätmeveo raames kokku kogutud pakendijäätmed antakse enne käitlustoiminguid üle TKO-dele proportsionaalselt nende turuosadega</p>	<p>Arvestatud osaliselt</p>	<p>Eelnõud ja seletuskirja on täiendatud. Lisatud täpsustus, et pakendijäätmed tuleb üle anda kogumisjärgses seisundis.</p>
--	-----------------------	--	---	-----------------------------	---

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtete Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Jäätmevaldaja kulu tagatisrahata pakendite kogumisel ja vedamisel tuleb kindlaks määrata korraldatud jäätmeveo hanke tingimustes ERMEL seisukoht: seletuskirjast ei selgu tegelikult, kuidas on saadud see 25 senti. Arvestades toimunud üldiseid kulude kasvusi (jäätmeveok maksab ca 2 korda rohkem kui 3 aastat tagasi, tööjõukulud on kasvanud märkimisväärselt ja kasvavad ilmselt edaspidigi, kliimaeesmärkide täitmine suurendab kulusid), siis tegeliku kulu saab teada ikka siis kui vastavad hanked on läbi viidud. Kuna eelnõu koostajad soovivad saada proportsiooni, et 80% kuludest katab pakendiettevõtja ja 20% jäätmevaldaja, siis peale korraldatud jäätmeveo hangete läbi viimist ja tegelike kulude teada saamist saaks need proportsioonid teada. Praegu võib juhtuda nii, et pakendiettevõtjatele langeb väga suur koormus, mis omakorda toob kaasa märgatava toodete hindade kallinemise ja meie pakendiettevõtjate, st tootjate konkurentsivõime halvenemise. Ühtlasi võiks jätta välja lg 2 ning sätestada, et KOV-id peavad korraldatud jäätmeveo hangetes lähtuma 80:20 printsibiist.</p>	<p>Eelnõukohase pakendiseaduse § 15 lg 11 näeb ette, et jäätmevaldaja kannab tagatisrahata pakendi jäätmete tekkekohalt kogumise veokulust 0,25 eurot kogumiskorra kohta kogumisvahendi äraveo või tühjenduse eest.</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>0,50 eurot on jäätmevaldaja kulu, mis tasutakse iga kogumisvahendi tühjenduskorra eest. Arvutusmetoodikat, millega on leitud 0,50 euro suurune jäätmevaldajakulu on selgitatud seletuskirjas § 15_2 lg 7 juures ja mõjuanalüüsis punktis 5.1. Jäätmedirektiivi kohaselt, kui see on põhjendatud vajadusega tagada nõuetekohane jäätmekäitlus ja tootja laiendatud vastutuse süsteemi majanduslik elujõulisus, võivad liikmesriigid kalduda jäätmete raamdirektiivis sätestatud rahalise vastutuse jagamise põhimõttest kõrvale tingimusega, et tootjad kannavad nõutud kuludest 80%. Eelnõu koostaja näeb, et üleminekuperioodil aastatel 2025-2032 on oluline, et jäätmevaldaja kannaks 0,50 eurose kulu pakendijäätme mahuti tühjenduskorra eest, et tagada TKO-le majanduslik elujõulisus. Kui TKO on majanduslikult elujõuline, ei pea jäätmevaldaja pakendijäätmete veo ja käitluskulu kandma. Tootjavastutuse põhimõte seisneb selles, et taaskasutusorganisatsiooniga liitunud pakendiettevõtjad kannaksid enda poolt turule lastud pakendijäätmetega seotud kulud. Seega näeme, et ajas tootjate vastutus kasvab ning inflatsiooni mõju jms tegurid, mis avalduvad 0,50 eurosele jäätmevaldaja kulule, on tootjavastutuse põhimõtte kasvamisega kooskõlas. Seega on fikseeritud summa valitud just põhjusega, et 0,50 euro osakaal vähendaks jäätmevaldaja vastutust ajas ja vastupidiselt suurendaks tootjate vastutust. Jäätmete raamdirektiiv rõhutab, et 80/20 proportsiooni erandit ei tohi kasutada selleks, et vähendada seda osa kuludest, mida toodete tootjad (antud juhul pakendiettevõtjad) kandsid tootja</p>
--	-----------------------	---	---	------------------------	---

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtete Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>TKO-d ei pea kandma pakendijäätmete vaheladustamisega seotud kulu ERMEL seisukoht: pakendijäätmete vaheladustamisega seotud kulu ei peaks olema TKO kanda. TKO-d peaksid kandma tekkekohal kogutud pakendite kulud alates sorteerimisjaamast. Sama seisukohta on ERMEL väljendanud 17.04.2024 arvamuses eelnõu väljatöötamiskavatsusele. Tekkekohal liigiti kogutud pakendijäätmete käitlemise kulud tuleks jaotada jäätmevaldajate ja TKO-de vahel nii, et jäätmevaldajad kannavad pakendijäätmete kogumise ja vaheladustamise või sorteerimise kohta vedamise kulud ning TKO-d kannavad kõik ülejäänud pakendijäätmete käitlemise kulud. Olukord, kus TKO-d kannavad kõik pakendijäätmete kogumise, vedamise ja käitlemisega seotud kulud, ei ole keskkonnasõbralik, kuna see ei suuna tarbijaid vähem tarbima.</p>	<p>Eelnõukohase pakendiseaduse § 15¹ lg 1 sätestab, et pakendijäätmete vaheladustuskoha tagab ja selle kulud kannab TKO-d ja et TKO-d võivad tagada ühise vaheladustuskoha.</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Jäätmete raamdirektiivi artiklid 8 ja 8a sätestavad tootjatele laiema kohustused nende toodetest tekkinud pakendite vastutusele kui on laekunud tagasisides kirjeldatud. Seega ei ole võimalik, et tootjate kohustused algaksid alates sellest, kui pakendijäätmed sorteerimisjaama jõuavad.</p>
--	-----------------------	--	--	------------------------	---

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtete Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>TKO kohustus hüvitada pakendijäätmete kogumise kulu kilomeetri hinna alusel ei ole põhjendatud</p>	<p>Eelnõukohase pakendiseaduse § 15¹ lg 2 kohaselt peab TKO hüvitama olemas tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmete kogumise kulud, mis kujunevad korraldatud jäätmeveo tulemusel kilomeetrihinna alusel, arvestades TKO-ga varem kokku lepitud pakendijäätmete üleandmise koha asukohta. Eelnõukohase pakendiseaduse § 15¹ lg 3 näeb ette, et TKO hüvitab antud kulud KOV-ile kalendrikuu põhiselt. ERMEL seisukoht: KOV-id on viinud senini korraldatud jäätmeveo hanked läbi tühjendushinna põhiselt ning eelduslikult jääb see edaspidigi nii. Seetõttu jääb arusaamatuks, kuidas TKO kogumiskulusid kilomeetri hinna põhiselt kompenseerib. Kuna kogumiskulu sõltub eelkõige tühjenduste arvust (tühjenduste arv määrab, palju on tarvis masinaid, inimesi, kütust, jne.), siis on</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Eelnõud on muudetud selliselt, et pakendijäätmete kogumise ja veoga seotud kulud määratakse vastavalt KOVi korraldatud jäätmeveo hankelepingus määratule, millest tulevikus 0,50 eurot vastavast kulust tasub jäätmevaldaja.</p>
--	-----------------------	---	--	-------------------	---

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtete Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>ERMEL seisukoht: on probleem, et hetkel ei ole pakendijäätmete kogumise ja vedamise kulud millegagi piiratud. Põhimõtteliselt peaks TKO hüvitama kuitahes suure arve, mille KOV talle esitab. Sellega seoses on mitu probleemi. Esiteks puudub TKO-l ülevaade oma võimalikest kuludest. Nii võib juhtuda, et KOV-ide esitatavad arved kokku on suuremas summas kui on TKO rahalised võimalused. TKO saab oma tulud oma klientide või liikmete käest läbi tariifide, mida makstakse ringlusse võetud materjalide tonnide pealt. Liikmed deklareerivad TKO-dele, kui palju pakendimaterjali nad turule lasevad ning TKO saab välja arvutada, milline osa tuleb ringlusse võtta ja kui suure arve selle eest saab esitada. Nüüd tekib aga TKOle täiesti uus kululiik, ehk korraldatud jäätmeveo raames pakendite kokku kogumise kulude hüvitamine KOV-idele, kusjuures TKO ei tea selle kulu suurust, seega ei oska vastavat kulu ka hinnastada. Teeme ettepaneku, et KOV-id peavad andma TKO-le iga-aastaselt veokulude prognoosi, mille tulemusena saab TKO oma teenused vastavalt hinnastada. Samuti teeme ettepaneku, et TKO-d saavad õiguse kontrollida KOV-ide poolt esitatud kulude põhjendatust ning keelduda tasumast mõistlikke kulusid ületavat osa.</p>	<p>Näiteks võib ju mõni KOV korraldada klientide soovil hanke nii, pakendijäätmeid veetakse tema juurest 7 päeva nädalas või pole läbisõidetav kilometraaž ja kogutud pakendite kogus korrelatsioonis. Praeguse kava järgi peaksid TKO-d hüvitama KOV-idele kuitahes suured kulud, mis võib tekitada olukorra, et TKO-d sattuvad majanduslikke raskustesse.</p>	<p>Arvestatud osaliselt</p>	<p>Eelnõusse lisatakse JäätS § 67 lg 3¹, mille kohaselt sõlmitakse eraldi hankeleping pakendijäätmete vedajaga. Eraldi pakendiveo hankeleping tagab kulude selguse ning välistab pakendite veokulu ristsubsideerimise teiste jäätmete veokuludega. JäätS § 67 lõige 3 loetleb tingimused, mida tuleb korraldatud jäätmeveo hanke alusdokumentides kirjeldada ning selle üks osa on ka veotingimused (veo sagedus, aeg ja tehnilised tingimused). Sealhulgas on eelnõuga täpsustatud, et KOV peab teenuste kujundamisel lähtuma kulutõhususest ja keskkonnahoidlikkusest.</p>
--	-----------------------	---	---	-----------------------------	---

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtete Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>TKO kommunikatsioonistrateegia eelnõus näidatud kujul ei ole põhjendatud ERMEL seisukoht: sellise kommunikatsioonistrateegia loomine on täiesti tarbetu bürokraatia ja lisakulu ning teeme ettepaneku selle täiesti välja jätta. TKO-de roll on eelkõige tagada, et pakendijäätmed saaks nõutud ulatuses ringlusse võetud. Kuna eelnõu plaani kohaselt minnakse üle pakendijäätmete kohtkogumisele, mis koosmõjus muude planeeritavate muudatustega (hinnavahe segaolmejäätmetega, KOV-i teavituskohustus, majanduslik motivatsioon läbi põletusmaksu, järelevalve tõhustamine) suurendab pakendijäätmete liigiti kogumist ilmselgelt, siis kommunikatsiooniplaani koostamine ja selle elluviimine ei loo uut väärtust. See oli oluline, kui pakendeid koguti avaliku võrgu kaudu, et motiveerida inimesi pakendeid liigiti koguma ja avalikesse konteineritesse tooma. Kui aga pakendijäätmed kogutakse tekkekohalt ning muud tingimused on täidetud, siis selline eraldi kommunikatsioon midagi juurde ei anna ja võib pigem tuua segadust. Ettepanekuna võib kaaluda, et kuna KOV peab niikuinii oma inimesi teavitama, siis TKO nõustab KOV-e nende kommunikatsiooniplaanides ja katab näiteks mingi kokkulepitud osa kuludest. Selline lähenemine võimaldaks ka ühiseid sõnumeid ning välistaks</p>	<p>Eelnõukohase pakendiseaduse § 17² lg 2 p 6 kohaselt peab TKO koostama viieks aastaks kommunikatsioonistrateegia, mis sisaldab põhisõnumeid TKO tegevustest, ülevaadet kogumise- ja taaskasutussüsteemist ning sihtrühmadest, nendeni jõudmise võimalustest ja meetoditest ning ajakavast. Arusaamatuks jääb nõue kommunikatsiooniplaani kooskõlastamisest Keskkonnaametiga. Kas eelnõu koostajad eeldavad, et keskkonnaamet palkab kommunikatsioonispetsialistid, kes oleksid pädevad hinnanguid andma? Või kuidas eelnõu koostajate nägemuse kohaselt peaks keskkonnaalase haridusega ameti spetsialist olema võimeline hindama kommunikatsiooniplaani tõhusust? Arvestades, et ametil on raskusi keskkonnalubade tähtjaliste menetlemistega on neile sellise tarbetu koormuse</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Tegemist on täiendusega, mida TKO peab tegevusloa taotlemisel tegevuskava osana kirjeldama. Kuna TKO tegevusload jäävad ka edaspidi tähtjatuks, siis rakendub kommunikatsioonistrateegia kohustus sellisel juhul, kui uus TKO tuleb tegevusluba taotlema. Seega ei ole ette näha KeAle algselt kavandatud iga viie aasta tagant suurt halduskoormust.</p>
--	-----------------------	---	---	------------------------	--

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>TKO tegevusloa väljaandmine Keskkonnaametile ei ole vähemalt praegu põhjendatud ERMEL seisukoht: Keskkonnaamet on täna hädas, et ei suudeta menetleda keskkonnalubasid nõutud tähtaegade raames. Selle tõttu on välja mõeldud süsteem, et luba menetletakse nõ mitteametlikult enne selle ametlikult menetlema asumist. Kuna mitteametlikule menetlusele seaduses sätestatud tähtajad ei kehti, pole üldse haruldane, et mitteametlik menetlus kestab näiteks aasta aega ja kui kõik küsimused ja vastused on lõpuks selged, siis alustatakse „ametliku“ menetlusega ja luba väljastatakse seaduses ettenähtud tähtaja jooksul. Nii on loodud petlik mulje, et amet menetleb lubasid tähtaja raames, mis tegelikult ei vasta tõele. Kuna Keskkonnaametil on probleeme täna tähtaegades püsimisega, siis uue halduskoormuse viimine ametisse ei ole otstarbekas. Teeme ettepaneku välja jätta.</p>	<p>Eelnõukohase pakendiseaduse § 17³ järgi antakse TKO tegevusloa väljaandmise õigus Kliimaministeriumilt Keskkonnaametile.</p>	<p>Arvestatud osaliselt</p>	<p>Eelnõu koostaja on eesmärgipärasust silmas pidades loobunud tegevuslubade tähtajalisuse nõudest ning ka edaspidi jäävad taaskasutusorganisatsioonide tegevusload tähtajatuks. Eelnõu koostaja on vaadanud üle taaskasutusorganisatsioonide kehtestatud nõuded, mille kohaselt peavad taaskasutusorganisatsioonid igal aastal oma veebilehel välja tooma pakendiseaduse § 17_4 lg 1 kohase teabe. Täiendasime punkte, mis info peab veebilehel avaldatud olema (§ 17_4 lg 1). Sealhulgas on seaduses täpsustatud, et TKO peab käitlusteenuse hankimisel küsima 3 võrreldavat pakkumust ning TKO liikmete, omanike ja aktsionäride ringist eemaldatakse jäätmekäitlusega tegutsevad ettevõtted, et tagad ausam ja läbipaistvam konkurents käitlusteenuse hankimisel. TKOde osas teostab järelevalvet Keskkonnaamet, kes kontrollib iga aasta ka taaskasutustööndite tööpärasust ja vajadusel muid dokumente. Seega jääb ära Keskkonnaametile esialgselt kavandatud muudatus, mille kohaselt oleks lube pidanud väljastama iga 5 aasta tagant. Praegusel juhul ei ole teada ühtegi TKO-d, kes sooviks uut tegevusluba taotlema tulla. Seega on muudatusega kaasnev koormus väike ning täiendava ressursi vajadust ei ole ette näha.</p>
---	-----------------------	--	--	-----------------------------	---

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>TKO tegevusloa kehtivuse piiramine viie aastaga ei ole põhjendatud ERMEL seisukoht: eelnõu koostajate soov muuta TKO tegevusloa kehtivuse tähtaeg viieaastaseks on täiesti arusaamatu. Kuigi väidetakse, et sellise soovitusel tegi ka Maailmapank oma uuringus, siis pole toodud välja ühtegi sisulist põhjendust sellise muudatuse tegemiseks.</p>	<p>Eelnõukohase pakendiseaduse § 17⁵ lg 2 kohaselt antakse TKO tegevusluba viieks aastaks. Tekib juurde üks tarbetu kohustus, taaskord peavad ametnikud hakkama läbi viima pikki menetlusi, kusjuures pole aru saada, mis eesmärki see täidab. Varasemalt olid ka jäätmeload (keskkonnaload) tähtajalised, tähtajaga 5 aastat, siis neid pidevalt uuendati ja menetleti neid uuendusi, ilma, et oleks mingit lisaväärtust sellest tekkinud. /.../ Täiesti arusaamatuks jääb märkus, et kui Keskkonnaamet ei väljasta luba ettenähtud 63 päeva jooksul, siis ei loeta luba välja antuks. Millest siis TKO-d peavad lähtuma? Kui seadus sätestab tähtajaks kindla päevade arvu ja eelnõu koostajad juba eos märgivad, et Keskkonnaamet võib seda tähtaega rikkuda, siis millisele õiguskindlusele saavad loota ettevõtjad? Samuti ei tule ei</p>	<p>arvestatud</p>	<p>Eelnõu koostaja on eesmärgipärasust silmas pidades loobunud tegevuslubade tähtajalisuse nõudest ning ka edaspidi jäävad taaskasutusorganisatsioonide tegevusload tähtajatuks. Eelnõu koostaja on vaadanud üle taaskasutusorganisatsioonide kehtestatud nõuded, mille kohaselt peavad taaskasutusorganisatsioonid igal aastal oma veebilehel välja tooma pakendiseaduse § 17_4 lg 1 kohase teabe. Täiendasime punkte, mis info peab veebilehel avaldatud olema (§ 17_4 lg 1). Sealhulgas on seaduses täpsustatud, et TKO peab käitlusteenuse hankimisel küsima 3 võrreldavat pakkumust ning TKO liikmete, omanike ja aktsionäride ringist eemaldatakse jäätmekäitlusega tegelevad ettevõtted, et tagada ausam ja läbipaistvam konkurents käitlusteenuse hankimisel. TKOde osas teostab järelevalvet Keskkonnaamet, kes kontrollib iga aasta ka taaskasutustööandite tööpärasust ja vajadusel muid dokumente.</p>
---	-----------------------	---	---	-------------------	--

<p>MTÜ Eesti Ringmajandusettevõtte Liit</p>	<p>1-4/24/5287-25</p>	<p>Eelnõus tuleks sätestada, et TKO-d ei tohi teha pakendiettevõtjale tagasimakseid ERMEL seisukoht: teeme ettepaneku pakendiseaduses selgelt sätestada, et TKO-d ei või teha pakendiettevõtjatele tagasimakseid. Selline võimalus on otseses vastuolus: 1) laiendatud tootjavastutuse põhimõttega (vt pakendiseaduse § 12¹ lg 4); 2) nõudega, et TKO-de kulud pakendijäätmete liigiti kogumisel ja töötlemisel peavad olema kulutõhusad (vt pakendiseaduse § 12¹ lg 5); ja 3) nõudega, et TKO peab kasumi reinvesteerima TKO tegevusse, ja keeluga jaotada kasumit liikmetele, osanikele või osanikele (vt pakendiseaduse § 17⁴ lg 1 p 9). Tekib küsimus, kust tekib TKO-l rahalisi vahendeid, et seda oma liikmetele või teenuseid kasutatavatele pakendiettevõtjatele tagasi maksta?</p>	<p>Kehtivas pakendiseaduses ja ka eelnõus puudub keeld TKO poolt pakendiettevõtjale tagasimaksete tegemise kohta.</p>	<p>Selgitatud</p>	<p>Oleme osapooltega suhelnud ja saame aru, et tagasimaksete teema on päevakorras sellisel juhul, kui pakendiettevõtja ise oma territooriumil tegeleb pakendijäätmete kokkukogumisega. Sel juhul ei ole TKO ettevõtte eest vastavaid kulutusi teinud, kuid teenustasudena on nimetatud kulud TKO-le tasutud, seetõttu teostab TKO nende kulude osas, mis kandmata jäid, tagasimakseid.</p>
---	-----------------------	--	---	-------------------	--

<p>Tootjavastutusorganisa tsioon OÜ</p>	<p>1-4/24/5287-26</p>	<p>Kohalikud omavalitsused saavad vastutada kogumise ja ringlussevõtu eesmärkide saavutamise eest vaid nende olmejäätmete eest, millele ei ole kehtestatud laiendatud tootjavastutust. Laiendatud tootjavastutusega kaetud jäätmete, sh pakendijäätmete kogumise ja ringlussevõtu kohustused on osa laiendatud tootjavastutusest, ning nende kohustuste täitmiseks on juba vastavad süsteemid loodud.</p>	<p>Kuivõrd eelnõu eesmärk on segaolmejäätmete tekke vähendamine ja sealt kõikide ringlussevõtuks sobilike materjalide eemaldamine, peaks eelnõu fookus olema segaolmejäätmete vähendamisel läbi motivatsiooni kasvatamise neid jäätmeid liigiti koguda. Peamiseks motivaatoriks siinkohal on kulud ja tulemuslik järelevalve ning seetõttu tuleks mõõta ja eesmärgiks seada segaolmejäätmete üleandmise vähenemist. Kui jäätmetekitajaid motiveeritaks pakendijäätmeid liigiti koguma ning sellega väheneks segaolmejäätmete kogus ning riik või KOV teostaks selle üle aktiivselt järelevalvet, kasvaks ka taaskasutusorganisatsioonidele üleantavate pakendijäätmete kogused ning seeläbi arendataks kogumislahendusi vajadus- ja kuluefektiivsuse (sh CO2 jalajälge silmas pidades).</p>	<p>Selgitatud</p>	<p>KOVi olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu sisse arvestatakse ka pakendijäätmed. KOVile seatud liigiti kogumise sihtarv on suurem kui TKOdele kehtestatud ringlussevõtu sihtarvud, et oleks tagatud suuremas ulatuses liigiti kogutud jäätmete kokkukokumine, kuna kõiki jäätmeid 100% ei ole võimalik ringlusesse võtta.</p>
---	-----------------------	---	---	-------------------	---

Tootjavastutusorganisa tsioon OÜ	1-4/24/5287-26	Ettepanek: pakendijäätmete kogumine tuleks piirata vaid tiheasustusala kortermajade juurest, samas kui ülejäänud kogumine korraldatakse kogukondlike ja avalike punktide kaudu, mille teenindamine ja rajamine jääb tootjate ülesandeks.	Kui olmejäätmete liigiti kogumist soovitakse edendada pakendijäätmete tekkekohal kogumisega, sh kohustuslikus korras, siis peaks see siiski piirnema tiheasustusega ja laienema vaid kortermajadele. Teistes piirkondades laiendatakse kogukondlikke ja nõ avalikke kogumissüsteeme. Pakendijäätmete (tegelikult kõikide jäätmete) kogumise kuluefektiivsuse ja keskkonnajalajälje vähendamise eelduseks on läbitud kilomeertite kohta saadud jäätmete maht tonnides, sh tekitatud ajakulu. Kõige ajamahukam on väikeste kogumismahutite hoovidest väljavedu, tehnikaga ühendamine, et neid tühjendada ja tagasi hoovi vedamine. Seetõttu ei ole praktikas mõeldav tekkekohal kogumine sh kolme erineva (pakendi) jäätmevoona näiteks eramajade juurest ja veel enam seda teha häästusosaladelt	Arvestatud osaliselt	Eelnõuga ongi just täpsemad suunised antud tiheasustusaladele ning täiendavalt on jäetud KOVIDele õigus ka vastavalt piirkonnale eripärasid arvesse võtta ning jäätmete liigiti kogumise osas erisusi jäätmekavas analüüsid ja jäätmehoolduseeskirjaga sätestades kehtestada. Ka edaspidi on KOVil võimalus avaliku kogumisvõrgustikuga jäätmete liigiti kogumist korraldada.
Tootjavastutusorganisa tsioon OÜ	1-4/24/5287-26	Pakendiettevõtjad peaksid kandma korraldatud veo raames kogutud pakendijäätmete käitlemise kulusid alles alates nende vaheladustuskohta üleandmisest. Vaheladustuskoha peaks tagama kohalik omavalitsus. Jäätmetekitaja (kortermaja tiheasustusosalal) katab pakendijäätmete kogumisvahendi tühjendamise ning vahelattu vedamise kulud täies ulatuses.		Mittearvestatud	Vastavalt jäätmete raamdirektiivi artiklile 8a kannavad tootjad kulud, mis tekivad jäätmete liigiti kogumisel ja seejärel transportimisel ning töötlemisel, samuti kulud, mis on seotud jäätmevaldajatele asjakohase teabe andmisega ja kulud, mis on seotud andmete kogumise ja esitamisega. Seega ei saa ka käesoleva seadusemuudatusega kuidagi ette näha, et tootjate kohustused algaksid alates pakendijäätmete käitluskohta jõudmisest.

Tootjavastutusorganisa tsioon OÜ	1-4/24/5287-26	Kui pakendijäätmete tekkekohal kogumine on seotud korraldatud veoga, peab teenuse sisseostmiseks tehtav hange olema eraldiseisev muudest jäätmevoogude hangetest, et tagada ka väiksemate või turule siseneda soovivate vedajate madal sisenemisbarjäär ja seeläbi kasvatada turul konkurentsi.		Arvestatud	Eelnõusse lisatakse JäätS § 67 lg 3 ¹ , mille kohaselt sõlmitakse eraldi hankeleping pakendijäätmete vedajaga. Eraldi pakendiveo hankeleping tagab kulude selguse ning välistab pakendite veokulu ristsubsideerimise teiste jäätmete veokuludega.
Tootjavastutusorganisa tsioon OÜ	1-4/24/5287-26	Ettepanek: Seaduses tuleb täpsustada, kuidas ja millistel tingimustel, kui pakendivoos esinevad mitte-pakendijäätmed või tingimustele mittevastavalt sorteeritud pakendijäätmed, katab kulud ja kes kannab vastutuse. Taaskasutusorganisatsioonidele peavad olema tagatud järgmised võimalused: -Taaskasutusorganisatsioonil peab olema tagatud võimalus vähendada pakendijäätmete kogumise, transpordi ja vaheladestuse tasusid ning neil peab olema õigus keelduda pakendijäätmete vastuvõtust juhul, kui üleantav jäätmevoog sisaldab võõriseid, niiskust ja pakendijäätmetest erinevaid jäätmeid rohkem, kui on lubatud taaskasutusorganisatsiooni poolt sätestatud nõuetes. -Taaskasutusorganisatsioonil peab olema võimalus keelduda pakendijäätmete vastuvõtust juhul, kui üleantud jäätmete mass on suurem kui taaskasutusorganisatsioonile tema klientide poolt üleantud pakendite mass. -Tootjavastutuse kulud ei tohi ületada kulutõhusate jäätmekäitlusteenuste osutamiseks vajalikke kulusi, ehk need peavad jääma samaks tasemeks, mis on vajalik teiste sarnaste jäätmete kogumiseks ja käitlemiseks. -PakS § 15 ¹ lg 2 osas - kui tootja kohustus hanke hindade tasumise osas peaks jääma kehtima, siis ei tohiks see olla kilomeetri põhine, vaid pigem	Taaskasutusorganisatsioonidele üleantavate pakendijäätmete voogude kvaliteet peab olema tagatud ning mittevastavuste esinemisel tekkivad kulud jäätmetekitaja (KOV) poolt kaetud. Esiteks, pakendiettevõtjate tootjavastutuse kohustused ei laiene muudele jäätmetele kui pakendijäätmed. Eelnõu pakettis ei ole piisavalt reguleeritud vastutus üleantud pakendijäätmete kvaliteedi osas, mistõttu on oluline, et eelnõus oleks selgelt määratletud, kuidas tagatakse õiglane vastutuse jaotamine, kui pakendivoos esinevad mitte-pakendijäätmed, võõrised, niiskust või tootjate seatud sorteerimisnõuetele mittevastavad pakendijäätmed. Teiseks, kui eelnõus antakse KOV-ile laialdane diskretsioon jäätmete liigitamise, kogumise, vedamise ja käitlemise korraldamisel, siis ei saa taaskasutusorganisatsioonide	Arvestatud osaliselt	Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud täiendavad muudatused, mis kehtestavad pakendijäätmetes sisalduva võõrise mahu, mille osas lasub vastutus TKO-l. Iga viite protsenti ületava võõrise mahu eest vastutab KOV ning pakendijäätmetes sisalduvate võõriste ületamise tõendamise eest vastutab TKO. Eelnõukohast seadust on täiendatud § 15_2 erinevates lõigetes. Sealhulgas on eelnõukohasesse seadusesse sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskohta, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskohta). Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Vaheladustuskohta jõudnud pakendijäätmed antakse üle vastavalt TKOde turuosadele. Lisaks on eelnõukohase seadusega sätestatud, et pakendijäätmete osas tuleb teha eraldi pakendite veoteenuse hange (st KOV ei saa kõikidele jäätmetele ühist veohanget läbi viia). Seaduseelnõus on täpsustatud, et kohaliku omavalitsuse poolt korraldatud jäätmeveoga olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmete kogumise kulud hüvitab taaskasutusorganisatsioon hankelepingus määratud maksumuseni , arvestades käesoleva seaduse § 15_1 lõigete 1 ja 2 kokkulepet ja § 15 lõikes 7 sätestatud.

<p>Tootjavastutusorganisa tsioon OÜ</p>	<p>1-4/24/5287-26</p>	<p>Ettepanek: selleks, et tulevikus jätkuvalt täita sihtarve, ning selleks, et tagada eelnõu kooskõla jäätmedirektiiviga, tuleb klaaspakendid koguda eraldi muudest pakenditest. Eraldi kogumissüsteem võiks integreeruda pandipakendi süsteemiga või hallata seda süsteemi jätkuvalt TKOd, et tagada klaaspakendi efektiivne ringlussevõtt ja optimeerida kulusid.</p>	<p>Klaaspakendi kogumine koos plast- ja metallpakendijäätmetega oleks vastuolus EL jäätmedirektiiviga ja takistaks ennekõike plastpakendijäätmete sihtarvude täitmist. /.../ Pakendijäätmete ringlussevõtu määr on Eestis küll 74%, kuid sihtarvude saavutamise on probleeme just plastpakendijäätmetega, millest ainult 44% jõuab ringlusse (2022. a andmetel). Seejuures on eelnõu seletuskirjas viidatud, et selleks, et plastpakendijäätmeid oleks võimalik suuremas mahus ringlusse suunata, tuleb parandada liigiti kogumist. Kavandatav muudatus viiks aga vastupidisele tulemusele, kuna eelnõu kohaselt segatakse tulevikus aga mitu jäätmeliiki kokku. Seetõttu tuleb klaaspakendijäätmed koguda plast- ja metallpakendijäätmetest eraldi, et edendada</p>	<p>Arvestatud osaliselt</p>	<p>Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmed kogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsitle avalike konteinerite kaudu või tekkekohal eraldi klaaspakendijäätmete mahutisse (kott, konteiner vms). Osades KOVides on klaaspakendijäätmete liigiti kogumiseks eraldi taristu rajatud, seega on huvirühmade jaoks oluline, et juba tehtud pingutused ja kommunikatsioon ei läheks uute sätetega vastuollu. Seega näeb eelnõu koostaja, et klaaspakendijäätmete osas on oluline, et KOVid saavad selliste pakendijäätmete liigiti kogumist ise kujundada, võttes arvesse juba tehtud investeeringuid ja olemasolevat praktikat. Seega jätab eelnõu vajaliku paindlikkuse kasutada erinevaid lahendusi klaaspakendijäätmete kogumisel. Seejuures on oluline, et KOV saavutaks olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu võimalikult kuluefektiivselt.</p>
---	-----------------------	---	--	-----------------------------	---

<p>Tootjavastutusorganisa tsioon OÜ</p>	<p>1-4/24/5287-26</p>	<p>Ettepanek: Üldpildis on paber- ja kartongpakendite ja muude paber- ja papijäätmete kogumine mõistlik korraldada ühiselt, aga pakendiettevõtjatele tekkivad täiendavad kulud peavad saama täielikult kaetud.</p>	<p>TVO jaoks on antud eelnõu punkt põhimõtteliselt sobiv, kui lahendatakse finantseerimise põhimõtteid. Praegu kodumajapidamistest pärineva materjali liitmine pakendimaterjaliga tekitab olukorra, kus pakendiettevõtjad ja nende taaskasutusorganisatsioonid peavad hakkama doteerima kodumajapidamistes tekkinud materjalivoo kogumist ja käitlust. Saastaja maksab põhimõtte järgi on pakendiettevõtja kohustatud hüvitama vaid pakendi käitlusest tõstatuvad kulud ning pakendiettevõtjalt ei saa nõuda, et ta kannaks kulud ka paber- ja kartongjäätmete eest, mida pakendiettevõtja ei ole turule toonud. Seetõttu on eelnõu tasandil vaja tagada olukord, kus pakendiettevõtjad ei hakkaks doteerima paber- ja papijäätmete kogumist võttes arvesse jäätmedirektiivi art 8a lg 4 c) sätestatud 80/20</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Kliimaministeerium on 2022. aasta andmete põhjal hinnanud, et vanapaberi käitlusest saadav tulu võib järgnevate aastate jooksul olla 500 000-700 000 eurot aastas. Tulu ja kulu, mis kaasneb vanapaberi veo ja käitlusega on arvestatud juba 0,50-eurose jäätmevaldaja kulu sisse ning arvesse on võetud ka seda, et edaspidi ei pea TKO kandma paberi- ja katrongpakendi jäätmete kogumistaristuga seotud kulusid, kuna need on tulevikus KOVi kanda.</p>
---	-----------------------	--	--	------------------------	---

<p>Tootjavastutusorganisa tsioon OÜ</p>	<p>1-4/24/5287-26</p>	<p>Ringlussevõtu eesmärkide saavutamiseks on kriitilise tähtsusega hoida ettevõtetest kogutud pakendijäätmete vood lahus kodumajapidamiste omadest, eelnõu mitmed sätted tooksid kaasa tagasimineku ringlussevõtu eesmärkide saavutamisel.</p>	<p>Ettevõtted (muud kui kodumajapidamised) peavad jääma oma pakendijäätmete kogumist iseseisvalt korraldama, ka neile saaks rakendada segaolmejäätmete üleandmise vähendamise kohustusi, et motivatsiooni kasvatada, aga ei tohi sekkuda ettevõttes tekkivate liigiti kogutavate erinevate pakendijäätmete toimivatesse voogudesse. Pakendijäätmete liigiti kogumise nõuete muudatustega seondub ka põhimõtteline küsimus, et kohaliku omavalitsuse korraldatud jäätmeveoga ei tohi hõlmata ettevõtete pakendijäätmeid ega teha muid takistusi ettevõtete pakendijäätmete lahus kogumisele. Kodumajapidamistest lähtuvate pakendijäätmete kvaliteet teise toormena on oluliselt parem võrreldes ettevõtetest kogutavate pakendijäätmete</p>	<p>Selgitatud</p>	<p>Veo- ja rühmapakendite kokkukogumise osas ei ole eelnõuga muudatusi kavandatud. Nende jäätmevoogude osas on võimalik ettevõtetel iseseisvalt kohustusi täita või TKO-le kohustused üle anda.</p>
---	-----------------------	--	---	-------------------	---

<p>Tootjavastutusorganisatsioon OÜ</p>	<p>1-4/24/5287-26</p>	<p>Ettepanek: Jäätmearuandluse süsteem peab olema korraldatud viisil, et kogu jäätmekäitlusahel, vaatamata vastutajale, peab olema digitaliseeritud ja reaajas nähtav. Selliselt tagame usaldusväarsuse, läbipaistvuse ja parema info otsuste tegemiseks.</p>	<p>Jäätmearuandlus (JäätS muutmise ettepanek number 54, § 117 lg 1) Seoses aruandluskohustuse sageduse muutmisega esitab TVO ettepaneku täiendavalt digitaliseerida jäätmearuandluse toimimist jäätmekäitlusvaldkonnas. Täpsemalt, kogu jäätmekäitlusahel, vaatamata vastutajale, peab olema digitaliseeritud ja reaajas nähtav. Taaskasutusorganisatsioonide jaoks on äärmiselt oluline, et digitaliseerimise tulemusel oleks taaskasutusorganisatsioonidel ligipääs informatsioonile millisest kohast ning milliseid pakendijäätmeid koguti ning millisesse vaheladustukohta viidi. Samuti oleks oluline teada kui palju kogumismahuteid on teatud jäätmeveopiirkonnas teatud perioodil tühjendatud. Selliselt tagame usaldusväarsuse, läbipaistvust ja</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Arvestame ettepanekut ja loome PISTRİK-us TKO-le/TVO-le järgmised võimalused: 1. Lisame TKO/TVO tunnuse saatekirja Lisainfo sektsiooni. Iga saatekirja rea kohta saab olla 1 TKO tunnus. 2. TKO/TVO näevad KOV tasemel koondaruannet kus on KOV piirkond, vaheladustuskohad, jäätmeliik ja kogused. Detailset aruande andmekoosseisu saab edaspidi täpsustada.</p>
--	-----------------------	---	---	-------------------	---

<p>Tootjavastutusorganisa tsioon OÜ</p>	<p>1-4/24/5287-26</p>	<p>Ettepanek: Eemaldada kavandatavast seaduse eelnõust taaskasutusorganisatsiooni tegevusloa ajalise kehtivuse piirang, mis on hetkel sätestatud viieks aastaks. Kui on vajadus karmimaks kontrolliks ja reguleerimiseks, peaksime liikuma täiendava järelevalve suunas ning täpsustama selged ja objektiivsed kriteeriumid, mis võimaldavad tegevusloa äravõtmist vastavalt teatud tingimustele, mitte aga nõuda iga viie aasta tagant tegevusloa uuesti taotlemist. See lähenemine tagaks paindlikkuse ja võimaluse kohandada regulatsioone vastavalt tegelikele vajadustele, säilitades samal ajal turu stabiilsuse ja edendades pikaajalisi investeeringuid.</p>	<p>Taaskasutusorganisatsiooni tegevusloa ajalise kehtivuse piirangu kaotamine (PakS muutmise ettepanek 30, § 17⁵ lg 2) Majandustegevuse seadustiku üldosa seadus (§ 24 lg 1) sätestab, et majandushaldusamet annab tegevusloa tähtajatult, välja arvatud juhtudel, kui seaduses on ette nähtud tähtaja piirang või kui ettevõtja ise taotleb seda. Eelnõu seletuskiri viitab teenuste direktiivi artiklile 11, mis soovib tegevusloa anda piiramata ajaks, kuna tähtajaline tegevusloa takistab teenuseosutaja pikaajaliste äristrateegiatega väljatöötamist ja toob kaasa ebakindluse. Seletuskirjas on selgelt märgitud, et tähtajaline tegevusloa võib takistada teenuseosutaja arengut ning olla koormav, eriti juhul, kui jäätmesektorilt eeldatakse suuri investeeringuid.</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Eelnõu koostaja on eesmärgipärasust silmas pidades loobunud tegevusloade tähtajalisuse nõudest ning ka edaspidi jäävad taaskasutusorganisatsioonide tegevusload tähtajatuks. Eelnõu koostaja on vaadanud üle taaskasutusorganisatsioonide kehtestatud nõuded, mille kohaselt peavad taaskasutusorganisatsioonid igal aastal oma veebilehel välja tooma pakendiseaduse § 17_4 lg 1 kohase teabe. Täiendasime punkte, mis info peab veebilehel avaldatud olema (§ 17_4 lg 1). Sealhulgas on seaduses täpsustatud, et TKO peab käitlusteenuse hankimisel küsima 3 võrreldavat pakkumust ning TKO liikmete, omanike ja aktsionäride ringist eemaldatakse jäätmekäitlusega tegelevad ettevõtted, et tagada ausam ja läbipaistvam konkurents käitlusteenuse hankimisel. TKOde osas teostab järelevalvet Keskkonnaamet, kes kontrollib iga aasta ka taaskasutustöendite tõepärasust ja vajadusel muid dokumente.</p>
---	-----------------------	--	---	-------------------	--

<p>Tootjavastutusorganisa tsioon OÜ</p>	<p>1-4/24/5287-26</p>	<p>Lisaks eelnevalt nimetatud põhimõtetele ning probleemkohtadele, soovib TVO esitada järgmised detailsemad seisukohad konkreetsemateks muudatusettepanekuteks, millega palub eelnõu edasises menetluses arvestada: Pakendijäätmete vaheladustuskohade reguleerimise täpsustamine: logistika ja keskkonnasõbralikkuse parandamine (JäätS muudatusettepanek 10, § 15 lg 9 ja 10; PakS muutmise ettepanek 8, § 12¹ lg 6)</p>	<p>Hetkel tegeleb turul kolm taaskasutusorganisatsiooni, kes eelnõu järgi peaksid eraldiseisvalt KOV-iga kokku leppima vaheladustuskoha asukohas. Seega võib praktikas tekkida olukord, kus vaheladudeks on määratud kolm erinevat kohta, mis raskendab jäätmevedaja jaoks tegevust. Samuti pole selline lahendus keskkonnasõbralik, kui ühe KOV-i raames peab jäätmevedaja liikuma kõikide KOV-is tegutsevate taaskasutusorganisatsiooni määratud eraldi asukohtadesse, mis võivad üksteisest paikneda väga kaugel. Näiteks olukord, kus kõikidel taaskasutusorganisatsioonidel on tegevuskohad Tallinna ümbruses, kuid nad nõuavad, et näiteks Võrumaa, Häädemeeeste ja Saaremaa jäätmed tuleb kokku vedada Tallinnasse, võib tekitada täiendavaid logistilisi ja keskkonnanprobleeme</p>	<p>Arvestatud osaliselt</p>	<p>Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud täiendavad muudatused, mis kehtestavad pakendijäätmetes sisalduva võõrise mahu, mille osas lasub vastutus TKO-l. Iga viite protsenti ületava võõrise mahu eest vastutab KOV ning pakendijäätmetes sisalduvate võõriste ületamise tõendamise eest vastutab TKO. Eelnõukohast seadust on täiendatud § 15_2 erinevates lõigetes. Sealhulgas on eelnõukohasesse seadusesse sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskohta, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskohta). Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Vaheladustuskohta jõudnud pakendijäätmed antakse üle vastavalt TKOde turuosadele. Sealhulgas on eelnõus läbivalt täpsustatud, et pakendijäätmed tuleb üle anda kogumisjärgses seisundis, st et enne TKOle üleandmist ei tohi olla teostatud sorteerimistoiminguid.</p>
---	-----------------------	---	---	-----------------------------	--

<p>Tootjavastutusorganisa tsioon OÜ</p>	<p>1-4/24/5287-26</p>	<p>PakS muudatuste ettepaneku veokulude ja jäätmevaldaja rahalise vastutuse jaotuse vastuolu jäätmedirektiivi nõuetega (PakS muutmise ettepanek number 10, § 15 lg 11) Ettepanek: arvestades jäätmedirektiivi artiklit 8a, palume muuta ettepanekut nii, et jäätmevaldaja kannab kuni 20% pakendijäätmete jäätmekäitluse eesmärkide ja sihtmäärade täitmiseks vajalikest kuludest.</p>	<p>Eelnõu kohane PakS § 15 lg 11 säte, mis piirab jäätmevaldaja tagasirahata pakendi jäätmete tekkekohalt kogumise veokulu 0,25 euroga kogumiskorra kohta, ei ole kooskõlas Euroopa Liidu jäätmedirektiivi põhimõtete ega keskkonnaõiguse üldprintsiipidega, sh „saastaja maksab“ printsiibiga. Jäätmedirektiivi artikkel 8 lg 1 sätestab liikmesriigi õiguse kehtestada laiendatud tootja vastutus, mis tähendab, et tootja peab kandma oma toodetest tekkivate jäätmete käitlemise kulud, sealhulgas kogumise ja transportimise kulud. Art 8a lg 4 c) sätestab erandi, et kui on vajalik tagada nõuetekohane jäätmekäitlus ja tootja vastutuse süsteemi majanduslik elujõulisus, saab ette näha, et tootja kannab vähemalt 80% vajalikest kuludest. Oluline on, et see säte ei anna liikmesriikidele õigust</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>0,50 eurot on jäätmevaldaja kulu, mis tasutakse iga kogumisvahendi tühjenduskorra eest. Arvutusmetoodikat, millega on leitud 0,50 euro suurune jäätmevaldajakulu on selgitatud seletuskirjas § 15_2 lg 7 juures ja mõjuanalüüsis punktis 5.1. Jäätmedirektiivi kohaselt, kui see on põhjendatud vajadusega tagada nõuetekohane jäätmekäitlus ja tootja laiendatud vastutuse süsteemi majanduslik elujõulisus, võivad liikmesriigid kalduda jäätmete raamdirektiivis sätestatud rahalise vastutuse jagamise põhimõttest kõrvale tingimusel, et tootjad kannavad nõutud kuludest 80%. Eelnõu koostaja näeb, et üleminekuperioodil aastatel 2025-2032 on oluline, et jäätmevaldaja kannaks 0,50 eurose kulu pakendijäätme mahuti tühjenduskorra eest, et tagada TKO-le majanduslik elujõulisus. Kui TKO on majanduslikult elujõuline, ei pea jäätmevaldaja pakendijäätmete veo ja käitluskulu kandma. Tootjavastutuse põhimõte seisneb selles, et taaskasutusorganisatsiooniga liitunud pakendiettevõtjad kannaksid enda poolt turule lastud pakendijäätmetega seotud kulud. Seega näeme, et ajas tootjate vastutus kasvab ning inflatsiooni mõju jms tegurid, mis avalduvad 0,50 eurosele jäätmevaldaja kulule, on tootjavastutuse põhimõtte kasvamisega kooskõlas. Seega on fikseeritud summa valitud just põhjusega, et 0,50 euro osakaal vähendaks jäätmevaldaja vastutust ajas ja vastupidiselt suurendaks tootjate vastutust. Jäätmete raamdirektiiv rõhutab, et 80/20 proportsiooni erandit ei tohi kasutada selleks, et vähendada seda osa kuludest, mida toodete tootjad (antud juhul pakendiettevõtjad) kandsid tootja</p>
---	-----------------------	--	---	------------------------	--

<p>Tootjavastutusorganisa tsioon OÜ</p>	<p>1-4/24/5287-26</p>	<p>PakS muutmise ettepanek 5 (PakS § 12¹ lg 1) Ettepanek: palume muuta PakS eelnõu, eemaldades sõnaühendi „jätmete tagasivõtt“.</p>	<p>Eelnõu kohaselt muudetakse PakS § 12¹ lg 1 viisil, et pakendiettevõtjatele lisatakse kohustus võtta tagasi pakendatud kauba pakendeid ja pakenditest tekkinud jäätmeid. See muudatus ei ole kooskõlas jäätmedirektiivi artiklis 8 ja 8a määratletud EL-i tootjavastutuse määratlusega. PakS eelnõu sõnastus võib viia väärtõlgendusteni, kuna tagasivõtu kohustus võib mõista, et pakendiettevõtja peab igal ajal ja igas kohas tarbijalt pakendijätmeid tagasi võtma, mis ei vasta EL-i jäätmedirektiivi nõuetele. EL regulatsioonide järgi tähendab tootjavastutuse kohustus pakendijätmete kogumiseks vajaliku süsteemi loomist ning jätmete käitlemist, et saavutada EL-i jäätmekäitluse eesmärgid.</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>PakS § 12¹ on vastavuses kehtiva EL tootjavastutuse definitsiooniga. Lõikes 1 on toodud üldsäte ja seda täpsustavad järgnevad lõiked. Lõige 4 loetleb, millised kulud tuleb pakendiettevõtjal kanda ning need on kooskõlas EL jätmete raamdirektiivi artikliga 8a. Tegemist ei ole uue sättega, vaid juba varasemalt § 20 lõigetes 1 ja 2_2 kehtinud kohustusega. Nimetatud lõiked tunnistati kehtetuks ning võeti üle § 12_1 lõike 1 muutmiseks. Kõnealuse lõike eesmärk ei ole kehtestada reeglit, et pakendi tagastaja saaks sõltumata ajast ja kohast igasuguseid pakendeid ükskõik kuhu tagastada. Sama paragrahvi kõige 2 täpsustab, et pakendiettevõtja võib valida, kas ta täidab kohustused individuaalselt või annab need kirjaliku lepinguga üle taaskasutusorganisatsioonile. Kui pakendiettevõtja annab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustused üle taaskasutusorganisatsioonile, vastutab nende kohustuste täitmise eest taaskasutusorganisatsioon. Jäätmereformi muudatuste järgselt, kui on läbi viidud uued hanked, vastutab kohalik omavalitsus olmes tekkivate tagatisrahata müügi pakendite kokkukogumise osas, sh selles osas, et KOVi territooriumil oleks laialdaselt pakendijätmete tagastamisvõimalused olemad (nii tekkekohas kui ka avalikus ruumis). Rühma- ja veopakendite tagasivõtmise osas on jätkuvalt vastutus taaskasutusorganisatsioonil ning nad saavad valida, kuidas selliste pakendiliikide puhul tagasivõtmise kohustust korraldavad.</p>
---	-----------------------	--	---	------------------------	--

<p>Tootjavastutusorganisa tsioon OÜ</p>	<p>1-4/24/5287-26</p>	<p>Ettepanek: eraldada pakendijäätmed olmejäätmete liigiti kogumise kohustusest, kuna selline nõue võib erineda tulevases EL regulatsioonidest ning palume mitte kehtestada EL regulatsioonist varasemaid tähtaegasid (st 66%-line sihtmäär aastaks 2026 ning 75% sihtmäär aastaks 2035).</p>	<p>Olmejäätmete liigiti kogumise sihtmäärast tuleb välja jätta pakendijäätmed (JäätS muutmise ettepanek 63, § 1363 lg 5) Muudatusettepanekut 63 tuleb täpsustada ning selgelt välistada pakendijäätmed olmejäätmete alt selle sätte tähenduses, kuivõrd see ei ole vastavuses EL jäätme- ja pakendialaste regulatsioonidega, kuna nendes ei ole veel sätestatud pakendijäätmete liigiti kogumise eesmärki. Puudub usaldusväärne meetodika liigiti kogumise tulemuslikkuse mõõtmiseks. Pakendijäätmete liigiti kogumise eesmärk koos vastava mõõtmismetoodikaga võib olla osa alles töötamisel olevast EL pakendimäärusest, kuid antud määrust ei ole veel vastu võetud. TVO juhib tähelepanu, et pakendijäätmete liigiti kogumise sihtmäärad tuleb kehtestada siseturu üleselt</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Käesoleva eelnõuga pole kavas kehtestada eraldi liigiti kogumise sihtarvu pakendijäätmetele. Omavalitsustele on kavas kehtestada olmejäätmete liigiti kogumise sihtarv, mis hõlmab mitmeid olmejäätmete hulka liigituvaid jäätmeliike, sh olmes tekkivad pakendijäätmed. Nende üle peetakse arvestust jäätmekoodide alusel (pakendite puhul kood 15). PPWR kehtestab liigiti kogumise nõuded ühekordselt kasutatavatele plastist joogipudelitele ja ühekordselt kasutatavatele metallist joogipakenditele. Muude pakendiliikide osas liigiti kogumise nõudeid PPWR-iga ei kehtestata.</p>
---	-----------------------	---	--	------------------------	--

Saaremaa Vallavalitsus	1-4/24/5287-27	Seaduse eelnõu ja sellega kavandatud muutused on fokuseeritud pealtnäha läheneva 5-10 aasta teemadele. Tahtmatult tekitab see küsimuse pikemas perspektiivis ning võimalikes edasistes arengutes. Eelnõus tasuks sellele samuti tähelepanu pöörata.	Näiteks liigiti kogumise määrade järk-järguline edendamise on KOVide jaoks kindlasti kokkuvõttes majanduslikult oluliselt koormavam. Saaremaa valla näitel tuleks ehk Keskkonnaagentuuri koostatud mudeli soovitusel minna seda teed, et hajaasustust (kus osaliselt juba toimib pakendi tekkekohalt kogumine) peaks ESIALGU üle minema avaliku võrgu ümberehitamise ja täiendamise teed. Kuidas see mugavust elaniku jaoks parandab, jääb arusaamatuks, kuna avalikus kasutuses kogumisvõrgustik oma probleemidega on juba praegu kohati ajale jalgu jäänud. Samuti ei toeta avaliku	Mittearvestatud	Kuna viimane ringlussevõtu sihtmäär on aastani 2035 (olmejäätmetele), siis ei ole ka eelnõuga planeeritud hetkel pikemat perspektiivi. KOV-il on võimalik jäätmekavas endale sobilik tulevikuvaade sätestada ning analüüsida, millised meetmed oma territooriumil liigiti kogumise sihtarvude täitmiseks rakendab. Sealhulgas on võimalik jäätmekavas põhjendada, et kuna juba on osaliselt mindud üle kohtkogumisele ja vastavad investeeringud tehtud, siis ei ole kulutõhus avalikule süsteemile tagasi minna. Kui KOV otsustab avalikku võrku hoida, siis nende pakendite veokulu ja käitlemise kulu on jätkuvalt TKO vastutus. Kui KOV on jäätmekavas põhjendanud, miks tekkekohal lauseline kogumine on vajalik, siis katab TKO ka nende jäätmete veoga ja käitlusega seotud kulud (v.a jäätmevaldaja tasutav 0,50 eurot iga mahuti tühjenduskorra kohta).
------------------------	----------------	---	---	-----------------	--

Saaremaa Vallavalitsus	1-4/24/5287-27	Eelnõu ja seletuskirja sisuga tutvudes jääb hetkel arusaamatuks, kas Saaremaa valla näitel on võimalik tõlgendada praegu kogutavat jäätmejaama renditasu jäätmetasu analoogina.	<p>Ehk käesolevas situatsioonis on KOJV jäätmete üleandmise kohaks määratud Kudjape jäätmejaam, kes kogub jäätmejaama rentnikult renditasu jäätmejaama taristu korrashoiuks ja valdkondlike investeeringute katmiseks. Nimetatud tasu on arvestatud värvatasude hulka KOJV jäätmete vastuvõtul ning on diferentseeritud sõltuvalt sellest, kui palju inimese jäätmeid üle annab ja kas jäätmekogus antakse üle sorditult (hind madalam, osakaal värvatasu osas madalam) või sortimata kujul. Kui käesoleva mudeli alusel on lubatud ka tulevikus jäätmetasu kogumine vajalike investeeringute ja kulude katmiseks, siis palume üle täpsustada kas või millistel tingimustel sellise mudeli kasutamine oleks võimalik? KOVi ja kodanike jaoks tähendaks see kokkuhoidu täiendava tasu kehtestamise ja</p>	Küsimus vastatud	<p>Alternatiivse korraldatud jäätmeveo rakendamise aluseks on volikogu poolt kehtestatud jäätmeveo teenustasu suuruse määramise ja selle tasumise kord. Jäätmevaldajale esitataval arvel tuleb ära tuua eelnõukohases JäätS § 66.4 lõikes 5 loetletud tasuliigid. KOV võib korraldada jäätmeveo teenustasu kogumise KOVi asutatud ja otsese valitseva mõju all oleva äriühingu kaudu.</p>
------------------------	----------------	---	--	------------------	---

Saaremaa Vallavalitsus	1-4/24/5287-27	<p>Palume seaduse eelnõu seletuskirjas täpsemalt lahti seletada ka koduse kompostimise teema ja selle arvestusliku arvessevõtu loogika liigiti kogumise määrade arvestamise protsessis. Praegu pole KOVil reaalselt ülevaadet, mil määral see panustab liigiti kogumise määradesse või mis hetkest arvestamise loogika peaks tekkima või avalikustatama. Kuni seda loogikat paigas ei ole, on ka Keskkonnaagentuuri jäätmetaristu mudel poolik.</p>		Arvestatud	<p>Pärast vastava meetoodika koostamist arvestatakse liigiti kogutud jäätmete hulka ka tekkekohas liigiti kogutud ja ringlussevõetud (kompostitud) biojäätmel. Sealjuures on oluline, et omavalitsus oleks veendunud, et tekkekohas kompostimine toimub. Tekkekohas kompostitud biojätmete koguseid ei saa arvesse võtta juhul, kui omavalitsus on jäätmevaldaja lugenud kompostijaks nõuavakimisi ilma, et jäätmevaldaja ise oleks biojätmete aastaringsest kompostimisest omavalitsust teavitanud. Vastavat selgitust on seletuskirjas täiendatud.</p> <p>Tekkekohas ringlussevõetud biojätmete arvesse võtmise meetoodika on sätestatud Euroopa Komisjoni rakendusotsuse (EL) 2019/1004 II lisas. Selle meetoodika kohaldamiseks teeb Keskkonnaagentuur eeluuringu 2025. aastal.</p> <p>Selguse tagamiseks on eelnõu seletuskirjale lisatud rakendusakti kavand, millega on kavas kehtestada liigiti kogutud olmejäätmete koguste arvutamise meetoodika.</p>
------------------------	----------------	---	--	------------	---

Saaremaa Vallavalitsus	1-4/24/5287-27	Eelnõuga luuakse võimalus selleks, et inimesel oleks üks KOV kontaktisik, kellega jäätmehoolduse teemadel suhelda. Kui KOVil info puudub, ei ole sellest ühest kontaktisikust suurt abi info operatiivsel jagamisel – seega saab nimetatud punkti rakendamist pidada otstarbekaks vaid juhul, kui on olemas tehnilised vahendid täiemahuliseks andmevahetuseks KOVi ja vedaja vahel. Praegu ainus toimiv jäätmevaldajate register EVALD nimetatud infovahetust ei võimalda ning selle baasil teenuse ülesehitamine kirjeldatud kujul ei ole mõeldav ega otstarbekas.	Eraldi tooksin välja ka asjaolu, et käsitletud ei ole jäätmevaldajate registriga seotud probleemistikku või puudusi ja ainsa erasektori poolt hallatava registri andmevahetuse konarlikku toimimist. Kuni puudub toimiv jäätmevaldajate register, mis võimaldab lisaks jäätmevaldajate ja kinnistuga seotud konteinerite infole lisaks kuvada ka lisateenuseid, veograafikuid, logistikat, veokite liikumist reaalajas, füüsiliselt fikseeritud tühjenduste ja teenindatud kinnistute andmeid ja vaidlustel korral ka autokaamerate videosalvestuste väljavõtteid – kuni KOVil ei ole ligipääsu kirjeldatud andmetele, ei ole klienditeeninduse toomisel KOVi haldusallas sisulist mõtet, kuna kontroll teenuste osutamise üle puudub ja klienditeeninduseks vajalikule infole juurdepääsu ei ole.	Mittearvestatud	Infovahetuse korraldamiseks on KOVil võimalik kasutada olemasolevat IT-lahendust, arendada ise uus infosüsteem (eelkõige suurte KOVide puhul) või hankida teenus mõnelt teiselt eraettevõtelt. KOVid kasutavad praegu jäätmevedajaga andmevahetuseks EVALDi programmi, kuid see ei taga praegu piisavat infovahetust. Teadaolevalt on eraettevõtted arendamas programme, mis eelduslikult on piisavad parema ja laiaulatuslikuma andmevahetuse korraldamiseks.
Saaremaa Vallavalitsus	1-4/24/5287-27	Eelnõus on viide, et täpsustatakse jäätmevaldajate registri pidamisega seotud nõudeid, kuid antud teema kohta täpsem info puudub. Uue jäätmevaldajate registri platvormi tekitamise osas keegi midagi ette valmistab – kes ja mida arendab, millal on lootust toimiv platvorm töösse rakendada?		Küsimus vastatud	Jäätmevaldajate registri osas reguleeritakse käesoleva eelnõuga vaid registri eesmärki, keeldu küsida registri andmevahetuse eest tasu ning isikuandmete töötlemise tingimusi, mis sätestatakse JäätSi § 71.1 lõigetes 1.1 - 4. Jäätmevaldajate registri ja laiemale jäätmevaldkonna andmehaldusega seotud on kavas käsitleda ettevalmistamisel oleva LIFE CircEST projekti raames (taotlus esitatud 2025.a märtsis).

Saaremaa Vallavalitsus	1-4/24/5287-27	Keskonnaagentuuri poolt koostatav KOV jäätmetaristu mudel on liiga üldistav selleks, et olla KOVile reaalsete otsuste tegemisel arvestatavalt toeks – selleks, et mudelist oleks sisuliselt tolku, tuleks mudeli andmestik siduda jäätmevaldajate registri ja avaliku konteinerivõrgustiku andmestikuga. Olukorras, kus ei arvestata reaalselt jäätmekäitluse hetkeseisu, on tegemist pooliku tööriistaga, milles toodud andmeid on keeruline otsuste langetamisel põhjenduseks välja tuua (nt. Saaremaa vallas võtab mudel aluseks 10 000 võrra suurema alaliste elanike arvu, mis muudab juba jäätmekoguste ja voogude arvestamise alginfo vääraks).		Selgitatud	Keskonnaagentuuri poolt välja töötatav KOV jäätmetaristu mudel on veel arendamisjärgus. Edaspidi on otstarbekas mudel liidestada KOV jäätmevaldajate registriga, et mudel annaks täpsemad tulemused jäätmetaristu vajaduste ja jäätmete liigiti kogumise määra kohta.
Saaremaa Vallavalitsus	1-4/24/5287-27	JäätSi § 12 täiendatakse lõigetega 4 ja 5 - Toetust jagatakse juhul, kui selleks on raha riigieelarves olemas. Toetust võib jagada Keskonnainvesteeringute Keskuse toetusmeetmete kaudu. Toetuse saamise üheks eeltingimuseks seatakse sihtarvu täitmine. Kohustuste suunamine ilma finantsvahenditeta ja toetuse sidumine määrade täitmisega jätab sisulise toeta omavalitsused, kelle võimekus reformi ellu viia on madalam.		Arvestatud osaliselt	Omavalitsustele nähakse ette üleminekuperiood kuni 2030. aasta lõpuni, mille jooksul KOV viib ellu eelnõuga ette nähtud muudatused, mis aitavad kaasa olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu saavutamisele. Selle üleminekuperioodi jooksul ei ole kavas toetuse maksmist siduda sihtarvu saavutamisele. Vastav täpsustus on lisatud seletuskirja JäätS § 12 lõike 4 selgituse juurde.

Saaremaa Vallavalitsus	1-4/24/5287-27	<p>Kodanikele arvete esitamine Saaremaa VV näitel eeldab toimiva raamatupidamisliku süsteemi ümberehitamist, kuna praegune programm suudab läbi häda toime tulla korraga 1500 arve saatmisega. Delegeerimine kas vedajale või koostööorganisatsioonile eeldab, et raamatupidamine on dubleeritud, kui rahalised vahendid kantakse KOVi arvele (vald on kasusaaja, kes peab teostama ka järelevalvet arvete tasumise üle, kui väljastatud arvete info puudub, puudub ka ülevaade). Lisandub raamatupidamisteenuse koormus, mis lisaks arvete väljastamisele peab olema võimeline ka kontrolli teostama teenuse osutamise üle (kas vedu teostati, kui ei, siis mis põhjusel mitte – tühisõiduarvete, ületäitumiste jms. eri hinnastamine ja arveldamine). Kui kliente on ca 12 000, siis 10-realiste arvete esitamise juures on see massiivne töömaht. Eelnõu seletuskirja juures on põhjalikumalt käsitlemata inkassoteenused – kas inkassoteenuse sisseostmise osas nähakse ette juhised, palun täpsemalt lahti kirjutada temaatika.</p>		Arvestatud osaliselt	<p>Jäätmehoolduskulude kandmise kohustus on jäätmevaldajal. Kulude sisse on võimalik arvestada administreerimiskulud (sh arveldamine). Need maksab kinni jäätmevaldaja nii nagu seni (jäätmevedajale). Eelnõuga antakse KOVle õigus korraldada jäätmevedu KOV keskselt, sellise viisi kulude jaotus muutub osaliste vahel. Arve koostamiseks kasutab KOV jäätmevaldajate registrisse kantud andmeid. Arveldamise kulu suurus sõltub mitmetest teguritest nagu teenuse tase ja ulatus, jäätmevaldajate arv, arvete esitamise intervall jms. Kliimaministeriumi kogutud andmete põhjal saab järeldada, et arveldamisega seotud kulu võib olla kuni ca 0,5 eurot jäätmevaldaja kohta kuus. KliM poolt koostatakse korraldatud jäätmeveo hanke juhis, mis on KOVidele abiks jäätmereformi elluviimisel.</p>
Saaremaa Vallavalitsus	1-4/24/5287-27	<p>Mõjuanalüüs käsitleb vaid trahvisummasid – muude valdkondade mõjudest saaks parema ülevaate, kui lisatud oleks konkreetsemad finantsnäitajad, mida saab KOV rakendamisel aluseks võtta.</p>		Mittearvestatud	<p>Mõjuanalüüsis on toodud mitmeid andmeid KOVide võimalike kulude kohta. Nt KOVid kulutavad keskmiselt 15 eurot elaniku kohta aastas jäätmehoolduse korraldamiseks, näiteks võetud KOVides on vaja jäätmehoolduse paremaks korraldamiseks teha täiendavaid kulutusi keskmiselt 6 eurot leibkonna kohta aastas ja investeringuteks (lisaks toetusele) 9 eurot leibkonna kohta aastas. Tallinna linna näitel võib maksta arveldamise ja klienditeeninduse korraldamine 0,30 eurot elaniku kohta kuus.</p>

Saaremaa Vallavalitsus	1-4/24/5287-27	<p>Mõjuanalüüs lk. 3-4 on viidatud, et „Sel juhul saab rahvusvahelise praktika põhjal eeldada, et omavalitsuse jäätmehooldusega seotud töökoormus ei suurene, vaid pigem väheneb.“, mis on sisulises vastuolus seletuskirja lk 15 toodud viitega, mille kohaselt „Paragrahvi 66 lõigete 12–14 rakendamise kohustus tekib alates uue korraldatud jäätmeveo hanke korraldamisest, kuid hiljemalt 2030. aasta 31. detsembrist. Sellega kaasneb omavalitsusüksusele vajadus luua jäätmekorralduse haldamiskeskus.“ Jääb arusaamatuks, kuidas eraldi halduskeskuse moodustamine vähendab KOVi töökoormust. Isegi kui töötajad liiguvad teise üksuse alla, toob see kaasa täiendava tööjõuressursi vajaduse (eelarve ja haldamiskoormus liigub lihtsalt KOVist allasutusse).</p>	<p>Kaalutud või hinnatud ei ole selliste tegevuste kulukust ega ka mitte seda, kui suure majandusliku väljamineku selliste tugisüsteemide loomine ning jooksev ülal pidamine tekitab jäätmevaldajale, kes sellise tegevuse peavad eelnõukohaselt läbi jäätmetasu KOVile kinni maksma. Kui kliendil on valida kõrgema jäätmetasu või vajaduse vahel jätkuvalt probleemide lahendamiseks jäätmevedaja poole pöördumise vahel – siis kumba eelistaks jäätmevaldaja? Kohalikud omavalitsused seab regulatsioon sundseisu, kuna jooksvalt peab vastama sellistele küsimustele ja lahendama teemasid, mille osas KOVil infole juurdepääs käesoleval hetkel puudub. Kui laual on võimalus uue jäätmevaldajate registriga liitumiseks, mis võimaldab juurdepääsu ka vedaja hetkel varjatud infole (veograafikud, logistika graafiku muudatused</p>	Küsimus vastatud	<p>Mõjuanalüüsi lk 3-4 on kirjeldatud olukorda, kus KOV delegeerib jäätmehoolduse ülesanded koostööorganisatsioonile. Sellisel juhul ei pea ta ise vastavaid ülesandeid täitma ja selle arvelt vabaneb tööjõuressurs. KOV ei saa delegeerida järelevalve ülesannet ja õigusaktide kehtestamist. Jäätmekorralduse haldamiskeskus on väljendus, mis rõhutab tsentraliseeritud haldusfunktsioonide korraldamist – jäätmevaldajate üle arvestuse pidamise ja arveldamise koordineerimist. Teisisõnu, kui KOV moodustab eraldi üksuse või tsentraalse süsteemi, mille ülesanne on jäätmeveo arvelduste ja haldustoimingute koordineerimine (üks keskne üksus kogub infot, koostab arved ja esitab need inimesele) viitab see jäätmekäitluse kesksele mudelile.</p>
------------------------	----------------	--	--	------------------	---

Saaremaa Vallavalitsus	1-4/24/5287-27	<p>Mõjuanalüüs lk. 4 toodud viide, mille kohaselt „Tekkekohalt kogumisele üleminekul väheneb märgatavalt avalike pakendikonteinerite arv, mis seni on KOVidele tekitanud olulisel määral töökoormust (valvekaamerad, ületäitumise kaebused, uute asukohtade leidmine, vaidlused TKOdega jms).“ ei selgita kuidagi, mil moel avalike pakendipunktidega seotud töökoormus peaks vähenema olukorras, kus suuremad linnalised asulad on juba kohtkogumisega kaetud – hajaasustuse osas on kohtkogumise rakendamine eelnõu valguses aga piiratud TKO-de valmisolekuga või sooviga omalt poolt hajaasustuses kohtkogumisega seotud transpordikulud katta. Pigem on hinnatõusuga seoses oodata olemasoleva avalike konteineriplatside risustamise suurenemist ja vajadust täiendavalt investeerida nende järelevalvesse. Kui Saaremaa vallas on 136-st pakendipunktist kaetud valveseadmetega 4tk., siis tulevikus võib risustamise vältimiseks olla vajalik oluliselt laiapõhjalisem järelevalve koormus. Koormuse vähenemisest saab rääkida ilmselt Tallinnas, kus eeldatavasti minnakse üle lausalisele kohtkogumisele.</p>		Mittearvestatud	<p>KOV analüüsib eelnõukohase JäätS § 42 lg 3 p 14 kohaselt pakendijäätmete kogumist KOVis. Kui KOV peab põhjendatuks pakendijäätmete tekkekohalt kogumist ka hajaasustuses (nt kuna vastasel korral ei ole sihtarvu saavutamine tõenäoline), siis on TKOdel kohustus ka kogumiskulud kanda (v.a 50 senti iga tühejnduskorra eest, mille tasub jäätmevaldaja ise).</p>
Saaremaa Vallavalitsus	1-4/24/5287-27	<p>Juhime ka tähelepanu, et pakendikonteinerite võrgustiku loomine kaupluste juurde ei ole tihtipeale võimalik – eramaa ja kui kaupluse omanik ei ole liigiti kogumise konteineritest oma poe juures huvitatud, samuti puuduvad KOVil hoovad ettevõtte mõjutamiseks.</p>		Arvestatud osaliselt	<p>Eelnõukohase JäätS § 42 lg 3 p 14 kohaselt peab KOV analüüsima avalike pakendikonteinerite paigaldamise vajadust müügikohtade juurde ning kui analüüs näitab, et selles osas on vajadust, siis püüab KOV vastava kokkuleppe müügikohaga saavutada. Kui kokkulepet ei saavutata, siis müügikohta vastavaid pakendikonteinereid ei saa paigutada. Sellisel juhul tuleb leida KOV-il alternatiivne koht, mis aitab saavutada olmejäätmete liigiti kogumise eesmärki KOV-is. Seletuskirja on viidatud lõike osas täpsustatud.</p>

Saaremaa Vallavalitsus	1-4/24/5287-27	Täpsustada paluksime ka TKO-de poolt vastu võetavate pakendijäätmete vastuvõtupõhimõtteid: kui KOV ja TKO jäätmete vastuvõtukohta osas kokkuleppele ei jõua ja KOV määrab koha oma eeskirjas, kuid TKO nimetatud kohast jäätmeid ära viimast keeldub, siis mis saab sellises olukorras edasi?		Küsimus vastatud	Kehtiv regulatsioon PakS-is § 26 lg 3 sätestab õiguse valla- ja linnavalitsusel teostada järelevalvet oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete tagasivõtmise, kogumise ja taaskasutamise ning ühekordselt kasutatavate plasttoodete turule laskmise piirangu järgimise üle. PakS § 30. Pakendi ja pakendijäätmete tagasivõtmise kohustuse täitmata
Saaremaa Vallavalitsus	1-4/24/5287-27	Eelnõu seab tulevikus KOVidele kohustuse TKOdega tihedama koostöö tegemiseks ning rahaliste kokkulepete sõlmimiseks. Kuidas on kava sellise süsteemi toimimine tagada, kui ka käesoleval hetkel on TKOdel võimalus KOVidega lepingute sõlmimisest ilma tagajärgedeta lihtsalt keelduda. Koostöö on kohati äärmiselt problemaatiline juba praeguses olukorras, kus vastastikused finantskohustused puuduvad – kuidas on kavas tagada parem koostöö toimimine tulevikus?		Küsimus vastatud	Kehtiv regulatsioon PakS-is § 26 lg 3 sätestab õiguse valla- ja linnavalitsusel teostada järelevalvet oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete tagasivõtmise, kogumise ja taaskasutamise ning ühekordselt kasutatavate plasttoodete turule laskmise piirangu järgimise üle. PakS § 30. Pakendi ja pakendijäätmete tagasivõtmise kohustuse täitmata jätmise ja tagasivõtmise nõuete rikkumine (1) Pakendi ja pakendijäätmete tagasivõtmise kohustuse täitmata jätmise või tagasivõtmise nõuete rikkumise eest –karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut. (2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, karistatakse rahatrahviga kuni 200 000 eurot. Menetlejaks saab olla nii KeA kui ka valla- ja linnavalitsus (PakS § 33 lg 6) Seega on järelevalve meetmed olemas juba täna kehtivas seaduses.

<p>MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus</p>	<p>1-4/24/5287-28</p>	<p>JäätSi § 66 lõige 4¹ kohaselt kehtestatakse hinnastamise meetodika, kus segaolmejäätmete hind peab olema kolm korda kallim, kui liigiti kogutud jäätmete puhul. Nõustume lähenemisega, et liigiti kogumist peab soodustama hinnaliselt, kuid konkreetse piirhinna rakendamise nõue viib tõenäoliselt segaolmejäätmete hinna kunstlikult kõrgemaks, avaldab negatiivset mõju eraldi läbiviidavate jäätmete käitluskoha hangetele ja sisustab vääralt saastaja maksab põhimõtet. Kui segaolmejäätmete tegelik käitluskulu (käitluskoha hankes näidatakse ära iga jäätmeliigi hinna kujunemine) on väiksem kui piirhinna valem eeldab, siis maksavad jäätmevaldajad põhjendamatult kõrget hinda, mis avaldab positiivset mõju ainult jäätmekäitleja kasumile. Saastaja maksab põhimõte on kahjustatud, sest saastaja ei maksa tegelikult neid kulusid, mida tema tekitatud jäätmete käitlemine nõuab. Ettepanek: muuta kõnealune hinnastamismudeli nõue soovituslikuks.</p>	<p>Jäätmete motiveeriva hinnataseme kujundamisel eraldi meetmeks ristsubsideerimise kasutamine, s.t segaolmejäätme hinda kantakse kas osaliselt või täielikult liigiti kogutavate jäätmeliikide kogumis- ja käitluskulu. Samas ei tohiks ristsubsideerimine (liigiti kogutav jääde on tasuta või väga odava hinnaga) olla peamiseks meetmeks segaolmejäätmete kõrgema hinna kehtestamisel (mis võimaldab väga lihtsalt ka kolm korda kallima hinnataseme saavutamist), sest sellega pannakse kogu korraldatud jäätmeveo kvaliteetseks toimimiseks vajalik finantsmudel sõltuma segaolmejäätmete muutlikkust tekkekogusest. Ka liigiti kogutavate jäätmete tekkemaht on kõikuv, mistõttu nende osas vajalike käitluskulude ristsubsideerimise mahu arvestamine on seotud oluliste riskidega. Ka Konkurentsiamet</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Eelnõule laekunud ettepanekuid arvesse võttes on jäätmete hinnastamise reeglit muudetud ja sätestatud eelnõukohase JäätS § 31 lõikes 8. Liigiti kogutud jäätmete üeandmine peab olema jäätmevaldajale võimalikult kulutõhus võrreldes segaolmejäätmete või valesti liigitatud jäätmete üleandmisega.</p>
--	-----------------------	--	--	-------------------	---

<p>MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus</p>	<p>1-4/24/5287-28</p>	<p>JäätSi § 66¹ sätestab jäätmehoolduskulude kehtestamisega seonduva regulatsiooni. Lõikega 11 fikseeritakse valem jäätmehoolduskulude maksimaalse suuruse määramisel. Peame vajalikuks täpsustada lõike 11 rakendamise asjaolusid. Jäätmevaldajal on võimalik korraldatud jäätmeveo raames kasutada erineva mahuga ja erineva tarbimissagedusega teenuseid, mistõttu erinevad jäätmevaldajate teenustasude kuupõhised kogumaksumused. Samuti saab osade teenuste arvu ja mahutu igal ajal muuta. Seega on võimalik olukord, kus lõikes 11 esitatud tingimuse rakendamine võib tähendada jäätmehoolduskulude pideva ümberarvestamise vajadust. Otstarbekas on luua lihtsama rakendamise ja tegevuste halduse loogikaga mudel. Ettepanek: täpsustada jäätmehoolduskulude summa seose kujunemist jäätmevaldaja poolt kasutatavate korraldatud jäätmeveo teenuste arve summaga.</p>		<p>Arvestatud</p>	<p>Jäätmehoolduskulude katteks makstava tasu suurus arvutatakse protsendipõhiselt vastavalt jäätmevaldajale esitatud korraldatud jäätmeveoga hõlmatud kuludest. See on otseselt seotud tema tarbimisega ja jäätmehoolduskulude katteks makstav tasu võib olla võrdne korraldatud jäätmeveo teenustasuga. Kui inimene tekitab vähem jäätmeid, on tasu väiksem ja vastupidi. Kui inimese jäätmeveo ja käitluse kulu on 10 eurot ja KOV jäätmehoolduskulude katteks kogutava tasu määr on KOV poolt kehtestatud 20%, on tasu 2 eurot. Kui sama inimese jäätmeveo arve on järgmisel kuul 15 eurot, siis tasu on 3 eurot. Protsendipõhine tasu rakendamine nõuab täpset arvestust jäätmemahust ja igakuisest arvest. Selle lihtsustamiseks on lahenduseks automatiseeritud süsteemi kasutamine ja selgete protseduuride tagamine jäätmevoogude mõõtmiseks. Protsendipõhine lähenemine on õiglane, motiveeriv ja proportsionaalne - inimene maksab vastavalt oma tegelikule jäätmetekitamisele. Selline lähenemine aitab omakorda kaasa jäätmete vähendamisele ja taaskasutamise edendamisele. Seletuskirja on täiendatud.</p>
<p>MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus</p>	<p>1-4/24/5287-28</p>	<p>PakS § 15 lg 4 p 2 järgi kavandatakse klaaspakendijäätmete kogumist koos plast- ja metallpakendijäätmetega. Ettepanek: täiendada sätte sõnastust viisil, mis võimaldab omavalitsusel teha erisust ja vajadusel keelata klaaspakendi kogumist koos muude pakendiliikidega ehk nõuda klaaspakendi eraldi kogumist.</p>		<p>Arvestatud</p>	<p>Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmed kogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsitule avalike konteinerite kaudu või tekkekohal eraldi klaaspakendijäätmete mahutisse (kott, konteiner vms). Osades KOVides on klaaspakendijäätmete liigiti kogumiseks eraldi taristu rajatud, seega on huvirühmade jaoks oluline, et juba tehtud pingutused ja kommunikatsioon ei läheks uute sätetega vastuollu. Seega näeb eelnõu koostaja, et klaaspakendijäätmete osas on oluline, et KOVid saavad selliste pakendijäätmete liigiti kogumist ise kujundada, võttes arvesse juba tehtud investeeringuid ja olemasolevat praktikat. Seega jätab eelnõu vajaliku paindlikkuse kasutada erinevaid lahendusi klaaspakendijäätmete kogumisel. Seejuures on oluline, et KOV saavutaks olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu võimalikult kuluefektiivselt.</p>

<p>MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus</p>	<p>1-4/24/5287-28</p>	<p>PakS § 15 lg 7 sätestab omavalitsusele nõude, mille kohaselt ei tohi korraldatud jäätmeveoga hõlmatud pakendijäätmete tekkekohal üleandmise korraldus takistada pakendiette võtjal ja taaskasutusorganisatsioonidel oma kohustuse täitmist, s.h taaskasutamise sihtarvude saavutamist. Oleme seisukohal, et antud sõnastus loob reaalse ohu tõlgendusteks takistuse esinemise ning selle sisu, ulatuse ja mõju osas. Ka eelnõu seletuskiri ei ava antud sätte sisustamiseks vajaminevat tausta.</p> <p>Ettepanek: sätte tõlgendamise tulenevate õigusvaidluste vältimise eesmärgil on otstarbekas anda sättele selgem sisu. Sellise üheselt arusaadava sisu andmise võimatuse korral kaaluda sätte kohaldamata jätmist. Põhimõte, mille kohaselt ühe isiku tegevus ei tohi kahjustada ilma seadusliku aluseta teise isiku õigusi ja kohustusi kehtib ka siis, kui pakendiseaduses sellist üldsõnalist tingimust ei sätestata.</p>		<p>Mittearvestatud</p>	<p>Sätet täiendavad teised PakSiga kavandatavad muudatused. Sätte mõte on, et KOV peab liigiti kogutud pakendijäätmed üle andma TKO-le käitlemiseks. Sh peab korraldatud jäätmeveo tingimuste koostamisel arvesse võtma kulutõhusust, et leida parim pakkuja pakendijäätmete veo korraldajaks, sh sätestama tingimused, et ka vedaja peab visuaalset kontrolli liigiti kogumise nõuete osas teostama. Samuti on eelnõuga sätestatud lubatud võõraste hulk, mis tähendab, et KOV peab vastutuse võtma selle eest, et omavalitsuse territooriumil liigiti kogumine oleks toimiv ja hästi tagatud.</p>
<p>MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus</p>	<p>1-4/24/5287-28</p>	<p>Käitluskoha määramise õigus: teeme ettepaneku anda omavalitsustele õigus määratud jäätmete käitluskoht ilma piiranguid seadmata. Omavalitsus, vastutades jäätmehoolduse tulemusliku korraldamise eest, vastutab ka valikute osas, mille alusel vajalikud tulemused saavutatakse.</p> <p>Käitluskoha määramise otsused saavad põhineda nii riskide maandamise vajadusel, regionaalpoliitiliste eesmärkide saavutamisel kui majanduslikud põhjendatud spetsiifilistel</p>		<p>Mittearvestatud</p>	<p>Kohaliku omavalitsuse üksus peab edaspidi jäätmete käitlemise teenuse soetamiseks sõlmima eraldi riigihankelepingu riigihangete seadusest lähtuvalt. Otsustuskorras määramata tähtjaks käitluskoha määramine vähendaks jäätmekäitlusturul konkurentsi. Seletuskirja on lisatud täpsustus, et riigihankelepingute sõlmimiseks võib omavalitsus rakendada riigihangete seaduses sätestatud hankemenetlusi ja hankelepinguid.</p>

<p>MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus</p>	<p>1-4/24/5287-28</p>	<p>Käitluskoha teenuste hankimise periood: teeme ettepaneku võimaldada hankida jäätmete käitluskohta pikemaks ajaks kui 5 aastat, vähemalt 10 aastase perioodi peale. Vajadusel määratleda kriteeriumid, millest lähtudes võib hankida käitluskoha pikemaks perioodiks nt seoses investeerimisvajadusega, mida omavalitsuse poolt üleantava jäätmeliigi tulemuslik käitlemine eeldab. Jäätmete käitluskohtade arengul on oluline roll Eesti jäätmekäitluse lokaalse võimekuse olemasolu ja parima võimaliku tasemega teenuste pakkumisel, mistõttu on omavalitsuste tellimustel oluline roll selliste võimekuste tekkimise toetamisel. Ettepanek: määratleda tingimused, millest lähtudes on omavalitsusel võimalik hankida käitluskoha teenus pikemaks ajaks kui 5 aastat.</p>		<p>Mittearvestatud</p>	<p>Viieaastaseks perioodiks käitlusteenuse hankimine on optimaalne, kuna annab käitlejale piisava kindluse investeringu tegemiseks. Pikemaks perioodiks hankelepingu sõlmimine vähendab oluliselt uute käitlusvõimekuste turule sisenemise võimalusi.</p>
<p>MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskus</p>	<p>1-4/24/5287-28</p>	<p>Sorteerimata ja eelnevalt vajalikul tasemel töötlemata jäätmete põletamise ja ladestamise keelu kehtestamine: teeme ettepaneku keelustada jäätmete energeetilisse taaskasutusse suunamine, kui vastavad jäätmed ei ole eelnevalt läbinud sorteerimist või muul viisil väärindamist, mis on taganud ringlusse võtmise väärtusega ja/või muul viisil taaskasutatavate materjalide eraldamise. Ettepanek: kehtestada energeetilisse taaskasutusse ja ladestusse suunatavatele jäätmetele täiendavad kvaliteedikriteeriumid eesmärgiga vältida vaatuslike jäätmematerjalide raiskamist ning edendada jäätmematerjalide väärindamise sektori tegevusi.</p>		<p>Mittearvestatud</p>	<p>Energiakasutuse otstarbel põletusse suunatavatele jäätmetele ei ole praegu kavas kehtestada kvaliteedikriteeriume. Eelnõuga eelistatakse selgelt jäätmete tekkekohas liigiti kogumist, mis tagab jäätmetele nende ringlussevõtuks parema kvaliteedi ning suurendab jäätmetes sisalduva materjali väärindamise potentsiaali.</p>

Paikre OÜ	1-4/24/5287-29	<p>Sisetehing, mis ei ole kohustus, üksnes võimalus, ei peaks olema piiratud saartega, vaid võimaldama korraldada jäätmehooldusteenused kõikidel KOVidel ühtmoodi – st vajadusel sisetehinguna. Konkurentsi puudus veotehingutel on ühtmoodi väike üleriigiliselt.</p> <p>Mitmed KOVid on ehitanud üles oma jäätmehooldusettevõtted ning nii mõnelgi veel on soov seda teha. Jäätmereform samme selles suunas selgelt toetab ja õigustab, et KOVid saaksid enda haldusalas jäätmetega seonduvad teemad ja teenused parimal võimalikul moel lahendada. Tegevuse tulemusel on täidetud eesmärgid ja elanikud saavad teenuse, mis teostatakse nende huvidest (mugavus, hind) lähtudes.</p>	<p>„JäätSi § 1 lõike 5¹ alusel on riigihangete seaduse § 12 kohane sisetehing lubatud saarte omavalitsustes ning teistes omavalitsustes vaid juhul, kui esmalt on püütud leida jäätmevedaja riigihanke korras, kuid see pole õnnestunud.“</p> <p>Omavalitsuse keskne jäätmehoolduse mudel võimaldab KOVil tegeleda jäätmehooldusega terviklikult. Jäätmereformiga pannakse KOVidele ootus ja kohustus korraldada ning tagada jäätmealased tulemused oma territooriumil. Selle tagamiseks peab KOVidele jääma hoovad tegutsemiseks.</p>	Mittearvestatud	<p>Eelnõule laekunud tagasisidet arvesse võttes on eelnõud muudetud ning korraldatud jäätmeveo teenuse hankimisel säilitatakse sisetehingu rakendamise keeld kõigile KOVidele. Konkurentsiameti hinnangul halvendaks sisetehingu võimaldamine jäätmeveo teenuse konkurentsiolukorda veelgi.</p> <p>Euroopa Kohtu lahendid tunnustavad sisetehingu kasutamist jäätmevaldkonnas (C-107/98; C-26/03; C-480/06; C-553/15; C-285/18). Liikmesriikide vabadus valida teenuste osutamise viisi, millega hankijad täidaksid oma vajadusi, tuleneb ka direktiivi 2014/24 põhjendusest 5, mille sõnastuse kohaselt „käesolevas direktiivis ei kohustata liikmesriike mitte millegagi andma selliste teenuste osutamise ülesannet kolmandatele isikutele või sisse ostma selliste teenuste osutamist, mida nad soovivad ise osutada või korraldada muul viisil kui riigihankelepingutena käesoleva direktiivi tähenduses“, hõlmates seeläbi nimetatud direktiivist varasemat Euroopa Kohtu praktikat. Seega, nii nagu direktiiv 2014/24 ei kohusta liikmesriike kasutama riigihankemenetlust, ei saa see sundida neid kasutama ka sisetehingut, kui artikli 12 lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud. Liikmesriikide vabadus valida viisi, kuidas nende hinnangul on kõige asjakohasem tööde tegemist või teenuste osutamist hallata, ei saa siiski olla piiramatut. Seda vabadust teostades tuleb, vastupidi, järgida EL toimimise lepingu põhieegleid ja eeskätt kaupade vaba liikumist, asutamisevabadust ja teenuste osutamise vabadust ning nendest tulenevaid põhimõtteid nagu võrdne kohtlemine</p>
-----------	----------------	---	---	-----------------	--

Paikre OÜ	1-4/24/5287-29	<p>Ringlussevõtu eeldus on sorteerimine. Majapidamisest pärinevate tavajäätmete, st töötlemata segaolmejäätmete põletusega kaotatakse aastas väga suur kogus ringlussevõetavaid jäätmeid. Selle mahu peab eelnevalt sorteerima.</p> <p>Jäätmete liigiti kogumise kohustusest on intensiivselt räägitud viimased 10 aastat. Ometi ei saa me täheldada suuri muutusi inimeste käitumises. Ka uue seaduse jõustudes saame näha väga suure tõenäosusega muutusi vaid aeglasemas tempos ning segaolmejäätmete on endiselt täis arvestatavas mahus samu jäätmeliike. Juhul, kui segaolmejäätmed võib suunata endiselt otse (töötlemata) põletusse, siis jäätmereformi eesmärk (suurendada ja motiveerida materjalide ringlussevõttu) jääb täitmata.</p>	<p>Teadaolevalt sisaldavad segaolmejäätmed ca 2/3 ulatuses taaskasutatavaid materjale (SEI uuring 2020), st põletusse läheb teoreetiliselt ca 150 000 tonni ringlussevõetavaid jäätmeid. Seega olmejäätmete ringlussevõtu sihtmäärade täitmiseks, eriti pikas perspektiivis, mil sihtmäärad on oluliselt suuremad, ei tohi segaolmejäätmeid saata otse põletusse, vaid tuleb eelnevalt sorteerida. Vastasel juhul jätkaksime riiklikult samal tasemel, praegune seis ei paraneks ning 5 aasta pärast oleme endiselt samas olukorras. Väga paljude KOVide hanked Eestis on korraldatud ühe ettevõtte poolt klausliga suunata energeetilisse taaskasutusse „vähemalt 80%“ segaolmejäätmeid. Ehk inimestele on mitu aastat antud sellega selge signaal – ei ole vaja koguda liigiti, pane mis iganes jääde segaolmejäätmete</p>	Mittearvestatud	<p>Biojäätmete näite varal saab eeldada, et liigiti kogumine suureneb, kui selleks tekib konkreetne kohustus ja luuakse mugavad võimalused. Biojäätmete tekkekohalt kogumine või tekkekohas kompostimine muutus üleriigiliselt kohustuslikuks 2023. aasta lõpuks ning KOVid leidsid selleks ajaks tingimused biojäätmete liigiti kogumiseks. Juba 2022. aastaga võrreldes suurenes 2023. aastaks biojäätmete liigiti kogumine 30%-lt 39 %-le.</p> <p>Segaolmejäätmete seast välja sorditud jäätmete kvaliteet ei pruugi olla piisav kulutõhusaks ringlussevõtuks. Ka tulevikus ei saa tagada, et biojäätmed ja klaasjäätmed ei satu enam segaolmejäätmete hulka. Eelnõuga eelistatakse selgelt jäätmete tekkekohas liigiti kogumist, mis tagab jäätmetele nende ringlussevõtuks parema kvaliteedi. Seaduse muudatusega ei ole praegu kavatsust kehtestada põletuseelse sortimise kohustust.</p>
-----------	----------------	---	--	-----------------	---

Paikre OÜ	1-4/24/5287-29	<p>Jäätmete liigiti kogumine. Uus pakendiseadus lubab eelnõukohaselt koguda klaaspakendit segapakendiga koos. See on selgelt samm tagasi. Elanike ja ettevõtetega on tehtud palju tööd (vedajate/TKOde ja käitlejate poolt), et klaaspakend saaks eraldatud muudest jäätmetest. Kindlasti pooldame juba sissetöötatud rada ning jätkuvalt nõuda klaaspakendi eraldi kogumist. Suured korterelamud, toidukohad peavad omama eraldi konteinerit klaasi jaoks. Klaas puruneb veo ja käitluse käigus väga pisikesteks kildudeks ning on seetõttu suur probleem sellega kokkupuutuvate jäätmete edasise töötamise kontekstis (rikub jäädet, väga raske eraldada).</p>	<p>Eelnõus on mainitud ka lahendus, mida Kovid peaksid enam soosima - kogumismahuteid on mõistlik leibkondadel jagada. Eramute piirkonnad saavad majade peale kogumist ühildada või lahendatakse see avaliku kogumiskonteineriga. See ühtib ka jäätmeseaduse uue lõikega §31 lg 8, mis ütleb, et jäätmete liigiti kogumise korraldus peab olema elanikele mugav ning selle teenuse hind ja muud omadused peaks inimesi motiveerima jäätmeid liigiti koguma.</p>	Arvestatud osaliselt	<p>Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmed kogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsitud avalike konteinerite kaudu või tekkekohal eraldi klaaspakendijäätmete mahutisse (kott, konteiner vms). Osades KOVIDes on klaaspakendijäätmete liigiti kogumiseks eraldi taristu rajatud, seega on huvirühmade jaoks oluline, et juba tehtud pingutused ja kommunikatsioon ei läheks uute sätetega vastuollu. Seega näeb eelnõu koostaja, et klaaspakendijäätmete osas on oluline, et Kovid saavad selliste pakendijäätmete liigiti kogumist ise kujundada, võttes arvesse juba tehtud investeeringuid ja olemasolevat praktikat. Seega jätab eelnõu vajaliku paindlikkuse kasutada erinevaid lahendusi klaaspakendijäätmete kogumisel. Seejuures on oluline, et KOV saavutaks olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu võimalikult kuluefektiivselt.</p>
Paikre OÜ	1-4/24/5287-29	<p>Põletusmaks tavajäätmetele ja jääkidele. Oleme nõus, et põletusmaks on vajalik muudatus käitlustulemuste paranduseks. Eelnõus tehakse ettepanek sätestada tasuks 60 eurot/tonn tavajäätmetele ja 50 eurot/tonn jääkidele (jäätmekoodid 20 03 98, 19 12 12 ja 19 12 10). Jääk tähendab töötamise jääki ehk tehtud on arvestatavad kulud materjalide taaskasutuseks, sh ringlussevõtuks. Seetõttu oleme arvamusele, et jääkide põletustasu peab oluliselt erinema</p>	<p>Segaolmejäätmete sorteerimisjääkide energeetilisse taaskasutusse suunamiseks eelnõus pakutud variandis ei ole jäätmete kulukomponendid tasakaalus ega põhjendatud. Igal juhul on töötlust teostaval ettevõttel kulud jäätmete põletusse suunamiseks oluliselt</p>	Mittearvestatud	<p>Tagamaks jäätmereformi eesmärki ja, et üha rohkem jäätmeid suunataks ringlusse (vähem põletusse ja ladestamisele; väheneks ka sortimisjäägi kogus), ei tehta muudatusi.</p>

Paikre OÜ	1-4/24/5287-29	<p>Taaskasutusorganisatsioonide süsteem. Ettepanek on viia Pakendiseadus kooskõlla Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiviga (EL) 2018/852 artikkel 7, lõige 1 punkt a), mille alusel tuleb liikmesriikidel tagada kasutatud pakendite ja/või pakendijäätmete tagastamine ja/või kogumine tarbijatelt, teistelt lõppkasutajatelt või jäätmevoost, et suunata need kõige sobivasse käitlusesse.</p> <p>Teeme ettepaneku täiendada seadusandlust, et</p> <ul style="list-style-type: none"> - TKO süsteem toetaks pakendijäätmete igakülgset ringlussevõttu ning sinna hulka saaks suunata ka pakendijäätmed (jaepakend), mis tuleneb jäätmevoost või kompenseerima selle käitluse ringluse teostanud ettevõttele; - TKO kompenseerib taaskasutuskinnituse. 	<p>Taaskasutusorganisatsioonide (edaspidi TKOd) kehtiv süsteem ei toeta täna käitleja (st mitte TKO) poolt käideldud pakendijäätmete ringlussevõttu. Paikre teostab segaolmejäätmete sorteerimist, mille tulemusel eralduvad erinevad jäätmed, sh pakendid ja pakendijäätmed. Antud eraldatud materjal on oma olemuselt ja kvaliteedilt sarnane pakendijäätmele, mida TKOd on kohustatud seadusejärgselt koguma tarbijatelt ja lõppkasutajatelt, tehes seda läbi avaliku kogumisvõrgustiku või ka kohtkogumisena. Seega peaksid ka segaolmejäätmete hulgast sorteeritud pakendijäätmete käitluse/taaskasutusse/ringluse sse suunamise korraldama või nende toimingute eest kompensatsiooni tasuma TKOd. Sellist kohustust aga praegu TKOde jaoks ei eksisteeri ning antud alus tuleb luua, et toetada ja tagada riiklike</p>	Arvestatud osaliselt	<p>Ettepanekuga ei arvestata, kuna pakendijäätmete liigiti kogumist hakkab korraldama KOV ning olukord, kus ühiskonnale antakse sõnum, et pakendeid sortitaks välja segaolmejäätmete seest, annaks edasi sõnumi, et liigiti kogumisel ei ole mõtet, sest hiljem toimub sorteerimine igal juhul. Selline sõnum seaks ohtu ka KOVi liigiti kogumise sihtarvude täitmise. Seega peab KOV korraldama pakendijäätmete liigiti kogumise selliselt, et pakendijäätmeid ei satuks edaspidi segaolmejäätmete hulka.</p>
-----------	----------------	--	--	----------------------	--

Eesti Kaupmeeste Liit	1-4/24/5287-30	<p>§ 117. Jäätmearuandlus näeb eenõu ette, et paragrahvi 117 lõike 1 esimeses lauses asendatakse tekstiosa „üks kord aastas“ tekstiosaga „vähemalt üks kord kuus“;</p> <p>Kaupmeeste liit ei toeta jäätmearuandluse kuupõhist arvestust. See lisab ettevõtetele oluliselt halduskoormust ning kuupõhise aruandluse pealt ei ole riigil võimalik teha järeldusi, kas aastapõhised eesmärgid saavutatakse. Vabariigi valitsus on lubanud ettevõtete halduskoormust vähendada, aga antud lähenemine suurendaks halduskoormust. Seega palume kas jätkata senise süsteemiga, kus aruanne tuleb esitada kord aastas või kui on kaalukad põhjused halduskoormuse suurendamiseks, nõuda kõige enam kvartaalset aruandlust.</p>		Arvestatud	<p>Jäätmeveo saatekirjade kasutuselevõtt ja sagedasemale jäätmearuannete esitamisele üleminek on vajalik, et tagada korrektsemad ja ajakohasemad andmed, avatud konkurents ning andmete suurem läbipaistvus. Oleme võtnud arvesse huvigruppide poolt antud tagasisidet ning selleks, et vähendada võimalikku halduskoormuse kasvu on eelnõud muudetud ja algselt sätestatud üks kord kuus aruande esitamine on asendatud üks kord kvartalis aruande esitamisega.</p>
Eesti Kaupmeeste Liit	1-4/24/5287-30	<p>Toetame Kaupmeeste liidu poolt paberi ja kartongi materjalipõhist kogumist kuna see on kulutõhus ja tarbijale arusaadav. Seoses asjaoluga, et paberit ja kartongi turule panevad ettevõtted ei tasu selle kokkukorje eest kuna need materjalid ei ole tootjavastutussüsteemi osa, soovime kohustada kohalikke omavalitsusi jagama vajadusel taaskasutusorganisatsioonidega tänaseid andmeid nende materjalide mahu kohta, et tootjavastutusorganisatsioonid saaksid oma hankehindadesse sisse arvestada nende materjalidega tegelemise lisakulu. Antud kulu ei peaks kandma pakendivaldkonna tootjavastutusorganisatsioonid, mistõttu nendega tegelemise hind peaks minema kohalikule omavalitsusele. See on lihtsaim läbi hanke hinna kuna ei eelda sel juhul järelekontrolli ega</p>		Mittearvestatud	<p>Kliimaministeerium on 2022. aasta andmete põhjal hinnanud, et vanapaberiäitlusest saadav tulu võib järgnevate aastate jooksul olla 500 000-700 000 eurot aastas. Tulu ja kulu, mis kaasneb vanapaberi veo ja äitlusega on arvestatud juba 0,50-eurose jäätmevaldaja kulu sisse ning arvesse on võetud ka seda, et edaspidi ei pea TKO kandma paberi- ja katrongpakendi jäätmete kogumistaristuga seotud kulusid, kuna need on tulevikus KOVi kanda.</p>

Eesti Kaupmeeste Liit	1-4/24/5287-30	<p>Klaaspakendi kogumine koos plast- ja metallpakendiga</p> <p>Soovitame mitte lisada klaasijäätmeid samasse kohtkogumise konteinerlahendusse, mis on plasti ja metallpakendijäätmete jaoks. Klaasipuru muudab ekspertide sõnul plastjätmete helvestamise ja taaskasutuse võimatuks ning rikub selle materjali ära. Soovitame jätkata klaaspakendi kogumist avalikus konteinervõrgustikus kuna see materjal ei ole kergelt riknev ega vaja sagedast vedu. Samuti on võimalik klaasi rohkem hõlmata Pandipakendisüsteemi. Kaupmeeste liit ei toeta</p>		Arvestatud osaliselt	<p>Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmed kogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsitule avalike konteinerite kaudu või tekkekohal eraldi klaaspakendijätmete mahutisse (kott, konteiner vms). Osades KOVides on klaaspakendijätmete liigiti kogumiseks eraldi taristu rajatud, seega on huvirühmade jaoks oluline, et juba tehtud pingutused ja kommunikatsioon ei läheks uute sätetega vastuollu. Seega näeb eelnõu koostaja, et klaaspakendijätmete osas on oluline, et KOVid saavad selliste pakendijätmete liigiti kogumist ise kuuendada võttes arvesse juba tehtud</p>
-----------------------	----------------	---	--	----------------------	--

Eesti Kaupmeeste Liit	1-4/24/5287-30	<p>Võõriste mõju pakendijäätmetega tegelemise hinnale</p> <p>Juhime ministeeriumi tähelepanu asjaolule, et tootjavastutuse kohustused hõlmavad ainult pakendijäätmetega tegelemist. Kuna paratamatult saab elanikkonnalt kogutavates pakendijäätmetes sisalduma ka võõriseid ja nende osakaal on ajas kõikuv, siis peaksid taaskasutusorganisatsioonid mingi piirini võõristega tegelemise arvestama sisse hankes pakutavasse hinda.</p>	<p>Võimalus võõriste eest täiendavat raha küsida tekitab olukorra, kus asjaosalistel ei ole võimalik tegelikku kulu planeerida. Samuti tekiks risk, et jäätmeevo korraldaja saaks hiljem tõsta hanke alusel võidetud hinda, mis ei ole turuosalistele läbipaistev. Kui asuda iga autokoorma korral võõriste osakaalu eraldi määrama, toob see endaga kaasa hulgaliselt vaidlusi ja halduskoormust.</p> <p>Samuti tuleb erinevate konteinerite sisu hoiustada eraldi, et oleks tõendatav, kust võõrised on tulnud. See toob kaasa laokulud, arvepidamise kulud jms.</p> <p>Lihtsam kõigile osapooltele on see, kui taaskasutusorganisatsioon arvestab hinnapakkumist tehes, et teatud hulk võõriseid pakendijäätmetes sisaldub ja pakub seega kohalikust omavalitsusest kliendile selle võrra kõrgemat hinda</p>	Arvestatud osaliselt	<p>Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud täiendavad muudatused, mis kehtestavad pakendijäätmetes sisalduva võõrise mahu, mille osas lasub vastutus TKO-l. Iga viite protsenti ületava võõrise mahu eest vastutab KOV ning pakendijäätmetes sisalduvate võõriste ületamise tõendamise eest vastutab TKO. Eelnõukohast seadust on täiendatud § 15_2 erinevates lõigetes. Sealhulgas on eelnõukohasesse seadusesse sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskohta, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskohta). Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Vaheladustuskohta jõudnud pakendijäätmed antakse üle vastavalt TKOde turuosadele. Sealhulgas on eelnõus läbivalt täpsustatud, et pakendijäätmed tuleb üle anda kogumisjärgses seisundis, st et enne TKOle üleandmist ei tohi olla teostatud sorteerimistoiminguid.</p>
-----------------------	----------------	--	---	----------------------	--

<p>Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda</p>	<p>1-4/24/5287-31</p>	<p>Leiame, et jäätmereformis sisalduv pakendijäätmete kohtkogumise ulatusliku laiendamise ettepanek ei ole põhjendatud ei keskkonnanahoidlikult ega majanduslikult. Tuleb arvestada, et see suurendab märgatavalt pakendiettevõtete kulusid, mis väljenduvad tarbijatele hinnatõusuna, kuid ei taga pakendijäätmete ringlussevõtu paranemist.</p>	<p>Oma liikmeskonna näitel saame väita, et suuremad toidutööstused juba täna tegelevad pakendi innovatsiooniga – kasutatakse monoliitplasti, pakendid on muudetud õhemaks, materjalid on taaskasutatavad. Toidutööstuste jaoks on esikohal toiduohutus ja sellest tulenevalt ei saa igasugust materjali kasutada (eraldi määrus toiduga kokkupuutuvate materjalide kohta). Samuti on oluline tasakaal toiduraiskamise ja pakendi suuruse vahel. Mida suurem pakend st vähem materjali, seda rohkem toitu mis võib jääda tarbimata ja minna raisku. Pakendite tootjavastutuse korralduse juures on oluline järgida EL ühisturu tõrgeteta toimise põhimõtet. Liikmesriikide poolt kehtestatud pakendialased regulatsioonid ei tohi muutuda takistuseks kaupade vabale liikumisele. Jäätme- ja</p>	<p>Mittearvestatud</p>	<p>Kohaliku omavalitsuse üksus saab vastavalt Keskkonnaagentuuri poolt loodavale jäätmemudelile kujundada oma territooriumil olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmete liigit kogumist selliselt, et see aitaks saavutada olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu. Tekkekohal kogumine on kohustuslikuks teatud piirkodades ning selleks vajamineva taristuga seotud kulud ei jää enam TKO (ehk pakendiettevõtjate) kanda, seega teatud kulud vähenevad. Sealhulgas tasub tekkekohal jäätmevaldaja iga jäätmemahuti tühjenduskorra eest 0,50 eurot, mida võetakse arvesse TKOle esitatavate arvete kujunemisel. Jäätmereformi eelnõuga ei minda PPWRis sätestatudga vastuollu. Seoses PPWRiga vaatab Kliimaministeerium uuesti pakendiseaduse üle, mille raames hindame uuesti vastuolude esinemise võimalikkust.</p>
--	-----------------------	---	---	------------------------	---

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda	1-4/24/5287-31	<p>Toetame „Eesti Toiduainetööstuse Liidu tagasiside „Jäätmeseaduse ja pakendiseaduse ning teiste seaduste muutmise seaduse“ eelnõule (069/29.11.2024) toodud seisukohti. Seejuures toome välja ettepanekud, mis osas meie seisukohad ühtivad:</p> <p>Eelnõus §2 Pakendiseaduse (PakS) muutmise ettepanek 5) paragrahvi 12¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:</p> <p>„(1) Pakendiettevõtja on kohustatud tagama oma turule lastud pakendatud kauba pakendi ja pakenditest tekkinud jäätmete tagasivõtmise ja käitlemise ning kandma nende tegevuste kulud.“;</p> <p>Leiame, et antud muudatusettepanek on eksitav ja pole kooskõlas EL tootjavastutuse mõistega. Lähtuvalt jäätmete raamdirektiivi nõuetest teeme ettepaneku võtta välja sõnad „jäätmete tagasivõtmine“.</p>		Mittearvestatud	<p>PakS § 12¹ on vastavuses kehtiva EL tootjavastutuse definitsiooniga. Lõikes 1 on toodud üldsäte ja seda täpsustavad järgnevad lõiked. Lõige 4 loetleb, millised kulud tuleb pakendiettevõtjal kanda ning need on kooskõlas EL jäätmete raamdirektiivi artikliga 8a. Tegemist ei ole uue sättega, vaid juba varasemalt § 20 lõigetes 1 ja 2_2 kehtinud kohustusega. Nimetatud lõiked tunnistati kehtetuks ning võeti üle § 12_1 lõike 1 muutmisenä. Kõnealuse lõike eesmärk ei ole kehtestada reeglit, et pakendi tagastaja saaks sõltumata ajast ja kohast igasuguseid pakendeid ükskõik kuhu tagastada. Sama paragrahvi kõige 2 täpsustab, et pakendiettevõtja võib valida, kas ta täidab kohustused individuaalselt või annab need kirjaliku lepinguga üle taaskasutusorganisatsioonile. Kui pakendiettevõtja annab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustused üle taaskasutusorganisatsioonile, vastutab nende kohustuste täitmise eest taaskasutusorganisatsioon. Jäätmereformi muudatuste järgselt, kui on läbi viidud uued hanked, vastutab kohalik omavalitsus olmes tekkivate tagatisrahata müügipakendite kokkukogumise osas, sh selles osas, et KOVi territooriumil oleks laialdaselt pakendijäätmete tagastamisvõimalused olemad (nii tekkekohas kui ka avalikus ruumis). Rühma- ja veopakendite tagasivõtmise osas on jätkuvalt vastutus taaskasutusorganisatsioonil ning nad saavad valida, kuidas selliste pakendiliikide puhul tagasivõtmise kohustust korraldavad.</p>
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda	1-4/24/5287-31	<p>PakS muudatuste ettepanek 2) paragrahvi 3 täiendatakse lõikega 3⁴ järgmises sõnastuses:</p> <p>„(34) Monomaterjalist pakend on pakend, mis on valmistatud vähemalt 95% ulatuses ühest materjalist.“;</p> <p>Juhime tähelepanu, et määratletud monomaterjalist pakendi mõiste ei ole vastavuses kehtivate EL pakendialaste õigusaktide mõistetega, ega REACH-i klassifikaatoritega. Vältimaks EL ühisturu toimimist ja potentsiaalselt takistava nõude rakendamist, teeme ettepaneku antud punkt eelnõust eemaldada.</p>		Arvestatud	<p>Punkt eelnõust eemaldatud.</p>

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda	1-4/24/5287-31	<p>PakS muudatuste ettepanekus 10) paragrahvi 15 täiendatakse lõigetega 3–13 järgmises sõnastuses: (11) Jäätmevaldaja kannab tagatisrahata pakendi jäätmete tekkekohalt kogumise veokulust 0,25 eurot kogumiskorra kohta kogumisvahendi äraveo või tühjenduse eest.</p> <p>Määratletud kulude jagamise ettepanek ei ole vastavuses jäätmedirektiivi artiklis 8a sätestatud rahalise vastutuse jagamise valemiga. Lähtudes EL-s kehtivatest tootjavastutuse definitsioonist teeme ettepaneku muuta sõnastust järgmiselt:</p> <p>Jäätmevaldaja kannab kuni 20% pakendijäätmete jäätmekäitluse eesmärkide ja sihtmäärade täitmiseks vajalikest kuludest.</p>		Mittearvestatud	<p>0,50 eurot on jäätmevaldaja kulu, mis tasutakse iga kogumisvahendi tühjenduskorra eest. Arvutusmeetodikat, millega on leitud 0,50 euro suurune jäätmevaldajakulu on selgitatud seletuskirjas § 15_2 lg 7 juures ja mõjuanalüüsis punktis 5.1. Jäätmedirektiivi kohaselt, kui see on põhjendatud vajadusega tagada nõuetekohane jäätmekäitlus ja tootja laiendatud vastutuse süsteemi majanduslik elujõulisus, võivad liikmesriigid kalduda jäätmete raamdirektiivis sätestatud rahalise vastutuse jagamise põhimõttest kõrvale tingimusel, et tootjad kannavad nõutud kuludest 80%. Eelnõu koostaja näeb, et üleminekuperioodil aastatel 2025-2032 on oluline, et jäätmevaldaja kannaks 0,50 eurose kulu pakendijäätme mahuti tühjenduskorra eest, et tagada TKO-le majanduslik elujõulisus. Kui TKO on majanduslikult elujõuline, ei pea jäätmevaldaja pakendijäätmete veo ja käitluskulu kandma. Tootjavastutuse põhimõte seisneb selles, et taaskasutusorganisatsiooniga liitunud pakendiettevõtjad kannaksid enda poolt turule lastud pakendijäätmetega seotud kulud. Seega näeme, et ajas tootjate vastutus kasvab ning inflatsiooni mõju jms tegurid, mis avalduvad 0,50 eurosele jäätmevaldaja kulule, on tootjavastutuse põhimõtte kasvamisega kooskõlas. Seega on fikseeritud summa valitud just põhjusega, et 0,50 euro osakaal vähendaks jäätmevaldaja vastutust ajas ja vastupidiselt suurendaks tootjate vastutust. Jäätmete raamdirektiiv rõhutab, et 80/20 proportsiooni erandit ei tohi kasutada selleks, et vähendada seda osa kuludest, mida toodete tootjad (antud juhul pakendiettevõtjad) kandsid tootja</p>
-----------------------------------	----------------	---	--	-----------------	--

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda	1-4/24/5287-31	<p>Pakendite tootjavastutuse kohustused ei laiene muudele jäätmetele kui pakendijäätmed.</p> <p>Pakendiettevõtetal ei ole kohustust tasuda PakS muudatuste ettepanekus 11) sätestatud kulusid juhul, kui üleantavas jäätmevoos sisaldub võõriseid, niiskust ja pakendijäätmetest erinevaid olmejäätmeid rohkem, kui on lubatud taaskasutusorganisatsiooni tehnilistes nõuetes, kui kulutõhususe tingimust pole järgitud või üleantud jäätmete kogus ületab TKO klientide poolt turule lastud pakendite kogust. Teeme ettepaneku lisada § 15-sse järgmised täiendavad klauslid: 1) taaskasutusorganisatsioonil on õigus vähendada pakendijäätmete kogumise, transpordi ja vaheladestuse tasusid. Põhjendatud kahtluse korral on taaskasutusorganisatsiooni õigus keelduda pakendijäätmete vastuvõtust juhul, kui üleantav jäätmevoog sisaldab võõriseid, niiskust ja pakendijäätmetest erinevaid jäätmeid rohkem, kui on lubatud taaskasutusorganisatsiooni poolt sätestatud tehnilistes nõuetes.</p> <p>2) taaskasutusorganisatsioonil on õigus keelduda pakendijäätmete vastuvõtust juhul, kui üleantava jäätmevoos mass ületab taaskasutusorganisatsioonile tema klientide poolt üleantud pakendite massi.</p> <p>3) tootjavastutuse kulud ei tohi ületa kulusid, mis on vajalikud kulutõhusate jäätmekäitlusteenuste osutamiseks, mis tähendab, et need ei ületa</p>		Arvestatud osaliselt	<p>Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud täiendavad muudatused, mis kehtestavad pakendijäätmetes sisalduva võõrise mahu, mille osas lasub vastutus TKO-l. Iga viite protsenti ületava võõrise mahu eest vastutab KOV ning pakendijäätmetes sisalduvate võõriste ületamise tõendamise eest vastutab TKO. Eelnõukohast seadust on täiendatud § 15_2 erinevates lõigetes. Sealhulgas on eelnõukohasesse seadusesse sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskohta, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskohta). Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Vaheladustuskohta jõudnud pakendijäätmed antakse üle vastavalt TKOde turuosadele. Sealhulgas on eelnõus läbivalt täpsustatud, et pakendijäätmed tuleb üle anda kogumisjärgses seisundis, st et enne TKOle üleandmist ei tohi olla teostatud sorteerimistoiminguid.</p>
-----------------------------------	----------------	---	--	----------------------	--

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda	1-4/24/5287-31	KeTS seaduse muudatuste ettepanekus (10) sätestatud keskkonnatasude tõus on ebamõistlikult kiire ja suurendab liigselt pakendiettevõtete ning taaskasutusorganisatsioonide kulusid. Lähtudes jäätmereformiga kaasnevatest muutustest ja jäätmete sortimise ning väärindamise taristu arendamiseks vajalikku üleminekuaga, teeme ettepaneku pakendijäätmete energiakasutuse ja ladestamise keskkonnatasud rakendada alates neljandast seaduse vastuvõtmisele järgnevast aastast ja mitte suurema aastase sammuga kui 10 eurot tonni kohta.		Mittearvestatud	Tagamaks jäätmereformi eesmärki ja, et üha rohkem jäätmeid suunataks ringlusse (vähem põletusse ja ladestamisele; väheneks ka sortimisjäägi kogus), ei tehta muudatusi.
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda	1-4/24/5287-31	KeTS muudatusettepanek 13) seadust täiendatakse §-ga 25 ¹ järgmises sõnastuses: „§ 25 ¹ . Saastetasu kõrgendatud määrad jäätmete energiakasutusel lubatust suuremas koguses Jäätmete energiakasutusel keskkonnavalas lubatust suuremas koguses kõrgendatakse käesoleva seaduse §-s 201 sätestatud saastetasumäärasid viis korda.“; Antud muudatuse keskkonnatasude viiekordne suurendamine on ebaproportsionaalne meede ja suurendab liigselt pakendiettevõtete ning TKO-de kulusid. Tulenevalt jäätmereformist tingitud võimalikku korralduslikku segadust ja jäätmete sortimise ning väärindamise taristu arendamiseks vajalikku üleminekuaga, teeme ettepaneku mitte rakendada KeTS muutmise ettepanekus (13) sätestatud pakendijäätmete energiakasutuse ja ladestamise keskkonnatasude suurendamist.		Mittearvestatud	§ 4 p 13 sätestatakse, et saastetasu jäätmete energiakasutusel suurendatakse 5 korda kui see toimub keskkonnavalas lubatust suuremas koguses, see on sarnane täna kehtiv KeTS §-ga 25. Tasumäärasid kõrgendatakse, et motiveerida ettevõtteid loa järgselt tegutsema ja hoida ära kahjulikku mõju keskkonnale. Tavaolukordades seda ei rakendata, sest käitises peaks toimuma tegevus vastavalt keskkonnavalale, st seal põletatakse jäätmeid, mis on keskkonnavalas.

Riigikontroll	EIS 24-1102/04	Eelnõu § 1 punktides 54 ja 57 soovitakse sätestada jäätmearuande esitamise kohustus sagedusega vähemalt üks kord kuus ning plaanitakse kehtestada kohustus võtta kasutusele saatekirjad tavajäätmete üleandmisel ja vastuvõtmisel. Riigikontrolli arvates ei välista jäätmeandmete esitamise korralduse muutmine teadlikku valeandmete esitamist (vale jäätmekoodi või koguse deklareerimine), nagu näitas Riigikontrolli 2024. aasta järelaudit. Seetõttu leiab Riigikontroll, et andmetega manipuleerimise riskide vähendamiseks tuleks astuda täiendavaid samme.		Arvestatud osaliselt	Nõustume, et andmete esitamise korralduse muutmine ei välista valeandmete esitamist, kuid leiame, et uule süsteemile üleminek teeb valeandmete esitamise oluliselt keerulisemaks. Ühelt poolt esitatakse aruandeid sagedamini, mis võimaldab ettevõtete tegevuse ja esitatud andmete osas paremat järelevalvet, teisalt on erinevate osapoolte poolt esitatavad saatekirjad ja aruanded omavahel seotud, mis teeb valeandmete esitamise keerukamaks (valeandmete esitamine eeldab erinevate osapoolte vahelisi kokkuleppeid). Uue aruandlussüsteemi loomise käigus analüüsitakse ka järelevalvega seonduvat, et leida parimad lahendused andmete õiguse tagamiseks. Muuhulgas on kavas luua järelevalve analüütika töövahend, mille abil saaks tuvastada andmetes anomaaliaid ja planeerida vastavaid järelevalve meetmeid.
Riigikontroll	EIS 24-1102/04	Eelnõu § 2 punktiga 30 plaanitakse muuta taaskasutusorganisatsioonide tegevusload tähtjaliseks. Riigikontrolli 2010. aasta auditi soovitus langeb kokku eelnõu mõttega muuta taaskasutusorganisatsioonidele antav tegevusluba tähtjaliseks. Riigikontroll juhtis 2024. aasta järelauditis tähelepanu Maailmapanga analüüsis esitatud soovitude täitmisele. Need puudutavad pakendi taaskasutusorganisatsioonide töökorraldusega ja pakendijäätmete andmete kvaliteediga seotud probleemide lahendamist. Eelnõus on arvesse võetud ühte soovitud. Riigikontroll esitab jätkuvalt soovitus analüüsida pakendite taaskasutusorganisatsioonide toimimist ja kaaluda Maailmapanga analüüsis toodud soovitude rakendamist: -Rakendada pakendi taaskasutusorganisatsioonide laiendatud tootjavastutuse põhimõtet, mis tähendab, et organisatsioonid vastutavad pakendi eest kuni pakendi lõppkäitluseni. -Tagada dokumentaalsed tõendid iga jäätmeliigiga tehtud toimingu kohta. Näiteks tuleb läbi vaadata dokumentatsiooni ja aruandluse nõuded, et oleks		Arvestatud osaliselt	Eelnõu koostaja on eesmärgipärasust silmas pidades loobunud tegevuslubade tähtjalise nõudest ning ka edaspidi jäävad taaskasutusorganisatsioonide tegevusload tähtjatuks. Eelnõu koostaja on vaadanud üle taaskasutusorganisatsioonidele kehtestatud nõuded, mille kohaselt peavad taaskasutusorganisatsioonid igal aastal oma veebilehel välja tooma pakendiseaduse § 17_4 lg 1 kohase teabe. Täiendasime punkte, mis info peab veebilehel avaldatud olema (§ 17_4 lg 1). Sealhulgas on seaduses täpsustatud, et TKO peab käitlusteenuse hankimisel küsima 3 võrreldavat pakkumust ning TKO liikmete, omanike ja aktsionäride ringist eemaldatakse jäätmekäitlusega tegutsevad ettevõtted, et tagada ausam ja läbipaistvam konkurents käitlusteenuse hankimisel. Juba praegu peavad TKO vastutama pakendite osas lõppkäitluseni välja. Jäätmereformiga kavandatavate muudatustega korraldavad edaspidi KOVID pakendijäätmete kokkukogumist ja vedu ning TKO kohustus on kogutud jäätmed käitlusesse suunata. Sh kehtib nõue, et liigiti kogutud jäätmeid ei ole lubatud põletusse ega ladestamisele otse suunata. TKOde osas teostab järelevalvet Keskkonnaamet, kes kontrollib iga aasta ka taaskasutustõendite tõepärasust ja vajadusel muid dokumente.

Riigikontroll	EIS 24-1102/04	<p>Eelnõu § 3 punktiga 1 plaanitakse kehtestada keskkonnatasu jäätmetest energia tootmise eest ja punktiga 11 plaanitakse sätestada senisest oluliselt kõrgemad saastetasu määrad tavajäätmete ladestamise eest.</p> <p>Eelnõuga plaanitav läheb kokku Riigikontrolli 2021. aasta ülevaates tehtud ettepanekuga kehtestada maks olmejäätmete põletamisele ja muuta kallimaks segaolmejäätmete vedu. Samas ülevaates juhtis Riigikontroll tähelepanu, et jäätmete ringlussevõtu suurendamiseks tuleb toetada kompostimist, tekitada nõudlus biojäätmetest toodetavate saaduste järele ja edendada liigiti kogumist.</p>		Selgitatud	<p>EL ühtekuuluvusfondi 2021-2027 toetusperioodi üks meetmetest on suunatud KOVidele jäätmete liigiti kogumise taristu soetamiseks, meede on kavas avada 2025.a kevadel. Meetme eesmärk on edendada olmejäätmete liigiti kogumist ning see on oluline tugi KOVidele olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu saavutamisel.</p> <p>Biojäätmete liigiti kogumise korraldamine on kohustuslik kõikides KOVides alates 2024. aastast ning kõik omavalitsused on biojäätmete liigiti kogumise korraldanud. Jäätmete liigiti kogumise teavitustegevustega pöörame tähelepanu jätkuvalt ka biojäätmete liigiti kogumisele. Leiame, et jäätmereformi eelnõu aitab edendada biojäätmete kompostimist ja muul viisil ringlussevõttu tulenevalt kohustusest suunata liigiti kogutud biojäätmed käitluskohta, kus toimub biojäätmete lakkamine ja ringlussevõtt. Samuti toetame jäätmete ringlussevõttu EL struktuurivahenditest ning kavandame biojäätmete ringlussevõttu ja biojäätmetest valmistatud toodete nõudluse suurendamiseks tegevusi kavandatavas LIFE CircEST ringmajanduse teemalises strateegilises integreeritud projektis. Kliimaministeerium esitas 2025.a märtsis täistaotluse, et saada toetust LIFE programmist projektile CircEST.</p>
Riigikontroll	EIS 24-1102/04	<p>Lisaks soovib Riigikontroll eelnõus üle vaadata kohalike omavalitsusi puudutavad sätted, eelkõige need, millega nähakse ette, kuidas omavalitsused jäätmemajandust peavad korraldama, kuidas seda rahastatakse ja kuidas omavalitsus nende kulude üle arvestust peab pidama. Riigikontroll soovib vajaduse korral konsulteerida Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kohaliku omavalitsuse valdkonna asjatundjate ning Justiitsministeeriumiga.</p>		Arvestatud	On konsulteeritud.

Tartu Linnavalitsus	1-4/24/5287-32	<p>Eelnõus sätestatakse omavalitsustele uus kohustus – kohaliku omavalitsuse olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu saavutamine. Eelnõu peaks defineerima mõiste ning esitama lisaks sihtarvu arvutamise valemi või meetoodika. Kuna saavutatud sihtarvule tuginevad ettekirjutused, sunniraha rakendamine, eraldatavad toetused, siis tuleks sihtarv määratleda üheselt arusaadavalt. Eelnõu seletuskirja kohaselt võetakse liigiti kogumise määra arvutamisel arvesse neid jäätmeliike, mida arvestatakse alates 2025. aastast ka olmejäätmete ringlussevõtu sihtarvu täitmise arvutuses.</p> <p>Palume näidata ka, kuidas toimub liigiti kogumise määra arvutamine, sh kuidas arvestatakse kohtkompostimist sihtarvu arvutamisel. Kui meetoodika kehtestatakse JäätS rakendusaktiga, esitada rakendusakti kavand koos Eelnõuga.</p>		Arvestatud	<p>Pärast vastava meetoodika kinnitamist arvestatakse liigiti kogutud jäätmete hulka ka tekkekohas liigiti kogutud ja ringlussevõetud (kompostitud) biojäätmed. Sealjuures on oluline, et omavalitsus oleks veendunud, et tekkekohas kompostimine toimub. Tekkekohas kompostitud biojäätmete koguseid ei saa arvesse võtta juhul, kui omavalitsus on jäätmevaldaja lugenud kompostijaks nõuavakimisi ilma, et jäätmevaldaja ise oleks biojäätmete aastaringsest kompostimisest omavalitsust teavitanud. Vastav selgitus on seletuskirja.</p> <p>Tekkekohas ringlussevõetud biojäätmete arvesse võtmise meetoodika on sätestatud Euroopa Komisjoni rakendusotsuse (EL) 2019/1004 II lisas. Selle meetoodika kohaldamiseks teeb Keskkonnaagentuur eeluuringu 2025. aastal.</p> <p>Selguse tagamiseks on eelnõu seletuskirjale lisatud rakendusakti kavand, millega on kavas kehtestada liigiti kogutud olmejäätmete koguste arvutamise meetoodika.</p>
---------------------	----------------	--	--	------------	--

Tartu Linnavalitsus	1-4/24/5287-32	Teeme ettepaneku rakendada liigiti kogumise sihtarvu saavutamise tähtajana mitte varasemat aega kui aasta 2030.	<p>Sihtarvu saavutamise kohustus nähakse ette aastaks 2026. Mõjuanalüüsi kohaselt kogutakse Eestis liigiti umbes 38% olmejäätmetest. Saavutamaks sihtarv 66% 2026. aastal, on vaja liigiti kogumist pea kahekordistada enamikes omavalitsustes. Mõjuanalüüsis on kirjeldatud meetmeid, mis võimaldaksid sihtarvu saavutamise – ükski nendest meetmetest ei ole võimalik rakendada kiirkorras (jäätmekavade uuendamine, koostööorganisatsioonide loomine, korraldatud veo hangete ümberkujundamine, täiendava tööjõu palkamine, jäätmehoolduskulude tasu rakendamine, pakendijäätmete kohtkogumise korraldamine). Liigiti kogumise sihtarvu saavutamise tähtaeg tuleks anda realistlik ja saavutatav. Mõjuanalüüsi kohaselt eeldatakse, et aastaks 2030 ei saavuta sihtarvu umbes 10 omavalitsust</p>	Mittearvestatud	Sihtarv seatakse alates esimesest aastast pärast seaduse jõustumist (2026), kuid sihtarvu saavutamata jätmise korral ei rakendata sunniraha enne 2031. aastat. Seega hakatakse sihtarvu saavutamist 2026. aastast küll hindama, kuid antakse KOVidele piisav üleminekuageg vajalike muudatuste elluviimiseks kuni 2030. a lõpuni.
---------------------	----------------	---	--	-----------------	---

Tartu Linnavalitsus	1-4/24/5287-32	Eelnõu § 1 p 30 täiendab JäätS §-ga 66 ¹ , mille lg 1 kohaselt on omavalitsusel õigus sätestada jäätmehoolduskulude kandmise kohustus, muuhulgas selleks, et saavutada JäätS § 136 ³ lõigetes 1 ja 2 sätestatud jäätmete taaskasutamise sihtarvude saavutamiseks. Palume sätet täpsustada, tegemist on olmejäätmete taaskasutamise sihtarvude saavutamise. JäätS § 136 ³ lg 1 p 2 käsitleb ehitusjäätmete taaskasutamise sihtarve ning sellele viitamine ei ole antud juhul asjakohane. JäätS § 66 ¹ lg 7 puhul palume samuti täpsustada, et silmas on peetud olmejäätmete taaskasutamise sihtarve. Juhul, kui ehitusjäätmetega seotud kulud võib arvestada jäätmehoolduskulude hulka, palume see üheselt välja tuua.		Küsimus vastatud	Jäätmeseaduse § 136 ³ kehtestab jäätmete taaskasutamise sihtarvud. Selles paragrahvis on sätestatud nii olmejäätmete ringlussevõtu sihtarvud kui ka ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamise sihtarv. Taaskasutamine ja ringlussevõtt ei ole samatähenduslikud terminid. Taaskasutamine on laiem termin, ringlussevõtt kitsam ja ringlussevõtt on üks taaskasutamistoimingutest (vt kehtiva JäätS § 15 lõiked 1, 11 ja 4). Seega olmejäätmete ringlussevõtu sihtarv on ühtlasi ka taaskasutamise sihtarv, mis on väljendatud ringlussevõttuna (ehk ei hõlma nt energiakasutust). Taaskasutamise sihtarv ei tähenda alati ilmingimata, et tegu on ringlussevõtu sihtarvuga. Eelnõus ja seletuskirjas on termineid kasutatud asjakohaselt. Eelnõu § 66.2 lg 4 p 9 kohaselt võib jäätmehoolduse korraldamiseks ja arendamiseks vajalike kulude hulka arvestada ka muud kulud, mille eesmärk on parandada jäätmehoolduse taset või täita jäätmete liigiti kogumise ja taaskasutamise sihtarve. Seega kui KOV peab vajalikuks jäätmehoolduskulude katteks tasu koguda ka ehitusjäätmete kogumise, käitlemise või vältimise eesmärgil, siis saab KOV vastava otsuse teha.
Tartu Linnavalitsus	1-4/24/5287-32	Jäätmehoolduskulude kandjana on Eelnõus nimetatud jäätmevaldajat. Leiame, et Eelnõus tuleks rohkem tähelepanu pöörata, kes on antud kontekstis jäätmevaldaja ning jäätmehoolduskulude kandja. Korraldatud jäätmeveo raames sõlmivad lepinguid ning on jäätmevaldajateks omanikud, üürnikud, korteriühistud, üksikisikud kortermajast, ettevõtted, asutused, kinnisvarahaldusfirmad. Eelnõu, seletuskiri ega mõjuanalüüs ei käsitle vähimalgi määral kulude kandjat.		Arvestatud osaliselt	Termini "jäätmevaldaja" definitsiooni eelnõuga ei muudeta. Kui KOV alternatiivset korraldatud jäätmevedu ei rakenda, siis kannavad korraldatud jäätmeveo kulu vaid korraldatud jäätmeveo teenust kasutavad jäätmevaldajad. Kui KOV rakendab alternatiivset korraldatud jäätmevedu, siis tasuvad jäätmeveo teenust kasutavad jäätmevaldajad nii korraldatud jäätmeveo tasu kui ka jäätmehoolduskulude katteks makstavat tasu, mis on eelnevaga proportsionaalne (nt 30% sellest). KOVil on õigus otsustada, kas jäätmehoolduskulude katteks makstavat tasu kogutakse ka jäätmeveost vabastatud jäätmevaldajatelt. Seletuskirja on täiendatud.

Tartu Linnavalitsus	1-4/24/5287-32	<p>Eelnõu § 1 p 30, JäätS § 66¹ lg 4 kohaselt kannab jäätmehoolduskulud korraldatud jäätmeveoga liitunud ja liitumisest vabastatud jäätmevaldaja proportsionaalselt jäätmehoolduse teenuse tarbimise mahu ja jäätmeveo kaudu üleantud jäätmete kogusega.</p> <p>Jäätmehoolduse teenuse tarbimise mahtu (JäätS 66¹ lg 7 nimetatud teenused) ei ole võimalik seostada konkreetse jäätmevaldajaga ning Eelnõus esitatud sõnastus on eksitav.</p>		Arvestatud osaliselt	<p>Lõiget muudetud. Jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja maksab jäätmeveo teenustasu vastavalt üleantud jäätmete kogusele ning liitumisest vabastatud isik jäätmehooldusteenuse tarbimise hinnangulisele mahule. Jäätmehooldus hõlmab kulusid, mida kasutavad ka liitumisest vabastatud isikud. Isegi, kui nad jäätmeid üle ei anna, kasutavad nad süsteemi kaudselt (JäätS § 135 lg 4; nt jäätmejaamad, kogumisvõrgustikud, puhas keskkond). Seega on õigis nõuda nende osalemist süsteemi jätkusuutlikkuse tagamises. Tasu suurus vastab korraldatud jäätmeveoga liitunud sama omavalitsuse üksuse jäätmevaldaja eelmise aasta kõige väiksemale jäätmehoolduskulude katteks makstud tasule, mis ei saa olla alla ühe euro kuus. Rakendussättega määratakse tasu rakendamise esimesel aastal ajutine summa (kuni üks euro kuus), kuna tasu esimesel rakendamise aastal puuduvad KOV andmed korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja tasude kohta. Järgnevatel aastatel on võimalik fikseeritud summa esitada tegelike andmete põhjal. Ajutine summa määramine tagab tasu maksmise süsteemi jätkusuutlikkuse ka uue nõude rakendamise algfaasis.</p>
---------------------	----------------	---	--	----------------------	--

Tartu Linnavalitsus	1-4/24/5287-32	Teeme ettepaneku mitte seostada jäätmehoolduse püsikulude suurust sellega, kui palju isik jäätmeid üle annab. Korraldatud jäätmeveo teenuse maksumus sõltub üle antud jäätmete kogusest, aga püsikulu ei peaks sellest sõltuma.	Eelnõu § 1 p 30, JäätS § 661 lg 11 sätestab, et jäätmehoolduskulude suurus on kuni 100% jäätmevaldajale esitatud korraldatud jäätmeveoga hõlmatud kuludest. Seletuskirja kohaselt on sätte eesmärk tagada jäätmevaldaja kulude proportsionaalsus tema jäätmetekkega. Tegemist on vastuoluga. JäätS § 661 lg 4 kohaselt peaks jäätmehoolduskulu olema proportsionaalne jäätmehoolduse teenuse tarbimise mahuga. Isik, kes kogub jäätmed liigiti ning annab vähe segaolmejäätmeid üle korraldatud veo raames, tarbib aktiivselt teisi jäätmehoolduse teenuseid (avalik kogumisvõrk, jäätmejaamad). Seega on arusaamatu, miks peab jäätmehoolduse kulu (püsikulu) olema proportsionaalne korraldatud jäätmeveo raames üle antud jäätmete kogusega. Mida efektiivsemaks muutub	Mittearvestatud	Jäätmehoolduskulude katteks makstava tasu suurus on seotud üleantud jäätmete kogusega. Põhimõte on kooskõlas Euroopa Kohtu lahendiga asjas 335/16 p 30jj, mis peab silmas jäätmehoolduskulude kandmisel eelkõige proportsionaalsust. Tasu peab olema vastavuses jäätmetekitaja tegevusega. Ka on selline lähenemine kooskõlas saastaja maksab põhimõttega. Jäätmehoolduse korraldamise kulud on konkreetselt hinnastatud ning jäätmete üleandmine ei ole tasuta teenus. Tasusüsteem motiveerib jäätmeid vähendama ja neid liigiti koguma, kuid säilitab samas alati rahalise panuse jäätmehoolduse süsteemi jätkusuutlikuse tagamiseks.
---------------------	----------------	---	--	-----------------	---

Tartu Linnavalitsus	1-4/24/5287-32	Eelnõu § 1 p 30, JäätS § 66 ¹ lg 15 kohaselt avaldab kohaliku omavalitsuse üksus oma ametlikul veebilehel käesoleva paragrahvi lõikes 14 nimetatud aruande iga aasta esimeses kvartalis. Teeme ettepaneku aruanne koostada majandusaasta aruandega samal tähtajal, st teise kvartali lõpuks.		Mittearvestatud	Jäätmeveo teenustasu ülevaate (nüüd JäätS § 66 ⁵ lg 2 ja 3) esimeses kvartalis avalikustamine tagab kiire ja ajakohase tagasiside jäätmevaldajale sellest, kuidas on nende makstud raha kasutatud. See suurendab läbipaistvust ja usaldusväärust. Varasem andmete kogumine annab KOVle aegsasti väärtuslikku infot jäätmehoolduse eelarve ja tasusüsteemi planeerimiseks ning võimaldab elanikel esitada ettepanekuid, mis võivad parandada jäätmehoolduse süsteemi. Jäätmeveo teenustasu ülevaade peab jääma majandusaasta aruandest selgelt eristuvaks dokumendiks ega saa jääda selle varju.
---------------------	----------------	---	--	-----------------	--

Tartu Linnavalitsus	1-4/24/5287-32	Teeme ettepaneku Eelnõu § 1 p 66 muuta selliselt, et korraldatud jäätmevedu uutal alustel tuleb korraldada mitte hiljem kui 2030. aasta 31. detsembriks. Sellisel juhul oleks võimalik teha lühemaks perioodiks vahehange ning valmistada ette koostöö organsatsioonide loomine ning hanked uutal alustel.	Eelnõu § 1 p 66 kohaselt tuleks korraldatud jäätmevedu uutal alustel korraldada uuest korraldatud jäätmeveo tellimisest arvates, kuid mitte hiljem kui 2030. aasta 31. detsembriks. Uutel alustel korraldatud jäätmeveo elluviimiseks on vajalik eeltöö – jäätmekavade ja jäätmehoolduseeskirjade uuendamine, koostööorganisatsiooni loomine, arvete haldamise süsteemi loomine, klienditeeninduse sisseseadmine, läbirääkimised pakendiorganisatsioonidega. Selline eeltöö võtab aega ning ei ole mõistlikul viisil tehtav ühe aastaga. Tartu korraldatud jäätmeveo kontsessioonilepingud lõppevad 2026. aasta jooksul, uued hanked tuleks ette valmistada 2025. a suvelsügisel ning välja kuulutada hiljemalt 2025. a lõpus. Uue süsteemi ülesehitamine ei ole	Mittearvestatud	Omavalitsusel on võimalik juba praegu vajadusel teha etteulatuvalt lühemaks perioodiks vahehange. Arvestades pakkujate vähesust on otstarbekam minna uutele tingimustele üle umbes viieaastase üleminekuperioodi jooksul järk-järgult. Selle aja sees tekib eeldatavasti turule uusi pakkujaid, mida soodustab hangitava teenuse muutumine. Vastasel juhul võib tekkida olukord, kus enamik korraldatud jäätmeveo hankeid lõpeb enam-vähem samal ajal ja uued hanked kattuvad ajaliselt, kuid turule pole tekkinud uusi pakkujaid.
Tartu Linnavalitsus	1-4/24/5287-32	Palume täiendada JäätS §i 68 ning sätestada, et korraldatud jäätmeveo ja käitlushangete pikendamine on lubatud, eesmärgiga tekitada vajalik aeg uuele korraldusele üleminekuks. Analoogne säte on ühistranspordiseaduse § 21 lg 3.		Mittearvestatud	Rakendussätetega tagatakse, et kohaliku omavalitsuse üksusel oleks oma tegevuse ümberkorraldamiseks piisavalt aega. Hankelepingu pikendamine võib minna vastuollu avatud ja läbipaistva konkurentsiga. Eelnõu näeb ette mõistliku aja üleminekuks, mis tähendab, et KOV peab oma hanke kestvust ja tingimusi kavandama nii, et üleminek oleks sujuv. Hankija ei pea hankeid sõlmima maksimaalseks ajaks, see jätab ruumi paindlikkusele.

Tartu Linnavalitsus	1-4/24/5287-32	<p>Eelnõu § 2 p 10, PakS § 15 lg 8 kohaselt antakse kokku kogutud pakendijätmed enne käitlustoiminguid üle taaskasutusorganisatsioonidele proportsionaalselt nende turuosadega.</p> <p>Eelnõust jääb arusaamatuks, kuidas ja kui sageli hinnatakse turuosa ning sätestada tuleks, et turuosa andmed esitatakse näiteks Pakendiregistri avaandmete hulgas või Keskkonnaagentuuri veebilehel. Eeldatavasti on turuosa muutuv suurus, palume täpsustada, millise hetke seisuga turuosaga tuleb arvestada.</p>		Küsimus vastatud	Turuosa selgitatakse välja pakendiregistri andmete põhjal eelneva aasta põhjal.
---------------------	----------------	--	--	------------------	---

Tartu Linnavalitsus	1-4/24/5287-32	<p>Eelnõu § 2 p 10, PakS § 15 lg 11 kohaselt kannab jäätmevaldaja tagatisrahata pakendi jäätmete tekkekohalt kogumise veokulust 0,25 eurot kogumiskorra kohta kogumisvahendi äraveo või tühjenduse eest.</p> <p>Jäätmevaldajad annavad üle erinevas koguses pakendeid (100l või 1100 liitrit), pakendeid kogutakse komprimaatoritega (presskonteineritega). Seletuskiri keskendub kodumajapidamises tekkivatele müügipakenditele, samas tekib palju pakendeid tekib teeninduses, kaubanduses, tootlustuskohtades, ehituses.</p> <p>Pakendite kogumisel peaks tasu olema seotud üle antavate pakendite kogusega.</p>		Mittearvestatud	<p>Eelnõukohane seadus reguleerib olmes tekkivate tagatisrahata müügipakendite tekkekohal kogumist.</p> <p>Rühma- ja veopakendite kogumise osas on jätkuvalt vastutus taaskasutusorganisatsioonidel, mille osas on ka võimalik ise vastavad teenushinnad kujunada.</p> <p>Arvutusmetoodikat ja põhimõtteid, mille alusel on 0,50 euro suurune jäätmevaldaja kulu leitud on, põhjendatakse seletuskirjas § 15_2 lg 7 juures ja mõjuanalüüsis punktis 5.1.</p>
Tartu Linnavalitsus	1-4/24/5287-32	<p>Eelnõu ei näe ette taaskasutusorganisatsioonidele kohustust üleandmiskoha nimetamiseks jäätmekava koostamise etapis. Eelnõud tuleks täiendada selliselt, et pakendiseadusest tuleks taaskasutusorganisatsioonile kohustus esitada omavalitsusele vaheladustuskohtade info juba jäätmekava koostamise käigus.</p> <p>Mis puudutab avalikku kogumissüsteemi müügikohtade juures, palume pakendiseaduses sätestada müügikoha kohustusena võimaldada enda territooriumile tasuta paigutada pakendijäätmete avalikke konteinereid, kui omavalitsus on selle jäätmekavas ette näinud.</p>	<p>Eelnõu § 1 p 20 kohaselt tuleb omavalitsuse jäätmekavas käsitleda pakendite ja pakendijäätmete kogumise ja vedamise ning taaskasutusorganisatsioonidele üleandmise kava, sealhulgas pakendijäätmete avalikku kogumissüsteemi müügikohtade juures.</p>	Mittearvestatud	<p>Eelnõukohane seadus näeb ette, et üleandmiskoht või käitluskoht lepatakse kokku TKO ja KOVi vahel enne korraldatud jäätmeveo hanke välja kuulutamist (hankes peab olema nimetatud vastavad koht). Ettepaneku kohaselt peaks justkui TKO esitama KOVile käitluskohtaga seotud info juba jäätmekava koostamise käigus. Juhime tähelepanu sellele, et vastav käitluskoht lepatakse kokku TKO ja KOVi vahel, kui kokkulepet ei saavutata, määrab KOV selle koha ise. KOVil on võimalus vastavaid arutelusid pidada juba jäätmekava koostamise käigus. Ettepanekut, mis on seotud müügikohtadele kohustuse seadmisega, ei arvesata. Seletuskirja on täiendatud selliselt, et KOV peab vastavad läbirääkimised müügikohaga pidama ning kui kokkuleppele ei jõuta, siis peab KOV alternatiivse koha leidma.</p>

Tartu Linnavalitsus	1-4/24/5287-32	<p>Eelnõu § 3 p 11, PakS § 15¹ lg 2 kohaselt tuleb taaskasutusorganisatsioonil hüvitada olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmete kogumise kulud, mis kujunevad korraldatud jäätmeeveo tulemusel kilomeetrihinna alusel, arvestades taaskasutusorganisatsiooniga varem kokku lepitud pakendijäätmete üleandmise koha asukohta.</p> <p>Palume täpsustada seletuskirja ja Eelnõud, kuidas täpsemalt ja milliste kulude hüvitamine on kavandatud. Seletuskiri refereerib Eelnõu teksti, aga ei anna lisainfot. Kas mõeldud on pakendeid koguva veoki poolt läbitud kilomeetreid pakendite kogumisringi raames? Kas hüvitamisele kuuluvad ka hajaasustusest pakendite kohtkogumise kulud, kui omavalitsus on selle jäätmekavas nii ette näinud? Kas hüvitamisele kuuluvad täiendavad kulud, kui omavalitsus on jäätmekavas ette näinud klaasi lahuskogumise?</p> <p>Täpsustada tuleks vaheladustamisega kulude hüvitamine omavalitsusele, kui omavalitsus on pidanud ise nimetama vaheladustuskoha.</p>		Küsimus vastatud	<p>Pakendijäätmete kogumise ja veoga seotud kulud määratakse vastavalt KOVi korraldatud jäätmeeveo hankelepingus määratud.</p> <p>Seletuskirjas on täpsustatud vageladustuskohaga seotud kulude hüvitamise põhimõtteid - TKO katab kõik kulud ka siis, kui KOV vaheladustuskoha nimetab.</p> <p>Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmekogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsitud avalike konteinerite kaudu või tekkekohal eraldi klaaspakendijäätmekogutakse (kott, konteiner vms). Osades KOVides on klaaspakendijäätmekogumiseks eraldi taristu rajatud, seega on huvirühmade jaoks oluline, et juba tehtud pingutused ja kommunikatsioon ei läheks uute sätetega vastuollu. Seega näeb eelnõu koostaja, et klaaspakendijäätmekogumise osas on oluline, et KOVid saavad selliste pakendijäätmekogumise liigiti kogumise ise kujundada, võttes arvesse juba tehtud investeeringuid ja olemasolevat praktikat. Seega jätab eelnõu vajaliku paindlikkuse kasutada erinevaid lahendusi klaaspakendijäätmekogumiseks. Seejuures on oluline, et KOV saavutaks olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu võimalikult kuluefektiivselt. TKO kannab igal juhul nii tekkekohal kui ka avaliku pakendivõrgustikuga seotud pakendijäätmekogumise seotud kulud. KOV peab liigiti kogumise arendamisel arvesse võtma olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu ja et liigiti kogumine oleks korraldatud võimalikult kuluefektiivselt.</p> <p>Jäätmeseaduse § 31 lg 6 kohaselt võib KOV jäätmekavas ja</p>
---------------------	----------------	---	--	------------------	---

Tartu Linnavalitsus	1-4/24/5287-32	<p>Eelnõu § 2 p 20 kohaselt, PakS paragrahvi 17¹ täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses: "Taaskasutusorganisatsioon peab tagama nende pakendijäätmete, mida ei koguta käesoleva seaduse § 15 lõike 3 alusel korraldatud jäätmeveoga, tasuta vastuvõtmise vähemalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmejaamade kaudu." Seletuskirja kohaselt, kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmejaamades pakendijäätmete tasuta vastuvõtmine annab näiteks ettevõtetele võimaluse anda üle selliseid rühma- ja veopakendeid, mis ei ole korraldatud jäätmeveo raames kogumisega hõlmatud. Tegemist on arusaamatu sättega, kuidas saab taaskasutusorganisatsioon tagada ettevõtetele rühma- ja veopakendite vastuvõttu omavalitsuse jäätmejaamas? Kas see räägitakse omavalitsusega läbi? Jääb selgusetuks, kas tegemist on uue kohustusega omavalitsusele jäätmejaama haldamisel? Samal ajal Eelnõu § 2 p 31 kohaselt tunnistatakse kehtetuks PakS § 20. Kehtiv PakS § 20 lg 1 sätestab pakendiettevõtja kohustused veo- ja rühmapakendi tagasivõtmiseks. Eelnõu seletuskiri selle kohustuse</p>		Küsimus vastatud	<p>Jah, veo- ja rühmapakendi kokku kogumine on kavandatud minimaalselt KOV jäätmejaamade kaudu. Juba praegu kogutakse KOV jäätmejaamades pakendeid eraldi, kuid nüüd täpsustatakse, et veo- ja rühmapakendite osas, mille kokkukogumine jääb ka tulevikus TKOde vastutusalasse, tuleb minimaalselt korraldada jäätmejaamade kaudu. Selleks peavad TKOd KOVidega vastavad kokkulepped tegema.</p>
---------------------	----------------	---	--	------------------	--

Tartu Linnavalitsus	1-4/24/5287-32	<p>Eelnõu § 2 p 10, PakS § 15 lg 4 kohaselt kogutakse tiheasustusalal olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmed tekkekohalt eraldi mahutitesse järgmiselt:</p> <p>1) paber- ja kartongpakendijäätmed koos paberi- ja kartongjäätmetega;</p> <p>2) klaaspakendijäätmed koos plast- ja metallpakendijäätmetega.</p> <p>Märgime, et praegu kogutakse klaasi suures osas eraldi segapakendist. Eelnõu tekstist jääb mulje, et klaas tuleb koguda koos plast- ja metallpakendijäätmetega, kuid seletuskirja kohaselt võib kogumise korraldada ka nii, et klaas kogutakse eraldi. Palume sõnastada tekst nii, et oleks üheselt arusaadav erisuste lubamine ja taaskasutusorganisatsiooni rahastamiskohustus ka erisuste rakendamisel.</p>		Arvestatud osaliselt	<p>Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmed kogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsitle avalike konteinerite kaudu või tekkekohal eraldi klaaspakendijäätmete mahutisse (kott, konteiner vms). Osades KOVides on klaaspakendijäätmete liigiti kogumiseks eraldi taristu rajatud, seega on huvirühmade jaoks oluline, et juba tehtud pingutused ja kommunikatsioon ei läheks uute sätetega vastuollu. Seega näeb eelnõu koostaja, et klaaspakendijäätmete osas on oluline, et KOVid saavad selliste pakendijäätmete liigiti kogumist ise kujundada, võttes arvesse juba tehtud investeeringuid ja olemasolevat praktikat. Seega jätab eelnõu vajaliku paindlikkuse kasutada erinevaid lahendusi klaaspakendijäätmete kogumisel. Seejuures on oluline, et KOV saavutaks olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu võimalikult kuluefektiivselt.</p>
Tartu Linnavalitsus	1-4/24/5287-32	<p>Eelnõu § 2 p 10 PakS § 15 lg 7 kohaselt ei tohi kohaliku omavalitsuse üksuse tegevus olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmete kokku kogumisel korraldatud jäätmeveo raames takistada pakendiettevõtjal ja taaskasutusorganisatsioonil kohustuste täitmist, sealhulgas käesoleva seaduse §-s 36 nimetatud taaskasutamise sihtarvude saavutamist.</p> <p>Palume säte Eelnõust eemaldada või leida sõnastus, mis on täpsem, arusaadavam, neutraalsem.</p>		Mittearvestatud	<p>Nimetatud säte rõhutab, et kohaliku omavalitsuse üksuse tegevus pakendijäätmete korraldatud jäätmeveo raames kogumisel ei tohi takistada pakendiettevõtja ja taaskasutusorganisatsiooni kohustuste täitmist. See sisaldab ka pakendijäätmete taaskasutamise sihtarvude saavutamist. Seetõttu on oluline, et kohaliku omavalitsuse üksus pingutaks, et olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmete kogumissüsteem moodustaks omavalitsuse territooriumil terviku, oleks elanikele mugav, kättesaadav ja loogiline. See aitab tagada kvaliteetse materjali kogumise ja hõlbustada pakendijäätmete ringlussevõttu. Kohaliku omavalitsuse üksusel on võimalik pakendijäätmete kogumise korraldamisel arvestada taaskasutusorganisatsioonide tagasiside ja kogemusega. Ka Riigikohus on rõhutanud, et TKO võimalus täita seadusest tulenevaid kohustusi pakendijäätmete kogumisel ja taaskasutamisel sõltub olulisel määral omavalitsusüksuse otsustustest, ning leidis, et korraldatud jäätmeveo riigihanke alusdokumendid, mis sisaldavad pakendijäätmete tekkekohalt liigiti kogumist, võivad mõjutada TKO õigusi.</p>

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	Lisada pakendiseaduse §-i 15 põhimõte, et kohaliku omavalitsuse üksus peab andma taaskasutusorganisatsioonile üle piisavas koguses või teatud protsendi olmes tekkivate tagatisrahata pakendite jäätmeid, et taaskasutusorganisatsioonil on võimalik täita käesoleva seaduse §-s 36 nimetatud taaskasutamise sihtarvude saavutamist.	Vt kiri	Mittearvestatud	Nimetatud säte rõhutab, et kohaliku omavalitsuse üksuse tegevus pakendijäätmete korraldatud jäätmeveo raames kogumisel ei tohi takistada pakendiettevõtja ja taaskasutusorganisatsiooni kohustuste täitmist. See sisaldab ka pakendijäätmete taaskasutamise sihtarvude saavutamist. Seetõttu on oluline, et kohaliku omavalitsuse üksus pingutaks, et olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmete kogumissüsteem moodustaks omavalitsuse territooriumil terviku, oleks elanikele mugav, kättesaadav ja loogiline. See aitab tagada kvaliteetse materjali kogumise ja hõlbustada pakendijäätmete ringlussevõttu. Kohaliku omavalitsuse üksusel on võimalik pakendijäätmete kogumise korraldamisel arvestada taaskasutusorganisatsioonide tagasiside ja kogemusega. Ka Riigikohus on rõhutanud, et TKO võimalus täita seadusest tulenevaid kohustusi pakendijäätmete kogumisel ja taaskasutamisel sõltub olulisel määral omavalitsusüksuse otsustustest, ning leidis, et korraldatud jäätmeveo riigihanke alusdokumendid, mis sisaldavad pakendijäätmete tekkekohalt liigiti kogumist, võivad mõjutada TKO õigusi.
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	Lisada pakendiseadusesse säte, et kui kohaliku omavalitsuse üksus rikub eelmises punktis kirjeldatud kohustust, on taaskasutusorganisatsioonil õigus nõuda kohaliku omavalitsuse üksuselt kulude katmist ulatuses, mis on tingitud kohustuse rikkumisest kohaliku omavalitsuse üksuse poolt.	Vt kiri	mittearvestatud	Eelnõu koostaja on pakendijäätmetes sisalduvate võõriste osas ette näinud, et kui võõriste osakaal ületab 5% protsenti pakendijäätmete mahust, siis peab KOV ületatud osa eest vastutuse võtma. Ringlussevõtu sihtarvud on TKO kohustus ning eelnõu koostaja ei näe, et neid kohustusi saaks KOVile üle kanda.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	Lisada pakendiseaduse §-i 15 nõue, et taaskasutusorganisatsioonile üle antavates pakendijäätmetes ei tohi võõriste osakaal ületada 10%. Vajadusel lisada seadusesse ka võõriste mõiste näiteks sellises sõnastuses: „Võõris on kokku kogutud pakendijäätmetes sisalduv materjal, mida ei loeta pakendijäätmeteks käesoleva seaduse § 4 alusel.“	Vt kiri	Arvestatud osaliselt	Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud täiendavad muudatused, mis kehtestavad pakendijäätmetes sisalduva võõriste mahu (5%), mille osas lasub vastutus TKO-l. Iga viite protsenti ületava võõriste mahu eest vastutab KOV ning pakendijäätmetes sisalduvate võõriste ületamise tõendamise eest vastutab TKO. Eelnõukohast seadust on täiendatud § 15_2 erinevates lõigetes. Sealhulgas on eelnõukohasesse seadusesse sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskohta, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskohta). Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Vaheladustuskohta jõudnud pakendijäätmed antakse üle vastavalt TKOde turuosadele. Sealhulgas on eelnõus läbivalt täpsustatud, et pakendijäätmed tuleb üle anda kogumisjärgses seisundis, st et enne TKOle üleandmist ei tohi olla teostatud sorteerimistoiminguid.
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	Lisada pakendiseaduse §-i 15 nõue, et pakendijäätmed tuleb taaskasutusorganisatsioonidele üle anda nende kogumisjärgses seisundis.	Vt kiri	Arvestatud	Eelnõud ja seletuskirja selles osas täiendatud.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	Lisada pakendiseaduse §-i 15 nõue, et kui taaskasutusorganisatsioonile üle antavates pakendijäätmetes on võõriste osakaal suurem kui 10% või kokku kogutud pakendijäätmete seisundit on halvendatud pärast kogumist ja enne taaskasutusorganisatsioonidele üle andmist, on taaskasutusorganisatsioonil õigus keelduda pakendijäätmete vastuvõtmisest või nõuda pakendijäätmete mittenouetekohasest seisundist tulenevate kulude hüvitamist kohaliku omavalitsuse üksuse poolt.	Vt kiri	Arvestatud osaliselt	Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud täiendavad muudatused, mis kehtestavad pakendijäätmetes sisalduva võõrise mahu (5%), mille osas lasub vastutus TKO-l. Iga viite protsenti ületava võõrise mahu eest vastutab KOV ning pakendijäätmetes sisalduvate võõriste ületamise tõendamise eest vastutab TKO. Eelnõukohast seadust on täiendatud § 15_2 erinevates lõigetes. Sealhulgas on eelnõukohasesse seadusesse sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskohta, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskohta). Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Vaheladustuskohta jõudnud pakendijäätmed antakse üle vastavalt TKOde turuosadele. Sealhulgas on eelnõus läbivalt täpsustatud, et pakendijäätmed tuleb üle anda kogumisjärgses seisundis, st et enne TKOle üleandmist ei tohi olla teostatud sorteerimistoiminguid.
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	Teeme ettepaneku kaaluda ideed lisada eelnõusse regulatsioon, mille kohaselt on taakasutusorganisatsioonidel teatud erandlikel juhtudel õigus võtta pakendijäätmete kokku kogumine kohalikelt omavalitsustelt üle.	Vt kiri	Mittearvestatud	Edaspidi on olmes tekkivate tagatisrahata müügiapakendite kokkukogumise kohustus ainult KOVil. Veo- ja rühmapakendite osas jätkuvalt vastutus TKO-l. KOV ei saa TKOle oma kohustusi üle anda.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	Lisada eelnõu § 2 punkti 10 (pakendiseaduse § 15) säte, mille kohaselt peab taaskasutusorganisatsioon võtma kohalikelt omavalitsustelt vastu pakendijäätmeid sellises koguses, kui palju pakendeid on turule lasknud taaskasutusorganisatsiooniga liitunud pakendiettevõtjad. Ehk siis taaskasutusorganisatsiooni vastutuse ülempiir on 100% tema klientide poolt turule lastud pakendite kokku kogumisega seotud kuludest.	Kaubanduskojale jääb ebaselgeks, milline on taaskasutusorganisatsiooni ja lõppkokkuvõttes ka pakendiettevõtja vastutus, kui kohalikud omavalitsused koguvad kokku suuremas mahus pakendijäätmeid, kui on taaskasutusorganisatsiooniga liitunud pakendiettevõtjate poolt turule lastud pakendite kogus. Selline olukord ei ole teoreetiline, sest aastate jooksul on pakendiettevõtjate poolt deklareeritud pakendite kogus olnud väiksem kui tegelikult turule lastud pakendite kogus. Seetõttu on meil tekkinud küsimus, et kui taaskasutusorganisatsioonidega liitunud pakendiettevõtjad lasevad turule näiteks 100 ühikut pakendeid, kuid tegelikkuses lastakse Eestis turule 120 ühikut pakendeid, ning kohalikud omavalitsused koguvad kokku 120 ühikut pakendijäätmeid, siis kes kannab kulud (120-100) 20	Arvestatud osaliselt	Eelnõud on täiendatud ja öeldud, et TKOle proportsionaalselt turuosale pakendijäätmeid üle anda. Sh on täpsustatud, et lubatud võõriste sisalduseks on kuni 5% pakendijäätmete mahust. Kuna pakendijäätmete näol on tegemist ikkagi jäätmetega, siis on mingi osa üleantavatest jäätmetest määratud ja sisaldavad teatud osa niiskust või pakendis sisaldunud toote jääke. Turule lastud pakendi kogus ja pakendijäätmete kogused ei ole 1:1-le samad.
-----------------------------	----------------	---	--	----------------------	--

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	Täiendada eelnõu § 2 punkti 11 (pakendiseaduse § 15 ¹) põhimõttega, et taaskasutusorganisatsioonil tuleb hüvitada olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmete kogumise kulud, mis on seotud taaskasutusorganisatsiooniga liitunud pakendiettevõtjate poolt turule lastud pakendite kogumisega.	Kuna eelnõu § 2 punkt 11 (pakendiseaduse § 151 lõige 2) ei sisalda taaskasutusorganisatsiooni vastutuse ülempiiri, siis jääb mulje, et toodud näites peavad taaskasutusorganisatsioonid kandma kulud mitte 100, vaid 120 ühiku pakendijäätmete kokku kogumise ja käitlemise osas. Samas on selline tõlgendus vastuolus laiendatud tootjavastutuse põhimõttega (eelnõu § 2 punkt 5), mille kohaselt on pakendiettevõtja kohustatud tagama oma turule lastud pakendatud kauba pakendi ja pakenditest tekkinud jäätmete tagasivõtmise ja käitlemise ning kandma nende tegevuste kulud. Viidatud sättest ei tulene, et pakendiettevõtja vastutus on suurem kui 100% tema poolt turule lastud pakenditest. Seetõttu ei saa ka taaskasutusorganisatsiooni vastutus olla piiramatult, vaid vastutuse ülempiir peab olema	Arvestatud osaliselt	Eelnõud on täiendatud ja öeldud, et TKOle proportsionaalselt turuosale pakendijäätmeid üle anda. Sh on täpsustatud, et lubatud võõriste sisalduseks on kuni 5% pakendijäätmete mahust. Kuna pakendijäätmete näol on tegemist ikkagi jäätmetega, siis on mingi osa üleantavatest jäätmetest määratud ja sisaldavad teatud osa niiskust või pakendis sisaldunud toote jääke. Turule lastud pakendi kogus ja pakendijäätmete kogused ei ole 1:1-le samad.
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	Vajadusel täiendada eelnõu § 1 punkti 30 (jäätmeseaduse § 66 ¹), et omavalitsusel oleks õigus lisada pakendijäätmete kokku kogumisega seotud kulud, mida taaskasutusorganisatsioonid ei hüvita, kulude loetellu, mida omavalitsus saab lisada jäätmehoolduskulude hulka.	Kaubanduskoja hinnangul ei peaks neid kulusid kandma taaskasutusorganisatsioon, vaid need tuleks katta jäätmevaldajal või kohalikul omavalitsusel, kes saab need kulud lisada jäätmevaldajatelt küsitava jäätmehoolduskulude hulka.	Arvestatud osaliselt	Märkitud kulu kuulub laiendatud tootjavastutuse alla. Juhul, kui TKOdele üleantavate pakendijäätmete võõrisesisaldus on lubatust suurem ning KOVil tekib kohutus kanda võõristega seotud kulusid, võib KOV need kulud kanda jäätmehoolduskulude katteks kogutud tasu arvelt.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	<p>Palume eelnõusse lisada säte, et kui taaskasutusorganisatsioonile üle antavates pakendijäätmetes on suur võõriste osakaal või kokku kogutud pakendijäätmete seisundit on halvendatud pärast kogumist ja enne taaskasutusorganisatsioonidele üle andmist, siis on taaskasutusorganisatsioonil õigus keelduda pakendijäätmete vastuvõtmisest või nõuda pakendijäätmete mittenõuetekohasest seisundist tulenevate kulude hüvitamist kohaliku omavalitsuse üksuse poolt.</p>		Arvestatud osaliselt	<p>Eelnõukohasesse seadusesse on sisse viidud täiendavad muudatused, mis kehtestavad pakendijäätmetes sisalduva võõriste mahu, mille osas lasub vastutus TKO-l. Iga viite protsenti ületava võõriste mahu eest vastutab KOV ning pakendijäätmetes sisalduvate võõriste ületamise tõendamise eest vastutab TKO. Eelnõukohast seadust on täiendatud § 15_2 erinevates lõigetes. Sealhulgas on eelnõukohasesse seadusesse sisse viidud muudatus, mille kohaselt peavad kõik TKO-d saavutama kokkuleppe KOV-iga ühise vaheladustuskoha osas (st iga TKO ei saa omada erinevat vaheladustuskohta, vaid mitme TKO pakendijäätmed viiakse ühisesse kokkulepitud vaheladustuskohta). Nimetatud muudatused on kajastatud eelnõu § 15_1 lõigetes 1-3. Vaheladustuskohta jõudnud pakendijäätmed antakse üle vastavalt TKOde turuosadele. Sealhulgas on eelnõus läbivalt täpsustatud, et pakendijäätmed tuleb üle anda kogumisjõrgses seisundis, st et enne TKOle üleandmist ei tohi olla teostatud sorteerimistoiminguid.</p>
-----------------------------	----------------	---	--	----------------------	--

Eesti Kaubandus- Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	Muuta eelnõu § 2 punkti 10 sõnastust selliselt, et eelnõust jääb välja pakendiseaduse § 15 lõige 12 ning muuta lõike 11 sõnastust ja sõnastada see järgmiselt: „(11) Jäätmevaldaja kannab tagatisrahata pakendi jäätmete tekkekohalt kogumise veokulud.“	Samas oleme vastu eelnõus olevale konkreetsele lahendusele, mille kohaselt tasub jäätmevaldaja 0,25 eurot kogumiskorra kohta. Esiteks ei võta selline lahendus arvesse tegelikke kulusid, mis kaasnevad pakendijäätmete tekkekohalt kogumisega. Täpsed kulud selguvad alles siis, kui kohalikud omavalitsused on vastavad hanked läbi viinud. Seega on risk, et 0,25-eurone tasu on liiga madal, et katta mõistlikus ulatuses kulusid, aga võib osutuda ka liiga kõrgeks ehk jäätmevaldaja peab ebamõistlikult suures ulatuses katma tekkinud kulusid. Sellele riskile viitab ka Kliimaministeerium eelnõu seletuskirjas (lk 60). Teiseks, kuigi eelnõus sisaldub ka säte, mille kohaselt võib Kliimaministeerium 0,25-eurose tasu suuruse üle vaadata iga viie aasta tagant ja teha ettenaneku selle	Mittearvestatud	0,50 eurot on jäätmevaldaja kulu, mis tasutakse iga kogumisvahendi tühjenduskorra eest. Arvutusmetoodikat, millega on leitud 0,50 euro suurune jäätmevaldajakulu on selgitatud seletuskirjas § 15_2 lg 7 juures ja mõjuanalüüsis punktis 5.1. Jäätmedirektiivi kohaselt, kui see on põhjendatud vajadusega tagada nõuetekohane jäätmekäitlus ja tootja laiendatud vastutuse süsteemi majanduslik elujõulisus, võivad liikmesriigid kalduda jäätmete raamdirektiivis sätestatud rahalise vastutuse jagamise põhimõttest kõrvale tingimusel, et tootjad kannavad nõutud kuludest 80%. Eelnõu koostaja näeb, et üleminekuperioodil aastatel 2025-2032 on oluline, et jäätmevaldaja kannaks 0,50 eurose kulu pakendijäätme mahuti tühjenduskorra eest, et tagada TKO-le majanduslik elujõulisus. Kui TKO on majanduslikult elujõuline, ei pea jäätmevaldaja pakendijäätmete veo ja käitluskulu kandma. Tootjavastutuse põhimõte seisneb selles, et taaskasutusorganisatsiooniga liitunud pakendiettevõtjad kannaksid enda poolt turule lastud pakendijäätmetega seotud kulud. Seega näeme, et ajas tootjate vastutus kasvab ning inflatsiooni mõju jms tegurid, mis avalduvad 0,50 eurosele jäätmevaldaja kulule, on tootjavastutuse põhimõtte kasvamisega kooskõlas. Seega on fikseeritud summa valitud just põhjusega, et 0,50 euro osakaal vähendaks jäätmevaldaja vastutust ajas ja vastupidiselt suurendaks tootjate vastutust. Jäätmete raamdirektiiv rõhutab, et 80/20 proportsiooni erandit ei tohi kasutada selleks, et vähendada seda osa kuludest, mida toodete tootjad (antud juhul pakendiettevõtjad) kandsid tootja
---------------------------------	----------------	---	---	-----------------	---

Eesti Kaubandus- Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	Kaubanduskoda ei ole vastu eelnõu § 2 punktis 10 (pakendiseaduse § 15 lõige 4) sisalduvale nõudele, et tiheasustusosalal kogutakse eraldi mahutisse paber- ja kartongpakendijäätmed koos paberi- ja kartongijäätmetega. Seletuskirjas (lk 59) on toodud välja, et kooskogutavad paber- ja kartongijäätmed (nn vanapaberi) käitlusest hakkavad taaskasutusorganisatsioonid teenima 0,5-0,7 miljonit eurot aastas. Oleme saanud taaskasutusorganisatsioonilt tagasisidet, et nn vanapaberist teenitav tulu on väiksem kui vanapaberi käitlusega seonduv kulu. Selleks, et taaskasutusorganisatsioon ei peaks kandma täiendavaid kulusid seoses vanapaberi käitlemisega, peaksid jäätmevaldajad katma paber- ja kartongpakendijäätmete koos paberi- ja kartongijäätmetega kogumisega seotud kulud täies ulatuses.		Mittearvestatud	Kliimaministeerium on 2022. aasta andmete põhjal hinnanud, et vanapaberi käitlusest saadav tulu võib järgnevate aastate jooksul olla 500 000-700 000 eurot aastas. Tulu ja kulu, mis kaasneb vanapaberi veo ja käitlusega on arvestatud juba 0,50-eurose jäätmevaldaja kulu sisse ning arvesse on võetud ka seda, et edaspidi ei pea TKO kandma paberi- ja kartongpakendi jäätmete kogumistaristuga seotud kulusid, kuna need on tulevikus KOVi kanda.
---------------------------------	----------------	--	--	-----------------	--

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	Täiendada eelnõu § 2 punkti 10 (pakendiseaduse § 15 lõige 3) lausega, et kohalik omavalitsus teeb korraldatud jäätmeveo raames eraldi hanke pakendijäätmete äraveoks. Kui eelnevat ettepanekut ei ole võimalik arvesse võtta, siis palume selgitada, miks ei ole võimalik seda teha ning kuidas on kehtiva õigusega või eelnõuga tagatud ristsubsideerimise keeld pakendijäätmete äraveo osas korraldatud jäätmeveo raames.	Eelnõu § 2 punkti 10 (pakendiseaduse § 15 lõige 3) alusel korraldab kohaliku omavalitsuse üksus olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmete kokku kogumise korraldatud jäätmeveo raames jäätmeveo seaduse § 66 lõike 2 kohaselt. Teeme ettepaneku lisada eelnõusse sätte, mille kohaselt on kohalikul omavalitsusel kohustus teha eraldi hange pakendijäätmete tekkekohalt kogumiseks. Sellisel juhul ei pea üks pakkuja pakkuma korraldatud jäätmeveo raames kõikide jäätmete äravedu, vaid saab esitada pakkumuse üksnes pakendijäätmete äraveoks. Selline lahendus võib suurendada huvi osaleda hankes, sest sisenemisbarjäär on väiksem. Seega muudatuse tulemusena võiks suureneda konkurents pakendijäätmete äraveo turul. Lisaks tagab selline lahendus, et pakendijäätmete äraveo tasuga	Arvestatud osaliselt	Eelnõusse lisatakse JäätS § 67 lg 3 ¹ , mille kohaselt sõlmitakse eraldi hankeleping pakendijäätmete vedajaga. Eraldi pakendiveo hankeleping tagab kulude selguse ning välistab pakendite veokulu ristsubsideerimise teiste jäätmete veokuludega.
-----------------------------	----------------	---	--	----------------------	--

Eesti Kaubandus- Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	<p>Muuta eelnõu § 2 punktis 10 sisalduva pakendiseaduse § 15 lõiget 4 ja sõnastada see järgmiselt:</p> <p>„(4) Olmes tekkivate tagatisrahata pakendi jäätmed kogutakse tekkekohalt eraldi mahutitesse vähemalt korteriühistute juures järgmiselt:</p> <p>1) paber- ja kartongpakendijäätmed koos paberi- ja kartongjäätmetega;</p> <p>2) plast- ja metallpakendijäätmed.“</p> <p>Jätta eelnõu § 2 punktist 10 välja pakendiseaduse § 15 lõige 5.</p>	<p>Kaubanduskojale valmistab muret, et eelnõu juurde kuuluvas mõjuanalüüsis ei ole endiselt piisavalt põhjalikult hinnatud, kui suur on plaanitava muudatuse rahaline mõju nii jäätmevaldajatele kui ka taaskasutusorganisatsioonidele ja pakendiettevõtjatele. Meie hinnangul toob eelnõus sisalduv lahendus pakendijäätmete tekkekohalt kogumise osas kaasa ühiskonna jaoks märkimisväärse kulude kasvu. Lisaks võib muudatusega kaasneda suurem CO2 heide, sest prügiautod peavad sõitma rohkem kilomeetreid. See ei ole aga kooskõlas transpordisektori CO2 heite vähendamise eesmärkidega./.../</p>	Mittearvestatud	<p>Seaduseelnõud on täiendatud PakS § 15 lõigetega 5 ja 6, mille kohaselt klaaspakendijäätmed kogutakse liigiti vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas analüüsitle avalike konteinerite kaudu või tekkekohal eraldi klaaspakendijäätmete mahutisse (kott, konteiner vms). Osades KOVides on klaaspakendijäätmete liigiti kogumiseks eraldi taristu rajatud, seega on huvirühmade jaoks oluline, et juba tehtud pingutused ja kommunikatsioon ei läheks uute sätetega vastuollu. Seega näeb eelnõu koostaja, et klaaspakendijäätmete osas on oluline, et KOVid saavad selliste pakendijäätmete liigiti kogumist ise kujundada, võttes arvesse juba tehtud investeeringuid ja olemasolevat praktikat. Seega jätab eelnõu vajaliku paindlikkuse kasutada erinevaid lahendusi klaaspakendijäätmete kogumisel. Seejuures on oluline, et KOV saavutaks olmejäätmete liigiti kogumise sihtarvu võimalikult kuluefektiivselt. Kulde arvestamise põhimõtted on välja toodud seletuskirjas PakS § 15_2 lõike 7 juures. Soome kogemus on näidanud, et veokulu sellisele praktikele ülemines vähenes 40% võrra (jäädavad ära kolme erineva veokiga veoringid kolme TKO poolt eraldi).</p>
---------------------------------	----------------	--	--	-----------------	---

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	<p>Kas saame õigesti aru, et pakendiseaduse § 17¹ kehtib maksimaalselt aastani 2030, sest selleks hetkeks peavad omavalitsused olema läbi viinud uued hanked, mis on kooskõlas eelnõuga? Kui vastus on „ei“, siis palume selle kohta täpsemat selgitust.</p>	<p>Kaubanduskojale jääb ebaselgeks, millist olukorda hakkab pakendiseaduse § 17¹ puudutama. Kas pakendiseaduse § 17¹ on edaspidi üleminekusätteks, kus sisalduvad normid üksnes selliseks olukorraks, kus kohaliku omavalitsuse üksus ei ole veel korraldanud eelnõus sätestatud pakendijäätmete kogumist korraldatud jäätmeveo raames. Selline olukord võib eelnõu kohaselt kesta maksimaalselt aastani 2030. Või jääb see säte kehtima ka hiljem, reguleerides laiemalt seda, millised nõuded kehtivad väljaspool korraldatud jäätmevedu tagatisrahata pakendi jäätmete kogumisele? Või kohaldub see säte ka olukorras, kus kohalikul omavalitsusel on kohustus korraldatud jäätmeveo raames pakendijäätmeid kokku koguda, aga omavalitsus ei ole seda mingil põhjusel teinud?</p>	Küsimus vastatud	<p>Seletuskirja täpsustatud. Sätete puhul, mis hõlmavad olmes tekkivate tagatisrahaga pakendeid, kehtivad § 17_1 sätted kuni 31. detsembrini 2030, kui KOV-id ei ole juba varasemalt uusi hankeid läbi viinud. Veo- ja rühmapakendite osas on vastutus jätkuvalt TKO kanda, selliseid pakendeid korraldatud jäätmeveoga ei liideta ja seega jäävad vastavad sätted ka pärast eeltoodud kuupäeva kehtima. KOJVi liidetakse ainult olmes tekkivad tagatisrahaga pakendijäätmed. Läbi KOVi jäätmejaama on edaspidi TKO kohustus koguda veo- ja rühmapakendid, et võimaldada ka väiksematel ettevõtetel kulutõhusalt selliste pakendiliikide üleandmist. TKO peab jäätmejaamas selliste pakendiliikidega seotud jäätmekäitluskulud ise kandma. Jäätmejaama toodud veo- ja rühmapakenditega seotud kulud jagatakse TKOde vahel proportsionaalselt turuosadega. TKO-del on võimalik veo- ja rühmapakendeid täiendavalt ka mujal kui jäätmejaamas koguda.</p>
-----------------------------	----------------	---	--	------------------	--

Eesti Kaubandus- Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	<p>Palume lisada seletuskirja ülevaade, kus on selgelt kirjas, millised on edaspidi nii kohalike omavalitsuste kui ka taaskasutusorganisatsioonide kohustused ja vastutus väljaspool korraldatud jäätmevedu kogutud pakendijäätmete osas ning kuidas toimub sellega seotud kulude kandmine. Ülevaade peaks andma vastused muu hulgas järgmistele küsimustele:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Millised on taaskasutusorganisatsiooni kohustused ja ülesanded väljaspool korraldatud jäätmevedu kokku kogutud pakendite osas pärast seda, kui kohaliku omavalitsuse üksus on korraldanud pakendijäätmete kogumise korraldatud jäätmeveo raames eelnõus sätestatud viisil? -Kas saame õigesti aru, et eelmises punktis toodud juhul ei pea taaskasutusorganisatsioon pakendijäätmeid kokku koguma avalike konteineritega, jäätmejaama kaudu ega muul viisil, sest see ülesanne jääb kohalikele omavalitsustele? -Kas väljaspool korraldatud jäätmevedu kokku kogutud pakendijäätmete kokku kogumise kulud (nt avalikud pakendikonteinerid, jäätmejaama kaudu pakendijäätmete kogumine jne) jäävad kohalike omavalitsuste kanda, mida omavalitsused saavad soovi korral lisada jäätmehoolduskulude hulka? -Kas ja millistel tingimustel on taaskasutusorganisatsioonil kohustus võtta vastu 		Arvestatud	Küsimuste põhjal seletuskirja ja eelnõud täiendatud. TKO ja KOVi kohustusi on kajastatud PakSi §des 15-15_2.
---------------------------------	----------------	--	--	------------	--

Eesti Kaubandus- Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	Jätta eelnõust (§ 2 punkt 30) välja pakendiseaduse § 17 ⁵ lõige 2.	Eelnõu § 2 punkti 30 kohaselt muutuvad taaskasutusorganisatsiooni tegevusload edaspidi tähtajaliseks (viis aastat). Kaubanduskojale jääb ebaselgeks, mis on selle muudatuse eesmärk. Kui taaskasutusorganisatsioonide tegevuses esineb puudujääke, siis tasub esimese sammuna kaaluda järelevalve tõhustamist või kehtivas regulatsioonis väiksemate muudatuste tegemist, mitte tegevusloa tähtajaliseks muutmist. Plaanitav muudatus tekitab taaskasutusorganisatsioonides ja seeläbi ka pakendiettevõtjates ebakindlust.	Arvestatud	Eelnõu koostaja on eesmärgipärasust silmas pidades loobunud tegevuslubade tähtajalisuse nõudest ning ka edaspidi jäävad taaskasutusorganisatsioonide tegevusload tähtajatuks. Eelnõu koostaja on vaadanud üle taaskasutusorganisatsioonide kehtestatud nõuded, mille kohaselt peavad taaskasutusorganisatsioonid igal aastal oma veebilehel välja tooma pakendiseaduse § 17_4 lg 1 kohase teabe. Täiendasime punkte, mis info peab veebilehel avaldatud olema (§ 17_4 lg 1). Sealhulgas on seaduses täpsustatud, et TKO peab käitlusteenuse hankimisel küsima 3 võrreldavat pakkumust ning TKO liikmete, omanike ja aktsionäride ringist eemaldatakse jäätmekäitlusega tegutsevad ettevõtted, et tagada ausam ja läbipaistvam konkurents käitlusteenuse hankimisel. TKOde osas teostab järelevalvet Keskkonnaamet, kes kontrollib iga aasta ka taaskasutustöendite tööpärasust ja vajadusel muid dokumente.
---------------------------------	----------------	---	--	------------	---

Eesti Kaubandus- Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	Jätta eeltoodud põhjustel eelnõust välja § 1 punktid 2 ja 3.	<p>Eelnõu § 1 punktid 2 ja 3 kaotavad jäätmeseaduse § 1 lõikes 5 sisalduva sisetehingu piirangu jäätmeveo teenuste tellimisele ning täiendavad jäätmeseaduse §-i 1 lõikega 5¹, mille kohaselt lubatakse riigihangete seaduse § 12 kohast sisetehingut saarte omavalitsustes ning ka teistes omavalitsustes, kui esmalt on püütud leida jäätmevedaja riigihanke korras, kuid see pole õnnestunud.</p> <p>Kaubanduskoda on vastu muudatusele, millega kaotatakse jäätmeseadusest sisetehingu keeld. Juhime tähelepanu, et lisaks ettevõtjatele on sisetehingu keelu kaotamise osas olnud kriitiline ka Konkurentsiamet. Hetkel on jäätmeveoturu kitsaskohaks see, et konkurents on nõrk. Seetõttu tuleks eelnõuga ette näha muudatusi, mis suurendavad jäätmeveoturu konkurentsi.</p> <p>Sisetehingu piirangu kaotamine</p>	Arvestatud	Eelnõule laekunud tagasisidet arvesse võttes on eelnõud muudetud ning korraldatud jäätmeveo teenuse hankimisel säilitatakse sisetehingu rakendamise keeld kõigile KOVidele. Konkurentsiameti hinnangul halvendaks sisetehingu võimaldamine jäätmeveo teenuse konkurentsiolukorda veelgi.
---------------------------------	----------------	--	--	------------	--

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	1-4/24/5287-33	Palume seletuskirjas tuua välja praktiline põhjus, miks on vaja lisada monomaterjalist pakendi mõiste pakendiseadusesse. Kui selleks puudub praktiline, sh juriidiline vajadus, siis teeme ettepaneku jätta see mõiste eelnõust välja.	Eelnõu § 2 punkt 2 täiendab pakendiseaduse §-i 3 lõikega 3 ⁴ järgmises sõnastuses: „(34) Monomaterjalist pakend on pakend, mis on valmistatud vähemalt 95% ulatuses ühest materjalist.“ Eelnõu seletuskirjast (lk 53) ei selgu, miks on vaja lisada seadusesse monomaterjalist pakendi mõiste. Pakendiseaduses ei kasutata rohkem seda mõistet ning meile teadaolevalt puudub ka teistes õigusaktides selline mõiste. Kaubanduskoja hinnangul ei ole mõistlik ilma praktilise vajaduseta teha õigusaktis muudatust.	Arvestatud	Punkt eelnõust eemaldatud.
Eesti Ravimihulgimüüjate Liit	1-4/24/5287-34	Tutvusime Kliimaministeeriumi veebis avaldatud üldise VTK tagasisidega, kuid selgeid vastuseid esitatud põhimõtteliste küsimustele näiteks tootjavastutuse kohaldamisalast ja subjektist ravimivaldkonna vaates ei leidnud ka sealt – kuigi ministeerium lubas tootjavastutuse rakendusala küsimusi detailsemalt analüüsida ning eelnõus täpsustada. Seepärast esitame oma VTK juurde saadetud küsimused uuesti. Loodame, et vastavalt täiendatakse eelnõu edasisi versioone ning selgitatakse neid momente ka 13.12.2024 kavandatud jäätmereformi seminaril.	Vajab selget vastust ja lahendust küsimus sellest, kas ja kui siis mis ulatuses ning põhjendustel on Eesti jäätmereformi kavandamisel loobunud valdkondlikest erisustest isegi neis aspektides, kus asjaspepuutuvad ja analoogsed EL tasandi kavad (sh Eesti riik EL läbirääkimislaudade ääres) neid erisusi inimeste ja loomade tervise kaitse	Mittearvestatud	Jäätmereform ei näe ette erandeid ravimi- ja meditsiiniseadmete pakendite laiendatud tootjavastutuse nõuete osas. Kõik Euroopa Liidus turule lastud pakendid kuuluvad vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 1994. a direktiivi 94/62/EÜ, pakendite ja pakendijäätmete kohta, kohaselt laiendatud tootjavastutuse alla. Ka kavandatav EL pakendimäärus (PPWR) ei näe ette erandit ravimi- ja meditsiiniseadmete pakendite kogumise osas. PPWR näeb ette üleminekuperioodi, mille jooksul ravimi- ja meditsiiniseadmete pakendite suhtes ei rakendata nõudeid minimaalse ringlussevõetud materjali sisalduse osas. Jäätmereformi eelnõuga ei seata selliseid sihtarvusi pakendites kasutatavale ringlussevõetud materjalile, mis ei

Saue Vallavalitsus	1-4/24/5287-36	<p>Palume jäätmeseadusest välja jätta osa, mis kohustab omavalitsust ise korraldama arveldust jäätmevaldajatega ja olema vahendajaks teenuse osutamisel tarbija ning jäätmeorganisatsioonide vahel ning jätma selle omavalituse vabaks valikuks, võimaldades jätkata ka senise süsteemiga, kus jäätmevaldajaga arveldab ja suhtleb teenuse pakkuja otse. Rõhutame, et omavalitsuse poolt arвете esitamise teenuse sisseostu võimaldamine ei ole sellele sobilik ega piisav alternatiiv.</p>	<p>Saue Vallavalitsus on seisukohal, et tuleks jätkuvalt võimaldada jäätmevaldajatega arveldamist korraldatud jäätmeveo teenuse ja jäätmete töötlemise ning ladustamise teenuse osutaja kaudu ka selliselt, et jäätmevaldaja tasub arvel toodud summa otse teenuse osutajale. Teenuse osutaja tasub vajadusel, näiteks jäätmehoolduskulu kogumise korral, osa summast KOV-ile. Analoogiat saab otsida elektrivõrgu ja elektrienergia teenuse pakkumise loogikast. Eelnõuga kavandatud lahendus suurendab oluliselt bürokraatiat ning KOV-ide halduskoormust ja kulusid, seejuures tingib vajaduse täiendava personali palkamiseks ning infosüsteemide arendamiseks, samal ajal kui erasektoril on vastav võimekus ja toimivad lahendused juba olemas. KOV-idele kaasnevad muudatusega olulised lisakulud. Isegi kui KOV-idele jäetakse võimalus neid</p>	Arvestatud osaliselt	<p>Eelnõud on muudetud. KOV võib jätkuvalt korraldada jäätmeveoteenuse tellimiseks kontsessioonihanke, misjuhul üks vedajatest on arve esitajaks ning tasub ka KOV hangitud jäätmekäitlejatele üle antud jäätmete käitluse eest. Kui KOV soovib rakendada alternatiivset korraldatud jäätmevedu, siis kontsessiooni anda ei saa ning jäätmeveo teenustasu kogumine toimub KOV kaudu. KOV kaudu tasu kogumine on kooskõlas Maailmapanga 2021 „Eesti tahkete jäätmete käitlemise süsteemiga seotud poliitikasoovitused ja tegevuskava“ aruandest märgitud ettepanekuga. Nimelt on aruandes soovitatud lubada nõuda omavalitsustel jäätmetekitajatelt tasu ning edastada arved KOV kaudu. Ka on aruandes tehtud ettepanek kehtestada nõuded KOV-idele, et tagada toimiv jäätmeandmete kogumine. Praegu teevad andmete kogumist jäätmekogujad- ja töötledajad. Aruandes on tehtud soovitus, et KOV peab kolmandate isikute poolt kogutavate jäätmeandmete osas võtma kontrolli ning halval andmehaldusel peavad olema tagajärjed. Riigikontrolli on 2016. aasta aruandes „Riigi ja kohalike omavalitsuste tegevus olmejäätmete kogumisel ja taaskasutusse suunamisel“ samuti selgelt välja toodud, et enamikus omavalitsustes ei kontrollita sisuliselt, kas on teada kõik jäätmete tekitajad, kas jäätmeid sorditakse, kas kõik jäätmed antakse üle jäätmekäitlejale, kas neid kogutakse liigiti ja kas jäätmevedajad täidavad omavalitsuste kehtestatud reegleid. Samas on KOV tegevusega seotud jäätmedirektiivist tulenevate kohustuste täitmine. Seega kui KOV on vedajale tasu</p>
Riigikogu Kantselei		Märkused puuduvad.			